SHERRY WOLF • CİNSELLİK VE SOSYALİZM

LGBT 2

Cinsellik ve Sosyalizm

LGBT Özgürleşmesinin Tarihi, Politikası ve Teorisi

SHERRY WOLF

Türkçesi: Kıvanç Tanrıyar

*SEL

CİNSELLİK VE SOSYALİZM*

LGBT ÖZGÜRLEŞMESİNİN TARİHİ, POLİTİKASI VE TEORİSİ

SHERRY WOLF, önde gelen sosyalist aktivist, yazar ve konuşmacılardan ve *International Socialist Review* editörlerindendir. Kampüslerde ve sosyal merkezlerde lezbiyen, gey, biseksüel ve transgender özgürleşmesi kadar Irak Savaşı ve Filistin'in işgalini de içeren geniş bir yelpazede konuşmalar yapmıştır. CounterPunch, Alternet, Znet, DissidentVoice, *New Politics, Socialist Worker,* MRZine vs. gibi yayınlara ve websitelerine yazmıştır ve Amy Goodman ile *Democracy Now!* ve Pacifica Radio'da röportajlar yapmıştır.

KIVANÇ TANRIYAR, 1979 doğumludur. Avusturya Lisesi mezunudur. Boğaziçi Üniversitesi'nde felsefe dalında lisans, tarih dalında yüksek lisans yaptı. Sosyal bilimler alanında çevirmenlik yapmaktadır, ağırlıklı olarak tarihle ilgili literatür çevirmiştir. Bunun yanı sıra siyaset felsefesi ve uygulamalı ahlak alanında da çevirileri vardır. *Kaos GL* dergisi ve web sitesinde yazıları ve çok sayıda haber çevirisi yayımlandı.

* **SEL** YAYINCILIK / LGBT KİTAPLIĞI

*SEL YAYINCILIK
Piyerloti Cad. 11 / 3 Çemberlitaş - İstanbul
Tel. (0212) 516 96 85 Faks: (0212) 516 97 26

http://www.selyayincilik.com
E-mail: halklailiskiler@selyayincilik.com

*SEL YAYINCILIK: 545
LGBT KİTAPLIĞI: 02
ISBN 978-975-570-563-7

CİNSELLİK VE SOSYALİZM

LGBT ÖZGÜRLEŞMESİNİN TARİHİ, POLİTİKASI VE TEORİSİ

Sherry Wolf

Türkçesi: Kıvanç Tanrıyar

Kitabın Özgün Adı:
Sexuality and Socialism
History, Politics and of LGBT Liberation

Genel Yayın Yönetmeni: İrfan Sancı
Editör: M. Onur Doğan
Kapak ve teknik hazırlık: Gülay Tunç

Birinci Baskı: Nisan 2012

Baskı ve Cilt: Yaylacık Matbaası
Fatih Sanayi Sitesi, 12/197-203
Topkapı-İstanbul, 567 80 03

Sertifika No: 11931

Sherry Wolf

Cinsellik ve Sosyalizm

LGBT ÖZGÜRLEŞMESİNİN TARİHİ,
POLİTİKASI VE TEORİSİ

Türkçesi: Kıvanç Tanrıyar

İÇİNDEKİLER

Erkek Fatma kızlarını spor yapması, bağımsız düşünmesi, otoriteyi sorgulaması (kendilerininkini değilse de) ve insanın yaptıklarıyla bir fark yaratabileceğine inanması için teşvik eden anne babam Judy ve Richard Wolf'a

TEŞEKKÜRLER

Uzaktan bakıldığında, kitap yazmak oldukça münzevi işiymiş gibi görünür ve birçok açıdan öyledir de. Fakat benim cinsellik ve sosyalizm hakkındaki bakış açım ve görüşlerim yıllar içerisinde politik arenada işbirliği yaptığım birçok kişi tarafından şekillendirildi. Aynı zamanda arkadaşım olan, mükemmel Marksist yazar, düşünür ve aktivistlerle yan yana çalışmak gibi büyük bir şansa sahip oldum. İlk ve her şeyden önce, kavramları netleştirmeye ve bazı sorunlu yerleri gözden geçirmeye zorlayan iç görüleri ve soruları için editörüm Paul D'Amato'ya teşekkür etmem gerek. Benimle çalışmanın azap verici olduğuna şüphem yok ve bu kitapta karşınıza çıkacak herhangi bir hata bana aittir, öte yandan olumlu vasıfların bir kısmı ise Paul'ün editör yorumları sayesindedir. Sharon Smith'in kadınlar ve sosyalizm, ABD'de emek ve dudak uçuklatan bir dizi konu hakkındaki yazı ve konuşmalarına ek olarak, kendisiyle sohbetlerim bu kitapta ortaya çıkan koyan fikirlerin çoğunu şekillendirmemi sağladı. Bu kitabı yazmamı rica ettiği için Ahmed Shawki'ye de teşekkür etmek isterim; –daha önce hiç kitap yazmadığımı bildiği halde başarabileceğimi düşündüğü için de.

Joel Geier, Elizabeth Schulte, Alan Maas, Lee Sustar, Marlene Martin, Bill Roberts, Shaun Harkin, Lance Selfa ve Eric Ruder ile yaptığım düzenli tartışmalar beni okuyucu ve bu çalışmanın hedefleri üstüne daha keskin biçimde düşünmemi sağladı. Jesse Sharkey, Jason Yanowitz, Annie Zirin, Julie Fain, Laureen Fleer, Keeanga-Yamahtta Taylor ve Susan Dwyer'a da bu son aylarda kendi yemeklerime tahammül etmekten beni kurtardıkları ve akşam yemeklerinin çoğunda beni soruları, argümanları, karşı argümanları ve sorgulayan bakışlarıyla zorladıkları için teşekkür

etmeliyim. Ben onların yemeklerini yer ve şaraplarından içerken, bana kitabım konusunda yardımcı olduklarını fark ettiklerinden emin değilim, ama bu serbest tartışmalar beni itiraf etmek isteyeceğimden fazla kütüphane raflarına itti. Birkaç bölümde Dana Cloud, Aisha Karim, Matt Swagler, Phil Gasper ve David Whitehouse'un uzmanlıklarına başvurdum, hepsi son derece faydalı yorumlarda bulundular. Yani arkadaşlarım, *Inside Higher Ed*'in Scott McLemee'si ve Ohio Devlet Üniversitesi'nden Christopher Phelps'e de faydalı makaleler yolladıkları için teşekkür etmem gerekiyor.

Beni San Francisco'daki Holt Labor Kütüphanesi'ndekilerle tanıştırdığı için Barry Sheppard'a da teşekkür ederim. Dave Florey, hesabıma New York Üniversitesi'nin Tamiment arşivlerinde detektiflik yaparak bana çok yardımcı oldu. Ve Dave Zirin'in bunu kitap yazmak değil de yetmiş iki makale üzerine uğraşmak olarak düşünmem yönündeki tavsiyesi, spordan nefret eden politikacılarla politikadan nefret eden atletler için spor yazarlığı yapan arkadaşımdan almaya ihtiyaç duyacağım şapşallıkta ve tam da ihtiyaç duyduğum yardımdı.

Son olarak, Haymarket Books'dakilere teşekkür etmek isterim, "hayatı değiştiren kitaplar" yaratma misyonlarının hayatta tutma tutkusu ve inadıyla olağanüstü yayınlar yayınlamayı başardılar: Julie Fain, Anthony Arnove, Sarah Macaraeg, Rachel Cohen, Joe Allen, Bill Roberts ve Dao Tran. Yazarlar listenize eklenmiş olmak büyük bir onurdur.

GİRİŞ

Lezbiyen, gey, biseksüel ve trans (LGBT) bireyler konusunda ABD toplumunun politikası ve kültürüne sinmiş bir çelişki var. Bir yandan, en çok izlenen TV showları ve *Will and Grace, L Word* ve *Milk* gibi Oscarlı filmler gey ve lezbiyenleri olumlu yönleriyle gösteriyor. Diğer yandan, birçok federal yasa ve birçok eyalet yasası, cinsel azınlıkları koruma altına alan eşit evlilik haklarını, işyeri haklarını ve medeni hakları kabul etmiyor. LGBT bireylere karşı şiddet oranları hâlâ korku verecek kadar yüksek ve bunların arasında cinayet vakaları da var.[1] Ancak mevcut kamuoyu yoklamaları, geniş bir farklı cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği davranışları yelpazesinin toplumsal açıdan kabulünde gözle görülür bir artış olduğunu gösteriyor.[2] Bu çelişki, bir yandan modern kapitalizmde geleneksel aile dışında cinsel kimlikleri oluşabilmesini sağlayan daha çok cinsel özgürlüğün ortaya çıkarken diğer yandan ise kapitalizmin "çekirdek" aileyi destekleyen toplumsal cinsiyet normlarını teşvik etme ihtiyacının sürmesinden kaynaklanıyor.

Bu çalışma, bu çelişki ve diğer tarihsel, politik ve teorik cinsel baskı ve cinsiyet baskısı sorularını incelemede LGBT özgürleşmesini nasıl örgütleyebileceğimize dair yönünde bir argüman çerçevesi çıkarabilmek için Marksist bir bakış açısından faydalanıyor. Sosyalizmin kurucuları Karl Marx ve Friedrich Engels Viktoryen çağda yaşamışlardı, LGBT özgürleşmesi kavramının şekillenmeye başlamasından çok önce. Ancak onlar (ve onlardan sonra birçok Marksist) buna ve diğer baskı formlarını çözümlemek ve bunlara karşı savaşa girişmek için teorik araçları sağladı.

Argümanlarının özü neydi? Modern toplumdaki homofobik, cinsiyetçi, ırkçı, milliyetçi ve diğer ayrımlar egemen sınıfın çıkarlarını yansıtır. Bu sınıf -yöneten sınıf- nüfusun küçük bir azınlığını oluşturur; bu yüzden çoğunluğun birleşerek kendi hakları olanı geri almak üzere ayaklanmasını engellemek için elindeki kurumsal ve ideolojik araçları kullanarak nüfus kitlesini kendi içinde bölmesi gerekir. Kendisi de eskiden bir köle olan ve siyahların köleliğinin kaldırılması için mücadele eden Frederick Douglass'ın köle sahiplerinin köleler ile yoksul beyazlara karşı kullandıkları stratejiye ilişkin sözlerinin gayet yerinde ifade ettiği gibi: "Herkesi ele geçirmek için böldüler."[3]

Marx, yönetici sınıfın sömürülenler arasında bölünmeyi ve güçsüzlük hissini pekiştirecek fikirleri teşvik etmeye bel bağladığını öne sürer. Marx ve Engels'in parmak bastığı üzere "Her çağda egemen fikirler egemen sınıfın fikirleri olmuştur, yani bir toplumda maddi gücü elinde bulunduran sınıf aynı zamanda entelektüel iktidarın da sahibidir."[4] Kapitalist düzende cinsel davranışların toplumsal ve yasal "normları" hakkındaki fikirler için de bu yaklaşım geçerlidir. Dolayısıyla, Amerika Birleşik Devletleri ve diğer endüstrileşmiş toplumlarda cinsel davranış üzerindeki ideolojik ve yasal baskı ya da kontrol iktidardaki sınıfın ihtiyaçlarından doğar.

Ancak baskı sadece ideolojik değil, maddidir de. Mesela mültecilere uygulanan baskı, kapitalistlerin ucuz mülteci emeğini had safhada sömürmesini sağlar. Bu da tüm işçilerin ücretlerini düşürmek için onları kaldıraç olarak kullanmasını sağlar. Birinci Bölüm'ün açıkladığı üzere, çekirdek aile, yönetici sınıf için yeniden üretim ile bakım maliyetlerini ve mevcut ve gelecek işçi kuşaklarını sömürülenler sınıfı olarak disipline etme sorumluluğunu yükleme konusunda paha biçilmez bir araç sağlar. LGBT bireyler ezilirler çünkü cinsel ve cinsiyet kimlikleri kapitalizmin bağlı olmaya devam ettiği geleneksel aileye meydan okur.

Maddi ve toplumsal kısıtlamaların kaldırıldığı gerçekten özgür bir dünyada yaşasaydık, insanlar ezilmeyecek, hatta cinsel ve cinsiyet kimliklerine göre tanımlanmayacaktı. Ancak o zaman özgürleşmiş bir insan cinsiyetinin nasıl evrim geçirip, kendini ifade

edeceğini görmeye başlayabiliriz. Fakat çekirdek aileyi meşrulaştırmak üzere işgücünü ve ideolojisini disipline etmek için belli davranışsal normlar bekleyen sınıflı bir toplumda gerici cinsel fikirler -toplumsal cinsiyet normları da dâhil olmak üzere- ayrımı diri tutma ve toplumu bir bütün olarak ezme araçlarıdır.

Egemen fikirler yönetici sınıfınkiler olsa da, toplumsal kontrol onların kurumlarında yoğunlaşsa da -devlet, mahkemeler, polis, vs.- biz geride kalanlar sadece enayi ve kurban değiliz. İkinci ve Üçüncü Bölümlerin açıklayacağı üzere, artan kentleşmeden ve göçten küresel savaşa, yukarıdan harekete geçen toplumsal güçler, mahrem hayatlarını ciddi biçimde değiştirmek üzere insanlara maddi ve ideolojik araçlar sağladı. Tarih, işçi sınıfından insanların statükoya meydan okuyarak yukarıdan dayatılan yasal ve toplumsal kısıtlamaları onları zaman zaman yerle bir ettiğini gösterir. Cinsel normlara ve cinsiyet normlarına karşı ilk kitlesel ayaklanma vakası olmasa da, 1969'da New York Şehri'ndeki Stonewall ayaklanması lezbiyen, gey ve biseksüeller için bir dönüm noktasına işaret eder – ve Dördüncü Bölüm'ün ayrıntısıyla aktaracağı üzere, trans bireylerin taleplerini öne sürmelerini ve kendi örgütlerini kurmasını sağladı.

ABD toplumunun ırksal, emperyal ve cinsel düzenine karşı daha geniş çaplı patlamaların ortasında gerçekleşen Stonewall İsyanları, cinsel özgürleşme ile ilgili radikal fikirlerin ifade edilmesini sağladı. Fakat o yıllardan bu yana tartışmada ve tüm özgürlük tartışmasını aşama aşama gerçekleşen medeni hak reformlarına indirgeyen mevcut LGBT örgütlerinin hedeflerinde bir daralma var. LGBT vatandaşlık hakları, Beşinci Bölüm'ün incelediği üzere, büyük ölçüde seçim politikaları sınırları içerisinde takip ediliyor. Bu çağın minimalist talepleri, cinsel özgürlüğü bireylerin nasıl konuştuğu, giyindiği, sosyalleştiği ve pazarda malları nasıl tükettiği üzerinden algılayan siyasi tartışma ve örgütlerden kaynaklanıyor; bu tutuma genelde hayat tarzı politikaları deniliyor. Bu fikirler, Altıncı Bölüm'de tartışıldığı üzere, Amerika Birleşik Devletlerinde 1990'larda, sınıf mücadelesinin neredeyse ortadan kaybolmasıyla, ve aşırı sol örgütlerin LGBT'ler

üzerindeki baskıya meydan okuyan bireysel çabaları karakterize eden tecrit ve karamsarlığa kolektif bir alternatif sunma konusunda büyük ölçüde gerilemesiyle zirveye ulaştı.

Son yıllarda cinsel kimlikleri, cinsiyet kimliklerini ve davranışlarını açıklama konusunda biyolojik, determinist fikirlerin baskınlığı Yedinci Bölüm'ün konusu. Bu bölümde, insanların "gey olarak doğup doğmadıkları", yükselen trans kimliği ve muğlâk cinsel organlarla doğan ve interseks olarak bilinen milyonlarca kişiyi tıp kurumlarının nasıl tedavi ettiği ile ilgili soruları cevaplamaya girişirken, mevcut bilimsel düşünüşe başvurarak, bazı mitleri ve hatalı varsayımları bir kenara atıyorum.

Bu kitabı tamamlamak için çalıtığım son haftalarda politik bir kırbaç yemiş gibi oldum. Amerika Birleşik Devletlerindeki LGBT çevrelerimin içinde ve etrafında görünürde apolitik ve sûkunet içinde bir alanda politik örgütlenme, protesto ve sağlıklı tartışma patlaması yaşandı. Tüm bunların arka planında 1930'lardaki Büyük Depresyon'dan bu yana meydana gelen en büyük ekonomik çöküş ve siyah köleliği üzerine kurulmuş bir ülkede ilk Afro-Amerikalı bir başkanın seçilmesi vardı. Ümit ve beklenti dolu hislerimiz ekonomik, toplumsal ve çevresel geleceğimiz ile ilgili derin korkularımızla karışıyor.

İlk kez araştırmaya ve bu kitabı yazmaya başladığımda, akademisyenlerin ve benzer şekilde aktivistlerin tartışılmak üzere parça parça ders çıkarabilecekleri ve bunları gelecekteki mücadelelerden bazılarında kullanacakları konusunda ümitliydim. Geleceğin bize benim şimdiye dek öngördüğümden daha hızlı doğru geldiği görülüyor. Kasım 2008'de California, Florida ve Arizona'da hemcins evliliği ile ilgili seçim yenilgileri artık yakın yıllardakinden daha savaşçı ve daha az mülayim olan hakiki muhalefeti harlayan geçici engellermiş gibi görünüyor. California'nın sekizinci yasa teklifi referandumundaki* hemcins evliliği yenilgisine cevaben LGBT militanlığının son patlamasının anında gelmesi ve diriliği muhteşemdi. Bu yükselen LGBT hare-

* 4 Kasım 2008'de California'da hemcins evliliğini yasaklayan halk oylamasına dayalı yasa teklifi, yüzde 52 evet, yüzde 48 hayır oyu çıkmıştı.

ketinin politik vizyonu ve toplumsal oluşumu da üzerine yorum yapılmasını hak ediyor. Bu gençler ve o kadar da genç olmayan savaşçılar artık Amerika Birleşik Devletlerinin her şehri ve kasabasını dolduran gezgin düşük ücretli işçileriyle artmakta olan diplomalı café barista* ordusunun bir parçası. Bu yeni oluşmakta olan hareket büyük ölçüde emek taraftarı, şirket karşıtı ve LGBT olmayan insanları mücadeleye açık açık davet ediyor.

Yeni hareket aktivistleri, öğrenciler ve sosyalistler, 11 Aralık 2008'de, şehirdeki tarihi Republic Windows and Doors fabrikası** işgalinden bir gün sonra,[5] Chicago'da bir hemcins evliliği forumu düzenledi. Raúl Flores, birçok etnik gruptan gelen, neredeyse 250 fabrika işçisinden oluşan grup için yaklaşık 2 milyon $ kıdem ve tatil tazminatı kazanmanın enerjisiyle, kalabalığa muhteşem biçimde hitap etti ve mücadelemiz ortak biz de bir arada olmalıyız dedi. "Bizim zaferimiz sizin," "artık hak mücadelenizde size katılmalıyız ve bize gösterdiğiniz dayanışmayı size geri vermeliyiz."[6] Güle güle *Will and Grace*, merhaba Republic fabrikası çalışanları!

Bir gün önce eşit evlilik hakları için gösteri yapan yüzlerce gey protestocu, ulusal *Day Without a Gay* (Geysiz bir Gün)*** oluşumunun bir parçası olarak, yürüyüşlerini Republic işçilerinin Bank of America dışındaki yürüyüşüyle birleştirdi. Sendikacılar, mülteci hakları aktivistleri ve LGBT bireyler, Chicago'nun yıllardır tanık olmuş olduğu gökkuşağı gücünün en zarif gösterisinde birlikte yürüyüş yaptı. Şilili bir mülteci olan Orlando Sepulveda günün hareketini "mücadele için bir okul" olarak tarif etti.[7] LGBT eylemine seçilen isim bile mücadeleler arası polenasyonu ifade ediyordu; 2006'daki tarihi kitlesel mülteci işçilerinin yürüyüşünün adı *A Day Without an Immigrant* (Mültecisiz Bir Gün) idi.

* Kahve hazırlamakla ilgilenen cafe çalışanı. (ç.n.)
** PVC fabrikası, 2008 Kasım'ında iflasını açıkladı. İşçilere altmış gün önce haber verme yükümlülüğünü ihlal ettikleri için işçiler fabrikayı işgal etmişti. (ç.n.)
*** California'da sekizinci yasa teklifinin geçmesini protesto eden, 10 Aralık 2008'de düzenlenen, tüm LGBT'leri bir günlüğüne işe gitmemeye çağıran eylem. (ç.n.)

Gus Van Sant'in 1977'de San Francisco şehir denetçisi seçilen gey aktivist ile ilgili, Oscar ödüllü biyografik filmi, 2008 Kasım'ı sonlarında, kritik ve öğretici bir zamanda sinemalarda gösterilmeye başladı. Film, Coors birasına ve 1978 Briggs İnisiyatifi'ne karşı gerçekleştirilmiş başarılı gey-emekçi mücadelelerinin kilit bir yönüne gönderme yapıyor. Briggs İnisiyatifi, gey ve lezbiyen öğretmenlerine ve onların müttefiklerine California'nın sınıflarında eşcinselliği "savunmayı, özendirmeyi, dayatmayı, teşvik etmeyi ya da cesaretlendirmeyi"[8] yasaklayacaktı. Harvey Milk, Coors savaşında Teamsterlar* ile birleşerek ve Briggs İnisiyatifine karşı mavi ve beyaz yakalılarla kalıcı ittifaklar kurarak, on binlerce aktivistle birlikte hem gey vatandaşlık hakları hem işçi birliği için savaşı ileriye taşıdı.

İşyerini örgütleme ile LGBT haklarını savunma arasındaki etkileşimin uzun bir geçmişi var. İlk ABD gey örgütü olan Mattachine Society'nin kurucusu Harry Hay, işe 1930 ve 1940'larda Uluslararası Dünya İşçileri (IWW) ile New York Mağaza İşçileri'nde bir sendika örgütleyicisi olarak başlamıştı.[9] Tarihçi Allan Bérubé'nin 1930 ve 1940'larda, Amerika Birleşik Devletlerinde gey hakları örgütlerinin doğuşundan önce, Deniz Ürünleri Aşçıları ve Şefleri Sendikası (MCS) hakkında yaptığı araştırma, yolcu gemilerindeki komünistlerin önderliğinde çoğunluğu gey ve farklı etnik gruplardan işçinin gerici bir sendikayı, 1950'lerde McCarthyci taktikler parçalayana kadar, gey haklarını savunan, ırkçılığa meydan okuyan ve tüm işçileri için maddi kazanımlar elde eden bir sendikaya dönüştürdüğünü gösteriyor.[10] Yirmi bin kişilik bir kitleye sahip, siyah ve geyler tarafından yönetilen MCS sendikasının salonunda asılan bayrakta şunlar yazıyor: "Irk-tuzağı, Kızıl-tuzağı ve Gey-tuzağı, Sendika-Karşıtıdır."[11] Sekizinci Bölüm, LGBT ve düzcinseller arasındaki sınıf birliğinin hepimizin cinsel açıdan özgür kaldığı bir dünya inşa etmek için hem mümkün hem zorunlu olduğunu iddia ediyor.

Yeni bir hareket ciddi zorluklarla karşı karşıya kalacaktır. En büyük ulusal gey hakları örgütlerinin sponsorluğunu dolar katril-

* Kamyon şoförleri sendikası (ç.n.).

yarderi şirketler yapıyor, ve bu örgütler Demokratik Parti'nin üst sınıfların "eski köye yeni adet getirmeye kalkma" tutumuna bağlı. Bazıları, kitlesel işten çıkarmalar ve ağır ekonomik kriz ortasında, LGBT sorunları konusunda "adım adım ilerleme," "otobüsün arkasında oturmayı kabul etme"* yaklaşımını savunacaktır. Buna meydan okunabilir ve okunmalıdır da. Toplumsal eşitlik ve LGBT cinselliğini meşrulaştırmaya ek olarak, eşit evlilik hakları savaşı çok ihtiyaç duyulan maddi yardımlar için de -sağlık hizmeti, sosyal güvenlik, miras ve işçi sınıfından bireylerin istediği ve ihtiyaç duyduğu diğer haklar ve evlilikle ilgili sosyal yardımlar. Diğer bir deyişle, bu, sınıf savaşımının bir parçası. Hemcins evliliği savaşı da, kendini, daha geniş bir örgütlenmeye ve LGBT'ye yapılan baskının köklerinden, hareketin tarihine, hareketin tarihinden özgürleşmeyi kazanmayı anlamak ve aramızdaki bölünmelerin üstesinden gelmekle ilgili muhtelif teorik ve politik zorluklara, kısacası her şey hakkındaki sorulara yöneltiyor.

Gey ve lezbiyenlere karşı toplumsal tutumlarla ilgili olumlu göstergeler var. *Newsweek*'in son milli kamuoyu yoklaması rakamları ulusal düzlemde gey yandaşı tutumlarda gözle görülür bir artış gösteriyor. Yüzde 52, sadece şu an, federal evlilik yasağına karşı çıkmakla kalmıyor (2004'te yüzde 45'ti), ezici bir çoğunluk LGBT bireylere karşı her türlü ayrımcılığın bitmesini istiyor -yüzde 73, gey partnerlere sağlık hizmetlerinin genişletilmesini, yüzde 86 eşit hastane ziyareti haklarını vs. savunuyor.[12] Bunlar politikacıların ikiyüzlülüklerini (en iyi ihtimalle) ve çok uzun yıllardır günümüze kadar herhangi aktivist hareketin neredeyse yokluğu göz önünde bulundurulduğunda, şaşırtıcı derecede iyi rakamlar. Sıradan çalışan insanların görüşleri, sadece iş arkadaşlarının, sınıf arkadaşlarının ve aile üyelerinin yükselen statülerinin yanında yaşanmış deneyim-

* Burada yazarın esasen kullandığı deyim "back-of-the-bus," yani otobüsün arkası. Amerika Birleşik Devletlerinde 1950'lere kadar siyahların otobüsün arka kısmında oturmak zorunda kalmasına gönderme yapıyor. 1955'te Afro-Amerikalı aktivist Rosa Parks otobüse bindiğinde arka tarafa gitmeyi reddetmişti. (ç.n.)

ler temelinde değil, kalıplaşmış cinsel kalıp yargılara güvenle meydan okunduğu örgütlerin ve mücadelelerin içinde de değişmiş olsaydı, bilinçlilik üzerinde nasıl bir etkisi olurdu, hayal edin.

Akademisyenler ve toplumsal adalet aktivistleri arasında LGBT özgürleşmesinin tarihi, politikası ve teorisi hakkında bilgi ve tartışma yönünde karınları kazıtan bir açlık var. Bu eser, yazarın politik eğilimleri söz konusu olduğunda, bulunduğundan farklı bir noktadaymış gibi davranmıyor. Diğer birçok insan dışında John D'Emilio, Estelle Freedman, Susan Stryker ve Anne Fausto-Sterling gibi sol kanat tarihçi ve bilim insanları LGBT politikası ve tarihi hakkındaki anlayışımı ciddi ölçüde şekillendirdi ve etkiledi. Soğuk Savaş sonrası, AIDS'in 1980'lerde kasıp kavurduğu bir dönemde yetişkin olmuş lezbiyen bir Marksist olarak, Stonewall sonrası kuşağın bir parçasıyım. Akranlarımdan çoğu, örgütün ve mücadelenin gerekliliğini ya da olanaklılığını sorguluyor. Fakat gerçek, bu alternatifleri zorluyor. Okuyucuları, LGBT savaşların yayılmakta olan savaşlara ve çöken bir ekonomiye karşı daha geniş çaplı bir öfkeden bağımsız olarak, yükseleceği ve yükselmesi gerektiğini varsayarak, bakış açılarını daraltmamaları yönünde uyarmak isterim. Cinsel azınlıklar, önünde sonunda, bu açığa çıkan felâketlerden doğrudan etkileniyor. Taleplerimiz, sonunda patlayacak ve sosyalist fikirler tarafından şekillendirilecek, daha geniş çaplı savaşlara dâhil edilebilir ve edilmelidir.

Yukarıdaki Chicago örneği, yeni bir politik çağ şekillenmeye başlarken, mülteci ve emekçi gruplarının, bazı yerlerde, LGBT grupları mevcut krizlere bir cevap olarak örgütlenmede onlara katılmak için çağırabildiklerini ve çağırdıklarını gösteriyor. Zira 1960'ların ve 70'lerin isyanlarına katılmak için çok genç olan ve devrimi kaçırmış olabileceğimiz gibi acı veren bir şüpheyle yaşamış olan bizler güvenli ve cesuruz. 1960'ların ve 1930'ların öğeleri ile şaşırtıcı benzerlik taşıyan bir dünyada -yine de ırk, kadınlar, cinsellik ve cinsiyet hakkındaki tutumlar şaşırtıcı derecede evrim geçirdi- (kendi deli dolu zamanlarımızın içindeyiz gibi görünüyor).

Bir İsim Nedir ki?

Ta başından bu yana, lisede dolabıma kazınmış ve birçok bağnazın ağzından suratıma tükürülmüş saldırgan bir lakap -"queer" sözcüğü- olarak algıladığım şeyi cinsel özgürleşmenin tarihi, politikası ve teorisi üzerine bir kitapta olumlu bir imleyen olarak kullanamadığımı itiraf etmem gerek. Herkes için cinsel özgürleşmeyi savunan bir sosyalist olarak, herkesi kapsama ve okunabilir olma arzusu ile ilgili modern ikilem, kişinin lezbiyen, gey, biseksüel ve translara kolektif olarak nasıl hitap edeceğine karar vermesi anlamına geliyor. Günümüzde birçok tarihçisi, öğrenci ve emek aktivistine uyarak büyük ölçüde LGBT'yi kullanmayı tercih ettim. Ancak bu durumlarda gey ve eşcinsel kelimelerinin sanki tarihsel ve kültürel olarak doğruymuş gibi kullanıldığı birçok yer oldu. Umarım yorumumun ve argümanlarımın içeriği queeri tercih etmekte ısrar edenleri bile memnun eder.

LGBT adlandırması sorunu üzerine bir ateşkesin yolda olduğunu düşünüyorum. Bununla beraber, dil içinde yaşadığımız büyük toplumla birlikte sürekli evrim geçiriyor ve gelecek mücadelelerde geçecek zaman mevcut laf kalabalığı arasından hangi terimlerin çıkacağını söyleyecek. Birçok kişinin bu sorun konusunda oldukça tutkulu olduğunu biliyorum, ancak bu dar soruyla ilgili *Sturm und Drang*'dan* sonra ilerlememiz ve her birimizin dil seçimlerine saygı göstermemiz gerektiğine inanıyorum. Tüm ezilmiş insanların kendilerini istedikleri gibi adlandırma hakları olmalı, ben de bu hakka sahip olmalıyım.

Sherry Wolf,
Mayıs 2009

* Esasen Romantizm öncesi bir sanat hareketine verilen isim. Bu harekette rasyonaliteye karşı yoğun duygular, bireysellik ve öznellik ön plana çıkarılıyor. Yazar terimi burada LGBT özgürleşme hareketinin adlandırma konusunda bir kaos evresinde olduğunu imlemek için kullanmış. (ç.n.)

BİRİNCİ BÖLÜM

LGBT'ler Üzerindeki Baskının Kökleri

Lezbiyen, gey, biseksüel ve trans (LGBT) bireyler tarihin her döneminde ezilmemişti, LGBT bireyler her zaman nüfusun ayrı bir kesiti de olmamıştı. Tüm cinsel azınlıklara yapılan baskı, modern kapitalizmin binlerce çelişkisinden biridir. Kapitalizm, erkekler ve kadınlar için bağımsız cinsel hayatlarını yaşayacakları maddi koşulları yaratır ama ekonomik, aynı zamanda, toplumsal ve cinsel düzenin devamlılığını korumak için topluma heteroseksüel normları dayatmaya çalışır.

Melissa Etheridge gibi ünlü lezbiyenlerin konser etkinlikleri dolup taşar, ve açık komedyen Ellen DeGeneres Emmy ödüllü talk showa ev sahipliği yaparken, iş ve evlilikle ilgili homofobik yasalar ayrımcılığı savunur. Matthew Shepard gibi LGBT bireyler, bağnazlar tarafından vahşice, ölümüne dövülürken, kamuoyu radikal biçimde LGBT hakları yönünde bir dönüş yapar.[1] Amerika Birleşik Devletlerindeki bu görünürdeki çelişkili hal açıklanabilir.

LGBT'ye yapılan baskı, kadınlara yapılan baskı gibi hem toplumsal cinsiyet normlarını aşılamak hem de bugünkü ve gelecek kuşak işçileri az masrafla temin etmek için kapitalizmin araçlarından biri olan çekirdek ailenin merkeziliğine bağlıdır ki bu, aşağıda ayrıntısıyla açıklandı. Buna ek olarak, ırkçılık ve cinsiyetçilikte olduğu gibi, LGBT bireylerin kapitalizmde maruz kaldıkları baskı, özellikle maddi ve toplumsal adalet savaşımlarında işçi sınıfından bireyleri birbirinden ayırmaya hizmet eder. Kapitalist toplum, insanları belirli cinsiyet rolleri ve cinsel davranışlar üzerinden kategorize etmeye ça-

lışırken, sosyalistler bu sınırlandırmaları reddeder. Sosyalistler, bunun yerine, herhangi bir yasal ya da maddi kısıtlama getirilmeksizin, cinselliğin sadece kişisel bir mesele olduğu bir dünya için savaşır. Sosyalistlerin desteklemesi gereken şey, bireylerin kendi kaderini tayin hakkı içerisine kendi cinsel davranış, görünüm ve erotik tercihlerini seçme özgürlüğünün de dâhil edilmesidir.

Cinsellik de diğer birçok davranış gibi akıcı -sabit olmayan- bir olgudur. Eşcinsellik, bir süreklilik çizgisi içerisinde var olur. Bunun modern ifadesi, kendini LGBT olarak tanımlayan milyonlarca erkek ve kadın arasında bulunabilir – kendilerini hayatlarının farklı zamanlarında farklı farklı tanımlarlar. Dünyada gey ve düzcinsel diye iki çeşit insan yoktur. Biyologların ayrıştırabildikleri ölçüde, insan toplumunun ne şekilde örgütlendiğine bağlı olarak, ya hayal kırıklığına uğratılacak ya da özgürleştirilecek cinsel olanaklar bir çokluğuna sahip tek insan ırkı vardır.

Tonlarca tarihsel kanıt, bugün eşcinsel davranış diye tanımladığımız şeyin en azından binlerce yıldır var olduğunu onaylıyor ve eşcinsel davranışların insanlar dünyada yürümeye başladığından bu yana olduğunu varsaymak mantıklı. Fakat çok sayıda sıradan insanın çekirdek aile dışında yaşama potansiyelinin ortaya çıkması, modern gey, lezbiyen ve biseksüel kimliklerin doğmasına izin vermesi için 19. yüzyıl sonunda Endüstri Devrimi'nin gelmesi gerekti. Toplumsal cinsiyeti biyolojik cinsiyetinden farklı olan bazı bireylerin kendilerini trans diye tanımlamaya başlaması 20. yüzyıl sonunu bulacaktı ama biyolojik cinsiyetle toplumsal cinsiyetin örtüştüğü modern Batılı davranış kavramlarına direnen insanlar birçok farklı kültürde tarih boyunca var olmuştur. Bu yüzden, birçok çağdaş Batı toplumunda deneyimlendiği üzere LGBT bireylere uygulanan sistematik baskı insan tarihinde oldukça yakın zamanlı bir olgudur. Ancak bu kapitalizmden önce insanların her türlü baskı ve kısıtlamadan uzak bir cinsellik cennetinde yaşadığını iddia etmek anlamına gelmiyor. Daha ziyade, Eski Çağ'dan kapitalizm öncesi döneme kadar cinsel faaliyetler temelinde yasal yasaklar ve top-

lumsal tabular birçok kültürde cinsel kimliği kınamadan hatta onu kişinin varlığının içsel ve olmazsa olmaz yönü olarak tanımadan vardı ve üreme dışı cinselliği suç sayıyordu.

Hidden from History seçkisi, çağdaş endüstri toplumlarının erkek ve kadınlar için kendilerini gey ve lezbiyen olarak tanımlamaları için olanak yarattığını iddia ediyor:

> "Eşcinsellik" dediğimiz şey ("eşcinsellerin" ayırt edici özellikleri anlamında), kapitalizm öncesi toplumlarda, mesela, bir dizi birleşmiş davranış olarak görülmüyordu, hatta belirli kişileri tanımlayan bir dizi özellik olarak hiç görülmüyordu... Heteroseksüeller ve eşcinseller belirli bir topluma, modern kapitalizme, bağlı toplumsal "rol" ve davranışlara bağlı olarak bulunmaya başladı.[2]

Aslında, modern bireysellik ve insanların kişisel tutkuları temelinde mahrem hayatlar kurması için koşulları sağlayan kapitalizmdi. Bu, bir zamanlar evlilikleri düzenleyen feodal Kilise ve cemaatin gücünden tarihsel bir kopuştur. Kapitalizmde kişinin emeği pazarda alınan ve satılan, bireysel olarak sahip olunan bir metaya dönüştürülür. Bireyler, iş, konut, eğitim, vs. için birbiriyle rekabete atılır ve devletlerin vatandaşları olorak bireyler oy vermeleri ya da fırsatları varsa mülk edinmeleri için nüfus sayımında sayılır ve kaydedilir. Kapitalist toplumun tüm bu özellikleri, cinsel özerkliği de geliştirmek potansiyeli yaratarak, feodalizm gibi daha önceki sistemlerde akla getirilemeyecek biçimlerde bireyselliği kurar. Karl Marx'ın ifade ettiği üzere, "Bu serbest rekabetten müteşekkil toplumda birey, daha önceki tarihsel dönemlerde onu belirli ve sınırlı bir insan toplaşmasının aracı haline getiren doğal sınırlarından vs. kopmuş gibi görünür."[3] Tarihsel kanıt, eşcinsel davranışın birçok kapitalizm öncesi kültürle başarıyla bütünleştiğini gösteriyor. En ünlü örnek, olgun erkeklerle genç erkekler arasındaki cinsel ilişkilerin en yüce aşk formu olarak sunulduğu Antik Yunan'dır. Ancak bu ilişkilerin daha zengin, daha büyük ve daha güçlü "daha iyiler" ile daha genç, daha fakir ya da fethedilmiş astları arasında gerçekleşmesi teşvik edilir. Erken dönem Yunanlar ve

Romalılar için âşıklar arasındaki statü ve güç kendi hemcins ilişkisi anlayışlarının merkezindedir ve cinsel ilişkide nüfuz eden ile nüfuz edilen rolündekiler hakkındaki görüşler birbirinden bariz farklıdır. Yunanistan doğumlu birinci yüzyıl tarihçisi Plutarkhos şöyle diyordu, "Edilgen bölümden zevk alanları ahlaksızlığın en derinliklerinde sınıflandırırız ve onlar için en ufak güven ve saygı duymayız ve arkadaşlıklarını zerre olsun kabul etmeyiz."[4]

Birçok Kızılderili klanı, *berdaches* olarak bilinen, "karşı" cinsin toplumsal cinsiyet rollerini benimseyen ve bugün kendilerinden "iki ruhlu" olarak bahsedilen trans erkek ve kadınları benimsiyordu. Antropologlara göre, klandan klana çoklu cinsel ve toplumsal cinsiyet düzenlemeleri bulunuyordu. Bazı erkek *berdache*'lar sadece diğer erkeklerle cinsel ilişkiye girerken, bazıları girmiyordu, bazıları hiç cinsel ilişkiye girmeden kalabilirken, diğerlerinin her iki cinsten partnerleri vardı ya da sadece heteroseksüel ilişkiye giriyorlardı.[5] *Berdache*'ı tanımlayan cinsel tercihi değil, cinsiyet kimliğiydi ve Kızılderili klanları *berdache*'ları, onlarla toplumsal cinsiyetleri biyolojik cinsiyetlerinden farklı olduğu için dalga geçmektense, onları toplumlarının değerli üyeleri olarak görüyordu. Karga klanının ihtiyarlarından biri şöyle açıklıyor: "Biz, beyaz toplumun yaptığı gibi insanları harcamayız. Her kişinin kendi yeteneği vardır."[6]

Roma Katolik Kilisesi bile 12. yüzyıla kadar erkekler arası aşkı övmüştür. Rahipler arası evliliği bitirdiğinde ve iffeti zorladığında, eşcinsellik de yasaklandı.[7] Ancak bu toplumlarda hoş görülen, övülen ya da taciz edilen eşcinsel eylemlerdi, tanımlanabilir bir insan kategorisi değildi. Ekonomik ve toplumsal koşullar, henüz çok sayıda insanın hemcins arzusunu hayatlarının ve kimliklerinin merkezi bir özelliği olarak tanımasını, ifade etmesini ya da keşfetmesini sağlayacak yollar geliştirmemişti.

Fransız filozofu Michel Foucault modern toplumun cinsellik anlayışını antik dönem insanlarına yukarıdan dayatma çabasına meydan okur. Şöyle der:

> Yunanlar, insanın hemcinsine duyduğu aşkla karşı cinse duyduğu aşkı birbirini dışlayan iki tercih, birbirinden kökten bir biçimde farklı iki davranış türü olarak karşı karşıya getirmiyorlardı... Yunanlar biseksüel miydi? Eğer buradan, Yunanların aynı zamanda ya da sırayla bir oğlanı ve bir kızı sevebildikleri... anlaşılıyorsa, onların "biseksüel" olduğu söylenebilir. Ama eğer bu iki pratiği düşünme biçimlerine dikkat edilirse, onların, erkeklerin kalbini ya da arzusunu paylaşan birbirinden farklı ve birbirine rakip durumdaki iki tür "arzu" ya da "dürtü" duymadıklarını belirtmekte yarar vardır... Onlara göre insanın bir erkeği ya da bir kadını arzulayabilmesini sağlayan, aynı biçimde, doğanın insanın [erkeğin] yüreğine, cinsiyetleri ne olursa olsun "güzel" olanlar karşısında duyması için yerleştirildiği iştahtı.[8*]

Bundan önceki sınıflı toplumlar, belirli cinsel faaliyetleri yasaklarken, doğmakta olan kapitalist devlet ve onun tıp, hukuk ve akademi alanlarındaki savunucuları, insan cinselliğini daha önce akla getirilemeyecek biçimlerde tanımlamaya ve kontrol etmeye girişti. Bu 19. yüzyıl uzmanları -neredeyse sadece beyaz erkekler- doğmakta olan orta sınıfın ilgi ve önyargılarını yansıtıyordu. Ekonomik büyüme ve gelişimle birlikte daha çok çeşit iş için daha yüksek seviye eğitim ihtiyacı doğdu, bu da ergenlik dönemini uzattı ve gençleri birçok meşguliyetten uzaklaştırdı, böylece akrabasız yetişkinlerle çocuklar arasındaki toplumsal iletişimi azalttı. Tıp uzmanları, kendi alanlarını mastürbasyonu patolojileştirmek üzerinden meşrulaştırmayı hedeflerken, yasa koyucular rıza yaşı yasalarını teşvik etti ve evlilik yaşı için daha yüksek bir alt sınır koyulması için baskı yaptı. Yetişkinler ve "masum küçükler" arasındaki eşcinsel ilişkiler yasadışı ve ergenlikler aseksüel sayıldı.[9] 20. yüzyılda modern psikiyatrinin babası Sigmund Freud bir o kadar önemliydi, "homoseksüellik problemini" teorileştirdi ve popülerleştirdi ve heteroseksüelliği "üstünde hiç o kadar düşünmeden bildiğimiz bir norma" dönüştürdü.[10]

* Bkz. Michel Foucault, *Cinselliğin Tarihi,* çev. Hülya Uğur Tanrıöver, 3. Baskı, (İstanbul: Ayrıntı Yayınları), 2010.

Toplumsal cinsiyet normları hakkındaki anlayışımız, bir toplumdan diğerine ve bir tarihsel dönemden ötekine ciddi biçimde değişti. Bedenlerimiz bile değişen bedensel koşullar tarafından radikal biçimde dönüştürülüyor. Kırk bir yaşındaki Olimpiyat şampiyonu ve anne Dara Torres gibi, esnek ve kaslı vücudu yarı yaşındaki profesyonel erkek ve kadın yüzücülere taş çıkartan modern kadın sporcuları bir kuşak önce gözünüzde canlandıramazdınız. Kadınların beslenmesi, eğitimi ve vatandaşlık haklarındaki ilerlemeler, sadece orta yaşlı Amerikalı bir kadının 2008 Yaz Olimpiyatlarında yarışmasını ve üç gümüş madalya almasını değil, aynı zamanda androjen görüntüsünün kabul edilmesini hatta *New York Times* sayfalarında yere göğe konulamamasını sağladı.[11] Tam tersine, Amerika Birleşik Devletlerinde kızlarda, özellikle düşük gelirli Afro-Amerikalı kızlarda, erken ergenlik başlangıç sebebinin beslenme, çevresel kimyasallar, hareketsizlik ve modern endüstri toplumunun özellikleri olan diğer faktörler olduğu düşünülüyor.[12]

Tıp bilimi, uzun zamandır bedenleri teamüller yüzünden hem erkek hem kadınlarla bağdaştırılan anatomik özellikleri bir araya getiren milyonlarca insanın mevcudiyetini kabul ediyor. Sırf Amerika Birleşik Devletlerinde iki binde bir doğduğu tahmin edilen bu interseks bireyler,[13] yeni doğan bebeklere cinsel organların görüntüsü konusunda geleneksel normları yasal olarak dayatan pediatristler tarafından, onların gelecek hayatlarında cinsel hazzı deneyimlemelerini engelleyecek biçimde, ameliyat ediliyor. İnterseks bireylerin fiziksel gerçekliği, erkekler ve kadınlar hakkında kabul etmemiz istenilen sabit anlayışları sorgulamaya açıyor. İnterseks bireyler, sadece toplumun cinsiyet rolleri inşasına meydan okumuyor, bizi bizzat biyolojik cinsiyet kavramının nasıl inşa edildiğini, düzenli bir erkek / kadın ikiliği içerisinde sınırlandırıldığını ve buna uymaya zorlandığımızı araştırmaya itiyor. Öyle görünüyor ki biyolojik cinsiyetimiz bile -sadece nasıl davrandığımız değil- daha önce tahayyül edildiğinden çok daha muğlâk ve akışkan. Sağlıklı mı sağlıklı bebeklerin bedenlerini toplumsal cinsiyet normlarına uydurmak

için ameliyatın dayatılması, devlet yaptırımlı fiziksel suiistimalin bariz bir biçimidir. Kendi kaderini tayin hakkının bireylerin kendi bedenlerinden gelecek hazzı kontrol etme ve deneyimleme ve kendilerini kendi seçecekleri cinsiyette tanımlama hakkını kapsadığına inanan herkes, bu cinsel sakatlama eylemlerine karşı çıkmalıdır.

Sosyalistler, insanların kendi kurduklarını kendilerinin yıkabileceğini iddia eder. Bu kitabın öne sürdükleri kesinse -kapitalist toplumun insanların kendilerini cinsel açıdan ifade etme biçimlerini dönüştürdüğü ama insan cinselliğini toplumsal kontrolün bir aracı olarak eş zamanlı kısıtlamayı hedeflediği,- kâra değil, insan ihtiyacına dayanan temelinden farklı bir toplum, modern cinsel ve cinsiyet tanım ve sınırlamalarına son verebilir. Sosyalist bir toplum, insanların cinsel açıdan özgürleşmiş olduğu bir toplum olmalıdır – yani diğer kişiye zarar verilmediği müddetçe, herkesin nasıl, ne zaman ve kiminle herhangi cinsel tatmin ilişkisini arzulamayı seçme ya da seçmeme özgürlüğü olduğu bir toplum.

Değişen Aile

Eşcinsel kimliğin kökleri ve akabinde gelen baskı, ailenin her daim değişen rolünde görülebilir. Aile -sağ kanat tarafından yüceltilen ve sayısız deterjan reklamında gerçeküstü tasvir edilen o sözüm ona kutsalların kutsalı kurum- insan tarihi boyunca radikal biçimde değişmiştir. Aslına bakılırsa, aile bizzat her zaman var olmamıştı.

Karl Marx'la en yakın çalışma arkadaşı Friedrich Engels, çığır açan 19. yüzyıl eseri *Ailenin, Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni*'nde Lewis Henry Morgan'ın antropolojik araştırmasına başvurur. Antropoloji, o sıralarda yeni bir bilimdi; buna rağmen Engels'in teorik sonuçları daha yakın zamanda yapılan antropolojik araştırmalar tarafından da desteklenir.[14]

Engels, modern insanlar tür olarak yüz bin yıldan fazla zamandır olsa da, insanların ancak birkaç bin yıldır aile birimleri içerisinde yaşamaya başladıklarını iddia etmişti; daha önce eşitlikçi olan top-

lumlar sınıflara bölündüğünde. Sınıf öncesi insanın toplumsal örgütü, büyük klanlara ve kolektif üretim, dağıtım ve çocuk yetiştirmesine dayanıyordu. Erkekler ve kadınlar arasında sınıf öncesi toplumlarda bir iş bölümü bulunuyordu ama kadınların sistematik olarak ezildiğini gösteren bir kanıt yoktu ve bazı toplumlarda kadınlara erkeklere oranla daha yüksek bir konum veriliyordu.[15]

Antropolog Eleanor Burke Leacock erken toplumlar hakkında, özellikle Labrador Yarımadasından Montagnis-Naskapi hakkında, ayrıntılı araştırmalar sundu ve şunu iddia etti: "Kadınların özerkliği söz konusu olduğunda, eşitlikçi avlayıcı toplayıcı toplumların yapısında hiçbir şey, erkeklere hürmeti zorunlu kılmıyordu."[16] Kadınlar, erkeklerle birlikte, nereye ne zaman taşınılacağı, bir eşle ne zaman birlikte olup, onu ne zaman terk edeceği ve yiyeceğin dağıtımı konusunda kararlar alıyordu- hepsi gündelik hayat ve hayatta kalmak için çok önemlidir. İnsanların modern toplumun onların cinsiyetlerine uygun gördüğü görevleri icra ettikleri kadar, kadınlarının avlandığı ve erkeklerinin çocuk yetiştirme rolünü üstlendiği toplumları inceleyen Leacock ve diğer antropologlar, emeğin cinsiyete göre bölünmesini sorgulamaya açıyordu.

Kadına yönelik baskı, toplumdaki ilk sınıfsal bölünmenin doğuşu ve tek eşli aile biriminin yaratılmasıyla aynı zamana denk düşer. İnsanların yiyeceği ve diğer malları bir artık değer olarak depolamasından önce, biriktirilecek, "servet" yoktu ve bu farklı insan grupları arasındaki sınıf eşitsizliği ihtimalini engelliyordu. İnsanlar, geçinmek için yeni yollar bulduklarında sınıflar ortaya çıkmaya başladı. Yeni üretim yöntemleri, bazı insanların çalışmasını, diğerlerinin grubun organizasyonunu koordine etmek için çalışmamasını ve hasat kötü geçtiğinde ya da grubun büyüklüğü artacağı zamanlar için artığın depolanmasını sağlamasını gerektirmişti. Sosyalist Chris Harman'ın tarif ettiği üzere, " 'Liderler' kaynaklar üzerindeki kontrollerini toplumun bütünüṇün çıkarına olduğunu düşünen 'yöneticilere' dönüşmeye başlıyordu... Toplumsal gelişim, ilk kez diğerlerini sömürme ve ezme güdüsünün gelişimini tetiklemişti.[17]

Sınıflardan önce artık değer serveti olmadığı için bir kuşaktan diğerine geçirilecek hiçbir şey yoktu. Fakat artık değer ve sınıfların gelişimiyle beraber artık değerin kontrol edenler için onu elinde tutma ve kendi çocuklarına geçirme gücü oluştu. Toplumsal sınıfların ortaya çıkması ve serveti miras formunda kişilerden evlatlarına aktarma olanağı tek eşlilik arzusunu doğurdu, bu en azından kadınlara dayatıldı çünkü erkek liderler kendi soylarının doğruluğundan bu şekilde emin olabilecekti. Patriyarkal ailenin doğuşu bu değişikliklerin bir sonucudur.

"Aile" isminin esas anlamı, Norman Rockwell'in hane içi kutsallık imgelerinden* fersah fersah uzaktadır. Erken Romalılar *famulus* terimini hane içi köleleri tarif etmek için kullanıyordu ve *familia* "bir erkeğe ait olan kölelerin toplam sayısı" anlamına geliyordu.[18] Erken dönem feodal aristokrasi için evlilik duygusal değil, maddi bir ilişkiydi – toprak servetini aktarma ya da mülkler arası barışçıl ilişkileri korumada bir araç. Zaman içerisinde erkekler giderek üretim sürecinin içine çekildi ve kadınlar giderek çocuk doğurma ve bakma rolleri içerisinde tecrit oldu.

Kapitalizmin doğuşuna kadar köylü aile, hem üretim hem de doğurma işlevi gören bir birimdi. Köylü kadınlar sadece çocuk bakımı, yemek yapma ve temizlikten sorumlu değildi, aynı zamanda kıyafet dikmek, tereyağı yapmak, inekleri sağmak, bira yapmak, dokumak vs. gibi işleri yapmaları bekleniyordu; sadece üremeye dayalı bir birim olan modern çekirdek ailenin tam tersi. Kadınlar, feodal ailede erkeklerle eşit değildi ve cinsiyet açısından tanımlanmış işleri vardı fakat 19. yüzyılda Batı toplumlarına egemen olacak pazar ve endüstrinin doğuşuyla bira yapmak ve dokumalık kumaş üretmek gibi üretici işler ailenin alanından çıktı.

Toplumun değişen ekonomik yapısı hem kadınlara hem cinselliğe karşı tutumu kökünden değiştirdi. Tek eşliliğin – sadece kadınlara-

* (d. 1894- ö. 1978) Amerikalı ressam ve desinatör, *Saturday Evening Post* dergisine yaptığı gündelik hayatla ilgili çizimlerle popüler kültüre damgasını vurmuştur. (ç.n.)

dayatılması, zengin erkeklerin babalarının kendisi olduğundan emin olduğu çocuklara mülkünün miras kalması yoluyla araçlar sağladı. Tek eşli evlilik özünde yönetici sınıftan, erkeklerin tartışmasız babalıklarını kurabilmelerinin aracı olarak gelişti.[19] Engels'in yazdığı üzere,

> Tarihte kendini gösteren ilk sınıf çatışması, erkekle kadın arasındaki çelişmenin tek eşli evlilik içindeki gelişmesiyle; ve ilk sınıf baskısı da, dişi cinsin erkek cins tarafından baskı altına alınmasıyla aynı zamana rastlar. Tek eşli evlilik, büyük bir tarihsel ilerlemeydi; kölelik ve özel mülkiyetin yanı sıra, bazılarının refah ve gelişmesi, bazılarının da sefalet ve gerilemesiyle elde edildiğine göre, her ilerlemenin aynı zamanda nispi bir gerileme olduğu günümüze kadar uzanan bu çağı açar.*

Avrupa feodalizmindeki orta sınıflar ve toprak sahibi köylüler arasında patriyarkal hane egemendi. Topraksız köylülerin kendi servetleri olmasa da, aile kurumu toplumun tüm kesitleri için yasallığa dayanarak, norm şeklinde kurulmuştu. Feodal cemaatler, genelde fakir köylüler arasındaki evlilikleri düzenlerdi. Aile hayatı, her aile üyesi için eziyet veren işle doluydu ve çocuk doğumu genelde ya annenin, ya bebeğin ya da her ikisinin ölümüyle son buluyordu.

Bu toplumlarda cinsel baskı bugün bildiğimizden farklı bir biçim alıyordu. Üremeye dayanmayan her cinsel davranışa karşı sert yaptırımlar uygulanıyordu. Mesela, 1533'te Britanya'nın Kral VIII. Henry'si -erkek varis yapma saplantısı onu altı evlilik yapmaya götürmüştü- erkekleri "sodomizm" yüzünden ölüme götürecek Sodomizm Kanunu'nu çıkarttı, "sodomizm" o sıralar doğaya karşı bir suç olarak kabul edilen üreme dışı cinselliği tanımlamada her şeyi kapsayan şemsiye bir terimdi.[21] Yasa aynı dönemde "serserileri", yani topraklarından atılmış, gidecek yeri olmayan köylüleri, cezalandıran yasalarla çakışıyordu. Sodomizm, 17. yüzyılda Britanya'da başlayan Savaş Maddeleri'ne eklenmişti ve isyan ve askerden kaçma ile aynı cezayı alıyordu.

* Alıntı bkz. F. Engels, *Ailenin, Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni*, çev. Kenan Somer, (Ankara: Sol Yayınları), 1967, s. 96.

17. ve 18. yüzyıllardaki Avrupalı sömürgecilerin haneleri, tüm aile üyelerinin neredeyse bütün aile ihtiyaçlarını tedarik etmek için bir toprak parçasında hep beraber çalıştığı, bağımsız üretim ve üreme birimleriydi. New England kolonilerinde "münzevi hayat" yasaktı. Hizmetliler ve çıraklar onlar için çalıştıkları hanelerle birlikte yaşamak zorundaydı ama yasal kısıtlamalar olmadığında bile sömürge zamanlarında ekonomik açıdan hayatta kalma aile yapısı dışında tahayyül edilebilir gibi değildi.[22]

Sömürgelerdeki emek ihtiyacı, New England kiliselerinin ve mahkemelerinin zina, sodomizm, ensest ve tecavüzü yasadışı ilan etmek ve cezalandırmak için verdiği çabaları tetikledi. Kendi tutkularını kontrol edemedikleri düşünülen kadınların evlilik dışı cinsel ilişkiye girmeleri, erkeklerin evlilik dışı cinsel ilişkiye girmelerinden daha ağır cezalandırılıyordu. Sodomizm, hem aynı cinsiyetten iki kişinin arasındaki cinsellik hem de evli çiftler arasında olsa bile üreme ile sonuçlanmayan anal ya da oral ilişki gibi "doğa dışı" eylemler anlamına geliyordu. Üremeyi ödüllendiren bir toplumda Püritenlere göre sodomizm boşa harcanan zamandı. Sodomizmin, 1607'den 1740'a kadar, cezası, resmi olarak, ölüm olsa da, genelde daha çok kırbaçla cezalandırılıyordu. Kadınlar arası bazı "ahlaksız davranış" vakaları kırbaçla cezalandırılıyordu ama muhtemelen yasal olarak duhul etme kanıtı ve iki tanık gerektiğinden, 18. yüzyılda kolonilerde kimse sodomizm için idam edilmiyordu.[23] Kilise'nin egemenliği ve evlilik dışı doğmuş çocukların bakımı için herhangi aracın eksikliği, komşuları cemaatlerinin cinsel ahlaklarını hırsla denetlemeye itmişti.

Tarihçi Jonathan Ned Katz'ın iddia ettiği üzere, "Bu toplumdaki etkin tezat doğurganlık ve kısırlık arasındadır, farklı cinsiyet ile hemcins erotizmi arasında değil... Bu kolonilerde aynı cinsten üyelere erotik tutku, sapkın olarak yorumlanmıyordu çünkü farklı cinsiyete erotik tutku norm olarak kabul edilmiyordu."[24]

19. yüzyıl sonunda Batı Avrupa ve Kuzey Amerika'da kent merkezlerinin ve endüstriyel üretimin doğuşuyla emek ücreti çok daha fazla yaygınlaştı. Çiftlik hayatıyla karşılaştırıldığında, ev işten gi-

derek daha fazla ayrıştı, öyle ki aile çok daha kapsayıcı biçimde bir üreme merkezi haline geldi. Yıllar içerisinde endüstrinin büyümesi, genelde düşmanca, değişen bir dünyaya karşı liman özelliğine sahip yeni bir aile ideali yarattı. Fakat aile ve kapitalizm arasındaki ilişki başından beri çelişkilerle doluydu. John D'Emilio, çığır açan makalesi "Capitalism and Gay Identity"de (Kapitalizm ve Eşcinsel Kimliği) bu çelişkileri analiz etmek için Marx ve Engels tarafından geliştirilmiş tarihsel materyalist yöntemi kullanır. Şöyle yazar,

> Bir yandan, kapitalizm aile hayatının temelini sürekli zayıflatır ve bireyin aile dışında yaşamasını, bir lezbiyen ve bir gey kimliğinin gelişmesini mümkün kılar. Diğer yandan, erkekleri ve kadınları ailelere itme ihtiyacı duyar, en azından gelecek kuşak işçilerin yaratılmasına yetecek kadar bir süre için. Ailenin ideolojik önceliğe yükseltilmesi kapitalist bir toplumun sadece çocuk yapmasını değil, heteroseksizm ve homofobinin devamını da güvence altına alır. En derin anlamıyla, problem olan kapitalizmin kendisidir.[25]

Kapitalist üretim tarzı girişimci bir sınıfın doğmasını sağladı – ve bununla birlikte toplumsal bir ideal olarak kişisel gelişim ve bireysellik kavramını. Aynı zamanda, yeni bir orta sınıfın artan refahı ve kişisel servetin ve aktarılabilir mirasların daha geniş çapta birikmesi, özellikle kadınlardan, katı bir cinsel ahlak bekliyordu. İngiliz tarihçi Jeffrey Weeks, bu yeni aile yapısının çelişkilerini tarif eder: burjuva ailesi "hem duygusallık ve aşkın ayrıcalıklı konumuydu... hem de aynı zamanda cinsel davranışın etkin polisiydi."[26]

Endüstri hayatı, 19. yüzyıl ortasında, İngiltere'de işçi sınıfını müreffeh orta sınıfın tersine, gerçek anlamda öldürüyordu. İngiltere Rutland'ın kırsal alanında orta sınıf erkekleri elli ikiye kadar yaşarken, işçi sınıfı "erkekleri" Manchester, Bethnal Green ve Liverpool gibi endüstri merkezlerinde sırasıyla ortalama 17, 16 ve 15 yaşında ölüyorlardı.[27] Dokuma fabrikası sahipleri çoğu zaman zorlayıcı emek ve uzun saatler için çok daha az bir ücrete erkekler yerine kadın ve çocukları işe alıyordu, bu da fabrika sahiplerinin kârlarını azaltan hastalık ve ölüm oranlarına yol açıyordu.

Friedrich Engels, *İngiltere'de Emekçi Sınıfların Durumu*'nda neredeyse çökmek üzere olan işçi sınıfı aile hayatını tasvir ediyordu. İşçi sınıfı evlerindeki kalabalık ve kirli koşulları ayrıntısıyla anlatıyordu ve Sağlık Bakanlığı'nın bir raporundan alıntı yapıyordu: "Leeds'te erkek ve kız kardeşler ve her iki cinsiyetten kiracıların ebeveynlerle birlikte aynı yatak odasında uyudukları görüldü ve bunun insanlığı sarsıp üzerine düşündürecek sonuçları var."[28]

İşçi sınıfı ailesinin acilen yeniden keşfedilmesi gerekiyordu. Viktorya dönemi reformcuları fabrika işi ve konuttaki değişiklikler için kampanya başlattı, bu da erkeklerin bir aileyi geçindirmesi, kadının evde kalıp çocuklarına bakması ve evlerini temizlemesi amaçlanan "aile ücreti"nin yaratılmasına yol açtı. Bu ücret, nadiren yeterli oluyordu ve birçok işçi sınıfı kadını dikiş ve diğer parça başı işle uğraşmaya devam etti. Orta sınıf çekirdek ailenin işçi sınıfına adapte edilmesi, işçi sınıfı kadınlarında tuzağa düşürülme etkisi yarattı ve onları yorucu fabrika işi saatlerinden kurtardı. Çocuklar, sadece gelecekte yapacakları işler için eğitilmek üzere değil, onlara iş disiplini aşılansın diye de, okula gönderildi. Orta sınıf cinsellik ahlakı, işçi sınıfı arasında bu hayatın sonucu olan seks işçiliği, ölümcül hastalıklar ve evlilik dışı doğum oranlarını aşağı çekmek için geniş çapta propaganda edildi.

David Greenberg, *The Construction of Homosexuality*'de (Eşcinselliğin İnşası) doğmakta olan kapitalist düzenin neden cinsiyet rollerini keskinleştirdiğini ve aile ideolojisini güçlendirdiğini ikna edici biçimde açıklar.[29] 17. ve 18. yüzyıl sömürge Kuzey Amerika tarım toplumlarında sosyal hareketliliğin az olması, zorlayıcı emek dünyasında katı bir itaat gerektiriyordu. Ancak 19. yüzyıl pazarının öncelikleri, yeni toplumun erkek karakterinde her şeyden önce değer verdiği şeyler -rekabetçilik ve kişisel gelişime duyulan tutku- yönünde değişti. Bu çevrede, kendi duygularını ifade etme, yetiştirici, bakıcı tutumu ve diğerlerine bağlılık zayıflık ve incinmeye açıklık olarak yorumlanıyordu. 1860'a gelindiğinde, erkekler, kadınsı bulunma korkusuyla, artık diğer erkekleri kamusal alanda kucaklamı-

yor, öpmüyor ve ağlamıyordu.[30] Erkekler, evlerini fabrika ve bürolarda çalışmak üzere terk ettiklerinde, kadınların çocuk doğurma ve evi çekip çevirme rolü tıp uzmanlığının yeni kadın cinsiyeti idealini bakıcı ve maddi ve toplumsal idame için erkeklere bağımlı olarak şekillendirmesini sağladı.

Kapitalist toplum, çocuk yetiştirme ve hanenin idamesinin özelleştirilmesi ile aileyi dağıtan bir o kadar güçlü kuvvetler arasındaki çelişkilerle savaşmaya devam ediyor. Bugün çekirdek aile, yönetici sınıfa mevcut işgücünün beslenmesi ve muhafaza edilmesi ve gelecek işçi kuşaklarının yetiştirilmesi ve disiplin altına alınması için paha biçilmez araçlar sunuyor.

Ailenin aynı zamanda sosyolojik bir işlevi var. Genç insanları geleneksel cinsiyet rollerini kabul etmek için eğiterek -erkekler zeki ve güçlüdür, ekmek parasını onlar kazanır, kadınlarsa çocuk bakan partnerlerdir ve çocukları yetiştirirler- aileler katı cinsiyet normları için ideal kuluçka makineleri haline gelir. Eşcinsel ve trans davranışları bu ideolojik norma bir karşı çıkış sergiler. Son kertede, kadınlar "erkekler gibi" ve erkekler de "kadınlar gibi" görünebiliyor ve davranabiliyorsa ya da erkekler ve kadınlar hemcins ilişkisi içerisinde yaşayabiliyor ve her biri teamüllere dayanarak sadece erkeklere *ya da* kadınlara atfedilen davranışları birarada yerine getiriyorsa, toplumsal cinsiyet ve aile normları sorgulamaya açılır. Cinsel azınlık ve cinsiyet bükücü davranışı, bu cinsel rol ve cinsiyet rollerini zayıflatır hatta püskürtür, böylece kapitalist toplumun sorunsuz işlemesinde en çok arzulanan tutumları baltalar.

Tüm Amerikalı çocukların yarısı bir noktada tek ebeveynli ailede yaşıyor ve bütün evliliklerin yarısı boşanmayla bitiyor. Endüstrileşmiş toplumlardaki kadınlar iyice işgücüne entegre olurken -eşit ödeme yapılmasa da- kadınların evlilikleri geçersiz kılma ve erkeklerden bağımsız yaşama kabiliyeti güçlendi. Bu, aile ideolojisi ve insanların hayat gerçekliği arasında gerilim yaratıyor. Tartışmalı kürtaj savaşı bile bu çelişkinin bir ifadesi: kadınlar emek gücünde merkezi olmaya başlayınca, kürtaj birçok kişi için hem ekonomik

açıdan zorunlu hem de toplumsal açıdan arzulanır hale geldi. Sermayenin daha az çocuklu kadın emekçiyi ve hamile kalınıp kalınmayacağını ya da ne zaman kalınacağını kontrol etme ihtiyacına rağmen, sağ kanat, yasal kürtaja karşı gelmeye, çekirdek aileyi ve kadın idealini anne olarak güçlendiren ideolojiyi desteklemeye devam ediyor.

Bugün Amerikan yönetici sınıfı hemcins evliliğini yasallaştırıp yasallaştırmama sorusu üzerine ikiye bölünmüş durumda çünkü evlilik geleneksel aile değerlerini daha da çok meşrulaştırmaya hizmet ederken, gey evlilik eşcinselliği normalleştiriyor ve işçi sınıfındaki cinsiyet ayrımlarını yerle bir ediyor. Böylece, Hıristiyan sağ hemcins evliliği hakkını kutsal olan her şeye gelecek sonun habercisi olarak tasvir ederken, aile değerlerini muştulamakta bir çelişki görmüyor. George W. Bush'un zavallı (heteroseksüel) kadınları evlenmeye ve evli kalmaya zorlayan 1,5 milyar $'lık evlilikle ilgili yasa teklifinde bulunma hakkı, yönetici sınıfın, iki ebeveynli çocuklarla karşılaştırıldığında, yoksulluk içinde yaşama ihtimali beş ve okulu bırakma riski iki kat olan işçilerinin çocuklarına bakma yönündeki herhangi sorumluluktan kurtulma isteğini tetikledi.[31]

Eşit evlilik hakları savaşı -Massachusetts, Connecticut, Iowa, Vermont ve Maine'den başka hemcins evliliklerinin yasallaştırıldığı ABD eyaleti yok[32]- evlenenlerin hesabına 1.049'dan fazla federal hak ve yardım hakkında. Eşit evlilik haklarına karşı çıkan yönetici sınıftan bağnazlar gey ve lezbiyenlere karşı tüm yasal ayrımcılığı sona erdirecek kapıyı, devletin daha ileri mücadeleler için yolu açtığı ırklar arası evlilik yasağını kaldıran California Yüksek Mahkeme kararında olduğu gibi, gayet güzel açabilirdi. Gey evlilik, bir ailenin neye benzemesi gerektiği ile ilgili geleneksel anlayışa da meydan okuyor. Yasallaşması, heteroseksüel çekirdek ailenin doğal olduğu fikrine bizzat ve bariz biçimde karşı geliyor.

Eşcinselliğin İnşası

Modern kapitalizm, bir gey kimliğin doğması için "toplumsal mekânı" yarattı.[33] Endüstri ve finans merkezleri, insanları çok büyük sayılarda, yoğun biçimde bir araya getirdi ve böylece daha önce insan toplumlarında hiç var olmamış anonimlik için potansiyel yarattı. Kapitalist toplum, bireyler için ailelerinden uzak yaşama ve kırsal hayatın dar görüşlülüğünden uzakta alternatif cinsel deneyimler edinme olanağını yaratarak, bu yeni cinsel "sapkınlığı" tanımlamaya ve bastırmaya çalıştı. D'Emilio'nun açıkladığı üzere,

> Ücretli emek yayılıp üretim sosyalleştiğinde, cinselliği üremek için bir "emir kipi" olmaktan çıkarmak mümkün hale geldi... Kapitalizm, haneyi ekonomik bağımsızlığından soyup cinselliği üremeden ayırarak, bazı erkek ve kadınların kişisel bir hayatı kendi cinslerine erotik/duygusal çekim merkezinde örgütlemesine izin veren koşulları yarattı.[34]

Endüstri kapitalizminin eşcinselliğe düşmanlığı, daha önceki toplumların alternatif cinsel pratikleri cezalandıran yasalarıyla karşılaştırıldığında biriciktir. Üremeyi tehdit eden eşcinsel faaliyetler eski yasalarda kınanırken, davranışları onları çoğunluktan ayıran küçük bir sınıf insana karşı yeni yasaklar getirildi. İngiliz sosyalist Noel Halifax'ın ifade ettiği üzere, "Kapitalizmde cinsellik artık "cemaatin gelenekleri ve önyargıları tarafından düzenlenen özel bir ilişki" değildi, "devlet için kamusal bir mesele haline gelmişti."[35]

Gey ve lezbiyenlerin damgalanması, erotik ilgileri 19. yüzyılın ikinci yarısında büyük şehirlerde yasa ve tıp yetkililerinin dikkatini çeken küçük bir erkek ve kadın cemaati biçiminde "eşcinsel tip" olarak sistematikleştirildi. Britanya'da yasalar, eğlence mekânlarında kendileri gibi olan bireyleri arayan gey erkekleri cezalandırmak için ilk kez zoofili ve eşcinselliği birbirinden ayırmaya başladı. 1861'de sodomizm için ölüm cezasına son verildi ve daha sonra iki yıllık ağır çalışma cezası olarak düzeltilecek on yıllık hapis cezası getirildi çünkü yetkililer ölüm kadar kötü olmayan bir cezanın daha sık uygulanabileceğini fark etmişti.

Toplumsal yapısalcı çerçeveye karşı çıkan bazı tarihçiler var ve bunun yerine eşcinselliğin insanların özünün bir parçası olduğunu ve tüm tarih boyunca var olduğunu iddia ediyorlar. Bu "özcü" bakış açısı, "queer arzunun doğuştan olduğunu ve sonra çocuklukta anlamlı bir queer kimliğe dönüştüğünü" öne sürüyor.[36] Yedinci Bölüm, biyolojik determinist iddiaları ele alacak, ancak burada bugün anladığımız haliyle LGBT kimliklerin varlığının imkânını şekillendirmede gereken ekonomik ve toplumsal güçlerin merkeziliğini öne sürmek önemli. Aynı cinsten bireyler arası cinsel eylemlerin insanlığın başlangıcından bu yana var olduğunu iddia etmek başka bir şey, tarih üstü bir eşcinsel *kimlik* öne sürmek başka.

Marksistler için toplumsal yapısalcılık hem materyalist hem diyalektiktir.[37] Başka bir deyişle, insanları doğal dünyanın bir ürünü ve doğal çevresi ile etkileşime geçme yeteneğine sahip olarak gören bir tarih anlayışına yaslanır. Kendi eylem süreçleri içerisinde insanlar kendilerini ve çevrelerindeki dünyayı değiştirirler. Çeşitli süreçler şunları yaratmak için zaman içerisinde gelişmiştir: 1) hemcins arzusunun gelişmesi için toplumsal mekânlar, 2) kendi alt kültürleriyle birlikte kendini kimliklendiren eşcinsellerin baskıya uğraması, direnmesi ve uyum sağlaması yoluyla gelişim ve 3) yetkililerin "sapkın" diye tanımladığı toplumsal mekânların yasal düzenlenmesi. Cinsel kimliklerin gelişimi yıllar içerisinde onun evrim geçirmesini sağlayan toplumsal değişimler olarak gerçekleştiğinden, Endüstri Devrimi'nden önceki çağda daha sonraki eşcinsel alt kültürün öğeleri vardı. Mesela 18. yüzyıl başı Londra ve Paris'inde molly house* olarak bilinen mekânlarında erkeklerle cinsel ilişkiye giren erkeklerin genelde eşleri ve çocukları vardı ve bu evleri iş ya da evlerine dönmek için terk ettiklerinde tüm kadınsı duygulanımlarını terk ediyorlar ve tipik erkek davranış biçimlerini benimsiyorlardı. Davranış Reformasyon Cemaati, 1726'da bu molly houseları kapamaya giriştiğinde ve yirmiden fazlasını kapadığında, yaptıkları, sodomistler,

* Erkeklerin beraber olmak için buluştukları mekânlar. 18. yüzyıl başlarına kadar yasak mekânlar değildi. (ç.n.)

seks işçileri ve Şabat'ı şereflendirmeyenlere karşı -eşcinsellere değil- yaptıkları kampanyanın bir parçasıydı.[38]

Rictor Norton gibi özcüler, yapısalcılara meydan okuduğunda, bazı Rönesans İtalyan ressamlarının ve keşişlerin gey olduğunu iddia eder ama bu iddia kendi örneğini çürütmeye hizmet eder. Floransa hayatı ile keşiş hayatının ekonomik ve toplumsal örgütlenmesi, Eski Dünya'nın bu bölgelerindeki bazı erkeklere kendi eşcinsel arzularını ifade etmelerini mümkün kılıyordu – tam da toplumsalcıların iddia ettikleri durum. Ancak sanat ya da manastır dışındaki insanlar ya da kendilerini heteroseksüellikten ayrı bir cinsel kimlik olarak tanımak ya da başkaları tarafından bu şekilde algılanmak isteyenler için arzularını ifade etme koşulları olgunlaşmamıştı. Bir tarihçinin açıkladığı üzere, "Ancak eşcinsel sadece kazara yeni kapitalist koşullara ayağı takılan bir "sodomist" değildir."[39] Gey, lezbiyen ya da biseksüel kimlikleri geliştirme süreci eskideki yeni (ve tam tersi) toplumsal ilişkilerin bazı öğeleriyle zaman içerisinde gerçekleşmiştir. Özerk yaşayamadan, bazı insanların erotik potansiyelini toplumun sınırlandırma çabası olmadan modern toplumun gey cinselliği dediği şeyi yapanlar muhtemelen sodomist olarak kalacaktı.

1870'lerde Paris ve Berlin'de tıp ve kanun uzmanları bu insanların eylemleri için sorumlu tutulup tutulamayacağını belirlemek için yeni bir "dejenere" tip incelediler. "Homoseksüellik" kelimesi ilk kez Karl Maria Benkert isimli bir Alman-Macar doktor (1847'den sonra Kertbeny soyadını alacaktı) tarafından türetildi. Benkert, bazı Alman devletlerine "homoseksüelliğin" gelişmekte olan yasa dışılığına karşı açık bir mektup yazdı (Almanya 1871 yılına kadar birleşmeyecekti). Benkert, "homoseksüelliğin" "sonradan elde edilen değil, doğuştan" bir şey olduğunu ve bu yüzden devlet tarafından cezalandırılmaması gerektiğini söylemişti.[40]

Modern bir "tip" olarak "homoseksüellik" bilimsel çevrelerde "doğaya karşı günah"tan zihinsel bir hastalığa evrildi. Havelock Ellis'in 1897'de "homoseksüellik" üzerine ilk popüler araştırması, *Se-*

xual Inversion "homoseksüelliğin" cezalandırılacak değil, tedavi edilecek doğuştan bir hastalık olduğu fikrini öne sürüyordu. 19. yüzyıl seksologları "homoseksüellikle" ilgili fikirlerini bir delilik olduğu yönünde geliştirdi. Ünlü bir teori geyliğin "uranizmin" sonucu olduğunu iddia ediyordu – erkek bedeninde kadın zihninin ya da tam tersinin olması. Bu Benkert'in meslektaşı ve arkadaşı Karl Heinrich Ulrichs'in geniş çapta yankı bulan cinsel "sapkınlık" teorisi "homoseksüelliğe" üçüncü cins diyordu.[41] Ulrichs, 1860'lardan başlayarak açık forumlarda "homoseksüelliğin" lehine konuşacak ilk açık "homoseksüel" erkek oldu.

Aslında, "homoseksüel" kavramının ortaya atılmasından sonra, tıp doktorları "heteroseksüel" hakkında yazması yirmi otuz yıl aldı. Modern burjuva ideolojisi heteroseksüelliğin soy kütüğünü çıkarmamızın gerekli olmadığını çünkü onun zamanı aşan bir kavram ve pratik olduğunu iddia eder. Fakat nasıl "homoseksüellik" icat edildiyse, "heteroseksüellik" de icat edilmiştir.

"Heteroseksüel" kelimesinin ilk kayda geçirilmiş örnekleri 1890'ların başlarındaki tıp dergilerine kadar gider. 1893'te Viyanalı doktor Richard von Krafft-Ebbing'in *Psycopathia Sexualis*'nin 1893'te İngiltere'de yayımlanması heteroseksüelleri aslında "normal" cinsel varlıklar olarak değil, aynı cinsten bir kimseyle olmasa bile üreme dışı cinsel faaliyetleri içeren geniş bir cinsel iştahlar yelpazesine sahip bireyler olarak gösterir.[42] 1905'e gelindiğinde, "heteroseksüel" ve "homoseksüel" terimlerinin yeterince yaygın bir kullanım alanı vardı, öyle ki Sigmund Freud onları sadece cinsel faaliyet olarak değil insan ve his tiplerine de gönderme yapacak şekilde kullanıyordu. Çeşitli üst sınıf hastaları ile seansları, onu "homoseksüellerin" cinsel gelişiminin "olgun olmayan" bir aşaması olduğunu iddia ettiği "bağımlılıkları" için tedavi edilmeleri gerektiği sonucuna varmaya itti. İlginçtir ki Merriam-Webster'ın 1909'da "homoseksüellik" ile ilgili ilk maddesi onu "hemcins için hastalıklı bir cinsel tutku" olarak tarif ederken, "heteroseksüellik" 1923 yılına kadar tanımlanmamıştı.[43]

İnsanların davranış ve tutumlarının maddi çevreleri tarafından şekillendirildiğine inanan tarihsel materyalistlere göre, iş cinsiyet ve cinsellik sorularına gelince sosyalistlerin yapısalcı olduğu ortaya çıkar. Bir başka deyişle, cinsellik akışkan bir davranıştır ve sabit değildir ve çeşitli ifadeleri tarihsel olarak belirlenmiştir.

Kapitalist toplum, çekirdek aileye ve onu meşrulaştıran ideolojiye dayanır. Bu ideolojik ilkeler arasında sadece aileyi pekiştirmekle kalmayan ama işçiler ve ezenler arasında ayrımları belirleyen ve davranışlarımızı kontrol eden gerici cinsel fikirler -toplumsal cinsiyet normları da dâhil olmak üzere- vardır. Kapitalizmin cinsel kimlikleri yaratması -ve onlara yaptığı baskı- genelde ölümcül olduğu ortaya çıkan ayrımları yaratmıştır. İnsanların cinsel kimlikleri tarafından ezilmediği hatta tanımlanmadığı bir toplumda insanlar tam özgürleşmiş bir cinsellik geliştirebilecektir.

İKİNCİ BÖLÜM

Baskı, Direniş ve Savaş: Gey Kimliğinin Doğuşu

Ünlü İrlanda doğumlu yazar Oscar Wilde, 1895'te sodomizmden yargılandığı ve iki yıllık ağır hapisle karşı karşıya kaldığında, gazeteler tüm dünyada daha önce çok az insanın tanıdığı bir cinsellik formunun sansasyonel tasvirleriyle dolmuştu. Mahkeme, gey erkekleri popüler bilinçte kadınsı estetler olarak tanımlamaya başlamıştı, ama gizli eşcinseller arasında kendileri gibilerinin bulunduğuna dair bilinci de yükseltmişti. Gazete haberleri, Londralıların erkeklerin diğer erkeklerle birlikte olmak için onları arayabilecekleri yerleri keşfetmelerini sağlıyordu. Fakat buna pek de coşkulu bir "dolaptan çıkma" anı denemezdi. Evli ve iki çocuk sahibi olan Wilde, kendi "durumu" ile ilgili popüler klinik düşünceyi kabul etmişti. Hapisteyken "erotomani"sinden* şikâyet ederken, dönemiyle ilgili yazıları eşcinselliğin bir hastalık ya da delilik biçim olup olmadığı ile ilgili tartışmalarını yansıtıyordu.[1]

Önceleri kadınlarla cinsel ilişkiye giren kadınlar, gey erkekler kadar görünür değildi. Erkeklerin maddi bağımsızlığının daha çok olması ve iş ve cemaatin kamusal alanlarıyla daha çok bütünleşmesi onlara alternatif cinsel hayat tarzlarını keşfetmeleri için daha çok fırsat sağlıyordu. Para kazanan erkekler, diğer erkekleri odalarına davet edebildikleri pansiyonlarda kalıyorlardı, bu yerler onlara aile kontrolünün oldukça uzağında bir kaçış noktası sağlıyordu, işçi sı-

* Herkesin kendine âşık olduğu yanılsaması. (ç.n.)

nıfı kadınlarının erişiminden oldukça uzak bir kaçış noktası. Ek olarak, 19. yüzyıl sonu ve 20. yüzyıl başı Amerika Birleşik Devletlerinde çoğu işçi sınıfı kadınının İncil okuyacak kadar okuma yazma bilse de, çok az kayıt onların mahrem hayatlarından bahseder. Lezbiyen tarihçi Lillian Faderman'ın söylediği üzere, "Kadınların bu tip bir hayatı seçebilmesi için lezbiyen hayatı yaşama imkânının toplumsal olarak inşa edilmesi gerekiyordu. Yani bizim yüzyılımıza kadar [yirminci yüzyıl] bu tip bir seçimi çok sayıda kadının hayata geçirmesi söz konusu olmayacaktı."[2]

19. yüzyıl ortasında sırf iş aramak için değil, kadınlarla romantik ilişkiye girme arayışıyla erkek olarak "geçiş yapan" birkaç işçi sınıfı kadını yetkililerin dikkatini çekti. Gazetelerde Uluslararası Kazan İmalatçıları Kardeşliği'nin sekreteri olan Missouri'li "Bill" gibi erkek kıyafeti giyen lezbiyen kadınlar hakkında hikâyeler yayınlanmaya başladı. Bir haber şöyle: "[Kadın] içiyordu... küfrediyordu, kızlarla flört ediyordu, iş arkadaşları gibi ağır çalışıyordu, balık tutuyor ve kamp yapıyordu, tütün bile çiğniyordu."[3] Özellikle kentli çevrelerde, kadınların pantolon giydiği ile ilgili hemen hemen hiçbir şey duyulmamış olduğundan, kimse erkek gibi giyinmiş androjen kadının kimliğinden şüphelenmiyordu. Bu geçiş yapan kadınların hepsi lezbiyen değildi; bazıları erkeklerle eşit olma ve çocuk doğurmama özgürlüğü arayışındaydı. Erkek işi için erkeklere ödenen ücretleri almak, mülk sahibi olmak, kendi adlarına banka hesabının olması ve oy kullanma bu kadınların aslında sadece erkeklerin tekelinde olan faydalar arasındaydı. Fakat bu geçiş yapan kadınlardan önemli bir kısmı, yer yer bir kezden fazla, diğer kadınlarla evlendi, o dönemin gazetelerinin manşetlerinin bildirdiği üzere: "Kadın Cinsiyetinden Erkek Taklidi Yapan İbne Üçkâğıtçı," "Ölüm 'Evli Erkeğin' Kadın Olduğunu İspatladı" ve "Fark Edilmeden 60 Yıl Erkek Taklidi Yaptı."[4] Kuzey Ordusu doktorları, İç Savaş boyunca insanları aldatarak erkek olarak hizmet etmiş en azından dört yüz kadın kayda geçirmişti.[5]

1880'lere kadar, ki bu zamana dek Amerika Birleşik Devletlerinde cinsel ilişkiler daha açık biçimde kabul ediliyordu, bastırıl-

maya başlamayacaklardı. "Sapkınlığa" ve "doğuştan sapkınlığa" karşı yasalar ilk defa erkeklere olduğu kadar kadınlara da uygulanmaya başlamıştı. Ancak Britanya'da lezbiyenlik ceza kanununun dışında bırakılmıştı çünkü Viktoryen ahlak kadınların cinselliğe arzu duymadığını dayatıyordu ve yasal yetkililer kadınların kendi hemcinslerinden diğer insanlarla cinsel ilişkiye girmesi ile ilgili yaptırımların da eklenmesinin aslında kadınlar arasındaki cinselliği teşvik edeceğini düşünüyordu. Oscar Wilde, sodomizmden hapse atıldığında başsavcı olan Lord Desart 1921 ceza kanuna lezbiyenliğin dâhil edilmesi hakkında şunları söylemişti: "Tüm dünyaya böyle bir suç olduğunu söyleyeceksiniz, bunun hakkında hiçbir şey duymamış, hiçbir şey düşünmemiş kadınların dikkatine sunacaksınız. Bence bu çok büyük kötülük."[6]

Orta sınıf Amerikalı kadınlar için yüksek eğitime erişim onların ailelerinden kopması ve özellikle sadece kadınların gittiği kurumlarda eğitim görenler söz konusu olduğunda, diğer bekâr kadınlarla çevrili bir hayatı deneyimlemesi için onlara ilk fırsatı sundu. 1880 ile 1900 yılları arasında, kendi yaşlarındaki üniversiteye gitmeyen yüzde on ile karşılaştırıldığında, üniversiteli kadınların yüzde ellisi bekâr kaldı.[7] Profesyonel kariyer peşinde olan üniversite mezunları için, ki bu genelde evlilikten kaçınmak anlamına geliyordu, "kız kurularıyla" birlikte yaşamak ya da "Boston evlilikleri" denilen fenomen gelişti. Bu, o sıralar genelde sık sık "romantik arkadaşlıklar" diye bahsedilen, hemcins ilişkileri, her zaman cinsel değildi, ama mektuplar, romanlar ve hatta zaman zaman paylaşılan yataklar sık sık cinsel içerikli ilişkiler olduğunu gösteriyor. Seksolog Alfred Kinsey'nin 19. yüzyıl sonu doğmuş kadınlar arasında topladığı istatistiği bunların yüzde on ikisinin diğer kadınlarla temastan orgazm olmuş olduğunu gösteriyor.[8]

Ancak aralarında Emma Goldman gibi radikallerin de bulunduğu bu kadınlardan bazıları diğer kadınlarla kurdukları mahrem ilişkileri her zaman lezbiyen ilişkiler olarak nitelendirmiyordu. Goldman, onunla cinsel ilişki yaşadığı bilinen Almeda Sperry ara-

sındaki erotik ilişkiye rağmen, lezbiyenlerin erkek düşmanı olduğu ortak anlayışını ifade ediyor ve kendisi erkeklere karşı düşmanca bir tutum içerisinde olmadığı için kendini bu şekilde kategorize etmiyordu. Goldman, bir mektubunda bir başka kadınla kaçan kadın arkadaşı hakkındaki hayal kırıklığını ifade ediyordu: "Lezbiyenler çok manyak, gerçekten. Erkeklere düşmanlıkları onlarda neredeyse bir hastalık halini almış. Bu dar görüşlülüğü kaldıramıyorum."[9] Burada çarpıcı olan lezbiyenlerle ilgili bu olumsuz algının gey ve lezbiyen hakları için savaşmış ve eşcinselliğe karşı bütün yasal yasaklamaları kınamış bir kadın tarafından dillendiriliyor olması.

1870 ve 1900 arasında ABD emek gücüne dâhil olan kadınların sayısı 1,8 milyondan 5,3 milyona fırlayarak, üçe, yani genel nüfustaki kadın artışı oranının iki katına, katladı.[10] Kırsal alanda yaşayan ailelerini kentteki endüstri merkezlerine gitmek için terk eden kadınların çoğu için bu, ilk kez bağımsız yaşama fırsatı demekti ve masraflardan tasarruf etmek için genelde konutu paylaşıyorlardı. Hepsi, hatta çoğu lezbiyen, cinsellik deneyimi paylaşmıyordu fakat bu kadınlardan bazıları hakkındaki anekdot anlatılarının yanı sıra kadın "sapkınlar" ve "bozuklukları" hakkındaki romanların popülerliği ve bu konuda makalelerin artması lezbiyenliğin yükselmekte olduğunu gösteriyor. 1895'ten önce, bundan yüz elli yıl önceyi kapsayan *Index of the Catalogue of the Library of the Surgeon General's Office*'te lezbiyenlikle ilgili tek makale vardı. 1916'ya gelindiğinde, kadınların cinsel "sapkınlıklarını" kapsayan neredeyse yüz kitap ve 566 makale vardı. [11] Lezbiyenler, 20'lerin başlarında, Viktoryen akıl hastalığı yaftasıyla etkisizleştirme ve Kükreyen 20'lerin* kentli lezbiyen modası arasında bocalayan toplumsal ahlakla, cinsiyet bükücü ve hatta cinsellik bağımlısı olarak yorumlandı. Faderman'ın açıkladığı üzere, "Lezbiyenlik ve erillik, kamu imgesinde birbiriyle o kadar yakından bağdaştırıldı ki, ancak eril bir kadının hakiki olabileceğine inanılıyordu."[12]

*Amerika Birleşik Devletlerinde Büyük Depresyon öncesi refah evresi, ekonomik olduğu kadar toplumsal ve kültürel gelişimin de patlama yaptığı dönem (ç.n.)

Endüstri genişledikçe, zengin sınıfların hayatıyla fakirleşen çalışan sınıfların hayatı arasındaki uçurum da açıldı. 19. yüzyılın sonlarında üst ve orta sınıf erkekleri, eşcinsellik karşıtı ahlaka karşı duyarsız olduklarını düşündükleri genç işçi sınıfı erkekleriyle gelip geçici buluşmalar peşindeydi. Bu inanış burjuva önyargısının yanı sıra, serbest cinsellik ve alternatif cinsel faaliyetlere karşı orta sınıf toplumsal kurallarının genelde geçerli olmadığı tek odalı gecekondulara ve varoşlara doluşan işçi sınıfı bireylerinin gerçek hayat koşullarına dayanıyordu.

Burjuva ailesi ve cinsel kontrol ile ağır işle ilgili ahlak kodları, üst sınıfları muaşeretin katı kurallarına bağlı tutuyordu; en azından dışarıya karşı. Kadınlar arasındaki cinsel saflığın öğretmen ve çocuklarını eğitenler olarak domestik rollerini sürdürmede zorunlu olduğuna ve erkekler arasındaki cinsel kontrolün onların iş hayatında başarılı olmasını sağladığına inanıyorlardı. Erkeklere, kadınların tersine, zaman zaman mesafeli randevular için izin veriliyordu ama sınır aşıldığında katı biçimde cezalandırılıyordu. Eserleri orta sınıf tarafından yaygın biçimde okunan ve sayılan Oscar Wilde, gençliğin yozlaşmasına ve Britanya İmparatorluğu'nun idamesi için ailenin önemine dair yaygaraların ortasında kendinden çok daha genç erkeklerle cinsel faaliyetleriyle kamuda övünmeseydi, mahkûm edilmeyecekti. Şehvet ve cinsel sapkınlık, toplumsal saflık savunucuları tarafından imparatorluğun düşmanı ilan edilmişti. "Roma düştü; diğer uluslar düştü ve İngiltere düşerse, onun yıkımı bu günah ve Tanrı'ya inançsızlığından olacak" diye yazmıştı bir cinsel saflık savunucusu.[13]

Ancak yeni yaşama örüntüleri, püriten eşcinsellikten imtina etme çağrılarını reddetti. Geyler ve lezbiyenler, yeni buluşma yolları keşfetti ve 20. yüzyılın başında neredeyse her büyük Amerika ve Avrupa şehrinde -ve bazı küçük kasabalarda- geylerin birbirlerini bulabilecekleri bar ya da umumi yerler vardı. Berlin, 1930'ların başında gey hayat ve kültürlerini mahveden Nazi yükselişine kadar büyük bir eşcinsel müşteri kitlesini barındıran yüzlerce bar ve café'siyle gey altkültürünün küresel merkeziydi. Fransa'nın devrimci mirası onu eşcinselliğe karşı

kanunları olmayan tek endüstri ülkesi yapmıştı ve Paris baskıdan kaçan Amerikan lezbiyen edebiyatçılar için bir mıknatıs olmuştu. New York şehrinde Riverside Drive ve the Bowery, Washington D.C.de Lafayette, St. Louis ve Chicago'daki YMCA'ler* ve saunalar, hepsi, geyler için toplanma noktası ve çarka çıkma mekânı hizmeti görüyordu. 19. yüzyılın en ünlü Amerikalı eşcinseli şair Walt Whitman, Manhattan'a "orjilerin, yürüyüşlerin ve neşelerin şehri" diyordu ve New York'un "bana aşk sunan sık ve hızlı bir anlık bakışları"nı övüyordu.[14]

Siyahlarda 1920 ve 30'larda "Sissy Man Blues" ve "Fairey Blues" gibi lezbiyen ve gey temalı popüler şarkıların varlığı Afrikalı-Amerikalı bir gey cemaatinin olduğuna kanıt sunar.[15] Hatta 1920'lerde siyah lezbiyen butch / femme çiftler Harlem'de büyük düğün kutlamalarıyla evleniyordu. Bu çiftler, butch lezbiyenin ilk ismini değiştirerek, gerçekten de şehirden yasal izinler alıyorlardı.[16] Yazar Sherwood Anderson, bu Birinci Dünya Savaşı sonrası evlilikleri *Winesburg, Ohio* adlı kısa öykü seçkisinde popülerleştirdi. Harlem'deki yıllık Hamilton Lodge Balosu ya da mahalledeki siyahların İbneler Balosu dediği balo binlerce Siyah ve beyaz erkek ile kadını ülkenin en ünlü ve şaşaalı drag queen etkinliğini seyretmesi ve ona katılması için kendine çekiyordu. Harlem sakini Abram Will o çağın cinsiyet ve ırk normlarını aşmak için en büyük etkinlik olan şeyi şöyle tarif ediyor.

> Güneyin içlerinden gelen taşralı "ciciler" hangi ırktan olursa olsun karışarak geleneksel sınırları aşıyordu. Park Avenue ve Broadway'den gelen entelektüel "aftoslar" vardı. Harlem'in kalbinden gelen büyük siyah adaleli "mantinotalar" vardı. Kıta, Afrika ve hatta Asya "hafızlardan" payını almıştı. Balo bir eritme potasıydı; farklı, egzotik ve kuraldışı ama yine de kabul edilir.[17]

Gey tarihçi George Chauncey, tüm erken dönem geylerin, özellikle New York gibi büyük Amerikan şehirlerindeki geylerin, kapatılmış olduğu varsayımına meydan okur. Chauncey, 1890 ile 1940 arasındaki

*1840'larda bir Hıristiyan derneği olarak kurulmuş, yurt, spor salonu, yüzme havuzu hizmetleri sunan yerler. 20. Yüzyılın başından itibaren gey cenneti olarak anılan mekanlar haline gelmiştir (ç.n.).

polis kayıtlarını, gazete haberlerini, romanları, mektupları ve günlükleri kullanarak, "görünmezlik mitine" karşı çıkar ve *Gay New York*'taki Harlem, Greenwich Village, the Lower East Side ve Times Square'deki gelişkin bir erkek gey sahnesine odaklanır.[18] Fakat sadece kadın cinsel rolü, kadınsı kıyafet ve davranışları benimseyen erkekler kendilerini gey olarak görür ya da kendilerine dönemin popüler tabirleriyle: "nonoş," "cici" ya da "queer" der.*

Bu bakımdan, cinsel kimliği belirleyen, eşcinsel cinselliğine katılanları da kapsayacak biçimde, cinsiyet kimliğiydi. Chauncey'nin iddia ettiği üzere, "Bugün düşünüşümüze hâkim olan ve göreceğimiz üzere orta sınıf cinsel ideolojisinde çoktan heteroseksüel-eşcinsel ikiliği hakim olmuş olan, işçi sınıfı cinsel ideolojisinin sağ- duyusunu teşkil etmiyordu."[19] Kendilerini gey olarak tanımlayanların nonoş kadınsılığı, bir bakıma, onlarla cinsel ilişkide bulunan "normal" erkeklerin erilliğini genelde yeniden olumluyordu. Âşıklarını kendine çekmek isteyen gey erkekler, gey diye bilinen biçimlerde giyiniyor ve konuşuyordu ve kendileri gibileri ya da iş çıkışı seks peşindeki işçi ve denizcileri kendilerine çekmek için parklar, saunalar ve publarda takılıyorlardı.

İşçi sınıfı mahallelerindeki geyler, her zaman saygı ya da kabul görmeseler de, şehir hayatının bir parçası olarak bazı çevrelerde kabul ediliyordu. Hırsızlık yapmak ya da birini dövmek için kolay hedef haline gelmişlerdi çünkü kanun kaçağı konumları onların polise gitmesini imkânsız kılıyordu, eşcinsel olmaktan şüphelenilenlerin yüzlercesi her sene "ahlaksızlık" suçlamasıyla tutuklanıyordu. Hemcinslerine ilgi duyanların kendilerini İkinci Dünya Savaşı öncesi dönemde nasıl gördüklerini tahmin etmek zor olsa da, günlük ve romanlardan gelen kanıt " "açılma" sürecinin yalnız, zor ve bazen azap verecek derecede acılı bir deneyim" olduğunu gösteriyor.[20] Boş zamanlarında kentli gey alt kültürü yaşayanlar için bile ailelere ve mes-

* Metinde kullanılan tabirler esasen "fairy", "pansy" ve "queer". Metnin akışını bozmaması açısından bu tabirler çevrildi, yalnız "queer" kavramı Türkçe'de yerleşmiş olduğu için olduğu gibi bırakıldı (ç.n).

lektaşlara açılmak, çoğu zaman en azından toplumsal tecrit ve işini kaybetme riskini üzerine almak demekti. O zaman en hareketli Amerikan gey ortamlarının erkeklerin ailelerinden ve içinde yetiştikleri cemaatlerden ayrı yaşadıkları yerlerde olmasına şaşırmamak lazım.

Doğu Avrupa'daki pogromlardan kaçan Museviler hariç, New York'a İrlanda, İtalya ya da başka yerlerden varan milyonlarca mültecinin çoğu aileleriyle gelmiyordu. Mesela, 1880 ile 1910 arasında Amerika Birleşik Devletlerine gelenlerin yüzde sekseni erkekti ve bunları çoğu on dört ile kırk yaş arasındaydı. Tam tersine, Musevi mültecilerin yüzde kırk ikisi kadındı ve yüzde yirmi beşi on dört yaş altındaydı.[21] Büyük bekâr işçi erkek akını, eşlerinden ve ailelerinden uzakta, (o da eğer varsa) genelde gecekondulara ve pansiyonlara yerleşti. *New York Times Magazine* kendi memleketinden "Bekârlar Şehri" diye bahsediyordu, yirminci yüzyılın ilk otuz yılında on dört yaş üstü erkek nüfusun yüzde kırkı bekârdı.[22] İşçi sınıfı erkeklerin toplumsal hayatı, iş hayatı ve ev hayatı büyük ölçüde cinsiyetin yalıtıldığı çevrelerde sürdürülüyordu. Publardaki en popüler iş sonrası eğlencesi bile ağırlıklı erkeklerden oluşuyordu çünkü, seks işçileri bir yana bırakılırsa, kadınlar o dönemde pek publara gitmiyordu. Erişimde kadınların bulunmaması, iş yeri, askeriye ve barlardaki arkadaşlıkla birlikte bu erkeklerden bazılarının diğer erkeklerle cinsel deneyimlere girişmesine yol açtı. 19. yüzyıl sonundaki altına hücum sırasında, madenci ve vurguncu göçü, şehrin bu pansiyonlarından geçen büyük bekâr mülteci erkek yoğunlaşmaları yaratarak, çoktan California'nın en büyük liman şehri olmuş San Francisco'ya aktı. "1890'da her doksan sekiz kent sakini için bir salon vardı, bu, Amerika Birleşik Devletlerindeki en büyük orandır – New York ya da Chicago'nun iki katı" diye açıklıyor bir tarihçi.[23] Bu büyük gelip geçici nüfus, San Francisco'da da New York'ta olduğu gibi toplumsal norm ve kuralların getirdiği kısıtlamaları hissetmeye pek eğilimli değildi.

Kamusal teşhir korkusu ve orta sınıf toplumsal teamülü binlerce çalışan erkeği, çoğu zaman evli ve çocukları olan, işçilerle gizli gizli, "saman altından su yürüterek" cinsel ilişkiye girmeye itti. "Alt ta-

bakadan birileriyle takılmak için" Bowery'ye, Greenwich Village'daki cafélere, San Francisco'daki North Beach'e ve tıklım tıkış Harlem balolarına gittiler. Trajiktir ki birçoğu daha kadınsı geyleri ve "erkek gibi" lezbiyenleri ana akım toplumun onlarda biriktirdiği düşmanlık ve korku için suçladı. 1930'larda bir gey birçok bu şekilde "asimile edilmiş" orta sınıf geye duyulan aşağılamayı özetliyor: "Nasıl kültürlü, seçkin, muhafazakâr Musevi ya da Zenci kaba saba, toplumsal açıdan kabul edilemez kalıp yargıdan nefret ediyor ve onu kınıyorsa… onların eşcinsel karşılıkları da kendinin karikatürleştirilmesi olan ibnenin önde gideninden kendi karikatüründen nefret ediyordu… Genel halk [ayrım yapmıyordu] ve kişi diğerinin kabalıkları ve aşırılıkları için cezalandırılıyor ve dışlanıyordu."[24]

Yeni kentli gey alt kültürlerinin açık olması, yeni eşcinsel davranış teorileri oluşturulmasına yol açıyordu. Doktorlar ve seksologlar, eşcinselliği kişinin doğasında olduğu ve bu kişilerin dogalarını değiştirme gücüne sahip olmadıkları anlayışını geliştirdi. Lezbiyenleri butch kadınlar ve geyleri kadınsı erkekler olarak algılayan yaygın görüş, popüler kültürde öne sürülen kadınsı ve erkeksi ideallere o kadar tersti ki yönetici sınıf ideolojisi geylerin onları "normal" insanlardan ayıran bir sağlık durumundan muzdarip oldukları gibi bilimsel olmayan bir sonucu benimsedi. Cinsiyet temelli biyolojik açıklamalar, sadece burjuva toplumsal cinsiyet normlarının ve çekirdek ailenin kaçınılmazlığını tasdik etmeye hizmet etti.

Birçok gey ve lezbiyen bizzat kendi erotik tepi ve arzularının heteroseksüel toplumunkinden tamamen farklı olduğunu düşündü. Amerika Birleşik Devletlerinde kendi lezbiyen romanı *The Well of Loneliness*'ın 1928'de yasaklanmasına karşı başarıyla savaşan Radclyffe Hall gibi yazarlar eşcinselliği kaçınılmaz, duygusal açıdan azap verici, doğal bir sapma olarak gören tıbbi tanımı popülerleştirdi. *The Well of Loneliness,* cinsel sapmayı anakronistik biçimde tasvir etmesine rağmen, bugün hâlâ en yaygın okunan lezbiyen edebiyat eserleri arasındadır. Yıllarca dünyayı talep eden tek lezbiyen roman oldu, "Bize de varoluş hakkımızı verin!"[25]

Görünür ve tesbit edilebilir bir gey azınlığının gelişimi sadece gey baskısına yol açmadı, aynı zamanda buna karşı örgütlü direnişin imkânını yarattı. Karl Marx'ın kızı sosyalist Eleanor Marx ve yakın arkadaşı seksolog Havelock Ellis kadın özgürleşmesi ve eşcinsel hakları ile ilgili sık sık yazıyor büyük kalabalıklara konuşmalar yapıyordu. Almanya'da Sosyal Demokrat Parti (SPD) üyesi Magnus Hirschfeld, 1897'de ilk gey örgütlenmesi Bilimsel-Hümaniter Komite'yi kurdu. Hirschfeld, SPD desteğiyle kendi rızasıyla cinsel ilişkiye giren erkeklere karşı çıkarılan bir yasanın çekilmesi için kampanya yürüttü.[26] 1918-1923'teki başarısızlığa uğramış Almanya Devrimi sırasında eşcinsellerin özgürleşmesi için çağrıda bulunan onlarca gey örgütü ve dergisi ortaya çıktı. 1917'deki Rus Devrimi'nden itibaren geylere karşı tüm yasa maddeleri kanun kitaplarından çıkarıldığında, Alman Komünist Partisi şunu iddia etmişti, "Sınıf bilincine sahip proleter... cinsel yaşam sorununa ve eşcinsellik problemine de aynı önyargısızlıkla yaklaşır... Proleter, cinsiyetler arası ilişki kadar bu cinsel hayat formları için kısıtlamaların aynı şekilde kaldırılmasını talep eder."[27] Anarşist Emma Goldman 1915'te tüm Amerika Birleşik Devletlerinde bir konuşma turu yaptı ve eşcinselliği savundu. Goldman, arkadaşlarına konuşma sonrasında şunu söylemek için ona yaklaşacak erkek ve kadınların sayısı hakkında yorum yapar: bizim dışımızda kendimiz gibi insanlardan bahsedildiğini ilk kez duyduk.[28]

Fakat 20. yüzyıl başı boyunca çoğu gey ve lezbiyen için hayat kendine duyulan nefret ve umumi kınama ile doluydu. İşlerini kaybetme ya da toplumsal paryaya dönüşme riskini alma korkusundan, çok azının açılma lüksü vardı. Her yere nüfuz eden yasal ve dini düşmanlıkla toplumsal kısıtlamalar, birçok kişiyi doktorların "tedavi"sinin peşinde koşmaya ya da alkol ve uyuşturucular yoluyla duygusal baskı ve içselleştirilmiş öz nefretten kurtulmaya itti. Amerika Birleşik Devletlerindeki gey hayatı, yirmilerin sonuna doğru, daha sonra kendini 20. yüzyılda tekrarlayacak bir örüntüde, yetkililer ve onların ideolojisi işçi ve fakirin cinsel hayatları üzerinde yeniden kontrol hakkı iddia ederken, kamusal alandan dışarı atıldı.

Chauncey'nin iddia ettiği üzere, "devlet 1930'larda bir dolap inşa etti ve geyleri onun içinde saklanmaya zorladı."[29]

"Kızlardan mı Hoşlanırsın?"

On altı milyon Amerikalı erkek ve kadın, İkinci Dünya Savaşı'nda vatani görev için askere yazıldı ya da alındı. Neredeyse bir o kadar kadın -genelde genç kadınlar- kısmen savaşın sayesinde yeni şehirlerde pansiyonlarda ya da yurtlarda yaşamak üzere yeni şehirlerde askeri ya da endüstriyle ilgili işler bulmak üzere evini terk etti. Daha önce hiç bu kadar çok insan, cinsiyetlerin, genelde insanlar arası bağların sıkı ve uzun süreli olduğu ölüm kalım koşulları altında, birbirinden ayrı tutulduğu hayat şartlarında seferber olmamıştı. Genelde cinsellik ve özelinde eşcinselliğin etkisi şaşırtıcıydı.

Hizmet veren ünlü geyler arasında aktör Tyrone Power ile Rock Hudson ve yazar Gore Vidal ve John Cheever vardı. Fakat savaşın daha fazla olmasa da yüz binlerce insan için cinsel deneyim ve gey kimliğinin gelişmesi için koşulları yarattığını kanıtlayacak zengin kanıtlar vardır. Araştırmacı Alfred Kinsey'nin savaş zamanı araştırmaları kesinse ve ABD askeri nüfusuna uygulanabilirse, en azından 650 bin ve en fazla 1,6 milyon erkek asker geydi.[30] D'Emilio şöyle yazıyor,

> İkinci Dünya Savaşı, çok sayıda Amerikalıyı evlerinden ve mahallelerinden uzaklaştırarak, hem eşcinsel bir kimliğin dillendirilmesine hem de daha hızlı bir gey alt kültürünün evrilmesine "katkıda bulunan" tamamen yeni bir "erotik durum" yarattı. Bazı gey ve lezbiyenler için savaş yılları sadece daha önce seçtikleri hayat tarzını güçlendirmenin bir yolu oldu... Aynı zamanda güçlü hemcins çekimi deneyimleyen ama harekete geçmek için ketlenme hissedenler birden eşcinsel ilişkilere girmek için görece daha rahat bir ortama sahip oldular. Seferber olmuş bir toplumun sıra dışı koşulları eşcinsel arzunun daha kolay harekete geçerek ifade edilmesini sağladı. Birçok gey Amerikalı için İkinci Dünya Savaşı ulus çapında bir dolaptan çıkma deneyimi yarattı.[31]

Karşılaştırıldığında, Birinci Dünya Savaşı on dokuz aylık bir dönemde sadece 4,7 milyon Amerikalıyı seferber etmişti.[32] Ancak bu-

rada Avrupa hayatına sarsıcı etkisi, benzer bir fenomene tercüme edilebilir. Siperlerde cinsel randevulardan, savaşlarda yoldaşlar arası homoerotik ilişkilerden, şiirsel alış verişlerden ve korku ve şehvet dolu kucaklamalarla geçen uzun gecelerden bahseden kitaplar *Lads: Love Poetry of the Trenches* gibi seçkilerde kaydedilmiştir.[33] Bir yazar, askerler arasındaki eşcinsellikle renklendirilmiş şiir hakkında şunları yazar, "İkinci Dünya Savaşı şiirinden Birinci Dünya Savaşı şiirine dönen hiç kimse, eşsiz fiziksel şefkati, genç erkeklerin bedensel güzelliğine açık açık hayran olmaya hazırlığı, erkeklerin boynunu bükmeden birbirine âşık olabileceklerini kabul ettiğini fark edememezlik edemez."[34] Yirmilerde gey erkekler ve lezbiyen kadınlar için Londra'da, Paris'te ve özellikle Berlin'de büyük ölçüde yer altı bir alt kültür yayıldı. Radclyffe Hall'un *The Well of Loneliness*'ının 1928'deki başarılı davası popüler edebiyatta bile hemcins aşkının herhangi açık ifadesinin süregelen devlet baskısının kanıtıdır.

Birinci Dünya Savaşı'nın ABD ordusundaki geyler üzerindeki, dolaylı olsa da, büyük etkilerinden biri psikiyatrik vakaların bakımı için harcanan 1 milyar $ oldu – tüm gazilerin hastane yataklarının yarısı İkinci Dünya Savaşı'nın başlangıcı sırasında hâlâ psikiyatrik sebeplerle hastanede yatan hastalarla doluydu.[35] Bu devasa harcama, yeni savaşın başlangıcında milyonlarca acemi askerin psikiyatrik tedavisinin gerekli olduğu fikrini teşvik etmede doğmakta olan psikiyatri uzmanlığı tarafından bir saik olarak kullanıldı.

Psikiyatrik tedavinin baş savunucularından Harry Stack Sullivan, Maryland, Bethesda'da erkek sevgilisiyle mütevazı bir hayat süren bir psikologdu. Sullivan, geylere askeri hizmetin yasaklanması ya da herhangi biçimde ayrımcılığa uğramaları gerektiğine inanmıyordu ve tedavide eşcinselliğe herhangi referans yapılması gibi bir niyeti yoktu. Fakat Mayıs 1941'de Ordu Baş Cerrahı'nın dairesi ilk kez "ordudan atılması gereken sapkınlıklar listesine" "eşcinsel temayülleri" ekledi.[36] Kimin gey olduğunu belirlemede bilimsel bir araç yoktu -elbette- bu yüzden "kadınsı bedensel özellikler" "kıyafet ve davranışta kadınsılık" gösteren ya da "genişlemiş rektumu"u olan herhangi adamı dı-

şarıda bırakacak kaba kılavuzlar hazırlandı. Tarihçi Allan Bérubé'nin dediği üzere, "Bu üç işaretin her biri eşcinselliği kadınsılık ya da cinsel açıdan "edilgen anal" ilişkiyle ilintilendiriyor ve erkeksi olan ya da anal ilişkide "etkin" gey erkekleri göz ardı ediyordu."[37]

Buna pratikte pek de bilimsel denemezdi. Milyonlarca genç adam, doktorların ya da onların asistanlarının önünde ayakta çıplak durmaya zorlandı ve -genelde onları utanç içerisinde bırakacak şekilde- onlara şöyle soruldu: "Kızlardan mı hoşlanırsın?"[38] Nazilere karşı girişilmekte olan bir savaşın propagandasının yapıldığı yıllar söz konusu olduğunda, hizmete uygun görülmeme damgası ve neredeyse bir tam kuşağın savaşmak için seferber olması, gey olduklarını bilenler için yalan söylemek ve akranlarıyla birlikte savaşa gitmek için birçok sebep yaratıyordu.

Göğüs Göğüse Döğüşürken Açılmak*

Silahlı kuvvetler, erkekleri kalabalık barakalarda ve yakın kamaralarda birbirinden ayırmıştı. 400 binden fazla Amerikalıyı öldürmüş olan bir savaşta ölüm korkusu her yerde mevcuttu ve sivil hayatın normlarının genelde askıya alındığı katı ve olağandışı koşullar yaratıyordu. Liman şehirlerindeki izinli erkekler birlikte dans ediyordu, bu barış zamanında gözaltına neden olacak bir suçtu. Askerler, açık eşcinsel temaları olan popüler drag showlarda Avrupa ve Pasifik'te esrime dolu alkışlar alacak performanslar sergiliyordu. Amerikalı askerler, kalabalık YMCA'lerde yataklarını paylaşıyorlardı ve denizaşırı ülkelere gönderilmeyi beklerken, umumi parklarda birbirlerinin kollarına sarılmış uyuyorlardı, ve askerler arasında genelde fiziksel açıdan açıkça ifade eden, kendini barış zamanı Amerikan erkek kültürünün yasaklayacağı yoğun duygusal bağlar oluşmuştu.[39] Bu, eşcinselliğin genelde umum tarafından görmezden gelindiği ya da akranlar tarafından kabul edildiği bir atmosfer yaratmıştı. Long Is-

* Yazarın bu başlıkta kullandığı terim "in close quarters." Bu deyiş hem genel anlamıyla dar bir mekânda birbirine çok yakın olmayı hem cephede düşmanla göğüs göğüse çarpışmayı imliyor. Bölüm, savaşla ilgili olduğu için bu ikinci anlamını korumayı seçtim. (ç.n.)

land yerlisi Bob Ruffing gibi gey gaziler, askerdeki diğer erkekleri tavlamanın ne kadar kolay olduğunu hatırlıyor. Ruffing, "İlk kez donanmaya gittiğimde -mesela dinlenme odasında- göz teması olurdu ve hemen bir ya da iki kişiyle tanışırdınız ve sayı giderek artardı. Genelde bu göz teması denilen şey sayesinde birden geniş bir arkadaş ağınız olurdu, bazıları daha baştan flört ederdi. Bu atmosferde başlarına bir iş gelmeden yapabiliyorlardı."[40]

Neredeyse 250 bin kadın, silahlı kuvvetlerde hizmet ediyordu, çoğu Ordu Kadın Teşkilatı'ndaydı (WAC) ve çok azı, o da eğer varsa, lezbiyenlikten dolayı reddedilmişti. Teknisyen, sondaj operatörü ve motorlu araçlar operatörü olarak çalışan silahlı kuvvetlerdeki kadınlar dar oturan, sıkı sıkıya kalıbına uydurulmuş üniformalı, kısa saçlı, kaslı kadınları gösteren posterlerle askere alınıyordu. Eğitim el kitapları kadın dostluğunu ve askere alınanlar arasındaki yakın bağları övüyordu, bunlardan üçte ikisi yirmi beş yaş altı bekâr kadınlardı. WAC'ye katılan kadınların yüksek oranının diğer kadınlarla tanışmak isteyen ve "erkek işi" yapma fırsatı arayan lezbiyenler olduğunu iddia edecek kanıt vardır.[41] Savaş sırasındaki popüler bir Fleischmann's Yeast reklamı bile şu başlık altında motosiklet kullanan üniformalı bir WAC üyesini tasvir ediyordu: "KIRILGAN olmanın zamanı değil."[42] Kadınların o dönemin klasik butch stili saçlarını jöleleyip, geriye yatırıp, erkek kıyafeti eğilimi gösterdiklerini hatırlayan WAC gazisinin sayısı az değil.

Savaşın gerçekleri ve hizmet etmesi için kadın ve erkeklere duyulan yoğun ihtiyaç, Savaş Bakanlığı'nın diğer tüm dertlerini bir kenara atmıştı. Askerde eşcinselliğe duyulan resmi nefrete rağmen aslında çok az sayıda gey reddedilmişti. Hizmet için muayene edilen 18 milyon erkek arasından sadece dört ya da beş bini eşcinsel olduğu için resmen reddedildi.[43]

Birçok gey ve lezbiyenin savaşta ne kadar merkezi rol oynadığı ve cadı avının savaş zamanında gayrı resmi askıya alınmaya zorlanmasındaki etkisi ile ilgili en ünlü örnek tarihçi Randy Shilts tarafından aktarılmıştır. General Dwight Eisenhower, bir dedikodu üzerine

harekete geçerek, personelinin bir üyesine, WAC subayı Johnnie Phelps'e, görevden almak üzere WAC taburunda hizmet eden tüm lezbiyenlerin bir listesini çıkarmasını emreder. Phelps ona taburun madalya kazanan hizmetini ve içinde çok sayıda lezbiyen olduğunu hatırlattıktan sonra şunları der, "Listenizi hazırlayacağım ama şunu bilin ki listeyi elinize aldığınızda göreceğiniz ilk isim benimkisi olacak." Bunun üzerine tabur sekreteri Phelps'in sözünü keser ve "Bayım eğer Generalin hoşuna gidecekse, Subay Phelps listede ikinci sırada olacak. Listeyi ben daktiloya geçireceğim. Benim adım birinci sırada yer alacak."[44] General Eisenhower anında emri yırtar atar.

İşgücünden ayrılan milyonlarca erkekten sonra, büro ve tüketici endüstrilerinde olduğu kadar havacılık ve denizcilik işlerinde de ilk kez kadınlar için yer açılmıştı. Birçok kadın, bu işleri alabilmek ve hemcins yurtlarında, pansiyonlarda ve karavanlarda konut bulabilmek için yerini değiştirmek zorunda kaldı. Diğer kadınlarla yakın mesafe çalışma ve yaşamanın yanı sıra, çoğunun sadece kadından oluşan çevrelerde sosyalleşme şansı doğdu. Toplumdaki ısrarcı eşcinsel karşıtı ön yargıya rağmen, savaş sırasında çok sayıda çalışan sınıfı üyesi kadınına sunulan, daha önce eşi menendi görülmemiş hareketlilik önceden var olan cinsel kısıtlamaları gevşetti. D'Emilio'nun iddia ettiği üzere,

> Savaş, erkekleri ve kadınları heteroseksüelliğe yönlendiren ve eşcinsel ifadeyi ketleyen gündelik hayat örüntülerini zayıflattı... Savaş yılları, kendi cinsiyetine güçlü bir çekim duyduğunun bilincinde ama kendi sosyal tabakası tarafından harekete geçmesi kısıtlanan erkek ve kadınlar için açılma süreçlerini ve gey dünyasına girişi kolaylaştırdı.[45]

İkinci Dünya Savaşı'nın yarattığı toplumsal karmaşanın Amerika Birleşik Devletlerindeki gey hayatı üzerinde uzun süreli bir etkisi oldu. Bazı erkek ve kadınlar, erken yaşlarda, küçük kasaba hayatından, kendilerine benzer insanlardan oluşan bir cemaat içinde açık gey olma fırsatını sunan, San Francisco gibi, liman kentlerine çekildiler. Özellikle San Francisco, savaşın sonlarına doğru, Pasifik'teki savaş en yoğunken, geyler için bir hac mekânı haline

geldi, ve resmi askeri politika, yüzleri bulan gey erkekleri renkli liman şehrine iterken, geyler üzerinde kurduğu baskıyı iyice artırdı. Denver, Kansas City, Buffalo ve San Jose, California, diğer şehirlerle birlikte savaştan sonra ilk gey barlarını açtı, ve geyler için ilk kurtarılmış bölgeler kurulmaya başladı. Savaş sonrası dönemde yeni gey ve lezbiyen temalı kitaplarda bir akın oldu, bunlarda, geçmişte yazılmış eserlerin tersine, gey karakterler kendi kimliklerini kabul ediyordu. Bu kitaplar bile, hâlâ gey ve lezbiyen karakterleri trajik figürler olarak tasvir ediyordu. Geyler, onlara demokrasi için savaştıkları söylenilen bir savaşa katıldıktan sonra, vatanlarında ırk ayrımcılığına karşı savaşmak için cesaretlendirilen birçok siyah asker gibi, hak ve yardım talep etme hissi artarak savaştan döndü.

Dikkat çekicidir ki, ABD hükümeti Nazilerin barbarlığına saldırırken, Adolf Hitler'in eşcinsellere davranışı ile ilgili herhangi tartışmadan kaçınmayı başardı. Geyler, Amerikan silahlı kuvvetlerinde "silah altında açılırken" Naziler, Almanya'da eşcinsellere karşı bir terör kampanyası başlatmıştı. 1938'den itibaren, geyler ve lezbiyenler toplama kamplarına yollandı ve pembe üçgenler takmaya zorlandı. Dünyanın en büyük gey alt kültürlerinden birine ev sahipliği yapan Berlin, geyler için kâbus oldu. İki erkek ya da kadın arasında "ahlaksız faaliyetler" -bir dokunuş, öpüşme ya da el ele tutuşma- kampa götürülmek için yeterli sebepti. Hitler'in Fırtına Birlikleri'nin başı Heinrich Himmel şöyle diyordu, "bu insanları kökünden temizlemeliyiz... homoseksüel tamamen yok edilmeli."[46] Naziler, tüm bunları ailenin ve anneliğin kutsallığı adına yaptıklarını iddia etti. Hitler, Almanya'da, işsizlik ve fakirlik yüzünden dibe vurmuş ve savaşa hazırlanan bir ülkede, eşcinselliğin ima edilen sapması da dâhil olmak üzere, her tür sapmayı tamamen hapis altına almayı dayatıyordu.

Amerika Birleşik Devletlerinin bu savaştaki birçok suçu arasında tarihte büyük ölçüde gizli kalmaya devam etmiş bir suç, ABD işgal güçlerinin savaş sonrasında Hitler'in toplama kamplarında bulunan gey ve lezbiyenlerin tutukluluklarına devam etme kararıdır.[47] Kamplara gönderildikleri tahmin edilen 15 bin geyden üçte biri hayatta ka-

labilmişti, bunlardan çoğu, Nazi dönemi eşcinsel karşıtı kanun, Madde 175, kanun kitaplarından en nihayet çıkarıldığında, Amerika'nın işgal ettiği Batı Almanya'da 1960'lara kadar hapiste kalmaya zorlanmıştı.[48]

Hitler'in kamplarına atılan eşcinsel sayısı, diğer hedef alınmış grupları kat be kat aşmışken, hayatta kalanların belgeleri Üçüncü Reich'ın kurbanlarının tümünün payına düşen barbarlığın evrenselliğine şüphe bırakmıyor. Kamplarda Musevi olmayan mahpuslardan eşcinselleri yüzde 53 ile en yüksek ölüm oranlarına sahip, bunların dörtte üçü hapisteki ilk yılları içerisinde öldü.[49] Pierre Seel'in kamptaki deneyimlerini anlatan günlüğü onu yıllar sonra hâlâ gecenin bir saatinde korkudan çığlık atıp uyandıran anılarını canlı biçimde tasvir ediyor. Barakasından on sekiz yaşındaki sevgilisinin çırılçıplak soyulup, Alman çoban köpekleri tarafından küçücük parçalara ayrılmasını, diğerleriyle birlikte, insanın nutkunun tutulacağı bir dehşetle seyretmesi emredilmiş; sevgilisinin son çığlıkları başına yerleştirilmiş bir teneke kovanın içinde yankılanıyormuş.[50]

Soğuk Savaş Yasakları

Hiçbir şey, savaş sonrası Amerikan toplumunun cinsel bilincini Kinsey Amerikalı Erkek ve Kadın Cinsel Davranış Raporları'nın 1948 ve 1953'te yayımlanması kadar sarsmadı. Anket yapılan on bin erkeğin yarısı hayatının bir aşamasında bir başka erkeğe erotik hisler duyduğunu, yüzde otuz yedisi erkeklerle cinsel ilişkiye girmiş olduğunu itiraf etti ve yüzde dördü gey olduğunu açıkladı. Anket yapılan kadınlar arasında yüzde yirmi sekizi kadınlara karşı erotik hisler beslediğini, yüzde on üçü ise kadınlarla cinsel ilişkiye girdiğini itiraf etti ve yaklaşık yüzde ikisi lezbiyen olduklarını söyledi.51 O sırada Alfred Kinsey, homofobinin hâkim olduğu göz önünde bulundurulduğunda, sonuçlarının "bu tip bir faaliyetin, toplumsal kısıtlamalar olmasaydı, nüfusun çok daha büyük bir bölümünün tarihsel kaydında belireceğini" gösterdiği yorumunu yaptı.52 Kinsey'nin araştırmaları, Amerika Birleşik Devletlerinde artan gey

azınlık gerçekliğine kamusal bir ifade veriyordu. Bunun geylerin kendi hakları için seferber olmasında derin bir etkisi olacaktı. Savaşın hemen sonrasındaki dönemde Amerika Birleşik Devletlerindeki geyler, mutlak tecritten, kendilerini ezilen insan sınıflarından biri olarak algıladıkları bir farkındalık geliştirmeye doğru ilerledi.

Bu araştırmalar, savaş sonrası ABD toplumundaki lezbiyen, gey ve biseksüel insanların yaygınlığını açığa çıkarmada çığır açıcı olsa da, Kinsey'nin verdiği rakamları daimi ve tarih ötesi almamak gerekiyor. Bunun yerine, Kinsey'nin ve o zamandan bu yana yapılan diğer araştırmaların gösterdiği LGBT'lerin herhangi toplumun sabit bir bölümü olmadığı, onun yerine açılma ya da alternatif cinsel olanakları keşfetme becerilerinin büyük ölçüde değişken toplumsal ve ekonomik koşullar tarafından belirlendiğidir. D'Emilio, yine, bu bakış açısının sonuçların gayet güzel özetliyor:

> Lezbiyen ve gey kimliğinin ve cemaatlerinin, birçok kuşağa yayılan kapitalist gelişim sürecinin sonucunda, tarihsel olarak yaratıldığını iddia ettim. Bu argümanın bir sonucu tüm zamanlar için nüfusun belirli bir yüzdesini oluşturan, sabit bir toplumsal azınlık olmadığımızdır. Yüz yıl önceyle karşılaştırıldığında şimdi daha fazlayız, kırk yıl öncesine göre daha fazlayız. Ve gelecekte daha çok gey ve lezbiyen olacak.[53]

Savaş, gey cemaatinin gelişimi için engin bir alan açtıysa, savaş sonrası dönemi bu alanı kapatmak için planlı çabalara tanık oldu. Savaştan süper güç olarak çıkan Amerikan İmparatorluğu'nun değişen ihtiyaçları, aslında hem artan baskının koşullarını yarattı hem de muhalefet için tohumlar ekti.

Savaştan sonra geylere karşı tacizi ve yasal ayrımcılığı artıran güçlü ekonomik ve toplumsal teşvikler vardı. Dünyadaki tüm imal edilmiş malların yüzde altmışını üreten ABD endüstrisi ile birlikte, iş gücü ve ordu personeli için daha yüksek doğum oranına ihtiyaç, çekirdek ailenin yeni seviyelerde idealleştirilmesini artırdı. Amerika'nın yeni endüstri gücü, daha önceki kuşak işçilerin bilmediği bir beyaz eşya ve pazarlama furyasını beraberinde getirdi.

Kadınlar, savaş sırasında çalıştıkları endüstriyel işlerden atıldı. Beyaz kadınlara evlerine geri dönmeleri, ev kıyafetleri giymeleri ve bebekler yapmaları söylendi, bu, siyah kadınların düşük ücretli ev hizmetçileri olarak savaş öncesi işlerine geri dönmeleri anlamına geliyordu. Kadınların 1940'ların pratik, kararlı ve korkusuz, androjen tarzları gitmiş, yerine 1950'lerin abartılı göğüs çevreleri ve had safhada kadınsı çizgileriyle fırfırlı kıyafetleri gelmişti.

İşçi sınıfı erkeğinin bir önceki imgesinin -1930'lardan 40'ların sonuna kadar sendikalaşmış, siyasi eylem içerisinde olan ve greve gidentersine, yeni bir eril aile hayatı teşvik ediliyordu. C. Wright Mills gibi sosyologlar, Corporate America'nın* hırsla şirket yapısının kurallarına uyan, otoriteye boyun eğen, ve ihtilaf ve mücadeleden kaçarken, hanesinde güvenlik arayan, itaatkâr takım oyuncusu anlamına gelen "organizasyon adamı" yaratma itkisini analiz ediyordu. Televizyon, yeni yeni *Father Knows Best, Leave It to Beaver* ve *The Adventures of Ozzie and Harriet* gibi dizilerini banliyö aile babası ve hırslı tüketici yaratmaya yardım etmek için kullanıyordu. Bir tarihçinin dediği gibi, "Soğuk Savaş politik söylemi, "organizasyon adamı"nın yükselişini protesto eden ya da savaş sonrası uydukentlerde bir ev sahibi olma Amerikan hayalini reddedenleri ulu- sun güvenliğini tehdit eden gey ve lezbiyenler olarak konumlamaya başladı."[54]

Çekirdek aileye vurgunun artması, Amerika Birleşik Devletlerindeki politik tepki döneminin olmazsa olmazıydı. Sovyetler Birliği ile Soğuk Savaş'ın başlaması Senatör Joseph McCarthy'nin önderliğinde yurt içinde komünizm karşıtı bir cadı avı başlattı. Geyler, McCarthyciliğin çok sayıda hedefinden bir tanesiydi. Zamanında komünizm ve eşcinselliğin çapraşık biçimde iç içe geçmesini hem yansıtan hem teşvik eden liberal tarihçi Arthur Schlesinger, 1949 yılı eseri *The Vital Center*'da Komünist Parti'nin gizli üyelerinin birbirlerini tanıdığına inanılmasını kamusal alanlarda cinsel ilişki için çarka çıkan gey erkeklerle aynı kaba koymuştu.[55]

* Amerika Birleşik Devletleri'nde bütün özel şirketler toplamını temsil eden deyiş. (ç.n.)

ABD senatosu 1950'deki federal hükümet işlerindeki eşcinsel "ve diğer sapkınlar"la ilgili suçlamalar için bir soruşturma başlattı. Senato raporuna göre geyler "normal insanların duygusal istikrarına sahip değil," "cinsel sapkınlık bireyi zayıflatıyor" ve "ajanlar onlara şantaj yapabilir" di.[56] Bu durum, Başkan Eisenhower'ın eşcinsellerin hükümet hizmetinden atılmasını bildiren başkanlık kararnamesini yayınlamasına yol açtı. Geylerin ya da gey olduğundan şüphelenilen bireylerin ordudan ihracı 1950'lerde her yıl yavaş yavaş artarak iki bine vardı ve 1960'larda her yıl üç bin ya da üstüne vardı.[57] D'Emilio, gey ve lezbiyenlere getirilen yasakları daha geniş bir toplumsal bağlama oturtuyor:

> 1950'lerdeki eşcinsellik karşıtı kampanyalar, depresyon ve savaş tarafından sarsılmış cinsellik örüntülerini ve cinsiyet ilişkilerini yeniden inşa etmede geniş çaplı çabanın bir yüzünü temsil ediyor. Eşcinselleri ve lezbiyenleri hedef alma, bizzat, 1940'lardan bu yana gerçekleşen değişikliklerin derinliğini ispatlıyor, gey alt kültürünün büyümesi söz konusu olmasaydı, bu kadar ağırlığı olan eşcinsel sorununu tahayyül etmek zor olurdu. Cinsel sapmaların damgalanması erkek ve kadınlar için normların tanımlanmasına yardım etti... Politika alanında komünizm karşıtlığı ve eşcinsellikle ilgili toplumsal kaygı arasında bir uyum vardı. Cinsel sapkınlığı bastırma çabası politik sapmaları yok etme çabalarıyla paralel gidiyor ve bunu pekiştiriyordu.[58]

Geyler ile Komünist Parti (CP) üyeleri, komünizm karşıtı cadı avı tarafından zulme uğramış olsa da, geyler CP'den dayanışma beklemiyordu. Stalin, Sovyetler Birliği'nde başa geçtikten sonra, 1930'ların başında, 1917 Devrimi'nin, içinde gey cinselliğini suç olmaktan çıkaran devrim yasalarının da bulunduğu, bütün kazanımlarını tersine çevirdi. CP, 1950'lerde Stalin'in eşcinselliğe karşı düşmanlığını benimsedi ve onu "burjuva sapkınlığı" olarak lanetledi.[59]

Yine de barlarda ve çark mekânlarında gey ayrımcılığına ve polis tacizine karşı örgütlenmek için ilk ABD'li hareket, CP'nin eski üyeleri tarafından başlatıldı. Başlangıçta birçok insanı CP'ye çeken geniş

çaplı ekonomik adaletsizlik ve ırkçılık eleştirisinin, birçok başarısızlığına rağmen, bu komünistleri gey karşıtı bağnazlığa karşı savaşmaya itmesi şaşırtıcı değildir. Harry Hay -ve eşi,- 1950'de Güney California'da Mattachine Society'nin kurulmasına yardım etmek için CP'yi bıraktı. Adını erke doğruyu söyleyen eski bir maskeli gizli kardeşlikten alan derneğin "Hedef Açıklaması" grubun hedeflerinin homofil hareketi -yani eşcinsel yanlısı- birleştirmek, bu konuda üyeleri eğitmek ve hareketi yönetmek olduğunu beyan etti. Aşırı muhafazakâr atmosfer ve çoğu gey ve lezbiyen bireyin hayatlarını açıklayan tecrit tarafından şekillendirilen açıklama "disiplinli, ahlaklı ve toplumsal açıdan sorumlu bir eşcinsel etik" geliştirmek ve "bütün toplumsal sapma kitlesine liderlik sunmak" için bir "aidiyet" hissi yaratmak üzere çağrıda bulunuyordu.[60] Fakat bu "düşmanca bir toplumda öncülük edenler"[61] polis tarafından saldırıya uğrayan Latinolarla dayanışma kurunca ve polisin örgütün üyelerinden birine tuzak kurmasına karşı başarılı bir kampanya sürdürdükten sonra örgütlenme çalışmalarında hızlı bir artış yaşayınca, kapitalist toplum yapısında kök salan, onlara yapılan baskıya karşı teorik bir anlayış geliştirmeye başladılar. 1953'te iki binden fazla erkek ve kadının Mattachine'in faaliyetlerine katıldığını tahmin ediyorlardı.[62] Irk ayrımcılığı döneminde Mattachine herkese açıktı. Örgütün siyah üyelerinden biri Guy Rousseau, yayın kurulu üyeleri Mattachine'de olan aylık dergi *One* [Bir] için isim önermişti. Başlığın İkinci Dünya Savaşı mottosu "O bir tanedir"e gönderme yapması o dönemin gey erkekleri tarafından anlaşılmıştı.[63]

Fakat gey hareketinin McCarthy seferlerine karşı tam bir bağışıklığı yoktu. Grubun gizliliğine saldıran ve Mattachine içerisindeki komünist etkiler olduğunu ima eden kızılları hedef alan bir makale, 1953'te Los Angeles *Mirror*'da yayımlandı ve daha sonra Mattachine'in yapısı ve politik örgütlenmesi açısından derin sonuçlar doğu-

* Yazarın kullandığı, 1950'lerde türetilmiş olan "tell to power" ifadesi, erke doğruyu söylemek olarak çevrildi. Bu deyiş, faşizme ve her türlü totaliter baskıya sesini yükseltmek anlamına geliyor. (ç.n.)

racak biçimde grup içerisindeki şüphe ve ayrımcılığı harladı. Komünistlere ve her türlü sapmaya karşı faaliyetinin doruğunda olan HUAC'la [Amerikan Karşıtı Faaliyetleri İzleme Komitesi]* birlikte komünizm karşıtı geyler grubun liderliğini ele geçirdi ve Hay gibi komünistleri gruptan attı. Üyelerini "tedavi olmaya" sürüklemeye odaklanarak, hükümet hizmetleri yasaklarına meydan okumaktan uzaklaştılar.[64]

Hay, hayatı boyunca gey politikasında aktif kaldı ve baskı ve sömürüye karşı mücadelelere kendini adamaya devam etti. Yönetmen Elia Kazan'a -komünistlerin ismini vererek 1952'deki McCarthy'ci HUAC duruşmalarında işbirliği yapmıştı- 1999'da Fahri Akademi Ödülü verildiğinde, yaşlı Hay ve sevgilisi John Burnside Kazan'ın ikiyüzlülüğünü protesto eden yüzlerce kişiye katılmıştı. Seksen yedi yaşındaki Hay, kendi hayatını değiştiren ve diğer milyonlarca kişinin hayatını etkileyen bir hareketin başlamasına katkıda bulunduğu için pişman olmayan bir komünist olduğunu söyleyerek ve Hay'i Hay yapan hippi kolyesi ve uzun gri yeleleriyle yürüdü.[65]

1955'te San Francisco'da Del Martin ve Phyllis Lyon adlı âşıklar, lezbiyen savunucu grubuna erotik bir şiirin adını vererek Daughters of Bilitis'i (DOB) [Bilitis'in Kızları]** kurdu. Bu çift, (özel medyanın lezbiyen haklarına yaptıkları tarihi katkıdan neredeyse hiç bahsetmemesi ilginçtir) hemcins evliliğinin yasa dışılığını anayasaya aykırı bulan California Yüksek Mahkemesi'nin onayıyla elli yıldan fazla zaman sonra San Francisco'da evlenen ilk çift olacaktı.

Lezbiyen aktivistlerin görünürlüğünün ve sayısının çok daha az olduğu söz konusu olduğunda, çoğu beyaz yakalı kadın işçilerden oluşan grup, lezbiyenlerin kendi kendine yetmesine odaklandı ve

* Soğuk Savaş döneminde ABD Temsilciler Meclisi'nde oluşturulan komünizm karşıtı komite. (ç.n.)

** Örgüt, ismini Pierre Louÿs'in 1894'te Paris'te yayımlanan *Bilitis'in Şarkıları* adlı şiir kitabından alıyor. Yazar, şiirleri Sappho döneminde yaşamış Bilitis adında bir kadının yazdığını iddia ediyordu. Türkçe çevirisi: Pierre Louÿs, *Bilitis'in Şarkıları*, çev. İzzet Yaşar, yay. haz. Birhan Keskin, (İstanbul: Yapı Kredi Yayınları), 1997. (ç.n.)

ne kadar sınırlı olsa da bar mizanseni dışında bir toplumsal mekân oluşturulmasını sağlamaya çalıştı. 1963'te tüm ülkede tahmini otuz lezbiyen barı varken, sırf San Francisco'da bir o kadar gey bar vardı.

Soğuk Savaş atmosferi ve sürekli polis tacizi, Mattachine Society ve DOB'yi muhafazakâr bir politik yöne doğru iteklemeye yardım etti. Her iki örgüt de, "yasa ve toplumsal politikada değişikliklere bir başlangıç olarak toplumsal düşmanlığı ortadan kaldırmak" üzere "uzlaşmayı vurgulamaya" çalıştı.[66] Martin'in DOB'nin yayını the *Ladder*'ın ilk sayısında yayınlanan "Başkanın Mesajı" şunu iddia ediyordu: "Üyelik farklı cinsel hayata sahip olanların azınlık problemleriyle ilgilenen herkese açıktır... Bunu iddia etmeye cesaret eden her şevkli Amerikan kadınını bekleyen miras için neden kapatılmayı reddetmeyelim?"[67] O dönemin büyük zaferlerinden biri, Yüksek Mahkeme, 1958'de, gey yayını *One*'ın posta yoluyla dağıtılmasına izin veren, yazılı olmayan bir karar yönünde oybirliğiyle karar verince, yaşandı.

Amerikan toplumunda gey ve lezbiyenlerin bastırılmaya devam etmesi onların çoğunun kapalı kalmasına hizmet etti. Hollywood filmleri, geyleri trajik ve intihara yatkın figürler olarak tasvir etti. *Time* dergisi, yazarın eşcinselliği "gerçekliğin hastalıklı, küçük, ikinci derece ikamelerinden biri... kendimizi kandırmayalım öldürücü bir hastalık" olarak nitelendirdiği bir hikâyeyi 1966'da yayımladı.[68] APA [Amerikan Psikiyatri Birliği] eşcinselliği kılavuzlarında, 1973'e kadar, 1960'ların sonlarında ve 1970'lerin başlarında mücadeleler tıbbi düşünüşte bir değişimi zorlayınca, hastalık olarak tuttu.

Ordudaki LGBT'lere Karşı Savaş

2008'de tüm Amerikalıların yüzde yetmiş beşinin LGBT'lerin askerde açık olarak hizmet verme hakkını desteklemesine rağmen, -her iki büyük politik partinin çoğunluğu ve askeri personelin yüzde ellisi de dâhil olmak üzere- Bill Clinton tarafından yasa olarak geçirilen "sorma söyleme" politikası hâlâ yürürlükte.[69] Yasa, 1993'te yürürlüğe konulduğunda, tüm nüfusun yüzde kırk dördü

geylerin açık olarak askerde hizmet vermesini savunuyordu, o zamandan bu yana geçen yıllar içerisinde dolaptan çıkmış LGBT askeri hizmetlileri için destek giderek artıyor.[70] Lezbiyenlere ve geylere, kapalı kaldıkları müddetçe, teknik olarak hizmet etme şansı verse de, bu politikanın gey karşıtı cadı avını tersine döndürdüğü ile ilgili herhangi düşünce yanıltıcıdır. Askerlerin Yasal Savunma Ağı'na göre, Pentagon her gün iki LGBT'yi kovuyor, aslında bu sayı 11 Eylül 2001 olayları tarafından tetiklenen savaşlardan önce askerden sızdırılan sayıdan daha az.[71]

Ağustos 2008 sonunda trans askeri personel ve onlara muamele üzerine şimdiye dek yürütülmüş ilk araştırma yapıldı. Anket yapılan 827 kişinin üçte birinden fazlası ayrımcılığa uğradıklarını ve yüzde onu biyolojik cinsiyetleri ile toplumsal cinsiyetleri arasındaki uyuşmazlık yüzünden VA tarafından* geri gönderildiklerini söyledi.[72] Yürürlükteki politikanın aksine beş trans askeri personelinden birine cinsel yönelimi hakkında soru sorulmuş. Erkeksiliği kadınsılıktan değerli gören askeri toplumsal ahlakla uyumlu olarak, geçiş öncesi trans kadınlar (fiziksel olarak kadına geçiş yapan erkekler) geçiş öncesi trans erkeklere (fiziksel olarak erkeğe geçiş yapan kadınlar) oranla daha çok ayrımcılığa maruz kalıyordu.[73]

Olgular, böyle bir yasağı kaldırma konusundaki herhangi önerinin vahşi bir toplumsal deney anlamına geleceği düşüncesine kolayca son veriyor. Aralarında İspanya ve Güney Afrika'nın bulunduğu, yakın zamanda faşist ve aparthayd rejim tarihleri de olan yirmi dört ülkede şu an askeri güçlerde açık LGBT'ler hizmet ediyor ve ciddi bir iç çekişme rapor edilmedi. Bu yeni bir gelişme değil. 1992'ye döndüğümüzde, ordudaki gey yasakları bir seçim yılı boyunca tartışıldığında, *Washington Monthly* soru üzerine kararlı biçimde fikrini öne sürüyor:

> Hipotezlere boğulmuş politikamıza gelince, ordudaki gey-ler-in tarafında yönünde en güçlü argüman oldukça farklı

* Veterans Affairs: Emeklilere sağlık hizmetiyle ilgili sosyal yardım sunan kurum (ç.n.)

> yerlerden geliyor: geylerin silahlı kuvvetlere çoktan entegre olduğu Hollanda, Danimarka, İsveç, İsrail ve daha düşük ölçekte Fransa gibi ülkelerden. Pentagon, her yıl bin yeterince kuvvetli gey ve lezbiyeni hizmetten attığı -eğitim masrafları için her yıl 27 milyon $'ı çöpe attığı- bir politika yürütüyor, oysa diğer ülkeler doğru eğitim ve ikna karışımıyla geylerin çalışabildiği bir ordu ortaya çıkarıyorlar.[74]

Öyleyse neden ilk elden ayrımcılığı kurumsallaştıran ve aşırı muhafazakâr toplumsal cinsiyet normlarını geliştiren bir politika vardı? 1992 seçim kampanyasına Cumhuriyetçi Ulusal Konvansiyonu'nun platformundan gelen fanatik homofobi damgasını vururken, parti liderliğinin sokakta yer alan toplumsal karmaşaya karşı bağışıklığı yoktu. İlerleyen bölümlerde daha çok ayrıntıyla tartışılacağı üzere, AIDS krizi 1988'den 1992'ye 1970'lerin başından bu yana görülmemiş bir seviyede LGBT aktivizminde bir yükselişe neden oldu. O dönemin Savunma Bakanı Dick Cheney bile geyleri güvenlik riski iddiasıyla ordudan ihraç etme bahanesinin "kokmuş kaşar" olduğunu iddia etti.[75] Aktivistler, Başkan George H. W. Bush'un Pentagon sözcüsü Pete Williams'ın gey olduğunu açığa çıkardığında, Bush şu cevabı vermişti: "Kimin umurunda?"[76] Fakat Arkansas valisi Bill Clinton'ın yükselmekte olan yıldızı altındaki Demokratik Parti liderliği o zamandan bu yana milyonlarca Amerikalının aşina olacağı bir yaklaşım benimsedi. Muğlâk davranır ve anlaşmalarının hem pratik hem adil olduğunda ısrar ederken, aşırı sağ ile "uzlaştılar." Clinton, sempatisini ifade etti ve ordudaki gey yasaklarını kaldırma – ayrıca gey insan hakları yasasını geçirme-sözü vererek, Beyaz Saray'da gey ve lezbiyen liderlerle daha önce benzeri görülmemiş kişisel bir görüşmeye ev sahipliği yaptı, ama aynı zamanda tabanına ihanet etti. Bill Clinton yönetimi, törenin tam dört gün sonrasında *Face the Nation*'da "yenildiklerini ve bu sorunla ilgili olarak koşulsuz pes ettiklerini" iddia etti.[77] Her iki meclis de Demokratların elindeyken, Clinton yönetimi, hemen her toplumsal ve ekonomik politikada standartlaşacak bir tavırla, tabanı berbat bir anlaşmayı desteklemiyorsa, daha kötüsünün bunu yine

de geçirmek olduğunda ısrar etti. "O kadar kötü olmayanı seç" politikası, yani kötü bir anlaşmayı kabul etmenin daha kötü bir şeyi engellemenin en iyi yolu olduğu iddiası Clinton'ın en muhafazakâr ve şirket taraftarı politikalarının politik meşrulaştırması oldu. O zamanlar gey bir Demokratik Parti aktivistinin söylediği gibi, "bir başkan seçtik ve elimize bir barometre geldi."[78]

"Sorma söyleme" yasasının politik sorumluluğunun bir kısmının birçok LGBT gruplarının, özellikle İnsan Hakları Kampanyası'nın (HRC), liderliğine yüklenmesi gerekiyor. 1993'te tahmini bir milyon insan LGBT hakları için Washington'a yürüdü ama hareket liderleri tahmini 3 milyon $'ı Demokratik Parti hazinesine yöneltti, ve değişime aç aktivistlerin taleplerinin önemini azalttı.[79] Eski, önde gelen Ulusal Gey ve Lezbiyen Görev Gücü (NLTF) üyelerinden Urvashi Vaid, şunları yazarken, o zaman alınmış kararlar konusunda dürüst ve daha dünmüş gibi yeniden üzerine düşünüyor:

> Seçim politikaları, her toplumsal değişim hareketi için son derece baştan çıkarıcı; özgürleşmeye en kısa mesafe gibi görünüyor. Teori, insanı basitliğiyle kendine davet ediyor: seni destekleyen insanları seç, onlar doğru şeyi yapacaklardır. Fakat gerçek şu ki geniş tabanlı protesto hareketlerinin -siyah insan hakları hareketi ve kadın özgürleşme hareketi- esas cemaat örgütlenmesi yerine kendimizi seçmeye odaklandıklarında, hareketler anaakım tarafından kabul edilir olma kazanımını elde ettiği an bile ivmesini kaybetti.[80]

2008'deki başkanlık seçimlerindeki yükselişle tüm büyük Demokrat adaylar -Hillary Clinton ve Barack Obama da dâhil olmak üzere- esas kampanyalarında "sorma söyleme"nin iptal edilmesi çağrısında bulundu. Bill Clinton yönetimi sırasında "sorma söyleme" politikasını şekillendirmeye yardım etmiş olan eski devlet bakanı ve emekli General Colin Powell, uygulandığından bu yana geçen yıllarda kamu tutumundaki değişiklikleri göz önünde bulundurarak, Aralık 2008'de politikayı "yeniden değerlendirme" çağrısında bulundu.[81] Bundan ne çıkacağı görülecek, gerçi savaşlar yayılır ve sorunlar derinleşirken, fanatizme bu anakronistik onayın

daha çok "sipere" insan arayışıyla ümitsizlikten bir kenara atılması muhtemel. Tarih bir öğretmense, aktivistler politikacılara baskı yapmadan da "sorma söyleme" politikasının sonunun geldiğini ve ordu ile hükümetteki homofobikleri yatıştırmak için bir başka "uzlaşma" arandığını görmemiz mümkün. Yine de LGBT'ler bunun üzerine imparatorluk için ölmeye ya da öldürmeye değer görülürse, diğer yasal ve toplumsal kısıtlamalar sadece çoğalacaktır.

ABD'nin tüm dünyadaki askeri operasyonlarına karşı çıkan bazı ilerlemeciler, solun cinsel azınlıkların askerde açık olarak hizmet verebilme hakkını savunmak zorunda olup olmadığını soruyor. Yöntemleri ve amaçlarını kabul etmiyorsa, Amerikan emperyalizminin siperine getirilen yasal kısıtlamalara meydan okumanın anlamı ne diye iddia ediyorlar. Orduya düşmanlık bir dereceye kadar anlaşılabilir olsa da, bu yaklaşım soruyu çok dar biçimde ortaya koyuyor ve federal hükümetin işe alma pratiklerinde ilerleyen toplumsal politikalarla ilgili daha geniş ölçekli sonuçları göz ardı ediyor. Özünde ABD hükümetinin yaklaşık üç milyon insandan oluşan ordu gücünde[82] cinsellik ve cinsiyet davranışları temelinde ayrımcılık yapmasına izin vermeye devam etmek LGBT'ler üzerinde daimi toplumsal ve yasal kısıtlamalara ve süregiden bağnazlığa yeşil ışık yakıyor. LGBT bireyleri orduda hizmet etmekten dışlayan katı yasalara bir son verilmesini talep etmekle silahlı kuvvetlere asker alınması ve tüm dünyadaki emperyal ABD faaliyetlerine karşı çıkmada birbiriyle çelişen bir şey yok. Eşit erişim talebi sadece demokrasiyi yayma iddiasıyla bunun antitezini uygulayan bir kurumun ikiyüzlülüğünü gözler önüne sermeye yaramaz, ekonomik koşul ya da toplumsal koşullanmalar yüzünden iş bulmak için yüzünü orduya dönen milyonlarca insanın hayatı ve bilinci üzerinde doğrudan etkisi de olabilir. Ek olarak, sistemin ideolojik zırhı içerisinden bir başka gedik daha açabilir. Bizzat savaşta olduğu gibi, eşitlik taleplerinin, aşırı muhafazakâr bir kurum içerisinde bile, öngörülemez sonuçları olabilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Marksist Homofobi Miti

Marksizm'in sınıfa "öncelik verdiği" için cinsel azınlıkların gördüğü baskı ile ilgili sorunları ya göz ardı ettiği ya da bir kenara ittiği argümanı son yıllarda iyice yaygınlaştı. Bu fikirler, sınıfı baskıdan ayırmak ve her ikisinin farklı, paralel yollarda ilerlediğini düşünmek isteyenler tarafından öne sürülüyor. Bu, eşcinsellikle ilgili tutum ve pratiklere gelince, Marksizm'in sözde kör noktası -hatta düşmanlığı- mitolojisini yarattı. Marksistlerin, en iyi ihtimalle, cinsel özgürleşmeyi işçilerin iktidarı meselesinden sonraya ertelediği söyleniyor bize. Argüman, en kötü ihtimalle, Marksistlerin cinsel azınlıkların gördüğü baskıya karşı duyarsız olduğu ya da hoş bakmadığını söylüyor.

Tipik bir eleştiri, yaygın biçimde online okunan ansiklopedi Wikipedia'da *Journal of Homosexuality*'den:

> Cinsellik ve kadınsılık/erkeksilik problemi, Marksizm egemen olmaya başlayınca meşru sorunlar olarak görülmez oldu. Ütopyacı sosyalizmin yöntemleri, Marksizm tarafından sınıf savaşımına indirgenmişti; ütopyacı sosyalizmin hedefi -insanlar arasındaki yeni toplumsal ilişkiler- yeni bir ekonomik düzen ve maddi zenginliğin yeniden dağıtımı ile sınırlandırıldı.[1]

Lenin ve Leninizm bilhassa eleştiriye tabi oldu. Anarşist tarihçiler, Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra Bolşevikler üzerine şöyle yazıyor: "Sol politik söyleme egemen olan Leninizm, savaş öncesi solun zengin feminist ve cinsel-radikal geleneğini reddetti."[2] "Komünist Parti -özellikle savaş öncesi anarşistlerle karşılaştırıldığında- heteronormatif tutumların bir kalesi oldu."[3] Benzer tarihyazımlarında olduğu

gibi, bu alıntıların yapıldığı *Free Comrades,* Amerika Birleşik Devletlerindeki anarşist eşcinsellik tarihi, kulaktan dolma bayatlamış sözleri tekrarlayıp, Marksizm mirasını Stalinist mirasla karıştırarak, Lenin'in önemli bir rol oynadığı devrimin radikal cinsel kazanımlarını (aşağıda ayrıntısıyla ele alınacak) tamamen göz ardı eder.

20. yüzyılda Stalinist ve Maoist devletlerde LGBT'lere muamele, cinsel özgürlük söz konusu olduğunda, daha önceki sosyalist hareketlerin kayıtlarının üstünü örtmeye yaradı. Stalin ve daha sonra Mao ve Castro rejimi altındaki cinsel azınlıklar aldatıcı biçimde kendini sosyalist addeden devletlerde hapse atıldı, işkence gördü ve taciz için hedef alındı. Trajiktir ki aşırı solda yer alan pek çok Batılı -hepsi olmasa da- Marksizm'in kalbinde yatan insan özgürleşmesi taahhüdünü aforoz edercesine bu tacizleri savunur ya da tutum ve davranışları meşrulaştırır. Ek olarak, özellikle ABD'deki McCarthy'ci komünizm karşıtı miras, genelde akademiye ya da modern gey hareketlerine hükmeden orta sınıf bakış açısıyla birleşince, bu sorunla ilgili Marksist geleneğin özgürleştirici potansiyeline ve sosyalistlerin katkılarına itibar etmemeye, onları kabul etmemeye ve çarpıtmaya yaradı. Öyleyse deyim yerindeyse, yanlışları ortadan kaldıralım.

Marksizm ve Baskı

Kapitalist düzende egemen sınıf, nüfusun küçük bir azınlığını oluşturduğu için, sömürülen dünya halklarının çoğunluğunun birleşerek kendi hakları olanı yeniden elde etmek üzere ayaklanmasını engellemek amacıyla, nüfus kitlesini kendi içinde bölmek için elindeki kurumsal ve ideolojik araçları kullanmak zorundadır. Modern toplumlardaki homofobik, cinsiyetçi, ırkçı, milliyetçi ve diğer ayrımlar sermayeye sahip olan ve onu kontrol eden sınıfın ihtiyaçlarını yansıtır. Köleliğin kaldırılması mücadelesi veren Frederick Douglass (Köle sahipleri) Birimizi fethetmek için bizi böldü." diyerek, taşı gediğine koymuştur.[4]

Akademideki egemen sosyalizm mitinin aksine Marksistler, cinsel azınlıklara -ya da başka birine- yapılan baskıyı sınıf sorununa

indirgemez. Marksistler, daha ziyade, ırk, cinsiyet, cinsel ve diğer baskıların kaynağını kapitalist sınıf ilişkileri çerçevesine yerleştirir. Daha önce çekirdek aile hakkında yapılan tartışmanın gösterdiği gibi, kadınların ezilmesi mevcut ve gelecek işçi kuşaklarının doğması ve bakımının (çocuk bakımı, ev işi, yemek vs.) toplumsal sorumluluk olmaktan ziyade tekil ailelerin işi olarak örgütlendiği yapıdan kaynaklanır. Kapitalizm, gelecek işçi kuşaklarını yetiştirmek için kendisine yük getirmeyecek şekilde özelliştirilmiş yeniden üretime dayanır. Benzer şekilde LGBT'lerin ezilmesi, cinsel azınlıkların çekirdek aile ve toplumsal cinsiyet normlarına dolaylı biçimde direnmesinden kaynaklanır.

Marksistler, homofobi ve transfobiye karşı savaşmayı sınıf savaşından daha önemsiz görmek bir yana, ezilenin özgürleşmesi olmadan bir sömürülenin özgürleşmesini düşünemez. Modern işçi sınıfına gelişigüzel bir bakışın göstereceği üzere, kendileri siyah, trans, mülteci ve diğer ezilmiş grupların üyesi bir işçi sınıfı bireyleri arasında bu ayrımların yaygınlaşmasına izin verildiği müddetçe sınıf birliği akla getirilemez. Kapitalist düzende düzcinsel, beyaz erkek işçilerden de, yeterli sağlık bakımı, ödenmesi mümkün konut, iyi eğitim, yeterli boş zaman esirgenir ve üretim araçlarına sahip olan, onları kontrol eden sınıf -yani egemen- tarafından dayatılan ağır koşullar altında ezilirler.

LGBT'ler -kadınlar ve siyahlar gibi- işlerinin ve konutlarının ellerinden alınabildiği (çoğu zaman yasal biçimde) özel bir baskıya maruz kalır, sözel ve fiziksel tacize tabidirler ve evlilik ve sağlık bakımına gelindiğinde, ikinci sınıf vatandaş muamelesi görürler. "Yanlış" cinsiyette göründükleri için umumi tuvaletlerde taciz edilmek gibi gündelik aşağılamalarla karşılaşırlar.

Sosyalistler, kim etkilenirse etkilensin, her türlü ezilmeye karşıdır. Rus devrimci lider Lenin "*Ne Yapmalı?*"da yazdığı üzere:

> İşçi sınıfı bilinci, işçiler, *hangi sınıf* etkilenirse etkilensin, *tüm* tiranlık, baskı, şiddet ve taciz vakalarına cevap verecek şekilde eğitilmedikleri sürece hakiki bir politik bilinç olamaz... [Sosyalistin] ideali, sendika sekreteri olmak değil, ne-

> rede olursa olsun, hangi insan tabakası ya da sınıfı etkilenirse etkilensin, her tiranlık ya da baskı tezahürüne tepki verebilecek bir halk lideri olmak olmalıdır.[5]

Bu sebeple sosyalistler, 19. yüzyıldan günümüze kadar cinsel özgürleşme mücadelelerinin ön saflarında bulunmuştur. Eski Sovyetler Birliği, Küba, Çin gibi ülkelerde LGBT'lerin özgürlüklerinin olmaması, gösterileceği üzere, sosyalizmin geylerin ezilmesi konusunda bir kör noktası değil, bu toplumları hakiki bir sosyalizmden ayıran mesafenin göstergesidir.

Marksizm bir şeyle ilgiliyse, o da ezilenlerin ve sömürülenlerin toplumda kontrolü ele alması ve onu kendi çıkarları doğrultusunda yönetmesidir. Bazı akademisyenlerin yaptığı gibi, anarşistlerin ve genel anlamda soldaki birkaç kişinin cinsel açıdan ezilenlerin teorik ve örgütsel anlamda yeni bir toplum için sosyalist vizyonun dışında bırakıldığını iddia etmesi ciddi bir suçlamadır. Ancak gerçekler farklı bir hikâye anlatır.

"Marx'ın Nefret Edesiye Sevdiği Queer"

Sosyalizmin ilk günahının bizzat *Komünist Manifesto* yazarları Karl Marx ve Friedrich Engels'te bulunduğuna dair bir argüman vardır. Bunun için en sık alıntılanan kanıt, Marx ile Engels arasındaki 1869 yılına ait kısa, kişisel bir alış verişten gelir. Mektuplar, Marx'ın Engels'e uranistlerin ("üçüncü cins" denilen) hakları hakkında bir yorum yapması için ulaştırdığı, seksolog Karl Heinrich Ulrichs tarafından yazılmış bir metinle ilgilidir. Bu mektuplar, online popülerleşti[6] ve bugünkü queer teori metinlerinde parça parça yayınlanıyor. 22 Haziran 1869'da Engels Marx'a şöyle yazıyor:

> Bana yolladığın Uranizm [Ulrichs'in eserinin başlığı ve diğer erkeklere ilgi duyan, "erkek bedeninde bir kadın" için kullandığı terim] oldukça merak uyandırıcı bir şey. Bunlar son derece doğadışı tezahürler. Pederastlar [eşcinsel sübyancılar] kendilerini saymaya başlıyor ve devlette bir güç olduklarını keşfediyorlar. Sadece örgüt eksik ama bu kaynağa göre hali hazırda gizli bir tane olduğu görü-

> lüyor. Ve tüm eski partilerde ve hatta yenilerinde, Rosing'ten Schweitzer'e kadar, böyle önemli erkekler bulunduğu için zafer kazanmamaları imkânsız. *Guerre aux cons, paix aus trous-de-cul* [kukulara savaş, dübürlere barış] slogan olacak. Kişisel olarak, bu partinin kazanması durumunda kazananlara fiziksel vergi vermekten korkmak için epey yaşlı olduğumuz için şanslıyız. Fakat genç kuşak! Şans eseri ancak Almanya'da böyle bir tip muhtemelen öne çıkıp, bu pisliği bir teoriye dönüştürebilir ve şu davette bulunabilir: *introite* [girin], vs.[7]

Marx, az önce bahsi geçen Schweitzer'le ilgili olarak "onun hakkında Siebel'e ulaşması ve çeşitli gazetelere yayması için birkaç şaka hazırlamalısın." der.[8]

Burada bokun üstünü örtmeye gerek yok, çünkü Uluslararası İşçiler Birliği'nin iki önde gelen figürü arasındaki bu yorumlarda politik açıdan aydınlatıcı ya da ilerlemeci hiçbir şey yok. Her iki adamın bu kişisel mektuplarının kayıtlarını halka açıp umumi bir mesele haline getirme niyetlerinin olmadığı rahat rahat öne sürülebilir -mektubun modern dengi olan e-posta ve iChatlerimiz teşhir edilse çoğumuz donup kalır,- ve bu devrimci sosyalizmin iki mimarının esas davranışını ve tarihsel bağlamını göz önünde bulundurmaya değer.

Ancak Marx ve Engels'in sadece yaşadıkları çağın mahkûmları olduğunu iddia etmek yetersiz olacaktır, gerçi erken dönem Endüstri Devrimi'nin egemen Viktoryen ahlakının etkisi altında oldukları şüphesiz. Bu iki adam, siyah ve kadın özgürleşmesini savundu ve kendi zamanlarının ırk, cinsiyet ve etnik kalıp yargılarından kaçındı. Hayatlarını baskı ve sömürülmeyi teşhir etme ve ona karşı örgütlenmekle geçirdiler.

Amerikan İç Savaşı sırasında Marx ve Engels samimi biçimde köleci Güney'e karşı Kuzey'in tarafını tuttu ve şunu iddia etti, "siyahın damgalandığı yerde emek kendini beyaz tende özgürleştiremez."[9] Marx, ekonomi üzerine eseri *Kapital*'de kapitalizmi kölelik ve ırkçılık dehşetleri yarattığı için yerden yere vurur:

> Amerika'da altın ve gümüşün bulunması, yerli halkın kökünün kazınması, köleleştirilmesi ve madenlere gömülmesi, Doğu Hint Adalarının ele geçirilmeye ve yağmalanmaya başlaması, Afrika'nın kara-deri ticaretinin av alanı haline getirilmesi... Sermaye baştan ayağa birikiyor, her gözenekten, kan ve pislikle.[10*]

Britanya İmparatorluğu'nda 19. yüzyılda merkezi olan İrlanda karşıtı ırkçılık bile, etnik açıdan bölünmüş bir işgücü arasında birleşmiş sınıf mücadelesi için bir ön koşul olarak Britanyalı işçilerin İrlanda bağımsızlığının yanında olmasını savunan Marx ve Engels tarafından yoğun biçimde topa tutulur. Engels, *Ailenin, Özel Mülkiyetin ve Devletin Temeli*'nde kadınların ezilmesinin kökenlerine Marksist bir anlayış için bir temel hazırlar. Marx ve Engels, aileye materyalist bir analiz getirerek, kadınlara baskının tarihsel açıdan özgül bir fenomenden -devletsiz, sınıfsız, komünal toplumlardan yeni gelişen yönetici sınıf tarafından servetin biriktirilmesini emniyet altına almak için karmaşık iş bölümlerinin ve devletlerin doğuşuna- ortaya çıktığını gösterir. *Ailenin Kökenleri*'nde kapitalizmin doğuşuyla kadının evde ücreti ödenmeyen emeğinin merkezileştiğini ve bununla birlikte kadının evin dışındaki emeğinin değerinin düştüğünü açıklıyordu. Marksist bir iletişim profesörü olan Dana Cloud şöyle diyor, "Aile hayatı ideolojisi, sadece yeniden üretim ve bakım görevleriyle kadınların sırtına yük olmakla kalmaz, kadınlara erkeklerden daha az ücret ödendiği üretim ekonomisindeki ücret farklılıklarını da meşrulaştırır."[11]

Tüm bunlar, Marksizm'in sadece sınıf sorunlarıyla ilgilendiği argümanını bariz biçimde çürütür. Marx ve Engels külliyatı ve hayat arayışları, cinsel açıdan özgürleştirilmiş hayat da dâhil olmak üzere, daha iyi bir hayat için savaşan devrimci kuşakları etkiledi. Tüm kusurlarına rağmen, yaşayan insanlar değil de, kusursuz tanrılarmış gibi her söylediklerini ve hareketlerini savunmak için iyi bir neden yok. Yine de, geyler söz konusu olduğunda Marx ve Engels neden yaklaşımlarında özünde Marksist olmayan bir tutum sergiledi?

* Karl Marx, *Kapital*, çev. Alaattin Bilgi, (Ankara: Sol Yayınları), 1978 (İkinci Baskı), Birinci Cilt, s. 769.)

Bu mektuplaşmanın yılı dikkate değer, çünkü 1869 "homoseksüel" kelimesinin ilk defa kendi sözleriyle "normal olmayan zevklere sahip"leri suçlu ilan eden Prusya yasasına karşı kampanyasının başlangıcında Avusturyalı-Macar yazar Karl-Maria Kertbeny tarafından türetildiği yıl. Bu, egemen tıp metinlerinin hâlâ mastürbasyonun aptallığa hatta ölüme yol açtığını iddia ettiği ve eşcinsellik kavramını tarihte ilk kez uluslararası haberlerin gündemine sokan Oscar Wilde davasından yirmi beş yıldan öncesine denk gelen Viktorya dönemiydi. Bu dönem, endüstrileşmiş ülkelerin çekirdek aile dışında, gey cemaatini geliştiren bir benlik kimliğine izin veren özerk yaşam için toplumsal mekân yaratılmaya başladığı bir döneme işaret ediyordu. Ek olarak, Alman politikacı ve şair Johann Baptiste von Schweitzer'i hedef alan mektuplarla ilgili tarihsel kayıtların yanı sıra geylerin kendi cinsellikleri hakkında ne düşündükleri ve cinselliklerinden nasıl bahsettikleri hakkında acıtıcı gerçekler var.

Marx ve Engels'in kullandığı dile saldıran modern tarihçi ve aktivistler, bu çağın hassasiyetlerini modern gey hareketi sahneye çıkmadan bir yüzyıl önceki döneme uyguluyor. Mesela, şatafatlı Wilde kendini "hasta" ve "anormal" olarak tanımlıyordu. O, eşcinselliği "adını dile getiremeyen aşk" olarak popülerleştirdi.[12] 1810 Napolyon Yasaları'nın sodomizme karşı bütün yasaları kaldırdığı Fransa'da bile gey erkekler kendilerine Fransızca "ibne" ya da "queer" diyordu, lezbiyenlerse kendilerinden "amazon", "sevici" ya da "abla" diye bahsediyordu, o da çok nadir anlarda kendi cinsel eğilimlerinden konuşurlarsa.[13]

Tarihçi Hubert Kennedy, Schweitzer'den "Marx'ın nefret edesiye sevdiği queer"[14] diye bahsetse de, hikâyenin etrafını saran gerçekler başka şeyler söylüyor. Engels'in ondan bahsettiğine göre von Schweitzer aslında suçlu bir pederasttı- yani oğlanları baştan çıkaran bir adam. Bir kereden fazla on dört yaşın altında bir oğlanı cinsel ilişkiye ikna etmeye çalışmaktan tutuklanmıştı. Modern çağa aktarılan izin yaşı yasalarının hataları ne olursa olun, iki insan arasındaki cinselliğin rızayla gerçekleşmesi temel bir sosyalist ilke ol-

malı. Bir çocuğun otuz yaşında bir adamla arasındaki güç eşitsizliğinden bağımsız hakiki rıza diye bir şey söz konusu olamaz.

Marx'ın von Schweitzer'e duyduğu düşmanlığın resmedilmesindeki en bariz yön, Marx'ın politik düşmanlığı ile kişisel tiksintisinin birbirine karıştırılması. Von Schweitzer, Marx ve yandaşlarının savunduğunun tersine, devleri devirmeyi değil reforme etmeyi hedefleyen sosyal demokrasinin Lassalle kolu tarafında görülen sağ kanat bir sosyal demokrattı. Bu farklılıklara rağmen Marx, Lassalle'ın ölümünden sonra von Schweitzer ile işbirliği yapmaktan mutlu oldu. von Schweitzer'in yazdığı, Marx'ın *Kapital*'i ile ilgili popüler bir anlatıya göre, Marx Engels'e 1868'de şöyle demiş: "Almanya'daki mevcut işçi liderleri arasındaki en entelektüel ve enerjik adam olduğu tartışma götürmez." Ve Marx, von Schweitzer'in "bir 'tarikat' ile bir 'sınıf' arasında seçim yapması gerektiğini" iddia ettiğini söyleyerek, sözüne devam etmiş.[15] Marx ve Engels arasındaki tepkisel mektup alışverişi zamanında, von Schweitzer açık açık "Demir Şansölye" olarak bilinen, Almanya'nın ilk şansölyesi olacak, Prusya'nın aristokratik başbakanı Otto von Bismarck'la işbirliğini savunuyordu. Kennedy'ye göre 1870'de von Schweitzer Fransa'yla savaş yönünde oy kullanarak, işçi sınıfı taraftarı politikası üzerindeki iddiasından ciddi biçimde dönecekti. Bismarck, 1878'de Almanya'daki tüm sosyalist faaliyetleri yasadışı ilan etti.

Bu kanıtların hiçbiri, Marx ve Engels'in Schweitzer hakkındaki kesinlikle muhafazakâr hakaretlerini affettirmek için değil. Sosyalistler, son kertede, hangi sınıfı etkilerse etkilesin ya da savunucunun politik eğilimi ne olursa olsun baskıya karşı çıkmalıdır. Fakat aralarındaki tartışmayı homofobik bağnazlığa dayanan, özelde yapılmış terbiyesiz bir alış verişe indirgemek, von Schweitzer'le ideolojik bir ayrımla bitmiş politik bir işbirliğinin tarihi kayıtlarını görmezden gelmek demek olur. Marx ve Engels'in eşcinselliğe karşı Viktoryen anlayışları ne olursa olsun, tarihçiler bunun kendi politik pratiklerini etkilediğini gösteren bir kanıt sunmuyor.

Aslında, birçok modern queer akademisyenin 1884'te yayımlanmış *Ailenin, Özel Mülkün ve Devletin Kökenleri*'nin insan cinsel ve sınıf ilişkilerinin tarihini teorileştirmede en erken çalışmalardan biri olduğunu göz ardı etmeleri oldukça dikkat çekici. Sık sık alıntılanan bir pasajında Engels'in "tiksindirici sodomizm pratiği"[16] deyişine Jeffrey Weeks'in şu yorumu yapması çok yerindedir: "1880'lerin başlarında Engels başka türlü düşünseydi olağandışı olurdu."[17] Fakat genelde göz ardı edilen bir başka pasajda Engels gelecekte sosyalist bir toplumda insan cinsel ilişkilerinin nasıl olacağı ile ilgili tahminler yürütür:

> Öyleyse, süpürülmesi yakın görünen kapitalist üretimden sonra, cinsel ilişkilerin düzenlenme biçimi üzerine bugünden düşünülebilecek şey, özellikle olumsuz bir nitelik taşır, ve esas bakımından, neyin ortadan kalkacağı ile olanla yetinir. Ama bu işe hangi yeni unsurlar katılacak? Bu, yeni bir kuşak yetişince belli olacak: hayatlarında, bir kadını asla parayla ya da başka bir toplumsal güç aracıyla satın almamış olacak yeni bir erkekler kuşağı; kendini, gerçek aşktan başka hiçbir sebeple bir erkeğe vermeyecek, ya da bunun ekonomik sonuçlarından korkarak kendini sevdiği kimseye vermekten vazgeçmiyecek olan yeni bir kadınlar kuşağı. İşte bu insanlar dünyaya geldiği zaman, bugün onların nasıl davranmaları gerektiği üzerine düşünülen şeylere hiç kulak asmayacaklar; kendi yaşayışlarını kendileri kuracak ve herkesin davranışını, bu yaşayışa uygun olarak yaratacakları kamouoyuna göre değerlendireceklerdir – bir nokta, işte bu kadar.*[18]

Engels, burada sosyalist bir devrim tarafından heteroseksüel ilişkilerin hiç şüphesiz dönüşeceği konusunda açıktır ve daha geniş çaplı iddiası cinsel özgürlük önündeki maddi engelleri ortadan kaldırarak ideolojik engellerin düşebileceğidir. Bu, her cephede hakiki cinsel devrim için geniş çaplı olanakları doğurur.

*Alıntı bkz. F. Engels, *Ailenin, Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni*, çev. Kenan Somer, (Ankara: Sol Yayınları), 1967, s. 118.)

Cinsellik ve Erken Dönem Sosyalistler

Örgütlü sosyalistlerin endüstriyel devletlerin kent merkezlerindeki en erken görünür LGBT nüfuslarına saldırılarını hızlandırmaları konusunda aldığı konum, Marksistlerin geylere karşı tutum ve pratiği konusunda çok daha açınlayıcıdır. Gey hakları için ulusal yasa lehinde konuştuğu kayda geçen dünyadaki ilk politikacı, 13 Ocak 1898'de Alman Reichstag'ında* konuşma yapan Sosyal Demokrat Parti (SDP) lideri August Bebel'dir.[19] Birçok sosyalist, on beş yıl sonra, Almanların Birinci Dünya Savaşı'na girmeleri için oy verdiklerinde, kitle işçi partisiyle yollarını ayırsa da, o zamana kadar dünyanın en büyük sosyalist partisi olan partinin birçok üyesinin açık gey taraftarı tutumunun politik önemi inkâr edilemez. Karl Kautsky ve Maliye Bakanı Rudolf Hilferding gibi önde gelen SDP üyeleri, Alman sodomizm karşıtı yasasının, Madde 175'in, iptal edilmesini talep eden bir dilekçe imzalamakla kalmadı, dilekçenin yaygınlaştırılmasına da yardımcı olup, binlerce kişiyi adlarını eklemeye teşvik etmişlerdi. Bebel şunu iddia etmişti:

> Bu kişilerin [geylerin] sayısı o kadar çok ki ve tüm toplumsal çevrelere, en alt seviyeden en üst seviyeye, o kadar derinden ulaşıyor ki, polis görev aşkıyla yapması gerekeni yapsaydı, Prusya Devleti'nin Madde 175'in ihlali ile başa çıkmak için, sırf Berlin sınırları içerisinde, anında iki yeni büyük cezaevi inşa etmesi gerekirdi.[20]

Daha da önce, çok saygın sosyalist dergisi *Die Neue Zeit,* İrlandalı yazar Oscar Wilde'ın 1895'te görülen, tanınmış bir aristokratın oğluyla cinsel ilişkisi ile ilgili mahkemesini savunmuştu. Eduard Bernstein, dergide eşcinsel faaliyetleri "doğadışı" diye nitelendiren burjuva saldırılarının muhafazakâr olduğunu yazdı. Bunun yerine "*ahlaki tutumlar tarihsel fenomenler olduğu için*" "norm dışı" gibi duygudaş bir dil benimsenmesini savundu.[21] Wilde, bizzat sosyalizm sempatizanıydı ve makalesi "The Soul of Man Under Socialism"de cinsel özgürleşme potansiyelini tasvir eder.[22]

* Kuzey Almanya Konfederasyonu parlamentosu (ç.n.)

SDP'nin gazetesi *Vorwärts* gey meselelerini sayfalarında kitlelere ulaştırdı. SPD üyesi August Thiele gey meseleleri ile ilgili bir 1905 meclis tartışmasında ilk açık gey hareketi Bilimsel-Hümaniter Komite'nin kütüphanesinden aldığı eserleri kullanarak araştırma yaptı. Reichstag'daki otuz dört sayfalık konuşmasına bugünkü ABD Meclisi'nin birçok üyesinin şunu asla kabul etmeyeceğini söyleyen içgörülü bölüm de dâhil edilmişti: gey karşıtı yasalar "cadıların yakıldığı, dini sapkınların işkence gördüğü ve sapmalara karşı duruşmaların tekerlek ve darağacıyla yürütüldüğü Orta Çağ dönemini hatırlatan ruhban zulmü ve hoşgörüsüzlüğünün" mirasıdır.[23]

Ancak bazı önde gelen SPD figürleri, Nazileri aşağılamak için eşcinselliği teşvik ettiklerini iddia etmek gibi affedilemez bir taktiğe başvurdu. Bu, kısmen SPD'nin heterojen karakterinin bir tezahürüydü: Alman emperyalizmini destekleyen ve seçimleri kazanmaya odaklandığı için üyelerinin eşcinsel hakları savunuculuğunu, davanın pek popüler olmadığı düşünülürse, arka plana iten bir sağ kanadı vardı. Saygın Nazi fırtına birlikleri lideri Şef Ernst Röhm bir geydi, 1930'ların başındaki elit Nazi SS'lerinin çoğunun olduğu gibi. Hitler, Uzun Bıçaklar Gecesi'nde* Röhm'ün katledilmesini emretmeden önce, bazı solcular faşist Nazi Partisi'nin üyelerini zorla dolaptan çıkarmaya uğraşıyordu. Bu kapalı geylerin teşhir edilmesi gibi gerici bir strateji, sadece lezbiyen ve geylere karşı cadı avı ve iftira atmosferini beslemeye yaradı. Radikallerden biri, 1932'deki gey tuzağı ile ilgili uzun bir atağında cesurca şunları söyledi: "Meşum 175. Madde'ye karşı elimizden geldiğince karşı savaşıyoruz fakat sadece eşcinsel olduğu için bir adamı suçlu ilan etmeyi tercih edenlerin korosuna katılma hakkımız yok."[24] Röhm'ün şakaları ve kınamaları, Naziler tarafından hedef alınmış ve İkinci Dünya Savaşı sırasında binlercesinin toplama kamplarına atıldığı cinsel azınlıklara karşı bizzat geri tepme tehlikesinin harlanmasına yardım etti. Kendi kodlarına karşı hareket etmek için sağ kanadın iki-

* Hitler'in birçok üst düzey SA görevlisinin öldürülmesini emrettiği ve en az 85 kişinin SS'ler tarafından öldürüldüğü gecenin adı. (ç.n.)

yüzlülüğünü teşhir etmek başka bir şey, ama sol, sağın muhafazakâr düşüncelerini kullanarak, asla kendini savunamaz.

En erken açık geylerden Edward Carpenter, İngiltere'de sevgilisi George Merrill ile yaşıyordu ve 1870'lerden 1928'deki ölümüne kadar etkili bir sosyalistti. Dünyanın belki de ilk hippi sosyalistlerindendi – Karl Marx'tan etkilendiği kadar Walt Whitman'dan da etkilenmiş sosyalist bir bohem (ve müzmin bir sandaletli). Viktoryen kapitalizminin cinsiyetçiliği ve cinsel baskısını radikal biçimde reddetmesi onu yazmaya ve William Morris, Eleanor Marx (Karl Marx'ın kızı) ile gününün diğer önde gelen İngiliz sosyalistleriyle örgütlenmeye dayalı bir hayata itti.[25]

"Medeniyet"i baskıcı ve ruhsuz bulan Carpenter'ın politikası zaman zaman ütopyacılığa ya da erken İngiliz sosyalizminin anarşist kanadına kayıyordu. Sınıflı toplumu yok etme amacıyla işsizleri örgütleme faaliyetleri ve kadınların özgürleşmesini savunan yazıları onu tüm hayatı boyunca sosyalist kampta tutmuş olsa da, vejetaryenliği ve çıplaklık savunuculuğu onu modern hippilerle yoldaşlık kefesine mutlu mesut yerleştirir.

Carpenter, 20. yüzyılın başlarında popülerliğinin doruğundayken, binlerce kişilik kitlelere konuştu. Carpenter, eşcinselliğin sadece yasadışı olmakla kalmadığı, 1890'ların Oscar Wilde davasının hemcins aşkına karşı ağır hakaretlere yol açtığı bir toplumda yazarak ve konuşarak, çekinmeden ekonomik rekabet temelli bir sistem ve cinsel baskı kültürünün üretilmesi arasında bağlantılar kurdu. Bir ara cinsiyet ruhunun -ya da kendi deyişiyle "Uranist" ruh- herkeste mümkün olabileceğini ve sosyalizmin öncü hareketinin bir gey hareketi bile olabileceğini iddia etti.[26]

20. yüzyıl ortasında yaşamış olan seksolog Alfred Kinsey, Carpenter'ı çağdaşı sosyal demokrat müttefik Havelock Ellis ile birlikte insan cinselliğinin doğal çeşitliliğini teorileştirme konusunda öncü olarak kabul ediyordu. Ellis, doğum kontrolü, yasal kürtaj ve kadınların cinsel özgürleşmesinin erken savunucularındandı. Kadınlarla ilişkiye girme konusunda onun kadar özgür bir lezbiyenle evliydi.[27]

Britanya'da eşcinsellikle ilgili açık materyalin yayımlanmasının yasadışı olması, Ellis'i Amerika Birleşik Devletleri'nde yedi ciltlik *Studies in the Psychology of Sex*'i (eşcinsellik üzerine ilk cildin adı *Sexual Inversion*'dı) yayımlamaya itti. Cinsel farklılıkları ve "anomali"leri araştırmadaki amacı sadece tüm insan cinselliğinin doğal olduğunu, doğada başka yerlerde de bulunduğunu, ispatlamak değil, herhangi biçimde cinsel normdan sapanları yasal olarak cezalandırmada kullanılan bilimsel bahaneleri çürütmekti. Carpenter'ın eşcinselliğin "üçüncü bir cinsiyet" olduğu iddiasını reddederken, cinsel "sapkınlığın" "doğanın bir tuhaflığı" olduğunu iddia etti.[28]

Ellis, insan cinsel çeşitliliğinin doğallığını hararetle savunsa ve Viktorya İngilteresi'nin tahakkümcü ahlaki kodu altında lezbiyenlik ve mastürbasyonu açık açık tartışsa ve savunsa da, argümanlarından bazılarının için boştu, hatta muhafazakâr sonuçlara varıyordu. Mesela, soy ıslahını, biyolojik mühendislik bilimini, savunuyordu, gerçi Ellis, Naziler seçici çiftleşmeyi dehşet uyandıran bir pratik olarak uygulamaya geçirmeden önce ölmüştü. Ellis'in cinsel radikalizmi, sosyalist hareket dışında kalmış bir orta sınıf reformcú olarak -sosyalist Carpenter'dan anarşist Emma Goldman'a bir dizi aktivisti etkilemiş olsa da- cinsel radikalizmi biyolojik determinizmiyle sınırlıydı. Tarihçi Jeffrey Weeks'in iddia ettiği üzere, Ellis'in ideolojik "zayıflığı toplumların neden çağlar boyunca cinselliği kontrol ettiğini ve cinsel azınlıkları cezalandırdığını ve bunun sonucunda kapitalist değer yapılarına massedilmesini soramamasıydı."[29]

Bu teorik araştırma, 1917'de tarihte ilk defa işçiler kontrolü ele geçirene kadar, büyük ölçüde keşfedilmeden kaldı.

Rusya'da Cinsel Devrim

Ekim 1917 Rus Devrimi, büyük ölçüde köylü olan bir toplumda işçilerin başını çektiği sıradan insanların kitle mücadelesiydi. Amerikan gazeteci John Reed, Rusya'daki devrim hakkında haber yapıyor: "Bu proleteryanın, askerin ve köylülerin burjuvaziye karşı

örgütlendiği devrim, sınıf mücadelesi. Geçen Şubat sadece hazırlık niteliğinde bir devrim oldu... Bolşeviklerin olağanüstü ve büyük gücü aslında Kerensky hükümetinin Bolşevik programındaki barış, toprak ve işçilerin endüstrideki kontrolü olarak ifade edilen kitlelerin arzularını tamamen göz ardı etmesinde yatıyor."[30] Rus köylüleri, batıl inanca kapılmıştı ve toplum patlayan endüstrileşmenin ortasında yarı feodal ilişkilerin bir karışımıydı. Yine de devrim birçok modern LGBT'nin hâlâ uğruna savaştığı reformlara ulaştı. Rus Devrimi, insanlar arası en mahrem ilişkiler de dâhil olmak üzere, toplumun daha önce mevcut tüm yapılarını yıktı. Bu devrim, ekonomik tecrit, savaş ve gericilik tarafından tersyüz edilince, bu kazanımlar bir kenara atıldı.

Rus Devriminin ertesinde LGBT'lere sunulan ilerlemelerin çokluğunu burun kıvırmak isteyenler olacaktır.[31] Mesela, Rus tarihçisi Igor Kon "Bolşeviklik bir yandan Tanrı, Kilise evliliği ve mutlak ahlak değerlerini, diğer yandan bireyin kişisel kendi kaderini tayin etme ve diğer bütün toplumsal görevlerden daha yüksek olan sevme hakkını ortadan kaldırdı."[32] Fakat gerçekler kendini dayatır. 1917'de eşcinselliğe karşı tüm yasalar Çarcı ceza kanununun kalanıyla birlikte yeni devrimci hükümet tarafından kaldırıldı. Rızayla cinsellik, özel bir mesele olarak görüldü ve geyler devlet müdahalesi olmadan seçtikleri gibi yaşamakta özgür olmakta kalmadı, Sovyet mahkemeleri eşcinseller arasında evlilikleri de onayladı, hatta 1920'lerde cinsiyet geçişi ameliyatları ile ilgili vakaların kayda geçmesi olağanüstüdür. Diğer bir deyişle, devrim Amerikan kadınları oy verme hakkına sahip olmadan üç yıl ve Amerika Birleşik Devletleri Yüksek Mahkemesi son olarak tüm sodomizm yasalarını kaldırmadan yaklaşık doksan yıl önce bu muhteşem toplumsal-cinsel sıçramayı gerçekleştirdi.[33]

Erken Sovyetler Birliği'nde cinsel azınlıklar için gerçekleştirilen olağanüstü gelişmelerin kaydını savunurken, bu kazanımların elde edildiği bağlamı kavramak önemli. Rusya, yarı feodal, kültürel açıdan geri ve St. Petersburg gibi az sayıda endüstri merkezi üzerine

kurulmuş bir kapitalist endüstriye dayanan, ağırlıklı olarak, kırsal bir toplumdu. Sadece vulgar Marksistler bu koşullar altında bir toplumun baskıdan özgürleşmeye tutarlı, sarsılmaz bir hatta atlayabileceğini iddia etmeye cesaret edebilir. Rus devrimci lider Lev Troçki devrim öncesi Rusya'nın durumunu kati biçimde özetler:

> Rusya'nın gelişimi her şeyden önce geriliği açısından takdire şayandır. Fakat tarihsel gerilik ileri ülkelerin gidişatının izini bir ya da iki yüzyıl sonra izlemek anlamına gelmez. Daha ziyade kapitalist teknik ve yapının son derece gelişmiş başarılarının feodal ve feodal öncesi barbarlığın toplumsal ilişkilerine entegre edildiği ve biricik bir sınıflar ilişkisi meydana getirerek onları dönüştüren ve onlara hükmeden, tamamen farklı "kombine edilmiş" toplumsal oluşumu başlatır.[34]

Troçki'nin Rusya'da var olduğunu tarif ettiği bu "kombine ve eşitsiz gelişim"imin niteliği, Bolşeviklerin devrimi enternasyonal olarak, endüstriyel ve kültürel açıdan daha ileri milletlere, yayma çağrısı yapmasını gerektirdi. Başarılı bir devrimin enternasyonal karakteri, yeni bir düzenin ilk filizlerinin iç savaş, tecrit ve yokluk tarafından yok edilmesine karşı, Lenin'in ve Troçki'nin başlangıçtaki ilerlemeleri nasıl yayacakları ile ilgili anlayışlarında merkezidir. Sonunda çıkmaz sokağa ve Stalin'in yükselişine götüren şey, Bolşeviklerin kötü politikası değil, devrimin emperyalizm tarafından yutulmasıydı.

Dan Healey'nin Rusya'da devrimci dönemden öncesini, devrimci dönemi ve sonrasını anlattığı cinsiyet ve cinsellikle ilgili çığır açıcı tarihi, devrimin doğurduğu cinsellikle ilgili meselelerde devasa toplumsal değişimlerle ilgili taze kanıt sunar.[35] O dönemin yasal, politik ve tıp arşivleri, Greta Garbo'nun canlandırdığı renksiz ve sevimsiz Sovyet aparatçikin şık bir Amerikalının cazibesi ve zekâsı tarafından baştan çıktığı 1939 klasiği *Ninotchka* gibi Hollywood filmleri tarafından yaygınlaştırılan cinsellik karşıtı Bolşevizm imgesini yerle bir eder. Tarihsel saptırma ve bariz yalanların derinliği düşünülürse, *Moskova Toplumsal Hijyen Enstitüsü* müdürü Dr. Grigorii Batkis'in yazdığı 1923'te yayımlanan Rusya'da Cinsel

Devrim broşürünü uzun uzadıya alıntılamakta fayda var:

> Sovyetler Birliğindeki mevcut cinsel yasalar Ekim Devrimi'nin eseridir. Bu devrim, sadece politik bir fenomen olarak değil, işçi sınıfının politik hakimiyetini koruyan bir fenomen olarak önemlidir. Fakat hayatın tüm alanlarına ulaşan ve ondan doğan tüm devrimler için de...
>
> Rus komünist devriminin, toplumsal yasaları salt teorik bir bilginin ürünü olmayı amaçlamaz, daha ziyade deneyimin sonucunu temsil eder. Başarılı devrimden sonra, pratiğin teori üzerindeki zaferinden sonra, insanlar ilk önce ekonomik çizgide yeni düzenlemelerin peşine düştü. Bununla beraber halkın ihtiyaçlarına ve doğal taleplerine karşılık vermek üzere aile hayatını ve cinsel ilişki biçimlerini düzenleyen modeller yaratıldı...
>
> Savaş, geniş kitleleri, yüz milyon köylüyü harekete geçirdi. Yeni koşullar onlarla birlikte yeni bir hayat ve bakış getirdi. Savaşın ilk döneminde kadınlar hem fabrikada hem taşrada ekonomik özgürlüklerini kazandı – fakat Ekim Devrimi her şeyden önce Gordon düğümünü çözdü ve yasaları salt reforme etmek yerine devrimleştirdi. Devrim eski despot ve bilimsellikten son derece uzak yasalardan geriye hiçbir şey bırakmadı, hukuki kurnazlıkla cinsel alanda hâlâ mülkiyet kavramına bağlı olan ve cinsel hayat üzerindeki çifte standard temelinde egemenlik kuran reformist burjuva yasalarının yolundan gitmedi. Bu yasalar her zaman bilimi göz ardı edecek şekilde ortaya çıkmıştır.
>
> Sovyet yasaları, yeni hedefleri ve toplumsal devrimin görevlerini yerine getirmek üzere yeni ve daha önce izinde gidilmemiş bir yolda ilerliyor...
>
> Sovyet yasaları, geçiş döneminin tüm veçhelerini dikkate alarak kendini şu ilke üzerine oturtuyor:
>
> *Kimse hakarete uğramadığı sürece ve kimsenin çıkarlarına tecavüz edilmedikçe devletin ve toplumun cinsel meselelere kati surette müdahale etmeyeceğini beyan eder.*
>
> **Sovyet yasaları, Avrupa yasalarının kamu ahlakını ihlal olarak tanımladığı eşcinsellik, sodomizm ve çeşitli diğer cinsel tatmin yolları söz konusu olduğunda, bunlara tam olarak "doğal" diye adlandırılan cinsel ilişki muamelesi yapar. Tüm cinsel ilişki biçimleri özel meselelerdir.** Ancak

güç ya da zorlama, genelinde diğer kişiye hakaret ya da haklarına tecavüz, olduğu sürece suç takibi meselesi söz konusu olur.[36] [Vurgu yazara aittir.]

Bu, herhangi toplum için oldukça olağandışı bir ilkeler beyanıdır, özellikle küresel bir yangının ortasında devrime girişen ve milyonların öldüğü, açlığın sınırsız olduğu ve endüstrileşmenin 18. yüzyıl seviyesinde geride kaldığı bir toplum için.

Healey'ye göre, devrimden önce, büyük kentlerin muhtelif sauna ve kerhanelerinde pazarlanan seks ticareti, çar yönetiminde zayıf bir burjuvazinin sahip olduğu ve işlettiği, büyük ölçüde suç kapsamında olan ama hoş görülen bir endüstriydi.[37] St. Petersburg ve Moskova'da, 19. yüzyılın sonlarında, 1861'de serfliğin ortaya çıkmasından sonra, yasadışı bir gey kültürü doğmaya başlaması, ailelerinden uzakta ve büyük ölçüde kadınlardan soyutlanarak, hem cinsleriyle aynı evde yaşamak üzere çok sayıda genç erkeğin endüstride iş bulması için bu şehirlere gelmesini sağladı.[38] Lezbiyenlikle ilgili en çok kayda geçmiş vakalar, çok az sayıda zengin kadının kadınları cinsel ilişkiye girmek için kiralasa da, şehirlerin erkek nüfusuna hizmet eden Rus kerhanelerinde kadınlar arasında gerçekleşti.[39] Fakat birlikte yaşayan üst sınıf erkeklerin nadiren çift olması dışında, devrim öncesi Rusya'da eşcinsellik genelde kapalı bir ilişkiydi ve cinsellik genelde daha büyük yaştaki ya da daha zengin erkeklerin genç ve daha fakir erkekleri kiralaması şeklinde gerçekleşiyordu. Ancak erkekler arası rızaya dayalı sodomizm bile, daha küçük yaşta biri söz konusu olduğunda ağır işçiliğin de cezaya dâhil olduğu, Sibirya sürgünüyle cezalandırılabiliyordu. Kadının cinselliği ile ilgili kadın düşmanlığına dayanan anlayışlar, Avrupa'da olduğu gibi, lezbiyenliğin yasalarda yer almamasına yol açıyordu, çekirdek aile hayatının kısıtlamaları onu neredeyse algılanamaz kılıyordu.

Devrim, tüm bunları değiştirdi. Dr. Batkis'in broşürü sadece niyetin temelsiz bir iddiası değildir: 1917'deki Bolşevik Devrimi'nin bir sonucu olarak cinselliğe dair tutum ve davranışta hakiki değişiklikler gerçekleşti (ceza kanunundan çıkarılmasının da ötesinde). Bir gösterge, devrimi uluslararası düzlemde temsil etmede bireyle-

rin seçimiydi – bu görevde 1918'den 1930'da hastalığı onu emekliye ayrılmaya zorlayana kadar kalan, Halkla İlişkiler Komiseri Grigorii Chicherin açık bir geydi.[40] Bahsettiğimiz kişi, bir kerhane peçetecisi değil, Brest-Litovsk'ta Almanya'yla barış için görüşmeler yapmak üzere Kızıl Ordu lideri Lev Troçki ile beraber çalışan ve yurtdışında devrimin saygın bir figürü olarak güven kazanmış bir adamdı. Chicherin, aristokrat doğumlu bir diplomattı, ve hayatı boyunca en seçkin Rus gey şairlerden, cafcaflı efemine yazar, Mikhail Alekseevich Kuzmin ile arkadaş kaldı. Kuzmin, aynı zamanda, herhangi dilde yazıldığı bilinen, geylerden olumlu bahseden ilk roman *Kanatlar*'ın yazarıydı.[41]

Devrimci lider Lenin ile "serbest aşk"ı savunan Sosyal Yardım Halk Komiseri Alexandra Kollontai'nin cinsellik ve cinsel özgürlüğün önemi üzerine yaptıkları iddia edilen tartışmanın üstünden çok geçildi. Healey bile yorumlarında aşağılamaya katılır: "[Lenin'in] sosyalizmde eşcinselliğin özgürleşmesine dair politika ile ilgili yorumları, bu belirli serbest aşk" tipinin (tüm cinsellik için geçerli olacağı üzere) bir proleter devrimi maddi düzeni yeniden inşa edene dek beklemesi yönündeydi.[42]" Bu, Lenin'in düşüncelerini onun Soğuk Savaş'ta -ve Stalinizm tarafından- yaratılan, şaraptan, spordan ve hatta kadınların mahrem arkadaşlığından hoşlanmasına rağmen, onu ağzına içki koymaz, çilekeş olarak tasvir eden karikatürüne uyduran katı bir okumaya benziyor. Lenin, ilişkisi olduğu Inessa Armand adlı kadına yazdığı 1915 yılına ait mektuplarda, devrimin aşkı "dînî önyargı, ataerkil ve toplumsal kısıtlamalar, yasa, polis ve mahkemeler"den kurtaracağını söylüyor.[43] Diğer kadınlardan ayrı olarak kadın seks işçilerini örgütlemede ayrıcalığın karşısında dururken, eleştirileri kendi hesabına Viktoryen katılığı varsayıyor.

Sosyalist Duncan Hallas, devrimi takip eden yıllardaki koşulları tarif ediyor:

> Mayıs 1919'da Rus endüstrisinin normal petrol tedariki yüzde ona düştü. Bu yılın sonunda toplam mil hesabında demiryolunun yüzde yetmiş dokuzu devre dışı kalmıştı – motorlu ulaşımın neredeyse mevcut olmadığı kocaman

> bir ülkede. 1920'nin sonunda tüm imal edilen malların çıktısı 1913 seviyesinin yüzde 12,9'una düştü.
>
> İşçi sınıfı üzerindeki etkisi yıkıcıydı. Aralık 1918'in başında Petrograd'daki işçi sayısı iki yıl öncesinin yarısına düşmüştü. 1920 Aralık'ında bu şehir *toplam* nüfusunun yüzde 57,5'unu kaybetmişti. Moskova, bu üç yıl içerisinde yüzde 44,5'unu kaybetti... Savaş, açlık, tifüs (hem kızıl hem beyazlar tarafından mallara el konulması, kibrit, parafin ve iplik gibi imal edilen malların bile ortadan kalkması -1920-21 Rusya'sının gerçekliği buydu. Troçki'ye göre bazı eyaletlerde yamyamlık olduğu bile bildiriliyordu.[44]

Bu bağlamda Lenin'in hisleri akla yatkın gibi.

Lenin'in, devrimci lider Clara Zetkin'e yazdığı, kötü ün yapmış mektubu, devrimdeki gençlerin cinsel hayatının kaosunu kısmen kınar. Cinsel tatminin "su içer gibi basit ve öylesine" olmaması gerektiğini yazmıştı.[45] Lenin, Marksistlerin bunun yerine mahrem ilişkilerinde toplumsal sorumluluk ve dürüstlük peşinde olması gerektiğini iddia ediyordu. Lenin, onu kötüleyenleri apaçık çürütürken, şu yorumu yapıyordu: "Komünizm, çilekeşliği değil, doyurulmuş bir aşk hayatı aracıyla hayatta neşe ve canlılık getirmeyi amaçlar."[46] Kariyerinin başlangıcında cinsel özgürlük ve Marksizm'in savunucusu olan erken 20. yüzyıl psikanalistlerinden Wilhelm Reich, Lenin'in fikirlerinin katı ahlakçı olduğu anlayışına meydan okur. Reich, cinselliğe dair sorunlarla ilgili tartışmaların Bolşevik yönetimi altında patlamasını tasvir ediyor ve işçilerin ve benzer şekilde Bolşevik liderlerin Rusya'nın tecrit edilmişliğinin ve fakirliğinin dayattığı maddi kısıtlamalar yüzünden cinsel devrimin teorik sorunlarını test edemediklerini ifade ettiği hayal kırıklıkları hakkında yazar.[47]

Lenin'e getirilen eleştiriler onun kişisel fikirleri hakkında kesin olsaydı, ki olmadıklarına inanıyorum, devrimin getirdiği devasa ilerlemenin üstünü çizemezdi. Hatta suçlamalar doğruysa, bu, sadece devrimin Lenin ve küçük bir hizbine ait olmayıp -ki sık sık iddia edilen budur- tüm politik hayata egemen yeni bir toplumu idare etme ile ilgili tartışma ve açık ihtilafların olduğu kitlesel bir fenomen olduğu gerçeğini daha da iyi ispatlar.

1922'de yeni bir ceza kanunu yapıldığında, sodomizm, ensest ve rıza yaşı tamamen çıkarıldı. "Cinsel olgunluk," tıbbi görüşe göre vakaları teker teker ele alarak belirleniyordu.[48] Fuhuş bir suç değil, kamu sağlığı meselesi haline geldi ve cinsel yolla bulaşan hastalıklara karşı bir sağlık komisyonu kuruldu; sosyal yardım politikaları istihdam ve yaşama düzenlemeleri üzerinden seks ticaretine karşı genç kadın ve erkeklere alternatifler sunacak şekilde düzenlendi.

Zamanının cinselliğin ödün vermez radikali olarak yere göğe sığdırılamayan anarşisti Emma Goldman'la Lenin ve Bolşeviklerin muamelesini karşılaştırın. Goldman, Havelock Ellis'e 1924'te yazdığı bir mektupta karşılaştığı bazı lezbiyenlerin "dar görüşlülüğüne" saldırıyordu. Onlara "maruz kaldıkları baskı koşullarına saplanarak, diğer meseleleri dışlayan ve bu yüzden onun asabını bozan "çatlaklar" diyordu.[49] Lenin'in her eleştirel ifadesini kınamaktan geri durmayanlar -genelde tarihsel bağlamından kopararak,- Goldman'ın zamanındaki devrimci yükselişleri meydana getiren daha büyük güçler bağlamında yaptığı tamamen makul eleştiri için bir meşrulaştırma sunmaya hazırdır.

Çoğu tarihçinin eserinde egemen olan devrimci liderlerin sözüm ona çilekeş ideali hakkındaki tipik yorumlardan biri Aileen Kelly'ye aittir: "Devrimci tüm kişisel duygu, ilgi ve emellerini bastırarak kendini kusursuz bir abideye dönüştürecekti... Sadece sanat, edebiyat ve kişisel ilişkiler değil, tüm entelektüel arayış, davayla doğrudan alakalı değilse, önemsiz adamların işe yaramaz eğlenceleri olarak yasaklanmıştı."[50] Peki bu, Lenin'in en yakın yoldaşı, Kızıl Ordu lideri Lev Troçki'nin Sovyet hükümeti tarafından 1924'te yayımlanan ve daha sonra *Edebiyat ve Devrim* başlıklı bir kitap olarak piyasaya sürülen, sanat ve edebiyat hakkındaki makaleleriyle nasıl bağlaşıyor? Bu eserinde tam teşekküllü bir devrimci olan Troçki, şiir, edebiyat ve her türlü sanatsal tasvir hakkındaki şaşırtıcı bilgisini ortaya koyar. Troçki, şu ya da bu şekilde cinsellikleri üzerinde yorum yapmadan Nicolai Kliuev gibi açık gey şairlerin yazılarını değerlendirir. Kişinin cinselliği değil de eserinin içeriği üzerinden değerlendirilmesi zamana direnen burjuva geleneğinden nihai ve olumlu bir kopuş değil midir?

Devrimci Rusya, yıllardır ülke dışından gelen, cinsel özgürlükle ilgili sorular üzerine çalışan ve yoğunlaşan kişilerle temasa geçerek, feodal geleneklerin darlığını da aşmaya çalıştı. Sovyet doktor ve araştırmacılarından bir heyet, cinsellik reformcusu Dr. Magnus Hirschfeld'i kendi Cinsel Araştırmalar Enstitüsü'nde ziyaret etmek üzere 1923'te Berlin'e gitti. Ruslar, orada hemcins aşkı ile ilgili bir belgeselin gösterilmesini rica ettiler ve belgeselin yasaklandığını öğrenince çok şaşırdılar. Hirschfeld'in günlüğü Sağlık Komiseri Samashko'nun izlenimlerini kaydeder: "Eşcinsellere getirilen eski cezaların tamamen kaldırıldığı yeni Rusya'da olduğu için ne kadar mutlu olduğunu belirtti."[51]

Kızıl Ordu'da, genelde erkeğe geçiş yapan, cross-dressing kadınlar çeşitli mevkilere getirildi. 1920'lerde Moskova'daki Nöropsikiyatrik Profilaksi Enstitüsü'nün müdürü Lev Rosenstein hayat hikâyelerini aktarmak üzere "lezbiyenleri, milis kadınları ve Kızıl orducuları" davet etti ve "[Sovyet Rusya'daki] kadınların yasal olarak erkeklerin isimlerini alabileceklerini ve erkek gibi yaşayabileceklerini" öne sürdü.[52] Rozenstein, gününün ötesine geçerek –Amerikan Psikiyatri Birliği'nin eşcinselliği kılavuzunda 1973'e kadar tutmasıyla tezat teşkil edecek şekilde- bir psikolog olarak hastalarının hemcins arzularını kabul etmelerinde yardımcı olmanın görevi olduğunu düşünüyordu.

Sovyet yetkililerinin erkek gibi giyinen ve kalıp yargılara uygun biçimde erkeksi davranan kadınlara kadın gibi giyinen ve "kadınsı" davranışa özenen erkeklere oranla daha olumlu baktığı görülüyor, yine de hemcins evlilikleri mahkemelerde onaylanıyordu. Erkek kadınsılığı bazıları tarafından toplumsal açıdan geri bulunuyordu, ama yasa kendilerini bu şekilde ifade edenlere karışmıyordu.[53] Klinik psikologlar, cinsiyet geçişi ameliyatları yapan bazı doktorların pratiklerini açık açık tartışıyordu. Moskova Sağlık Bakanlığı, 1928'de, "ilkel cerrahi aletler kullanarak, cinsiyet geçişi yapan ve kadınları erkek, erkekleri kadın yapan" bir doktorun "çok sayıda vakasını" keşfetmişti.[54] Bu pratiğin, büyük ölçüde, etik ve fizyolojik

sonuçlarından kaygılanıyor gibi görünüyorlardı ama soruna yasal bir mesele olarak bakmıyorlardı.

Bolşevik lider Aleksandra Kollontai, 1921'deki cinsel ilişkilerde doruk noktasına varan değişiklikleri tarif ediyor: "Tarih kişisel ilişkilerde hiç böyle bir çeşitlilik görmemiştir – "istikrarlı ailesi" ile çözülmez aile, "serbest birliktelikler", gizli zina; bir kızın aşığıyla açık açık birlikte yaşadığı "vahşi evlilik";* çift evliliği, üçlü evlilik ve hatta dört insanın karmaşık evliliği – ticari seks işçiliğinin çok çeşitli biçimlerinden bahsetmiyorum bile."[55]

Bolşevikler, 1917'de iktidarı ele geçirdikleri birkaç hafta içerisinde, "erkeğin ailedeki egemen konumunu elinden alan, kadına tam ekonomik ve cinsel kendi kaderini tayin hakkını veren ve kadının kendi adını, hanesini ve vatandaşlığını özgürce seçebilmesinin apaçık bir doğru olduğunu ilan eden" "Aile Hayatının Çözülmesi Üzerine" gibi maddelerle aile hayatında ataerkil gücü yasakladı.[56] Yasada aileyi kaldırmak görece kolaydı ama kültürü ve maddi koşulları değiştirmek için geniş çaplı ve uzun soluklu bir mücadele olmadan ancak bir yere kadar gidebilirdi. Kadınları evden kurtarmak için devrimci devlet tarafından bazı komünal mutfaklar ve çocuk bakım merkezleri kuruldu ama hayatları daha önce çocuk bakımına odaklı olan birçok kadın, amaçsız hayatlarla, kendini tesellisiz hissetmeye terk edildi.[57]

Wilhelm Reich, Rusya'daki cinsel devrimin bu kısmının "kitle ruhunu" yeniden yapılandırmada gerekli zaman ve maddi koşulların sınırlı olması yüzünden kısıtlandığını çünkü "öznel faktörün sadece ekonomik faktörlerin bir ürünü değil, aynı zamanda motor gücü" olduğunu iddia ediyordu.[58] Diğer bir deyişle, fikirler ve gerçeklik arasında dinamik bir ilişki vardır ve devrimci emelleri tam anlamıyla gerçekleştirmek üzere ne zaman ne de koşullar mevcuttur. Yeni ekonomik ve toplumsal düzende aile hayatını yeniden yaratma çabaları Bolşevik Marksist vizyon tarafından değil, mevcut maddi ve toplumsal gerçekler tarafından sınırlandırıldı. Troçki,

* Rusya'da Kilise onayı olmadan yapılan evlilik. (ç.n.)

Gündelik Hayatın Sorunları'nda devrimci Rusya'daki aile üzerine kafa yorar: "Aileyi "ortadan kaldıramazsınız" Yerine bir şey koymanız gerekir. Kadınların gerçek özgürleşmesi "genelleştirilmiş istek" temelinde gerçekleştirilebilir bir şey değildir."[59] Geleneksel aileye alternatifler yetersizdi, çünkü yeni bir toplum inşa etmede gerekli kamu tarafından sağlanan çocuk bakım hizmetleri, mutfaklar, çamaşırhaneler ve diğer araçları sağlamada kaynaklar eksikti.

Devrimin esas hedeflerinden -cinsel özgürleşme de dâhil- sapıp dejenere olmasının sebebi Leninist ya da Bolşevik ideolojinin ilk günahından değil, devrimcilerin yüzleştikleri imkânsız koşullar yüzündendi. İleri bir endüstri devletindeki diğer başarılı bir sosyalist devrimden tecrit içerisinde geçirilmiş yıllar ve Sovyet endüstrisinin geriliği bir araya gelince, 1930'larda devrimin tüm kazanımları heba oldu. Başlangıçtaki tüm önde gelen Bolşevikler, tek istisna Joseph Stalin olmak üzere, ya öldü, ya öldürüldü, ya sürgüne ya hapse gönderildi. Stalin de SSCB'de etkin biçimde karşı devrim olacak şeye politik şeklini ve liderliğini verdi. Savaş, açlık, evsizlik ve yoksulluk yüzünden kitlesel olarak endüstriyel faaliyetlerin gerilemesi çoğu çalışan kişi için gündelik hayata damgasını vuruyordu.

Çekirdek aile ve teamüllere dayalı cinsiyet normlarının kutsallığının yeniden olumlanmasıyla birlikte 1934'te sodomizm karşıtı kanun yeniden yürürlüğe girdi. Stalin, kültürel temsilcisi Maksim Gorki'den günlük *Pravda*'da geri dönüş için yazılı bir meşrulaştırma bekledi. Gorki, eşcinselliğin "bir burjuva dejenerasyon biçimi" olarak yeniden suç ilan edilmesini meşrulaştırarak, "eşcinselleri yok edin – faşizm ortadan kalkacaktır" diyordu.[60]

Stalinizm'in yükselişi, işçi gücünün sonunu ve onunla birlikte cinsel azınlıklara ve kadınlara özgür hayatlar sürdürmeleri için izin veren maddi kazanımların ters yüz edildiğini muştuluyordu. SSCB, Batı ile askeri ve endüstriyel açıdan rekabet içerisinde olduğundan, daha yüksek doğum oranları gerektiren daha çok iş gücüne ihtiyaç duyuyordu. Bu yüzden, çekirdek aileye bir dönüş oldu. Kadınlara daha çok çocukları olduğunda madalya veriliyordu ve bununla bir-

likte zorunlu heteroseksüellik anlamına gelen üremeye dayalı cinsel işleve meydan okuyan cinsel özgürlüklerin kaçınılmaz olarak tersyüz edilmesini beraberinde getirdi. Tüm işçilerin hayatları daraltıldı ve baskı altına alındı, geyler dolaplarına geri gönderildi.

Kendi rollerini giderek daha çok işçi sınıfının değil de Moskova'nın çıkarlarını savunmak olarak görmeye başlayan dünya komünist partilerinin (KP) içerisinde tartışmanın ve demokrasinin içten dejenere olması sebebiyle, Amerika Birleşik Devletlerindeki de dâhil olmak üzere, dünyadaki KP'ler Sovyet rejiminin uyguladığı dar görüşlü ve muhafazakâr politikaları teşvik etti. Bu dönemden itibaren Komünist Parti'nin gey karşıtı politikalarına karşı çıkmak Marksizm'e karşı gelmek *değil*, tam tersine kanlı antitezi olan devlet kapitalizmine -yani işçilerin devleti kontrol etmediği devlet güdümlü bir ekonomiye- karşı çıkmak olmuştur.

Stalinizm, Maoizm ve Homofobi

Hakiki Marksist gelenek açık açık cinsel özgürleşme lehinde duruş sergilemişken, 20. yüzyılda sözde sosyalist birçok devlet kapitalist toplumların cinsel baskısına gerçek bir alternatif getirmeyi başaramamıştır. Bu devletler -ve onları destekleyen politik örgütler,- sosyalizm karşıtı olan pratikleri meşrulaştırmak için sosyalizmin dilini kullanmıştır.

1930'larda Stalin yönetimindeki yeni politik iklimde Sovyet sosyal politikaları "zorunlu annelik, zorunlu aileler [ve] zorunlu heteroseksüelliği" teşvik etmiştir.[61] Rusya'nın endüstrileşmesinde ve Batı'yla etkin biçimde rekabet edebilmek için kadınlara fabrikalarda ve toprakta ihtiyaç duyuluyordu ve Sovyet yasaları kürtajı yasaklar, doğum kontrolüne erişimi kısıtlarken, eş zamanlı olarak kadınları çok yüksek sayılarda işgücüne katıyordu. Otuzların sonu hem yüksek eğitim seviyelerini hem de düşük doğum oranlarının tersine çevrilmesini gerektiren savaşa yöneldi. Healey'nin anlattığına göre "eleştirel gözlemcilerin grotesk bulduğu oranlara erişen bir annelik kültü yere göğe konulamazken, yedi, sekiz ya da on çocuklu anne-

lerin hayatı vatanseverlik olarak övülüyordu." Ve *Pravda* sayfaları "serbest aşk denilen şeyi ve tüm düzensiz cinsel hayatı" kınıyordu.[62]

Amerikan KP'nin homofobik politikaları, diğer politik kararlarına benzer şekilde, Moskova'daki merkez otoritenin çizgisini izliyordu. İdeolojik etkisi hafife alınamayacak Amerikan KP'sindeki LGBT'ler resmen partiden atılıyordu. Ülkenin, 30'larda en iyi dönemlerinde on binlerce üyesi olan, en büyük sol kanat partisiydi. Bunlardan birçoğu, sendikaları örgütleme ve ırk ayrımcılığına karşı savaşmada kilit roller oynamıştı. Stalin ve Hitler arasındaki paktı, aykırılar için Gulag işçi kamplarını, en ünlüsü 1956'da Mısır'da ve 1968'de Prag'da gerçekleşen işçi isyanlarının bastırılmasını savunan, II. Dünya Savaşı'nda Japon kökenli ABD vatandaşlarının kampa götürülmesine destek veren ve açık açık burjuva Demokratik Parti'yi benimseyen bir partiydi. Ve parti, kendi sosyalizm karşıtı politik temellerini göstermekten ziyade, bir biçimde LGBT üyelerin ihracını cinsellik üzerine sosyalist perspektifi temsil etmekle çakıştırıyordu. Amerikan KP'nin yetmiş yıl boyunca Demokratlar'la müttefik olması gibi bariz bir istisna hariç, hem sol hem sağ, KP'nin muhafazakâr uygulamalarını yıllar boyu sosyalizmle eşleştirdi. Sağdan eleştirenler için SSCB'deki ve onun Doğu Avrupa'daki uydu imparatorluğundaki çoğu işçinin çok zor hayat koşulları ve uğradığı baskı devrimin tercih edilmez bir şey olduğunu ortaya koyuyordu. Soldakiler için Stalinizm'in yükselişi devrimlerin kaçınılmaz olarak başarısızlığa uğrayacağı anlamına geliyordu. Her halükarda sözüm ona sosyalist devletlerin deneyimi, kuşaklar boyu sol kanat militanların devrimci sosyalizm projesine itibar etmeyerek, işçilerin özgürleşmesinin – keza cinsel özgürleşmenin- devrim yoluyla elde edilemeyeceği fikrine yol açtı. Çin, Küba ve eski Sovyetler Birliği gibi devletlerin sözlerinde durmayı başaramaması solculardan bir kuşağı işçi sınıfını toplumdaki değişimin aktörü olarak görmeyi reddetmeye itti (Postmodernizm, kimlik politikaları ve queer teori üzerine yazılmış olan Altıncı Bölüm'ün konusu).

New Politics'in yaz 2008 sayısında eski Amerikan KP lideri Herbert Aptheker'in lezbiyen kızı Bettina Aptheker, İkinci Dünya Sa-

vaşı ve elli ile altmışlarda, özellikle ellilerin McCarthy döneminin zirvesinde, gey ve lezbiyenlerin, güvenliği riske attığı için, KP'den atıldığını anlatıyor. Sosyolog Ellen Kay Trimberg'ün bir anlatısına başvurarak, atılmalarla ilgili kendi anılarıyla, yazısını destekliyor:

> Parti liderliği, devlet baskısı arttığında şantaja açık olmaları varsayımıyla, tüm eşcinselleri Parti'den çıkarmak için bir karar verdi. Yerli bir örgütleyiciden bilinen birçok lezbiyenden istifalarını istemesi rica edildi. Onlarla hiçbir zaman cinsel tercihlerini konuşmamış olsa da, bu lezbiyenler örgütleyicinin arkadaşlarıydı. Onlarla buluştuğunda hepsi ağladı ama lezbiyenler "itaat etti" ve istifalarını verdi. Bu aktivist, geri dönüp baktığında, bazıları kabalığı sorgulamış olsa da, ne onun ne lezbiyenlerin Parti kararına karşı gelmeyi düşündüklerini söylüyor.[63]

Yıllarca sonra Aptheker'in yazdığı partinin Kadın Komisyonu'nu hedefler mektubu, lezbiyen kadınları 20. yüzyıl başında uluslararası Kadın Tekstil İşçileri Sendikası'nın örgütlenmesine dâhil ettiği için, reddedilmişti. Bettina Aptheker, yetmişlerin sonunda partide dile getirilmemiş bir "sorma söyleme" politikasını tarif ediyordu, ve kapitalizmde cinselliğin doğasının açıkça tartışılmasına karşı düşmanlık, sınıf politikalarından bir "sapma" olacağı kılıfıyla sürüyordu.[64]

Mao Çin'i, hiçbir zaman resmi olarak eşcinselliği yasaklamamış olsa da, cinsellik ve toplumsal cinsiyet uyumu ve lezbiyen ve geylere düşmanlık ve hapsin burada norm olduğuna şüphe yok, ve sonuç olarak cinsel azınlıklar yer altına itildiler. Eşcinseller, Kültürel Devrim (1966-76) sırasında, Çin tarihindeki zulmün en kötü dönemi olduğu tahmin edilen şeyle yüz yüze kaldı. Polis düzenli olarak, "holiganlık"la ya da kamu düzenini bozmakla suçlanan gey ve lezbiyenleri topluyordu ve onları hapse atıyordu, bazıları işkence görüyor, yıllarca ortadan kayboluyordu. 2001 yılına kadar Çin KP'si eşcinselliği zihinsel bozukluk olarak gördü, artık depresyonun muhtemel bir sebebi olarak düzeltildi. Bazı Çinli yetkililer, geylerin bu toplumdaki varoluşlarını inkâr etmeye ve bariz bilimsel kanıta rağmen, AIDS'in mevcudiyetinin geylerden kaynaklandığına inanmaya devam ediyor.[65]

Son otuz yıldır kapitalist dünya pazarına entegrasyon ve uluslararası iletişim ve seyahate geniş çaplı erişim yüz milyonlarca Çinlinin ailelerinden bağımsız ve kendi cinselliklerini açık biçimde ifade edecekleri şekilde yaşama imkânını doğurdu. Bugün orta sınıf Çinli, büyük kent merkezlerinde çok sayıda gey ve lezbiyen mekânında sosyalleşebiliyor.[66] Bunun sebebi cinsel açıdan özgürleştirici kapitalist pazarı benimsemek değil, daha ziyade, ABD'de olduğu gibi, Çin'de de orta sınıf gey ve lezbiyenlere üzerinden kâr sağlanabilecek bir niş pazar olarak davranılmasıdır. Sovyet bloğunda olduğu üzere, Çin'in totaliter rejimi de, gey ya da düzcinsel işçilerin bağımsız politik inisiyatifini resmen hoş görmüyor – bir "işçi devleti" kurma ile ilgili iddiaları çiğneyerek. Demokratik taleplere hoşgörüsüzlüğün en çarpıcı örneği, 1989'da Pekin'in Tiananmen Alanı'nda işçi ve öğrencilerin katledilmesidir. Tüm dünya televizyonlarından yayınlandı.

Küba: Özgürlük Adası?

Küba'da, 1959 devrimi çok sayıda olumlu eğitim ve toprak reformunu beraberinde getirse de, eşcinsellik yasaktı. Küba'da eşcinsellik devrimden önce yasadışı değilse de, daha sonrasında LGBT'ler açıkça baskı gördü ve hatta 1965-68 arası toplama kamplarına götürüldü ya da diğer "suçlu" ve "ayak takımı"yla birlikte, 1980'de 125 bin Kübalının Mariel Gemisi'ne bindirildiği sürgüne yollanmaya zorlandı. 60 bin kadar LGBT, çoğu gey, Yardım Üretimi için Askeri Birimler'e (UMAP'lar) gönderildi. Gerçekdışı üretim seviyelerine ulaşmak için tel örgüyle çevrili, tropik güneşin altında bir günde on iki ila on altı saat şeker kamışı kesmeye ya da mermer işlemeye zorlandılar.[67] UMAP'lar geçici bir fenomen olsa da, *Antes que anochezca*'nın yazarı Renaldo Arenas*gibi sanatçılar tutuklanmaya ve

* Renaldo Arenas (1943-1990). Kübalı romancı ve şair. İlk gençliğinde Küba Devrimi için mücadele etmiş olmasına rağmen, daha sonra eşcinselliği ve eserlerinde eşcinselliği ele alması nedeniyle rejim tarafından dışlanmıştır. Otobiyografik romanı *Antes que anochezca,* 2000 yılında Schnabel tarafından filme çekildi, filmin başrollerini Javier Bardem ve Johnny Depp paylaşıyordu. (ç.n.)

işkence görmeye devam etti, ve diğerleri "her an tutuklama kararıyla kapının çalınacağı ya da paldır küldür kamyona yüklenip taşraya yollanacağı korkusunu her daim" hissetmeye itildi.[68]

Havana, Amerika destekli diktatör Fulgencio Batista yönetiminde, zengin Kübalılar ve Amerikalı turistler için cinselliğe dayalı bir oyun alanına dönüşmüştü. Bu durum, devrimci lider Fidel Castro tarafından kıyafet ya da davranışta cinsiyet normlarına uymayanlara ya da özel ya da kamusal alanda hemcins ilişkisine girenlere yapılan baskıyı meşrulaştırmak için kullanıldı. 1965'te Amerikan gazeteci Lee Lockwood'la teybe alınmış bir röportajda Castro "sapkın" eşcinselleri, genç insanları etkileyebilecekleri, işlere almamayı savunuyor ve "bir eşcinselin onu gerçek bir Devrimci, gerçek bir Komünist olarak görmemizi sağlayacak koşul ve davranış gerekliliklerine sahip olacağına inanma noktasına asla gelemezdik." diye iddia ediyor.[69] 1971'de Birinci Ulusal Eğitim ve Kültür Kongresi devletin "eşcinsel sapmalarla ilgili sosyal patolojik niteliği" ile ilgili konumunu tekrarlar ve "eşcinsel sapmaların tüm tezahürleri sağlam biçimde reddedilmeli ve yayılması engellenmeli" sonucuna varır.[70]

Küba'nın cinsel politikalarının, diğer sözüm ona sosyalist devletlerin herhangi birinden daha fazla, Amerika Birleşik Devletlerindeki sol ve sol kanat LGBT'ler üzerinde çok büyük etkisi oldu. Amerikan İmparatorluğu'nun elli yıllık ambargosu ve Küba'daki eski ABD mülklerini millileştirme cesaretini gösterdiği ve emperyal küstahlığa nanik yaptığı için Castro rejimini ortadan kaldırma ve itibarını düşürme çabaları hakkıyla Küba'ya destek sağladı ve anti-emperyalistlerin saygısını kazandı. Ancak Küba'ya karşı emperyalist saldırganlığa karşı çıkmak başka bir şey -her solcunun yapması gerektiği üzere- ekonomik ve sosyal politikalarını sosyalist olarak göstermek başka bir şey. Küba, bağımsız politik faaliyet kadar -devrim savunucularının faaliyetleri bile- bağımsız sendika ve grevlerin dışlandığı ve yönetici partinin işçi sınıfı *adına* yönettiğini iddia ettiği bir tek parti devletidir.

Küba Devrimi'ne, işçi denetimi ve kendi ülkelerinde olmasa kıyameti koparacakları sosyal politikaların eksikliğine rağmen, sosyalist

diye tapınan Amerika Birleşik Devletleri sol kanat örgütleri Küba'nın cinsel azınlıklara taciz sicilini savundu ya da sadece göz ardı etti. Benzer şekilde, Doğu Bloğu ülkeleri söz konusu olduğunda bu solcular sadece gey özgürleşmesine değil, Marksizm'in özüne -işçi sınıfının kendisini özgürleştirmesine- sırtını çevirdiler. 2001'e kadar geyleri doğaları gereği karşı devrimci bulan Maoist Devrimci Komünist Parti'den (MKP) bir süreliğine sadece geyleri değil, travestileri de üyelikten men eden Amerikan Sosyalist İşçi Partisi'ne (SWP) birçok solcu sosyalizmin özgürlükçü temelini reddetti ve Marksizm adına baskıyı savunmak için azap veren bir söz düellosuna girişti. Küba, Çin ya da Doğu Bloğu'nun bir biçimde sosyalist olduğunu iddia etmek için ya geylerin baskı altına alındığını inkâr ettiler ya da bu baskıyı savundular ve birçok grup bu iki pratik arasında gidip geldi.

İşçilerin Dünyası Partisi (WWP) -Sosyalizm ve Özgürleşme Partisi'nden (PSL) yakın zamanda kopmuş bir grup- yetmişlerden bu yana LGBT mücadelelerinde oldukça aktif ve sesini duyuruyor. Ödüllü romancı ve trans aktivist Leslie Feinberg, WWP'nin en önemli üyelerinden. Fakat WWP / PSL'in neredeyse sosyalist olduklarını iddia ettiği tüm ülkeleri -Saddam Hüseyin'in Irak'ından Kim il-Sung'un Kuzey Kore'sine, modern Çin'e (Tiananmen Meydanı katliamının yürekten bir savunması da dâhil)[71] ve Castro'nun Küba'sına- taviz vermeden savunması bu toplumların cinsel politikaları ve davranışları hakkında basite indirgeyen, yanıltıcı bir ölçek sunuyor. Çoğu zaman tiranlık denebilecek bu bürokratik rejimlere herhangi eleştiri getirmek WWP / PSL'in dualist felsefi görüşüne göre kişinin kendisini imparatorluğun hizmetine sunması demek. Onları, Amerika Birleşik Devletleri içerisinde örgütlenen üyelerden bazılarını bizzat hapse atacak ya da onlara işkence edecek ülkeleri işçi devletleri diye övmek gibi tuhaf bir konumda bırakıyor! İşçilerin Dünyası'nın gazetesi şunları söylüyor:

> Bugün dünyada eşcinsel yönelimli insanlara yapılan baskıyı sona erdirmeye yetecek konumda olan ülke yoktur. Fakat ABD'deki gey hareketinin bazı liderlerinin yaptığı gibi bir sosyalist ülkeyi üzerine saldırmak için seçmek ciddi bir ger-

> çeğin üstünü örtmektir, ve ayrıca ırkçı, cinsiyetçi ve eşcinsellik karşıtı davranışların sürdürülmesinde gerçek çıkarı olan ABD emperyalistlerinin üstünden sorumluluğu almaktır.[72]

Eşcinsellik meselesi ile ilgili kızışmış parti içi tartışmayla geçen üç yılı takiben bir 1975 broşürü ilk önce sivil özgürlükler temelinde gey haklarının neden gerekli olduğunu açıklıyordu ama sonra bu beklentileri, Küba'ya[73] dayatmanın, cinsel özgürleşme, tabiri caizse, maço Latinlere dayatılmaması gereken emperyalist bir değermiş gibi, "kültürel emperyalizm" olacağını iddia ediyordu. Bariz bir analitik hokus pokus olmasının yanı sıra, Latinlerden doğuştan kalıplaşmış burjuva cinsiyet yargılarını benimseyen heteroseksüeller olmalarını beklemekte hafif bir ırkçılık da var. 1994 yılı Oscar adayı *Çilek ve Çikolata* gibi popüler filmler de dâhil olmak üzere,* Küba'daki hemcins ilişkisini inceleyen belgeler Küba toplumunda herhangi yerde olduğu kadar zengin bir cinsel çeşitliliğin kanıtını bol bol sunuyor.

Cinsellik ve gey hareketi ile ilgili politikaları yüzünden istifa etmeden önce, altı yıl SWP üyesi olmuş olan tarihçi ve aktivist David Thorstad 1970-73 arasında kızışan tartışmanın içeriden belgelerini toplamıştı. SWP'nin Amerika'nın en büyük Troçkist organizasyonu olduğu sıralar, Doğu Bloğu'nun "dejenere olmuş işçi devletleri"nden oluştuğu gibi bir anlayışa sıkı sıkıya bağlı ve Küba sosyalizmine ağzı açık ayran budalası gibi hayran olmaları ama Stalinizm'in perspektifine yakın olacak biçimde Marksizm'le devlet aidiyetini bir tuttuklarını ifade ediyordu. Şoke edicidir ki Greenwich Village'daki modern gey özgürleşme hareketinin başlangıcını tetikleyen 1969 Stonewall İsyanları'ndan hemen sonra geyleri, "gayrı resmi" olarak, partiden ve gençlik grupları Genç Sosyalist İttifakı'ndan (YSA) uzaklaştırdılar, gey ve lezbiyenleri, resmi olarak, Ağustos 1970'de ihraç ettiler.[74] Yasak kaldırıldıktan kısa süre sonra -parti lideri Jack Barnes eşcinselliğin "dayatılamaz"[75] olduğunu ve gençliği radikalleşmekten uzaklaştırdığını iddia etti- eşcinselliğin doğası hakkındaki tartışma liderlik tarafından bir kenara atıldı ve bir nevi kırmızı-çizgiyi-geçmeyin politikası perspektifi

* 1993 yılı Küba-ABD-İspanya-Meksika ortak yapımı. Bir heteroseksüel ile bir geyin arkadaşlığını anlatıyor. (ç.n.)

benimsendi. Parti toplantılarında, cross-dress ya da hemcins sevişmeleri yoluyla "egzotik" ve "avant-garde"[76] bir imaj sunarak, işçileri uzaklaştırma korkusu geçerli olmaya başladı ve içeride parti üyeleri davranışları etrafında polislik önlemlerine yol açtı. İçeriden eleştirenler, aynı zamanda, devrimci bir parti diğer konumunu ve davranışlarını muhafazakâr işçilerin ne düşündüğüne göre uyarladığında, ırkçılığa karşı savaşmanın hatta o günün herhangi kültür karşıtı hareketine girişmenin reddedileceğini iddia etti. SWP'nin başlangıçta gey ve lezbiyen örgütlenmesi ve politikasına karşı gösterdiği tepkiye rağmen, grup, üyelerinin düzenli olarak çeşitli gey hareketi mücadelelerine katıldıklarını ifade eden üç yıllık bir iç tartışma açtı.

60'ların sonlarında eşcinselliği reddeden, RCP öncülü Devrimci Sendika kadar sert çok az grup vardı. 1969 hedefler açıklaması insanı şaşkına çevirecek derecede geri, mantıksız ve, kabaca söylemek gerekirse, hassasiyetten yoksun ve aptalcadır. Devrimci Sendika, eşcinselliğin suç kapsamına alınmasına karşı çıkarken doğmakta olan gey hakları hareketine şu sebeplerden karşı geliyordu:

1) Eşcinsellik köklerini bireycilikten aldığından toplumsal problemlere bireysel çözümler bulunduğu fikrini ortaya atan küçük burjuva ideolojisinin bir veçhesidir.
2) Eşcinsellik küçük burjuva ideolojisine dayanarak ve sırtını ona dönerek (en azından mahrem kişisel ilişkilerde) erkek ve kadınlar arasındaki çelişkilerle uğraştığından, eşcinseller Komünist olamaz, yani insanların kendilerini hayatlarının *her* yönünde, *her* bireycilik tipine karşı, mücadele vermeye adadığı komünist örgütlere ait olamazlar.
3) Gey özgürleşmesi bu ülkede devrim için bir strateji olarak geyliği öne sürdüğünden gerici bir ideolojidir ve bizi moral çöküntüsü ve yenilgi yoluna sürükler.[77]

60'ların sonlarında ve 70'lerin başlarında, modern LGBT hareketin patladığı zamanın başında, Yeni Solcular üzerinde Küba'nın etkisi derin oldu. Birçok Amerikalı radikal, Küba'ya seyahat yasağına rağmen, Küba'dan SSCB'ye ihraç kotalarını karşılamaya yardım etmek

üzere adada şeker kamışı kesmek ve meyve toplamak için iş gezilerine gitmek üzere genç insanları organize etti. Venceremos Birlikleri 1969'da kuruldu ve Allen Young ve bugünkü liberal savaş karşıtı hareketin önde gelen figürlerinden olan Leslie Cagan'ın da aralarında bulunduğu Demokratik bir Toplum için Öğrenciler ve diğer örgütlerden yüzlerce eski aktivisti kapsadılar. Diğer *brigadista* ve bazı Kübalılar tarafından birçok lezbiyen ve geyin payına düşen acı homofobik muamele ile ilgili hikâyeler Amerika Birleşik Devletleri'ndeki yeni doğmakta olan gey basınına ulaştı. Young'a göre, Küba hükümetinin homofobisini protesto eden geylerin devrime karşı "kültürel emperyalizm saldırısı"na katıldıkları iddia edildi.[78] Cagan ve ünlü lezbiyen folk şarkıcısı Holly Near'ın, diğer LGBT'lerle birlikte, gelecekte geri gelmeleri engellense de, birçok militan, "eşcinsellere baskı kurmak için maddi bir temel yoktu" iddiasında bulunarak Küba politikalarını savunmaya devam etti.[79]

Cinsel özgürlük kalesine dönüştüğü pek iddia edilemese de, son yıllarda Küba'da cinsellikle ilgili çok şey değişti. Küba Ulusal Cinsel Eğitim Merkezi'nin (CENESEX) yöneticisi ve Raúl Castro'nun kızı Mariela Castro Espín 2004'te şu açıklamayı yaptı: "Evet, insanların eşcinsel mevcudiyeti ile ilgili, hem kamuda hem aile mahremiyetinde, biraz daha rahatladığına inanıyorum, fakat sadece bir parça rahatlamış, daha hoşgörülü değil. Bu "rahatlama"nın farklılığa gerçek saygı anlamına gelmesi için toplumumuzda yapacak daha çok şey var."[80] Zorunlu AIDS testi, 1988'de, çoğu gey olan HIV-pozitifleri zorunlu olarak karantina altına alınmaya itse de, eşcinsellik suç kapsamından çıkarıldı. İnsanların cinsel tercihlerini ifade etmede özgür olduğu bir toplum, krize, zorlama önlemler dayatmak yerine, kitlesel bir eğitim kampanyası ve nasıl ilerleme kaydedileceği hakkında açık tartışma ile yaklaşırdı. Havana, Birinci Uluslararası Karşıtlığı Homofobi Günü'nü Mayıs 2008'de kutlamış olmasına rağmen, bir ay sonraki birinci gayrı resmi Küba Gey Onuru Yürüyüşü başlamasından dakikalar önce iptal edildi ve yürüyüşü organize edenler, Küba'daki geçmiş suçlar ve cinsiyet ve cinsellik isyankârlarına kötü muamele için resmi özür talep ettiklerinden tutuklandı. Bu, Küba'daki gayrı resmi örgüt ve inisiya-

tifler üzerindeki baskı dolu önlemlerle paralel gitmektedir. CENEX'in 2009'da başlattığı "Farklılık Doğaldır" kampanyası, ayrımcılığın ve baskının devam ettiğini açık açık kabul etmek ve bir adım ileri atmak anlamına geliyor. Mariela Castro Espín, reform çalışması kampanyasının Küba Aile Kanunu'na cinsiyet kimliği ve cinsel azınlık haklarının eklenecek şekilde yürütüleceğini söylüyor: "Yaptığımız iş bu süreçlerin arkasındaki önyargıları yatıştırmaya yardım edecektir."[81]

Soldaki Küba severler gerçekleşen ilerlemenin devrimdeki gelişmelerin meyvesi olduğunu iddia etse de, bu açıklama gerçeklerle uyuşmuyor. Devrimin LGBT'lere açık baskı uygulamasından bu yana elli yıl geçti ve yıllar sonra en kötü veçheleri yumuşatıldı ama devlet, cinsel özgürleşme için herhangi bağımsız hareketin örgütlenmesi konusunda demokratik hakları reddetmeye devam ediyor. Sosyalist Paul D'Amato'nun iddia ettiği üzere, "Baskı, bitmemiş bir devrimin ürünü değildir; baskı Küba'da devam ediyor çünkü sömürü devam ediyor... İşçi sınıfını özgürleştirmemiş bir toplum, ezilenlerin tam özgürleşmesini sağlayamaz. Birinin koşulu diğerinin de koşuludur."[82]

Anti-Stalinist Sol ve LGBT Özgürleşmesi

Ancak sadece politikalarını Stalinist ya da Maoist devletlere göre uyarlayan bu grupları sola dâhil ederek, Marksist solun kapsamını daraltmak, Marksizm'i çarpıtan ya da değerini düşüren bu geleneklerden uzakta duran devrimcilerin mevcudiyetini ve örgütlenme çalışmalarını hiçe saymak demektir. Sol ve LGBT özgürleşmesinin tarih yazımında bu pratik sadece Marksizm'in radikal ve özgürleştirici çekirdeğini ve onun erken dönem Alman ve Bolşevik geleneklerini silmeye değil, gey ve lezbiyenlere yapılan baskıya karşı savaşırken Marksizm'e bağlılığını sürdüren çok sayıda savaş sonrası sol örgütün varlığını inkâr etmeye hizmet etmiştir.

Cristopher Phelps, yakın zamanda, aslı *Young Socialist*'te, anti-Stalinist Genç Sosyalistler Birliği (YPLS) üyeleri tarafından yayımlanmış olan "Socialism and Sex" adlı uzun zamandır baskısı yapılmayan bir belgeyi açığa çıkardı.[83] McCarthy döneminin zirvesinde, 1952'de ya-

yımlanmıştı, James Baldwin'in dönemi şöyle anlattığı bir zamanda: "Sadece dolapta değildiniz, bodrum katındaydınız. Bodrumun altında."[84] Phelps, eserin önsözünde o dönemki YPLS ulusal başkanıyla bir sohbeti anlatıyor. Başkandan cinsel azınlık hakları ile ilgili bir platform formüle etmesi istenmişti. "Socialism and Sex"in yazarı H. L. Small takma adını kullanmıştı çünkü o yıllarda "her iki cinsiyetten yasal olarak erişkin kişilerin hemcins ya da karşı cinsten kimi isterse birlikte olma özgürlüğü"nü talep eden bir eser kaleme aldığı için kesinlikle işini kaybederdi.[85] Yazar, aşağılayıcı "sapkın" kelimesini tırnak içine alma konusunda dikkatli davranmış ve sosyalizmin "Amerika'nın tüm bireylerin bireysel haklarının hem ciddiye alındığı hem de saygı gördüğü (Püriten "norm"dan ayrılsınlar ya da ayrılmasınlar) gerçek bir mutlu ülkeye dönüşümünde yapıcı bir güç olduğunu" açıklamıştı.[86]

Amerikan devrimci grup Enternasyonal Sosyalistler'in yetmişlerin başlarına ait kurum içi bülten belgeleri 1969 isyanından önce inandıkları basit liberal yaşa-ve-yaşat cinsel değerlerini aşarak geçirdikleri evrimi gösterir. Bu yüzlerce devrimci sosyalistten oluşan grup, ırk ayrımının kaldırılması için mücadele verilen Özgürlük Yazı'nda, Berkeley Özgür Konuşma Hareketi'nde, Vietnam Savaşı karşıtı protestolarda ve o dönemin mücadelelerini örgütleyen endüstriyel işyerlerinde deneyim kazanmıştı. Bu belgelerdeki tartışmalar, kapitalist rejimde eşcinseller kadar heteroseksüellerin de gördüğü cinsel baskının mahiyetini tartışmaya girişir: "Eşcinsel özgürleşmesi mücadelesi kısmen toplumumuzun, katı cinsiyet rol ve öncelik tanımları ve bu toplumsal rolleri katı biçimde bir araya getiren sosyalleşme biçiminin eleştirisidir – özellikle eşcinsellere karşı baskıcı olduğu kadar tüm insanlar için de kısıtlayıcı bir toplumsallaşma."[87] İşçi sınıfında olduğu kadar katıldıkları hareketlerde, mesela doğmakta olan ayrılıkçı gey harekette -daha sonra queer milliyetçiliği olarak bilinecekti- homofobiye el atan stratejileri tartıştılar. LGBT politikalarının sınıf mücadelesine öncelik verecek biçimde ötelenmesini reddettiler: "Gey mücadelesi… yeni bir toplum ve onun özgürleşme vaadi için "bekleyemez" Yani devrimci örgüt tarafından gey özgürleşmesine kendimizi adadığımız kadar bağımsız bir gey hareketini de savunuyoruz."[88] Bu dürüst tartışmalar, etraflarındaki hare-

ketlerle daha derin bir ilişkiye giden bir rota çizmeyi planlarken, grubun LGBT üyelerinin deneyimlerini yansıtıyor.

İngilizce konuşulan dünyadaki Marksist gey çevrelerinin arasında en önemlisi Londra'daki, en ünlü üyesi tarihçi Jeffrey Weeks olan Gay Left Collective'di (GLC). 1975-1980 arasında yayımlanan dergileri *Gay Left* Marksistlerin hareketin ortaya attığı soru ve tartışmalara nasıl yaklaşması gerektiğinin teorisini oluşturmaya ve devrimci grupların bu sorunlarla ilgili gerçek hatalarını düzeltmeye çalışıyordu. Küba'nın homofobisini aklamaya çalışan solcuların peşine düştüler ve haklı olarak İngiliz SWP'sinin cinsellik konusunda 1950 tarzı muhafazakârlığına karşı savaştılar – sosyalist düzende "eşcinsellik doğal olarak kalkacaktır",[89] SWP'nin kısa süre içerisinde terk ettiği bir konum. Ve hareketi bir niş pazar için değerlendirme çabası gibi bazı gelişmeleri öngördüler: "Hatta kapitalizm günümüz şartları sisteminin dayandığı yoğun tüketiciliği korumak üzere özelleştirilmiş hedonizm için uygundur ve eşcinseller bu noktada toplumsal bir tehdit değil, çekici bir pazardır."[90] Yazılarından bazıları, sonraki yıllarda serpilecek gelişmekte olan ayrılıkçı gey hareketine ve kimlik politikalarına yenik düşer gibiyken, GLC gey özgürleşmesi ile Marksizm'i hem teori hem pratikte bir araya getirme konusunda ısrarcı oldu.

Solun LGBT politikaları etrafındaki politik yönelimini değerlendirirken, radikallerin, elbette tarikat gibi işlemedikleri sürece, çevrelerindeki gelişmeler tarafından etkilendiklerini öne sürmek önemli. Marx'ın şu sözü ünlüdür. "Hayatı belirleyen bilinç değildir, hayat bilinci belirler."[91] Marx, bu sözüyle, insan toplumunun soyut bir ahlak sistemi ya da birkaç büyük kadın ya da adamın fikirleri tarafından değil, tam tersine insanların fikirlerini ve anlayışlarını vücuda getiren maddi koşullar tarafından şekillendirildiğini anlatır. Sosyalistler de çevrelerindeki koşul ve mücadeleler tarafından belirlenir ve dünyaya dair görüşlerini ve onu nasıl değiştireceklerini, değişen güçler ve yeni fenomenlerle uğraşarak, şekillendirirler.

Bu sebepten, yeni bir toplumsal hareketin ortaya çıkmasıyla yüzleşen küçük radikal grupların doğan mücadelelerden öğren-

mesi, yeni olanaklar, yeni düşünce ve eylem biçimleri üzerine düşünmeleri pek şaşırtıcı değildir. Ne kadar parlak ya da zeki olursa olsun hiçbir sosyalist toplum değişirken ve çelişkiler yoğunlaşırken kaçınılmaz olarak ortaya çıkan soruların tüm sonuçlarını muhtemelen düşünemez. Ancak solcular için ezilenlerin mücadelelerinin birden ortaya çıkmasından önce muhafazakârlık veçheleri yansıtıyor olmaları bir şey, çıktıklarında bu politik hareketleri göz ardı etmek ya da hor görmek -daha kötüsü birçok Stalinist ve Maoist'in yaptığı gibi meşru taleplerine saldırmak- başka bir şey. Ancak yakın yıllarda neredeyse bütün örgütlü ABD solu eski konumlarını bir kenara bıraktı ve sözüm ona sosyalist toplumların farklı farklı analizleri ne olursa olsun, LGBT vatandaş hakları için savaşa girişti.

Seksenlerin sonunda ve doksanların başında AIDS'in ve queer aktivizminin patlak vermesi, Amerika Birleşik Devletlerinde en sıkı soldan kesimlerin yoğun biçimde devreye girdiği bir dönemle çakışıyordu, en görünür olanı da Uluslararası Sosyalist Örgüt ISO'ydu. Solun büyük ölçüde gerilemeye başladığı 1977'de kuruldu ve başlangıcından bu yana lezbiyen ve geylerin özgürleşmesi taraftarıydı ve seksenlerle doksanlardan günümüze kadar hem toplamda hem genç katılımı açısından büyümeye devam etti. "Ne Washington ne Moskova, Doğu'da ve Batı'da İşçi Gücü" gibi bir dünya görüşünü savunmak, ISO'nun, Berlin Duvarı'nın yıkılışı ve SSCB'nin dağılması sonrasında, Amerikan solunun çoğunu -bu kesim Doğu Avrupa ya da diğer kendini sosyalist ilan eden devletlerden medet umuyordu- silip süpürmüş politik fırtınaları aşmasını sağladı.

ABD toplumundaki ekonomik kriz, sağ kanadın cinsel azınlıklara karşı eski kültür savaşlarını tekrar açığa çıkarırken, sosyalizm, birçok öğrenci ve işçi için yeni bir politik emsal olarak yeniden doğuyor. Marksizm'in gerçek tarihi ve özgürlükçü potansiyeli, modern devirde sadece LGBT vatandaşlık haklarını ilerletmede değil, gelecekte herkesin cinsel özgürleşmesi için daha geniş bir vizyonu savunmada rol oynayabilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Gey Gücünün Doğuşu

Altmışlar genelde toplumsal çalkantı ve toplu seks eğlencesi dönemi olarak algılanmıştır. Fakat Amerika'daki LGBT'ler için cinsel ifadenin patlamasının New York Şehri'nin Greenwich Köyü'ndeki o dönem Amerika'nın kurtarılmış en büyük bohem bölgesinin ve gey gettosunun kalbinde gerçekleşmesi, 60'ların sonlarını bulacaktı. 28 Haziran 1969'un ilk saatlerinde başlayan Stonewall İsyanları,[1] altı gece sürdü ve cinsel özgürleşme meselesini Karanlık Çağlar'dan çıkarıp yeni bir dönem başlattı.

Bugün milyonlarca Amerikalı LGBT'nin, özellikle kent sakinlerinin, deneyimlediği görece özgürlük ve toplumsal kabul o kuşağa gelecekte Afrikalı-Amerikalı bir başkanın seçilmesi kadar absürd gelecekti. Başkan Eisenhower 1953'te, ABD ordusunun savaş sonrasında geyleri ihraç etmesinden hemen sonra, hükümet işlerinden çıkarılma sebebi olarak "cinsel sapkınlığı" gösterdiği bir başkanlık emri imzalamıştı. Ve istihdam kayıtları özel endüstriyle paylaşıldığından, eşcinselliğin teşhir edilmesi ya da eşcinsellikten şüphelenilmesi bir insanı istihdam edilemez ve parasız durumda bırakabilirdi. Yakalananların listeleri genelde gazete ve diğer kamu kayıtlarında yayımlandığından, "kamu tuvaletinde fazla vakit geçirmek" bir erkeği işinden ve sosyal ağlarından mahrum edecek bir suçtu. Çoğu eyaletin eşcinsellerin mesleki ruhsat almasını yasaklayan yasaları vardı ve mevcut ruhsatlar durum keşfedildiğinde geçersiz kılınabiliyordu. Rıza gösteren iki hemcins yetişkin arasındaki cinsellik, mahrem alan olan evde bile, müebbet hapis, bir akıl hastanesine hapsedilme ve bazı eyaletlerde hadım etmeyle cezalandırılabiliyordu.[2]

"Psikopatik kişilik bozukluğu"na sahip oldukları gerekçesiyle, 1917'den beri yabancı LGBT'lerin Amerika Birleşik Devletleri'ne yasal olarak göç etmeleri yasaklanmıştı.[3] Illinois, 1961'den beri eşcinselliğin açıkça suç kapsamına alınmadığı, ülkedeki tek eyaletti. New York ceza kanunu, kamuda cinsiyetine "uygun" üçten az kıyafet birimi giymiş olanların tutuklanmasını istiyordu. Ve California'nın Atascadero Devlet Hastanesi Nazi toplama kamplarıyla karşılaştırılabilirdi, elektroşok ve gey ile lezbiyenler üzerinde diğer dehşetengiz "terapiler" uyguladığı için "queerlerin Dachau'su" olarak biliniyordu. Bir hukuk uzmanı 1960'larda "Eşcinsel... yasa tarafından boğulur" diye iddia ediyor.[4]

Bu baskı, lezbiyen ve geylerin varlığının edebiyat, tiyatro, sinema ve gazetelerde giderek daha çok tanınmasıyla yan yana ilerliyordu. Kültür merkezleri, sonunda kabul edildiğini keşfeden ve arzularına bir isim bulanlar da dâhil olmak üzere, insanlara başka türlü haberdar olamayacakları, sınırlarını genişleten bir gey dünyası sergiliyordu. NPR'dan Terry Gross'un Daughters of Bilitis'in (DOB) eş kurucusu Phyllis Lyon ile yaptığı bir röportajda, Lyon, 1949'da sevgilisi ve grubun eş kurucusu Del Martin ile buluştuğu zamanlarda lezbiyenlik gibi bir olasılığın varlığı hakkında hiçbir fikrinin olmadığını anlatıyor.[5] 1960'larda bu, kentli Amerika'daki yetişkin bir kadın için artık mümkün olmayacaktı. James Baldwin'in *Another Country*'si ve Mary McCarthy'nin *The Group*'u gibi çoksatanlar olay örgülerine lezbiyen karakterleri de dâhil edeceklerdi. Ve *New York Times* şehrin gey ortamlarını "en hassas açık sır" olarak manşetten verdi ve *Life, Look, Newsweek* ve *Time*'da -düşmanca tavır alandan olumlu bakana bir yelpaze içerisinde- bir sürü makalenin yazılmasına yol açtı.[6]

1950'lerde gey ve lezbiyenleri örgütlemek için oluşturulan gruplar küçük ve birbirinden büyük ölçüde bağımsızdı. 1960'lara kadar politik gündemlerinde birbirleriyle çatışıyorlardı. New York şehri şubesinin açılmasından yedi yıl sonra, 1963'te, Mattachine Society'nin yerel şubesinin üye sayısı yüzden azdı, DOB'nin New York şubesinde ise 1965'te yirmi iki oy hakkı olan üyesi vardı.[7] Hareketlerine,

açık cinsel yan anlamlardan kaçınmak için, ısrarla "homofil" demeyi sürdürmeleri grubun muhafazakârlığını ele veriyordu. Daha manidarı, cinselliklerini "sapkın" olarak gören ve "tedavi" olmaları gerektiğini söyleyen tıp uzmanlarından medet uman homofil hareket liderliğine egemen olan içselleşmiş homofobiydi. DOB'nin yayını *the Ladder*, üyelerinden hâlâ "topluma karşı gelmeyi artırmayı kesmelerini" ve "dışarı karşı uyumlu" görünmelerini istiyordu.[8] Önde gelen bir Mattachine aktivisti, takma adıyla, Donald Webster Cory, bir avuç genç militanı halk protestolarını savundukları ve "[hareketi] bilimsel düşünüşten uzaklaştırarak," eşcinsellerin hasta olduğunu "sürekli, savunmaya geçer biçimde, nevrotikçe ve akli dengesi bozukmuşçasına reddederek" geylerin tıbbi patolojileştirilmelerini reddettikleri için eleştirdi.[9] Bu yüzden, Frank Kameny gibi militanlar Washington D.C.de kazandığında, 1965'te, Mattachine şubesi "eşcinselliğin bir hastalık olmadığını, sadece bir tercih, yönelim ya da tabiat olduğunu, heteroseksüellikle eşit olduğunu ve bir cins olarak ondan farklı olmadığını" söyleyen bir önergeyi tasdik etti.[10] Öğrencilerin, New York Columbia Üniversitesi'nde, tüm cinsel yönelimler arasında eşitlik olduğunu açıklayarak, ilk üniversite temelli gey örgütü Öğrenci Homofil Birliği'ni kurması yoldaki bir başka mihenk taşıdır.[11] O dönemin siyah vatandaşlık hakları hareketinin kendi yöneticileri arasındaki beyazların üstünlüğü fikirlere meydan okuduğunu düşündüğünüzde, birçok LGBT'nin düşüncesine sızan büyük ideolojik engeller daha anlaşılır hale gelir.

Genelde dolaba kapatılmış pek çok gey ve lezbiyenin vatandaşlık hakları, kadın hareketi ve Vietnam Savaşı karşıtı hareket içinde yer alması kendi uğradıkları baskıdan rahatsızlığı artmakta olan radikallerden bir kuşak yarattı. Homofil hareketleri, "Siyah güzeldir" ve "Siyah Gücü" gibi sloganları radikal hareketlerin jargonu yapan Siyah Gücü militanlarının etkisiyle, 1968'de, gösteri sloganları olarak "gey iyidir" ve "gey gücü"nü benimsedi. Yakın gelecekte olacak şeylere bir göz atılırsa, 1963'te militanların geyleri federal istihdamdan dışlayan yasalara karşı açık açık gösteri düzenleme planları yaptığı Doğu Yakası Homofil Örgütleri'nin (ECHO) oluşumunda

açıkça görülür. 4 Temmuz 1965'te bir avuç gösterici takım elbise ve kravat, elbise ve topuklu giyerek, ülkeye insani muamele görmesi ve haklara sahip olması gereken bir grup Amerikalının hâlâ olduğunu hatırlatmak için Philadelphia'nın Bağımsızlık Salonu'nun dışında protesto yaparak her yıl sürecek gelenek başlattı. San Francisco'nun Tenderloin bölgesinde 1966'da uzun zamandır yapılagelen bir Stonewall kıyafet balosu sırasında, drag queenilerin ve genç geylerin sık sık uğradığı yerel bir restoranda bir polis bir travestiye kötü muamele edince, pencerelerin indirilmesi ve bir gazete bayiinin yakılması da dâhil, "genel bir kaos" çıktı.[12] Compton Kafeterya İsyanı olarak bilinen bu olay sadece polisi ve restoran yönetimini travesti ve diğer LGBT bireyleri taciz etmeyi bırakmaya zorlamakla kalmayıp, trans bireylerin ve gey seks işçilerinin ilk bilinen örgütü olan Vanguard'ın oluşmasına yol açtı.[13] Fakat hiçbir şey New York 1969'da o şiddetli öfke açığa vurulması kadar etkili olmayacaktı ve etkisi böylesine uzun bir zamana yayılmayacaktı.

Barlardan Sokaklara!

Eşcinselliğe karşı düşmanlıkla, korkuyla ve cehaletle dolmuş bir toplumda geylerin ve lezbiyenlerin, sosyalleşmek için, çoğu büyük kasaba ve şehirde gidebileceği en azından bir umumi mekân vardı; barlar. Fakat barlar, LGBT'lerin tüm kamusal hayatlarında olduğu üzere, aynı zamanda polis ve yetkililerin kurbanlarını taciz edip aşağıladıkları yer anlamına geliyordu. Gey ve lezbiyenlerin kültürel mekânları ve doğmakta olan aktivizm, California'dan New York'a, çark mekânlarındaki polis tuzağından bar baskınlarına, devlet baskısı tarafından sükûtu hayale uğratılıyordu. Birçok bar, geylere hizmet etmeye karşı açık bir yasa bulunmamasına rağmen, hizmet etmeyi reddediyordu ve yasal şikâyet hakkı da yoktu çünkü hemcinsinden biriyle öpüşmek ya da dans etmek düzen dışı görülüyordu. Mafya bu bağlamda, New York Şehri'ndeki gey, lezbiyen ve translara hizmet veren içki satan kurumların çoğunda devreye girecekti. Stonewall bir istisna değildi.

Christopher Caddesi ile Seventh Avenue South'un kesiştiği noktada, büyük bir metro istasyonunun yakınında ve ülkenin haftalık en büyük bağımsız dergisi *Village Voice*'un eski bürosundan birkaç adım ötede yer alan Stonewall Inn, karanlık, iki içki tezgahı, bir müzik kutusu olan, drag queen'lerin, sokakta yaşayan genç geylerin, çarka çıkan adamların ve çene çalan lezbiyenlerin eklektik biçimde bir araya geldiği bir yerdi. Bulaşıklı bir suyla dolu leğende yıkanan sert içki ve bira bardaklarını yıkayacak musluk suyu yoktu ve bu, müşteriler arasında bilindiği üzere en az bir kez hepatite yol açmıştı.[14] Siyah, Latin ve beyaz LGBT'ler burada birbiriyle karışıyor ve kaynaşıyordu, birkaç kişiden biri dansa katlıyordu. Film tarihçisi ve *The Celluloid Closet*'ın yazarı Vito Russo mekânı "başka bir yere girmek için çok genç, çok fakir ya da sadece çok olan insanların barı. Stonewall gettonun kalbinde, bir sokak kraliçesinin uğrak yeriydi." diye tasvir ediyor.[15]

Geylere hizmet veren birçok içkili yerde olduğu gibi bar sahibi Şişko Tony, mekânın şehir yasalarını ihlal yüzünden kapanmaması için polislere para veriyordu. Ortalama bir Cuma gecesi 5.000 ila 6.000 $ kazanan bir bar için şişko Tony'nin Altıncı Bölge'deki New York polisini yatıştırmak üzere 1.200 $ ayırmak zorunda olması gibi bir problemi vardı.[16] Ancak Stonewall gibi barlara baskınlar yine de yaygındı -bir tanesi isyanlardan sadece birkaç gün önce gerçekleşmişti- fakat gangsterlerle polisler arasında koreografisi rutinleşmiş bir karagöz oyunu oynanıyordu, her biri adet yerini bulsun diye kendi rolünü oynuyordu, LGBT müşteriden gelecek olan kolay para iki tarafada akıyordu ve bunu karşılıklı olarak tehdit etmiyorlardı. Stonewall'da Haziran 1969'un son haftasında olduğu üzere barlar genelde baskından sonraki gece yeniden açılıyordu. Bu güne kadar, 28 Haziran gecesindeki polis baskınına insanların tepkivermesininni nedenleri konusunda çeşitli dedikodu ve varsayımlar etrafta dolaşıyor. Polis, eşcinsel oldukları için broker firmalarıyla yasal bağları olamayacak gey Wall Street brokerlarının orada şantaja uğradıklarını iddia etti, bunun teşhir edilmesi bu adamların hayatlarını yıkabilirdi. Di-

ğerleri kırk yedi yaşındaki gey ikonu Judy Garland'ın erken ölümünün verdiği şokun o geceki öfkeyi kızıştırdığını iddia etti.

Rutin bir baskına daha önce görülmemiş tepkiyi o an harekete geçiren güç her neyse, toplumsal çalkantı ve muhalefetin tetiklediği bir dünyada utanç ve gizliliğe gömülüş hayatların etraflarını saran havadan etkilenmeden daha fazla duramayacakları bir gerçekti. Sonuçta, yıl 1969'du.

Müfettiş Seymour Pine'ın başını çektiği birkaç polis, Stonewall Inn'in içki ruhsatı olmadığı bahanesiyle o gece hemen barı kapatacaklarını ve patronunu götüreceklerini düşündü. Geylere ve lezbiyenlere cinsiyetçi ve homofobik kalıp yargılarla bakış polislere direnişin en iyi ihtimalle muhtemel olmadığını, en kötü ihtimalle gereksiz olduğunu düşündürdü. Başlangıçta polisler içerideki erkek ve kadınları sıraya dizilmeye, hüviyetlerini göstermeye ve tutuklanmaya hazırlanmaya zorladığında, küstah atışmalara rağmen söylenileni yaptılar. Fakat dışarıda kalabalık biriktikçe ve taciz olunca, başta canlı hatta karnavalvari bir hal etkin bir öfkeye dönüştü. *Daily News* makalesinden "Homo Yuvası Baskını, Kraliçe Arılar Deli gibi Sokuyor" başlıklı şu parça o sıralar LGBT'lere yönelen ağır tiksintiye dair acı bir manzara sunar. Makale şöyle başlıyor: "Bacak bacak üstüne atmış oturuyordu, rimele batmış gözlerinde kirpikler arıkuşunun kanatları gibi çarpıyordu. Kızgındı. O kadar sinirliydi ki... Tıraş olma zahmetine katlanmamıştı. Bir günlük kıllar yüzünü krep gibi kaplamış makyajından fırlamaya başlamıştı. O kadın bir erkekti. Christopher Caddesi'nin kraliçesi."[17]

Village Voice'un isyanın ilk gecesindeki olayları aktarışı sadece kavganın ruhunu değil, ilerlemeci yazarların bile LGBT'leri açık açık hakir gördüğünü gösterir. Okuyacağınız haberi, herhangi birinin "ibne" "abla" gibi sözleri açık açık kullanabilmesinden yirmi yıl önce, ironik olarak vurgu yapsın diye kullanan iki gazetecinin yazdığını aklınızda tutun -1969'da bunlar kaba, terbiyesiz küfürlerdi.

> İçeride tuzağa düşürülmüş patronlar birer birer salıverildiklerinde, sokakta bir kalabalık toplanmaya başladı... baş-

langıçta şenlikli bir topluluktu, çoğu, hâlâ içeride olan arkadaşlarını bekleyen ya da neler olduğunu görmek isteyen, Stonewall çocuklarından oluşuyordu. En çok tutulanlar kapıda görünüp, bir poz takındığında ve "Hey, ahbap." diyen detektif tarafından ıslıklandığında alkışlar yükseliyordu. Hamurlarında yıldızlık vardı. Bilekler yumuşak, saçlar yapılı ve alkışlara tepkiler klasikti...

Birden polis minibüsü geldi ve kalabalığın haleti ruhiyesi değişti. Barmen ve güvenli görevlisiyle birlikte daha cafcaflı kraliçelerden üçü -tam drag- minibüse tıkıldı ve kalabalıktan bir yuhalama ve ıslık korosu yükseldi. Polis minibüsünü itmek için bir yakarış koptu ama minibüs bir şey olmadan evvel uzaklaştı. Gidişiyle eylemin şiddeti bir anlığına azaldı. Dışarı çıkacak diğer kişi bir seviciydi ve bir kavgaya girişti – arabadan kapıya ve yine kapıdan arabaya...

Pine, kalabalık iyice artmadan mahpuslarla orayı terk edeceği, üç araba ve bir minibüs çağırdı. "Acele edin," diye ekledi çünkü o ve onun yönetimindeki ikisi kadın sekiz detektifin isyan patlak verirse kolayca etkileneceklerini fark etmişti...

Ortamın patlamaya hazır olduğu o andı. Yumuşak bilekler unutulmuştu...

..."Domuzlar!" "İbne polisler!" Bozuk paralar uçuşuyordu. Kapıda durdum. Detektifler en fazla on fit uzaklıkta duruyordu. Daha da çok bozuk para. Bir şişe. Bir şişe daha. Pine, "Hadi, içeri girelim. Kendimizi içeri kilitleyelim, daha güvenli."

Kapı kırılarak açıldı, bira kutuları ve şişeleri içeri doluştu. Pine ve ekibi kapıyı örtmek için öne atıldı. Bu noktada, aralarındaki tek üniformalı polisin gözünün altına bir şeyle vuruldu. Bağırdı ve eli kızıla bürünmüştü. Gerçekte olduğundan çok daha ciddi görünüyordu. Birden öfkelendiler. Üçü dışarıdaki kalabalığı korkutup korkutamayacağını görmek için öne koştu. Bozuk para yağmuru. Bir bira kutusu komiser yardımcısı Smyth'in kafasını sıyırdı geçti.

...Yaralanan polis hiddetlendi ve "Bana vuran sendin!" tipi bir şeyler bağırdı. Diğer polisler yardım ederken, tutukluya beş altı kez sert tokat ve son olarak ağzına bir yumruk attı. Tutuklu neredeyse bayılırken adamı kelepçelediler...

... Bar çıkışı sokakta polis bırakmadı ve kalabalık neredeyse bir işaretle taş ve şişe atmaya başladı. Tepki sağlamdı: öfke-

> den patlamışlardı. Yanında durduğum çöp kutusu, bir çocuk onu pencere indirme savaşında kullanmaya çalışırken, neredeyse altımdan çekiliyordu. Gaipten biri yerden mahvedilmiş bir otopark sayacı çıktı- Stonewall kapısında şahmerdan olarak kullanmak üzere...
> Şimdi kalabalığın niteliğini aklımda tutamadım; içeri sızan ses artık dans eden ibneler olmadığını gösteriyordu. İntikama dayanan güçlü bir öfke gibiydi...
> ...Bir detektifin kollarında ayrıca bulduğu kısa bir beyzbol sopası vardı. "Bu kapıdan geçecek ilk orospu çocuğunu vuracağız." dediğini duydum...
> Sadece penceredeki kolu görebiliyordum. Odaya su fışkırtıyordu ve bunu yanan bir kibrit takip etti. Pine on fitten uzak değildi. Silahını figürlere doğrulttu.
> Ateş etmedi. Sirenlerin sesi daha hafif bir akışkanın atıldığı alev sesleriyle çakışıyordu... O kadar yakındı...[18]

Bu başlangıçtaki kırk beş dakikalık karşılaşmadan sonra çevik kuvvet geldi ve toplam iki bini bulan asi ve polis grupları arasında bir kedi-fare oyunu sürdü. Çoğu büyük şehirde isyanların damgasını vurduğu yıllarda asilerin polise karşı kazandığı nadir zaferlerdendi. Polise nihai darbeyi vuranların "ibneler," "tırolar", "seviciler" ve sokak çocukları olması kimse tarafından anlaşılamamıştı. İlk gecenin isyan haberleri büyük ölçüde yayıldı ve bir sonraki akşam örgütlenmiş solcu ile daha çok sayıda gey, lezbiyen, travesti ve trans neler olacağını görmek, bir gece önceki keşmekeşe şöyle bir bakmak ve hepsini yıllardır aşağılayan ve onları döven polisten intikam alma fırsatını yakalamak için dışarı çıktı. Şiddet, 2 Temmuz Çarşamba gecesine kadar her akşam Greenwich Village'ın genç geylerinin sataşmaları ve labirentimsi sokakları boyunca polis şiddetine direnen deneyimli aktivistlerin şarkılarıyla sürdü. Polisler bir avuç "queer" tarafından yerin dibine geçirilmiş olmanın utancıyla her akşam Christopher Caddesi'ni ele geçirmek için geri döndü. Asla ele geçiremediler.

Çoğu tanık raporları LGBT cemaati içerisindeki en çok tiksinilen ve baskı gören grupların bazılarının oynadığı başat rolü anlatır. Evlerinden atıldıkları ya da tacizden kaçtıkları için birçoğunun sokak-

larda yaşadığı farklı ırklardan birçok fakir ve genç gey büyük bir neşeyle polislere sataşıyordu. Polislere çirkefleşen ve onlarla dalga geçen travestiler sivri topuklarla yumruk atarken muhalefet ve esprinin birbirini tamamlayabileceğini gösteriyordu. Ve bazı haberler oradaki adamlardan bazılarını utandırıp, edilgen konumundan çıkaracak ve ilk gece kavgaya itecek öfkede bir direniş gösteren bir butch lezbiyenden bahsediyordu. İkinci Dünya Savaşı'nda savaşmış ve 19 bin Amerikan askerinin öldüğü Bulge Savaşı'nda yaralanmış Komiser yardımcısı Pine isyanın ilk gecesiyle ilgili, "Daha önce o gece korktuğum kadar korktuğumu hatırlamıyorum."[19] Beat şairi Allen Ginsberg, o hafta sonu Greenwich Village'da yürümüş ve atmosferi koklamıştı: "Oradaki çocuklar öyle güzeldi ki; ibnelerin on yıl önce sahip olduğu o yaralı bakıştan kurtulmuşlardı."[20]

İsyandan Harekete

Stonewall İsyanlarını daha önceki gey aktivizmden ayıran şey, sokaklarda geceler boyu yapılan beklenmedik direnişten ibaret değildi. İsyanın hemen sonrasındaki bu daha militan havaya şeklini veren genç ve deneyimli aktivistlerin bilinçli mobilizasyonu da bu farkın bir parçasıydı. Stonewall, bir barajın patlaması gibi bilinçli örgütlenmeleri anlık bir öfke dalgasına yol açmış olan bir avuç erkek ve kadının yirmi yıl içerisinde damlaya damlaya biriken sürecinin püskürmesiydi. İsyanlar, ham öfkeyi süregiden bir toplumsal güce çeviren örgütler tarafından takip edilmeseydi, bugün gey politikası ve hayatını dönüştürmede tek başına hatırlanmayacaktı.

İsyanlarda Pazar gününden itibaren geleneksel örgütlenicilerle yeni yükselmekte olan militanlar arasında bir çatışma oldu, belediye ve polisle bir araya gelen Mattachine aktivistleri Stonewall'un cephesine şunu yapıştırdı: "Biz eşcinseller, insanlarımızdan Village'ın sokaklarında huzurlu ve sakin bir davranışı korumada yardımcı olmalarını rica ediyoruz- Mattachine."[21] Ricaları göz ardı edildi. Bunun üzerine Çarşamba'ya kadar her gece giderek daha çok sayıda gey ve sosyalistlerden, Kara Panterler'e, Yippies'den,[22]

Porto Rikolu Genç Lordlar'a ve düzcinsel solcuya kadar pek çokları polisle son kavgaya katılmak için sahneye çıktı.

İsyanların şiddeti biraz azalmaya başladığında aktivistler şu broşürleri dağıtmaya başladı, "Eşcinsellerin İsyan Ettiğini mi Düşünüyorsunuz? Nazik Poponuz Üstüne Yemin Ederiz ki İsyan Ediyoruz!"[23] ve Alternative U diye bilinen solcu bir Village mekânında buluşulacağını duyurdular. İsyanların anısına bir yürüyüş örgütlemek üzere Mattachine-New York'un geçici kurulu olarak başlayan şey, tam teşekküllü bir örgüt olan Gey Özgürleşme Cephesi'ne (GLF) dönüştü. Bu aktivistler, o sırada Güneydoğu Asya'daki ABD hükümetine karşı savaşan Güney Vietnam Ulusal Özgürleşme Cephesi'yle yapılan bilinçli bir anmayla, sadece ABD toplumundaki baskıcı homofobiyle değil, tüm baskıcı ve sömürücü emperyal yapıyla savaşmak istedi. GLF'nin ilk toplantısındaki hareketin politik perspektifi hakkında tartışmaları, sadece LGBT sorunlara ve bilinç yükseltmeye mi odaklanılacak, diğer ezilen azınlıklarla dayanışma ve daha geniş devrimci bir gündem mi benimsenecek soruları şekillendirdi.

Fakat neredeyse tüm radikal aktivistler geleneksel yaklaşımın yenilenmesi gerektiğinde hemfikirdi. DOB ve Mattachine liderliği arasındaki tartışmalara yıllar sonra dönülüp bakıldığında, önde gelen bir militan, Jim Fouratt, o dönemin gerilimlerini şöyle özetliyor: "Homofil harekete *son vermek* istiyorduk. Gey devriminde bize katılmalarını istiyorduk. Onlar için kâbustuk. Kendilerini nazik, mâkul statükolu Amerikalılar olmaya adamışlardı ve biz öyle değildik; mâkul olmakla hiç ilgilenmiyorduk."[24]

Tüm yeni gey özgürleşmeciler için yeni gündem anahtarlarından biri, açılma pratiğiydi çünkü çoğu gey kamuda kapalı kalıyordu. D'Emilio'nun iddia ettiği üzere, bu katartik kamuda açılma edimi -ailesine ve arkadaşlarına, işyerinde ve sokaklarda- "özünde 1960'ların sonunda yükselen radikalizmde kişisel ve politik olanın birbirine karışmasını ifade ediyordu."[25] İçselleşmiş homofobilerinden kurtulmak gey ve lezbiyenlere, dolaptaki hayatlarıyla karşılaştırılamayacak kadar, özsaygı hissi uyandırdı ve bu özsaygı üzerinde

hak talep etmelerini sağladı. D'Emilio'nun dediği gibi, "Açılmak gey özgürleşme hareketine daimi bir gönüllü asker ordusu sağladı."[26] İroniktir ki gey görünürlüğünün diğerlerini eşcinselliği denemeye ya da en azından eşcinselliğe karşı hoşgörülü olmaya teşvik edeceğine dair sağ kanat korkusunun gerçek olduğu ortaya çıktı. Sağ bu durumdan ürkerken, gey hareketinin yayılan görünürlüğü ve güveni diğerlerinin de açılmasının önünü açtı ve o zamandan bu yana kamu bilincini dönüştürdü. Son otuz yıldır yapılan kamuoyu araştırmalarındaki eşcinsellikle ilgili sorular çok büyük ilerleme olduğunu gösteriyor. 1977'den bu yana "rıza gösteren yetişkinler arasındaki eşcinsel ilişkiler"in yasallaşmasına kamu desteği yüzde 43'ten 2007'de rekor derecede yüzde 59'a yükselmiştir. Aynı ankette bugün Amerikalıların yüzde 89'u "eşcinsellerin iş fırsatları açısından eşit haklara sahip olması gerektiğine" inanıyor.[27] Stonewall uyanışı toplumsal bilinçte bu artışın koşullarını yarattı.

Yer altı gazetelerinden *Rat*'e verdiği basın açıklamasında GLF'deki küçük radikal grupların etkisi barizdi:

> Mevcut toplumsal kurumlar ortadan kaldırılmadıkça insanların tam bir cinsel özgürleşme gerçekleştiremeyeceğine dair farkındalıkla kurulmuş bir grup erkek ve kadından oluşan devrimci bir eşcinsel grubuz. Toplumun doğamıza cinsel roller ve tanımlar dayatma çabasını reddediyoruz. Bu rollerin ve basite indirgeyen mitlerin dışına çıkıyoruz. Neysek o olacağız. Aynı zamanda yeni toplumsal formlar ve ilişkiler yaratıyoruz, yani kardeşlik, işbirliği, insani sevgi ve ketlenmemiş cinselliğe dayanan ilişkiler. Babylon kendimizi tek şey yapmaya adamaya zorladı... devrim.[28]

Rat'in sorusu "Sizi devrimci kılan nedir?"e cevaben GLF üyeleri şöyle diyordu,

"Kendimizi tüm ezilmişlerle özdeşleştirdik: Vietnam savaşı, üçüncü dünya, siyahlar, işçiler... bu çürük, kirli, alçak, içine sıçılmış kapitalist komplo tarafından tüm ezilenlerle."[29]

GLF'in başlattığı en erken protestolardan biri Stone Wall İsyanları (yukarıda) ile ilgili haberleri tüm dünyada dolaşımda olan ve alıntı-

lanan gazete *Village Voice*'un ta kendisi GLF'e karşıydı. GLF, danslar yoluyla para toplamak ve faaliyetlerini halka duyurmak için *Voice*'a reklam vermeye çalışmıştı ama *Voice* gey kelimesini yayımlamayı reddetmişti. Kelimenin hakaretamiz ve " "sittir" ve diğer argolarla eş olduğunu"[30] düşünen *Voice* büroları kısa zamanda politikalarını değiştirmelerini talep eden, onları ödün vermeye zorlayan binlerce imza taşıyan dilekçelerle doldu. GLF'in tüm ülkeye, hatta İngiltere'ye, onlarca şubesi yayılırken, benzer protestolar saygı ve temsil talep ederek, gazetelerde çıktı. *Los Angeles Times*, "aile gazetesi"nde kültürel gösterilerdeki geylere övücü referanslara rağmen, reklamındaki "eşcinsel" kelimesini yayımlamayı bile reddetmişti.[31] *San Francisco Examiner*'a karşı gey ve lezbiyenlere sırasıyla "yarı erkekler" ve "aslında kadın olmayan kadınlar" dediği için o sonbahar gösteri yapıldı.[32] LGBT'lere hizmet eden barlarda bile el ilanı ve gey gazetelerinin dağıtılması hakkı için savaşılması gerekti ve protestolar yoluyla bu hak kazanıldı. GLF, fikirleri ve hareket hakkındaki bilgiyi yaymada popüler bir araç haline gelecek kendi gazetesi *Come Out!*'u 1969 sonbaharında çıkardı. *Gay Power* ve *Gay* de o yıl çıkmaya başladı, her biri sayı başına yirmi beş bin kopya sattı, bu, bağımsız LGBT basınına duyulan açlığı ifade ediyordu.[33]

Daha sonra o yıl GLF'den kopan ve yeni bir tek soruna odaklanan grup Gey Aktivist İttifakı'nı (GAA) kuran bir grup aktivist tüzüğüyle gündemini şöyle tanımlıyordu: "sadece eşcinsellerin özgürleşmesine adanmıştır ve bariz biçimde eşcinsellerle ilgili olmayan herhangi eylem programına girmeyi reddeder."[34] Başlangıcından bu yana iş yerinde LGBT'lerin ayrımcılığa uğramasına son verilmesini ve yerel politikacıların bağnaz yasalarını değiştirmeleri için baskı yapmayı hedefliyorlardı. GLF ve GAA, polis baskınlarına karşı protestolar ve yıllık Stonewall anma yürüyüşü de dâhil olmak üzere, birçok çalışmada işbirliği yaptı.

O dönemin belki de hareketin en büyük zaferlerinden biri Amerikan Psikiyatri Birliği'nin (APA) eşcinselliği zihinsel hastalık olarak tanımlamasına karşı protestolardan geldi. LGBT'ler hasta olarak pa-

tolojileştirildikleri sürece toplumsal ve yasal sınırlandırmalar devam edecekti. 1970'lerin başında normalde taviz vermeyen APA toplantıları kızgın protestolar tarafından kesintiye uğratıldı. Barbara Gittings ve Frank Kameny gibi militanlar psikiyatrların "terapilerini" gey ve lezbiyenlerin hayatına verdiği zararı tartışmayı talep etti ve onlarla aynı masaya oturdu. Gey bir psikiyatr APA paneline bir maske takarak ve sesini değiştirerek katıldı ve kurumun politikasının değiştirilmesi için ricada bulundu. 1973'te APA'nın mütevelli heyeti eşcinselliği zihin hastalıkları listesinden çıkardı.[35] Beş yıl sonra gey ve lezbiyen psikiyatrlar APA içerisinde bir grup oluşturdu ve bir daha hiçbir gey psikiyatr yüzünü meslektaşlarından grotesk bir maskeyle saklamak zorunda kalmadı.

Kara Panterler Partisi eş kurucusu Huey Newton'ın 21 Ağustos 1970'te partinin gazetesi *Black Panther*'de basılan ve herhangi bir ırkın büyük bir heteroseksüel hareket aktivisti tarafından kaleme alınmış, ilk açık gey taraftarı beyanını yazması büyük bir dönüm noktası oldu. Newton, "Huey'den Kadın Özgürleşmesi ve Gey Özgürleşmesi Hareketleri Hakkında Devrimci Birader ve Kız Kardeşlere bir Mektup"ta Kara Panter Partisi'nin gey ve lezbiyenler söz konusu olduğunda düşüncesiz davranmış olduğunu itiraf ediyordu. "Eşcinsellere toplumda kimse tarafından özgürlük ve hürriyet verilmiyor. Belki de toplumdaki en çok ezilen insanlar." Newton, gey aktivistlerin eleştirilerini de kabul ediyordu, " 'İbne' ve 'hötöröf' gibi kelimeler kelime dağarcığımızdan silinmeli, özellikle normalde eşcinseller için kullanılan kelimeleri halkın düşmanları için kullanmamalıyız."[36] Birçok gey aktivistin zihinlerinde yer alan radikal dönüşüm, GLF'in Chicago şubesi tarafından kaleme alınmış broşür *Gay Flames*'deki şu alıntıda yansıtılıyordu:

> Bize uygulanana yanı sıra sahit olduğumuz sınırsız baskıdan ötürü -siyahlara, üçüncü dünya insanlarına, kadınlara, işçilere- yozlaşmış değerler yüzünden, adaletsizlikler yüzünden, artık bunu Amerika'da "yapmak" istemiyoruz...
> Özel mücadelemiz cinsellikte kendi kaderini kendi tayin etme, cinsiyet rolü kalıp yargılarının kaldırılması ve devle-

> tin yasal ve toplumsal kurumlarının müdahalesi olmaksızın kişinin kendi bedenini kullanabilmesine dayanan insan hakkı. Çoğumuz güç kaynağını (üretim araçlarını) şu an hiçbir şeyi olmayan insanların eline geçeceği bir toplumda temel değişiklikler olmadan mücadelemizin devam edemeyeceği anlamıştır...
> Fakat mücadelemiz büyürken, özgürleşmemizin tüm ezilen insanların özgürleşmesine ayrışmaz biçimde bağlı olduğu, değişen nesnel koşullar tarafından ortaya çıkarılacaktır.[37]

Harekette Ayrışmalar

Fakat geniş bir insan ve perspektif yelpazesini kapsayan herhangi bir yeni harekette olduğu üzere GLF'in toplantıları genelde çok gürültülü ve kızışmış tartışmalarla dolu geçiyordu. Bir önceki bölümde tartışıldığı üzere, açıktan eşcinselliğe düşman bazı Maoist ve Stalinistlerin katılımı işleri daha da karıştırıyordu. Grup, yeni radikalleşmiş bağımsızların yanı sıra, politik eğilimlerinin gey ve lezbiyenlerle ilgili perspektiflerini -hem iyi hem kötü- bagajlarında getiren aşırı sol örgütlerden birçok radikali çekiyordu. Bu fikirler, eşcinselliğin bir "burjuva sapkınlığı" olmasından cinselliğin sınıflı toplum tarafından şekillendirildiği hakkındaki özgürlükçü fikirlere kadar bir yelpaze sunuyordu. Aşırı solun kalanında olduğu üzere, GLF'deki egemen solcu etki gey ve lezbiyenleri resmen örgütten uzaklaştıran Maoistlerdi ve genelde kendilerine "Marksist-Leninist" diyorlardı. Stalinist Komünist Parti'nin resmi ideolojisi "eşcinselliğin gerilemekte olan toplumun probleminin bir parçası" olduğunu öğretiyordu.[38] En büyük Troçkist grup Sosyalist İşçiler Partisi (SWP) üyeleri, harekete zaman zaman uzak kalsalar da gey ve lezbiyenlerin vatandaşlık haklarını savunmalarına rağmen, genelde "meşum Püritenler" olarak algılanıyordu.[39] Bu duruş, geylere yapılan baskının doğası ve örgütün gey hareketine karşı tutumu üzerine üç yıllık bir parti içi tartışmayı başlattı.[40] Bu yüzden, Maoist ve Stalinistlerin analitik çerçevesi onların ittifakını ve harekete katılımını şüpheli kılıyorken, Troçkist ve sosyal demokrat geleneklerden gelen birçok

sosyalistin insan hakları savunucusu yaklaşımı onları LGBT aktivistlerinin çoğunun hedefleriyle samimi bir dayanışma içerisine yerleştirdi ve cinsellikle ilgili soruların teorik evrimine bir kapı açtı.

Bu politik kokteyli karıştıran şey, Çin ve Küba gibi kendilerine sosyalist diyen ülkelerin Maoistler tarafından, genelde eleştiri süzgecinden geçirilmeden, savunulmasıydı. Mao'nun o sıralar Çin'de süren Kültürel Devrimi[41] "cinsel açıdan dejenere insanlar"ın hadım edilmelerine yol açıyordu ve bu, Mao'nun Küçük Kırmızı Kitap'ından aforizmalar alıntılayan hareket liderlerini dinleyen gey aktivistlerin kafasını daha da karıştırıyordu. GLF'deki, Küba'da şeker kamışı kesmek üzere Venceremos Birlikleri'ne katılmayı öven, Allen Young gibi solcuları ve diğerleri devrimi savunsa da, Kübalı geyleri etkilemeye çalışacakları iddiasıyla, ülkeye girişleri engellendi.

Maoistler de toplumda en çok ezilenlerin, özellikle en fakir Afro-Amerikalıların, her mücadeleyi yürütmesi gerektiği analizini savunuyordu. Sonuç olarak, GLF'deki Kara Panterlerin kefalet fonuna para bağışı yapılıp yapılmayacağı ile ilgili tartışmalar, Panterlerden bazılarının açık homofobi ve cinsiyetçiliğinden incinenlere karşı ırkçılık suçlamalarına doğru evrilerek, yozlaştı. Panter lideri Eldridge Cleaver'ın 1968 yılına ait çoksatan romanı *Soul on Ice* şu satırları da içerir: "eşcinsellik tıpkı bebeklere tecavüz ya da General Motors'un başına geçmek istemek gibi bir hastalıktır."[42] Siyah, radikal şair ve oyun yazarı Leroi Jones (daha sonra ismini Amiri Baraka olarak değiştirecekti) *New York Times*'da siyahları "muğlak biçimde entegre olmuş, eğilip bükülen, eşcinsel dEvriM"ine karşı uyarıyordu.[43] Panterlerin ve Yippielerin karşılarındakini aşağılamak için sürekli "ibne" kelimesini kullanmaları, yanlarında mücadele etmek istediği kimselere getirilen tüm eleştirilerin üstü siyah ve karşı kültür mücadelelerine duyduğu şevk tarafından örtülen Fouratt gibi hareket liderleri tarafından, daha sonra itiraf ettiği üzere, meşrulaştırılıyordu.[44] Umumi özeleştiri eylemleri ile ilgili Maoist eğilim, bazen GLF toplantılarında "karşı devrimci" bireylerin kökünü kazımak için, onlara "bok atmadan hallice" davranıyordu.[45] Bu atmosferde

anlaşmazlıklar kolayca söz konusu insanın radikalliğinin yeterli olmadığı gibi bir suçlamaya dönüşebiliyordu. Bu tip bir ahlakçılık, seçilmiş hareket liderleri de dâhil, birçok aktivistin herhangi tip otoriteden sakındığı anarşist itkilerle karışmıştı. Sonuç olarak, GLF'in resmi bir yapısı yoktu ve kararlar genelde sağduyuyla veriliyordu, yani odadaki her birey ya da küçük azınlık tüm karar alma sürecini durdurabilir ya da tartışmaları saatlerce uzatabilir ve o hafta alınan kararlar bazen bir sonraki hafta iptal edilebilirdi. Mesela, yer altı dergisi Gay Power'ı eleştiren bir makaleyi yayımlamama yönünde karar alınan bir GLF toplantısına rağmen, üyeler kaale almadı ve her şeye rağmen makaleyi yayımladı.[46] Pratikte, en güvenliler ve en çok zamanı olanlar, ki daha iyi eğitim almış ve daha iyi mali kaynaklara sahip olanlarla denk düşüyorlardı, gruba tahakküm ederek tansiyonu yükseltiyordu. Feminist aktivist Jo Freeman, 1971'de yazdığı makalesi "Yapısızlığın Despotluğu"nda toplumsal hareketlerdeki bu ortak yönteme eleştirilerini getirir:

> İnanmak istediğimizin tersine, yapısız grup diye bir şey yoktur. Hangi mahiyete sahip olursa olsun, belli bir zaman belli bir amaç için bir araya gelen insanlardan müteşekkil herhangi grup kaçınılmaz olarak kendini bir biçimde yapılandıracaktır...
>
> Yani yapısızlık gücü maskelemenin bir yolu haline gelir ve kadın hareketi içerisinde genelde en güçlüler tarafından şiddetle savunulan bir şeydir (güçlerinin farkında olsunlar ya da olmasınlar). Grubun yapısı gayrı resmi olduğu sürece kararların nasıl alındığına dair kuralları sadece birkaç kişinin bilmesini sağlar ve güç farkındalığı kuralları bilenlerle sınırlıdır.[47]

Kuruluşundan dört ay sonra hareket, politik perspektif ve örgüt yöntemleri ile ilgili ilk engelleriyle karşılaştı. Kasım 1969'daki New York GLF toplantılarından birinde bu yapısızlık ve parmak kaldırma zirveye ulaştı ve önde gelen birkaç üyenin yukarıda tarif edilen GAA'yi kurmasına yol açtı. Carter'ın açıkladığı üzere, "GLF toplantılarının kuralsız tarzı göz önünde bulundurulduğunda, herhangi konuda konsensüse varmak çok uzun zaman alıyordu. Kılı

kırk yara yara tartışılan ve hakkında kararlar alınan meselelerin toplantı üstüne toplantıda tekrar tekrar üstünden geçildiğini görmenin birçoklarının sabrını sınıyor olması anlaşılabilir."[48] Örgütü bırakma ve GAA'yi kurma noktasına getiren Panterler'e yapılacak katkı tartışmasıydı. Başlangıçtaki oy, Panter üyelerinin sürekli homofobik bir dil kullanması temelinde fon bağışını reddetmeyle sonuçlanmıştı ama bir sonraki hafta GLF üyeleri oy meselesini yeniden gündeme getirdiğinde ve oylama kabul edildiğinde, birçok kişi hayal kırıklığı içerisinde çekip gitti ve yeni bir grup kurdu.

Bu, Eylül 1970'deki Devrimci Halkların Kurucu Meclisi'nde ortaya çıkan bağlamdı. 13 bin radikal katılmıştı.[49] Konferans bizzat çelişkilerle dolu politik bir liderlikle evrilen hareketin güçlü ve zayıf birçok noktasını ifade ediyordu. Jerry Rubin ve Abbie Hoffman gibi katılan Yippies'in önde gelenleri düşmanlarını "ibne" diye karaladı. Panterlerin çoğu geylere kıs kıs gülüyordu ve baskıyı tartışmak için bir çalıştay yapılmasını rica eden ama asla karşılık alamayan kadın gruplarının, özellikle lezbiyen aktivistlerin taleplerini kulak arkası ediyordu. Bazı beyaz LGBT radikallerin, FBI ve polis Kara Panterler Partisi'nin üyelerini tutuklamaya, onlara tuzak kurmaya ve hatta onları öldürmeye devam ederken, devrimin liderliğini talep eden siyah hareketle nasıl başa çıkacağı konusunda kafası karışıktı. Beyaz ırkçılık karşıtları genelde herhangi eleştiriyi susturmak için siyah militanların ahlaki otoritesine izin veriyordu. Tüm ezilen grupları ırkçı ve baskıcı bir topluma karşı birleştirmek gibi şiddetli bir arzu, bu birliğin dürüst ve samimi bir zeminde nasıl geliştirileceğine dair kafa karışıklığı yaratıyordu. Travesti-Transseksüel Eylem Örgütü'nün grubunun örgütleyicilerinden biri, niye desteğini çektiğini açıklarken ve mecliste "Panter'li bir kadının 'beyaz ibneler'le ilgili aşağılayıcı iddialar içeren bir şiir okuduğunu duyduktan sonra magnumlarla donanmış yüz taktik polisle karşılaşınca kendini aptal gibi hissettiğini" ifade ediyordu.[50]

Birçok liberal grup ve birey doğmakta olan LGBT hareketine karşı hazırlıksız yakalanmıştı. Hareketteki lezbiyenler kadın örgütlerin-

den, geylerden ve düzcinsel müttefiklerden genelde düşmanca bir tutum görüyordu. Ulusal Kadınlar Örgütü (NOW) başkanı Betty Friedan'ın "erkeksi" lezbiyenlere kadın hareketine kötü ün sağladıkları için saldırması ve onlara 1969'da "lavanta gözdağı" demesi meşhurdur.[51] NOW, yazar Rita Mae Brown gibi birçok lezbiyenin kadın hareketi içinde etkin olmalarına rağmen ve o zamanlar da, tıpkı bugün olduğu gibi, erkek şovenistler muhalefet gösteren düzcinsel kadınlara "sevici" diye düzenli olarak saldırdığı için, ilerlemelerini tehlikeye düşüreceğini düşündükleri lezbiyenleri kendinden uzak tutmaya çalıştı. Bazı lezbiyenler, New York'ta Lavender Menace [Lavanta Gözdağı] (Bayan Friedan'ın hakaretini zarif bir ironiyle üstlenir bu isim) ve Radicalesbians, Washington D.C.de Furies Collective [Öfkeliler Kolektifi] ve San Francisco'da Gey Kadın Özgürleşmesi gibi ayrı ayrı örgütler kurdu. Lezbiyen ayrılıkçılığının teorisini kurdular – Radicalesbians "Woman-Identified Woman"da [Kadınla Eşleşen Kadın] yazdığı üzere "Lezbiyen, tüm kadınların patlama noktasında yoğunlaşmış öfkesidir,"[52] ve politik ve kolektif olarak onları ezdiklerini düşündükleri tüm erkeklerden kişisel hayatlarını ayırmayı savundular. Kadınla cinselliği politik ilke noktasına vardırdılar ve kadınların "ikinci sınıf konumunu" reddetme aracı olarak gördüler.[53]

GLF'deki bir grup Maoist gey, oradan ayrılarak, Red Butterfly [Kırmızı Kelebek] hücresini, "kendi özgürleşmelerini sınıf mücadelesine bağlı gören devrimci sosyalistlerden müteşekkil geyler ve kadınlar derneği"ni, kurdu.[54] Seks işçisi olarak hayatta kalmış ve ikisi de isyanlara katılmış Latin ve Siyah travestiler Sylvia Rivera ve Marsha P. Johnson, GLF ve GAA'de etkin kaldı ve uçlarda gezinen, sokakta yaşayan gey ve travestilere yardım için yeni bir grup kurdu. Ancak bu tehlikeli hayatlar Sokak Travestileri Eylem Devrimcileri için, istikrarlı bir örgüt haline gelmede, ciddi bir engel teşkil etmeye başladı. Siyah Lezbiyen Kurulu gey hareketi içerisindeki ırkçılıkla uğraşmaya başladı. Bazı GLF'liler Engels'in *Aile, Özel Mülk ve Devletin Kökeni* gibi Marksist klasikleri okuyan ve tartışan bir Radikal Okuma Grubu kurdu. 1960'ların sonunda Columbia Üniversite-

si'nde öğrenci olan gey tarihçi John D'Emilio, birçok katılımcısının önde gelen gey ve lezbiyen akademisyenler olacağı Gey Akademik Birliği'ni organize etmek için diğerleriyle birlikte birliğe katıldı.

Maoizm ve Stalinizm'den etkilenen solun büyük kısmının cinsel özgürleşme meselesi konusunda kötü bir konumu vardı, o dönemde radikalleşmenin esas yol haritası birçok gey ve lezbiyenin sorunları birbiriyle ilintilendirerek devrimci sonuçlara varması ve özgürleşmeyi kapitalizm yıkılmadan gerçekleşmesi imkânsız bir şeymiş gibi göstermesiydi. Bu karakterdeki bir harekette yol ayrışmaları birbirinden radikal biçimde ayrılan dünya görüşü ve deneyimlere sahip bireylerin etkin olarak devam edebilmeleri için tek yolmuş gibi görünüyor. Süregiden kitle mücadelesinin, birleştirici bir hedefin ve ilkedeki uyuşmazlıklardan taktiklerdeki uyuşmazlıkları ayrıştıracak politik olgunluğun eksikliğinde, birçok grup uzun sürmedi. Parçalara bölünmüş bir aşırı sol, Panterler söz konusu olduğunda, devlet şiddeti tarafından yok edildiği ve devrimci grupların genelde yurtdışındaki homofobik sahte sosyalist devletleri savunduğu liderliği kazanamadı. Bazı gey ve lezbiyenler farklı yollara gittiler; ayrılıkçılığa, devrimin reddine ya da burjuva parti politikalarının çekimine doğru.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Peki Gey Özgürleşmesine Ne Oldu?

1973'teki gerileme savaş sonrası patlamanın sonunun başlangıcıydı. Bunun tüm ABD toplumuna büyük etkileri oldu. 1968'den 1974'e işçi grevleri zengin ile fakir arasındaki uçurumu azalttı ve "Büyük Toplum" diye bilinen Johnson dönemi refah programlarının yayılması taşra ve kent Amerika'sındaki en kötü yoksulluğu kısmen yumuşattı.[1] Patronlar, işçi sınıfı yaşam standartlarına, özelleştirme, grev kırıcılık ve bütçe kesintilerini meşrulaştırmak için ideolojik bir saldırının eşlik ettiği, her yerde kazanımların tersine çevrildiği "işveren saldırıları" olarak bilinen bir taarruz başlattı. Sosyalist yazar Sharon Smith'in açıkladığı üzere, "İşveren saldırıları, 1960'ların sonlarından 1970'lerin başlarına dek aşırı sola kadar politik iklimi değiştirmiş olan toplumsal hareketlerle ilgili ideolojik bir saldırı olmasa, hedeflerinde başarılı olamazdı."[2] CEO'lar ve sağ kanat ideologlar, Demokratik başkan Jimmy Carter yönetiminde, Cumhuriyetçi Ronald Reagan Ocak 1981'de göreve gelmeden yıllar önce, fakir kadınlar için kürtaj kaynağında kesintilerden "tersine ayrımcılık" yaftasıyla "pozitif ayrımcılık"a saldırılara kadar toplumsal hareketlerde zamanı geriye çevirecek bir kampanya başlattı.

Peder Jerry Fallwell'in Ahlaki Çoğunluk'u ve eski Florida'lı portakal suyu sözcüsü Anita Bryant'ın Çocuklarımızı Kurtaralım'ı gibi yeni sağ gruplar, aile değerleri kisvesiyle agresif biçimde kürtaj karşıtı, ırkçı, kadın karşıtı ve gey karşıtı yasaları teşvik ediyordu. Sağcılar, kadın hakları, siyah hakları ve gey haklarına devletin kaynak ayırmasının aile düzenine ve genelinde toplumsal düzene potansiyel tehdit olduğunu iddia etti. Bryant, geyleri ve lezbiyenleri bu şekilde

ayrımcılığa uğramaktan koruyan Dade County insan hakları yasasını geçersizleştirmek için başarılı bir 1977 kampanyası yürüttü: "Bir anne olarak, eşcinsellerin biyolojik olarak çocuk yapamayacaklarını biliyorum; bu yüzden, bizim çocuklarımızı almak zorundalar. Geylere haklar verilirse, bundan sonra fahişelere ve St. Bernard'larla uyuyan ya da tırnaklarını yiyen insanlara haklar vermemiz gerekecek."[3]

Bu saldırıların sendikalar ve toplumsal hareketler üzerinde çok büyük bir etkisi oldu. Chrysler iflasın eşiğindeyken, Meclis şirket kurtarma için otomotiv işçilerinden karşılık olarak yüz milyonlarca dolar talep etti ve aldı.[4] Vietnam Savaşı 1975'te bitmişti, ve o sıralar türemiş olan bütün kitlesel ve radikal muhalefet hareketleri sona ermişti. Aşırı sağın ideolojik etkisiyle yüz yüze ve bölünmüş ve zayıflamış bir solla birçok aktivist yardım için Demokratik Parti'den medet ummaya başlamıştı.

LGBT aktivistleriyle Demokratik Parti arasındaki ilişki işlevsiz bir ilişkiydi – Demokratlar oy ve para için gey ve lezbiyenlere kur yapıyor ve karşılığında pek kazanım sunmuyor ve onları bol bol suiistimal ediyordu. Demokratlar tarafından kalbi çalınmış LGBT aktivistlerine göre başlangıçta "eski-köye-yeni-adet-getirmeme" politikası için iyi bir deneme gibi kulağa çalınan daha militan stratejinin üstü biraz kazındığında ödenen bedelin rolü görülür.

1993'te Washington'daki son ulusal gey ve lezbiyen gösterisinin[5] tarihinin 1992 başkanlık seçimlerinden *sonraya* alınması, aday Bill Clinton üzerinde baskı yaratmak için bir gösteri gücünden ziyade, LGBT aktivistlerin, daha büyük talepleri kabul görmediğinde, gözetilmek ya da kamuda savunulmaya zorlamak için Demokratlara başvurmamaları gerektiği anlayışından taviz oldu. Bu yaklaşım, kendi bacağına kurşun sıkar çünkü geylere politikacılardan gelen "destek" perde arkasında avukatların vizyonu olduğu sürece, homofobi resmi pasaport olarak sunulur.

Gey vatandaşlık hakları ilk kez Meclis'e sunulduğundan bu yana otuz beş yıl geçti, yine de LGBT'ler ABD Anayasası tarafından korunmayan bir vatandaş sınıfı olarak kalmaya devam ediyor. Mesela

geylerin federal hükümet için çalışma haklarının reddi 1953'te Başkanlık Emri 10450'de başkanın bir kalem darbesiyle yürürlüğe girmişken, kurumsal ayrımcılığa maruz kalınan onlarca yıl durumu ters yüz etmek için böyle çabuk harekete geçilmedi. Bill Clinton, lezbiyen ve gey federal çalışanlar için kısmi bir rahatlık sunan Başkanlık Emri 11478'i, başkanlığının neredeyse altıncı yılında, imzaladı – üç milyon askeri personeli dâhil etmeden. Fakat onun sodomizm yasalarını, hemcins evliliği karşıtı yasaları (ki kendisi imzalamıştı!) yürürlükte bırakması ve LGBT'lerin orduda eşitsiz konumda kalması (ki teklifi kendisi sunmuştu) ve transların haklarından hiç bahsetmemesi cinsel azınlıklar açısından vatandaşlık haklarını kazanmada seçim rotasının neden iflas ettiğini sergiler.

1969'daki Stonewall isyanından bu yana Demokratlar bir Carter ve iki Clinton yönetimi ile on iki yıl Beyaz Saray'ı kontrol etti. Bu zamanın çoğunda her iki meclis de yine aynı şekilde Demokratların kontrolü altındaydı. Yine de bu sözüm ona halkın partisi LGBT'lere genelde oy ve para kaynağı olarak baktı, Demokratlar en iyi ihtimalle oportünist olmuş, en kötü ihtimalle düşmanca bir tavır sergilemiştir.

2008 seçiminin ardından Obama yönetimi için beklentiler astronomikti, sadece George W. Bush'un sekiz yıllık yönetimine duyulan toplumsal tepkiden değil, yeni başkan, gey evliliğe karşı olsa da, konuşmalarında LGBT'lere açık açık kucak açtığı için. Fakat toplumsal adalet savunucularının LGBT'ler ve Demokratlar arasındaki işbirliğinin tarihinden öğrenecekleri çok şey var.6 Sokaklardaki bir halk hareketinden doğup patlama yaratan bir akımın enerjisini, parasını ve ümitlerini Demokratik Parti'ye yükleyerek, kendisini nasıl baltaladığını ayrıntısıyla incelemeye değer.

Sokaklardan Partilere

Demokratik Parti, LGBT'ler için, en iyi ihtimalle, iyi gün dostu, en kötü ihtimalle, ilerlemelerinin önünde engel olmuştur. Partinin savunucuları bile pozitif yasaları geçirme konusundaki şevklerinde samimiyetsizdir. New York vekilleri Bella Abzug ve Ed Koch (ki

daha sonra New York belediye başkanı olacaktı) kadınların yanı sıra geylerin, lezbiyenlerin ve bekâr insanların vatandaşlık haklarını genişletmek üzere 1974 Eşitlik Kanunu'nu sundu.[7] Yasa, cinsiyet, cinsel yönelim ve evlilik konumu temelinde konut, kamu yardımları ve federal olarak yürütülen programlarda ayrımcılık yapmayı yasadışı kılacaktı. Komiteden hiç çıkmadı. Bundan sonra Koch ya da Abzug -Abzug yetmişler ve seksenler boyunca ilerlemeci New York politikasının demirbaşı, sözünü sakınmayan bir feministti- her yıl kendine az sayıda destekçi çekip, *Meclis Kayıtları* sayfalarında genelde sürünse de, şu ya da bu şekilde gey vatandaşlık hakları yasalarını sundu. Bugünkü doksanlardan bu yana parçalanmış ve üvey evlat muamelesi görmüş yeniden doğuş, hikâye kendini açtıkça içine gireceğimiz, İstihdamda Ayrımcılığa Karşı Yasa'dır (ENDA).

Bu meclisteki iki tarihi "müttefik" Abzug ve Koch bile LGBT'ler için başından beri güvenilmez dostlar olmuştur. 1976'da Demokratik Ulusal Konvansiyon delegesi olmaya çalışan lezbiyen bir savcıyla ilgili hikâye, şansı yaver gitmez de çabası trajediye dönüşmeseydi, komik kaçardı. Jean O'Leary, Abzug'un parti programına geylerle ilgili madde konulmasını ya da açık lezbiyen delegenin o yılki konvansiyonda kürsüye çıkmasını engellemek için fiziksel güç kullanarak, onu atmaya çalıştığını anlatıyor.[8]

Ed Koch, 1960'ların başında New York Şehri'nde yerel makama seçilmek için sodomizmi yasallaştırma sözü verirken, Greenwhich Village yasa koyucusu göreve geldiğinde, gey barlara karşı bir kampanya başlatmıştı ve "bölgeyi eşcinseller ve diğer istenmeyecek kişilerden kurtarmak" için emniyet müdürü ile buluşmuştu.[9] Bunlar, sesini duyuran ve görünür sayıdaki LGBT'lerin olduğu bölgeleri temsil eden politikacılarla ilgili erken işaretlerdi; gelecek vaat eden bir destek ve kampanya yoluyla sadece oylarını kapacak kadar politik ve pragmatiklerdi ama yumurta kapıya dayandığında Demokratlar geyleri kamyonun önüne itivermeye hevesliydi.

GAA'in iki büyük partiden de resmen bağımsız olmaya riayet etmesine rağmen, kendini adamış ve aktif LGBT Demokratik Parti

aktivistlerinin oluşturduğu daha eski bir kuşaktan çoğu insan, GAA'den çıkmıştı. Hareketteki politik bölünmeler ayrışmalara yol açtığında, evvelden özgürleşmeci bir strateji benimsemiş olanlardan çoğu, bunu pratik olmaktan uzak ve kazanılamaz bulduğundan, seçim politikasının çekimini diğer politikalardan daha çok hissetmişti. O'Leary (Abzug'la birbirine girmiş lezbiyen Demokrat) GAA'de başladı, ayrılıkçı Lezbiyen Feminist Özgürleşme grubunu kurmaya yardım etmek için buradan ayrıldı ve mücadeleyi "satma" kaygılarına rağmen, kendini Demokratik Ulusal Komite'nin Gey ve Lezbiyen grubunun başkanı olarak buldu.[10] O'Leary'nin anlattığı üzere "Harvey Milk suikaste kurban gitmişti ve Dan White [Milk'in suikastçisi] davasından sonra San Francisco sokaklarında isyan olmuştu. Fakat birçok insan savaşımızı sokaklardan gücün hükmettiği koridorlara çekme zamanı geldiğini fark etti."[11] Sosyalist yazar Lance Selfa dinamiği açıklıyor:

> Geniş çaplı toplumsal ajitasyon döneminde gelişen bu yeni toplumsal hareketler vatandaşlık hakları ve Vietnam Savaşı karşıtı hareketlerin yüzleştikleri seçimlerin çoğuyla yüzleşti. Bu seçimler, halk tabanlı militan kampanyalarla daha çok lobicilik ve seçim faaliyetine yönelmiş olanlar arasında bu hareketlerin içerisinde bölünmeler olarak tezahür etti. İkinci grup, kaçınılmaz olarak Demokratik Parti'nin çekim gücüne kapıldığını hissettiğini gördü.[12]

Bazı aktivistlerin 1970'lerin başlarından itibaren çoğu eyaletteki kanun kitaplarında sodomizm yasalarına karşı çıkmaya odaklanması, gey vatandaşlık hakları meselesini onların platformlarına çekmek için yasa koyuculara lobi yapmaya ve politik partiler için mücadele etmeye itti. Günümüzün büyük ölçüde icra edilmiş hava cıva performanslarının aksine, partilerin konvansiyonlarında büyük parti platformlarının gerçekten kavgasının verildiği bir dönemdi. Başkan adayı George McGovern önceki desteğini çektikten sonra, kürtaj hakları maddesiyle birlikte, (*Roe ve Wade*'in kadınların seçme hakkını güvence altına almasından bir yıl önceydi) gey ve lezbiyen maddesi de çekildi.[13] Aslında bir gey sözcünün konvan-

siyona hitap etmesi gibi daha önce eşi benzeri görülmemiş bir olaydan sonra -saat 02.00'de- kampanya onun ardından gey hareketini "çocuk tacizi, seks işçiliği ve fuhuşa" bağlayan gey karşıtı bir sözcünün söz almasını sağladı.[14]

Katılımcıların 1972 Demokratik Ulusal Konvansiyon kayıtlarında öne çıkan şey, radikal taleplerin ne kadar çabuk iktidardakilerden gelen yarım ağız bir görüşme kabulüyle suya düştüğüydü. Hepsi bir yana bazı aktivistler, kristal bardak ve gümüş çatal bıçak takımıyla süslü bir akşam yemeğine tav olmuş, politik düzlemde çocuklar masasına denk düşen bir şey sunulmasına rağmen, bir yıl içinde özgürleşmeyi talep etmekten "sofrada bir sandalye" için müzakere etme durumuna düşmüştü. Demokratlardan bağımsız örgütlenmeye isteksiz olduklarından iyi aktivistler bitmek bilmez bir kendini uyarlama ve taviz verme yoluna girdi. Hepsi, hatta eski militanlardan çoğu, kendilerini Demokrat Parti'nin kucağına atmasa da, gücü seçim sınırları içerisinde arayanlar kendilerini gücünü kaybeden bir hareket içerisinde en görünür ve baskın pozisyonlardan bazılarında buldu. Mesela, David Mixner, 1960'larda Arizona'da çöpçülerin sendikalaşmak için dayanışmalarını sağlamaktan Vietnam Savaşı'na karşı mobilize olmaya geçti ve sonra 1993'te, o yıl Washington'daki yürüyüşü organize etmeye yardım ettikten sonra, Clinton'ın gey ve lezbiyen cemaati konusunda danışmanı olarak Beyaz Saray'a girdi.[15]

1976 seçimi için Demokratik Parti ön seçimlerinde Georgia valisi Jimmy Carter "cinsel yönelim temelli ayrımcılık da dâhil olmak üzere bireylere karşı her türlü ayrımcılığın karşısında" olduğunu söyledi.[16] Demokratik parti adaylığını kazandığında ulusal gey dergisi *Advocate*'e, "federal güvenlik işlerindeki şantaj meselesini nasıl ele alacağımızı" bilmediğini söyleyip, yoğurdu üfleyerek yiyordu.[17] LGBT'lerin tüm yasal kısıtlamalarına son vererek, şantajı etkisiz ve gereksiz kılmak aklının ucundan geçmemişti. Bu tip yasalar masasının önünden geçmemişti bile. Aslına bakılırsa, daha önceki savaş sonrası Cumhuriyetçi yönetimlerle karşılaştırıldığında, onun yönetiminde ordudan daha çok gey ve lezbiyen atılmıştı.

Yüksek Mahkeme, 1986 yılına ait *Bowers ve Hardwick* davasında Georgia'nın sodomizm kanunu savunan şoke edici bir karara vardı ve yetişkinlerin evlerindeki mahremiyetlerinde anal ya da oral seks yapmak konusunda anayasa tarafından korunan hakları olmadığını iddia etti. Bu davayı mahkemeye getiren Michael Hardwick'ti, Atlanta polisi tarafından kelimenin tam anlamıyla yatağından sürüye sürüye indirilmiş ve erkek sevgilisiyle yatağında cinsel ilişkiye girerken yakalandığı için hapse atılmıştı. Bu karar, en az bir en çok yirmi yıl hapis yatmak üzere sodomizmi cezalandırarak, vatandaşlık haklarına ciddi bir darbe vurmuştu.[18] AIDS'in New York Şehri'nde genç erkeklerin en büyük katili olduğu belgelendiği sırada,[19] önde gelen Demokratlardan gelen tepkinin ne kadar acınası olduğu dikkate değer. Jesse Jackson bir yana, partinin 1988 başkanlık adayı Michael Dukakis de dâhil olmak üzere, en saygın Demokratların çoğu LGBT meselelerine uzak kaldı – Dukakis daha da ileri giderek geylerin koruyucu aile olma haklarına ve konvansiyon içerisinde grup kurmalarına karşı geldi.[20]

Fakat Clinton yönetiminin ikiyüzlülüğüyle boy ölçüşecek çok az şey vardır. Oscar Ödülü'ne aday empati performanslarının usta konuşmacısı Clinton'ın "acınızı hissetme"si meşhurdur ama görünen o ki acınızı azaltmak için hiçbir şey yapamaz. İkinci Bölüm'de ayrıntısıyla anlatıldığı üzere, makama ordudaki geylere karşı sert kanunlara bir son verme vaadiyle geldi, dört gün sonra pes etti ve gey ve lezbiyenlerin dolaplarına geri dönmesi için bir başkomutan tarafından verilmiş belki de bilinen tek emri imzaladı. Resmen "Sorma, Söyleme, Peşine Düşme" olarak bilinen politikası, başlangıçta ayrımcılığın daha halim-selim bir biçimi olarak algılanıyordu ve ordudaki LGBT'lerin görevlerine devam etmesine karşı cadı avı başlatmaya izin veriyordu. Ordu Hizmetlileri Yasal Savunma Ağı durumu şöyle özetliyor:

> Yasanın 1994'te uygulanmasından bu yana 12.500'den fazla kadın ve erkek işten çıkarıldı. 2005 Devlet Hesap Verme Ofisi raporuna göre bunlardan "misyon açısından önemli" uzmanlar olan yaklaşık sekiz yüz kişi -pilotlar, istihbarat analistleri,

askeri doktorlar ve dil uzmanları- işten çıkarıldı. Mavi Kurdele Komisyonu Raporlarından biri mali hesap yılı 1994'ten 2003'e görevden alınan hizmetlilerin yerine yenisinin getirilmesi ve eğitilmesinin 368,8 milyon $'ı aştığını buldu.[21]

Clinton, kendi yönetiminde hizmet etmek üzere geyleri işe alsa ve Beyaz Saray'da gey liderlerle daha önce benzeri görmemiş bir buluşma gerçekleştirse de, bu bireysel gey ve lezbiyenlerin bazılarının hayatlarının zenginleşmesi bir yana bırakılırsa, kamu politikası ve milyonlarca LGBT'nin hayatları kayda değer bir gelişme göstermedi. (Aslına bakılırsa, bu Beyaz Saray ziyareti bile içeri giren geyleri ararken, AIDS'le temas olmasın diye lastik eldiven giyen -ki bu şekilde geçmesi fizyolojik olarak imkânsız- Gizli Servis personeli yüzünden fiyaskoya dönüşmüştü.)[22] Bu reklamı fazlasıyla yapılmış buluşmanın, Beyaz Saray'a bu önde gelen figürlerin çoğunun bolca iyi niyetini kazandırdığı kesin; Ulusal Gey ve Lezbiyen Görev Gücü lideri Urvashi Vaid'ın söylediği üzere "Gey liderliğini, tam da yüksek sesli olması gerektiğinde, oy birliğiyle sessizliğe itti."[23]

Clinton'la buluşmuş olanların da aralarında bulunduğu İnsan Hakları Kampanyası (HRC) liderleri, bir zamanlar gey ve lezbiyenler için (ama translar için değil) geniş bir vatandaşlık hakları yasa tasarısı olan şeyin dar ve o kadar etkili olmayan, (bazı) işyerlerinde ayrımcılığı yasaklayan bir yasa parçasına -ENDA- dönüşmesinde önemli bir rol oynamıştı. O zamanlar, bugün de olduğu üzere, gelecekte artarak gerçekleşecek ilerlemeler için o sırada ödün vermenin zorunlu olduğu iddia ediliyordu. Dini kurumlar (ki devlet onları vergiden muaf tutmuştur), küçük işletmeler ve ordu, iki yıl sonra yenilgiye uğrayacak 1994 versiyonunda dışarıda tutulan iş yerleri arasındaydı.[24] O zamandan bu yana, cinsiyet kimliği dilini de kullanan bir tanesi de dâhil olmak üzere, birçok versiyonu oldu fakat hiçbiri iki meclisten de geçmedi. Bugün yürürlükte olduğu üzere, birçok şehir ve kasabayla birlikte yirmi eyalet ve Washington D.C. cinsel yönelime dayalı ayrımcılığı yasaklıyor, her bölgedeki yasanın işveren büyüklüğü ve tipine dayanan istisnaları var.[25]

Her ikisi de liberal Demokrat olan açık gey milletvekili Barney Frank ve Senatör Ted Kennedy meclisten geçen (ama Senato'dan geçmeyen), teklif edilebilecek en gerçekçi şeyin bu olduğunu iddia ederek transları dâhil etmeyen 2007 ENDA versiyonunu savunmak üzere HRC'ye katıldı. Ulusal Gey ve Lezbiyen Görev Gücü (NGLTF) ve büyük LGBT emek savunucu grubu Pride at Work (İşte Onur), onlara güvenerek trans bireyleri dışlayan yasalara yapılacak herhangi tavize muhalefet etmek için trans gruplara ve diğerlerine katıldı. Buradaki sorun politik taviz verilmesinin kabul edilir olup olmadığı değil, hangi şartların üzerinde müzakere edilemez ve ilkede kabul edilemez olup olmadığıdır. *San Francisco Guardian* ve Transgender Yasa Merkezi'nin 2006'da yayımladığı bir araştırmaya göre San Francisco'daki translar yılda 15.300 $'dan az kazanıyor, sadece % 25'inin tam zamanlı işi var ve yüzde 9'unun bir gelir kaynağı yok.[26] Üç yüz ulusal ve eyalet ölçeğinde LGBT grup, transların dâhil edilmesi için Birleşik ENDA'yı oluşturdu ve "transgender olmayan gey, lezbiyen ve biseksüel insanlara yapılan ayrımcılığın çoğu toplumsal cinsiyet normatif görüntü ve davranışlar hakkındaki önyargılarda kök salar – yani istihdam ayrımcılığı konusunda daha hassas olan çok kadınsı gey erkeğin ya da çok erkeksi kadının başına gelen şey."[27] Taviz verenlerin aldığı mektuplardan tipik bir tanesi, takma ad kullanan bir transtan geliyordu, herkesi kapsayan bir ENDA için milletvekili Frank'e şöyle yazıyordu: "Hayatımızı kazanma hakkımızın korunmasına desteğine neden layık değiliz? … günün birinde dolaptan çıkabilmeyi ve olduğum şeyi dünyayla paylaşabilmeyi umuyorum ama ENDA'nın sunacağı temel himayeler olmaksızın o günlere daha çok var."[28]

Trans aktivistlerin cinsel azınlıkların vatandaşlık haklarını kazanmaya çalıştığı otuz küsur yıldan sonra bir köşeye atılmamaları ve Milletvekili Frank'in sözleriyle bir diğer "uçurum" olarak son cinsiyet kimliği "taviz"ini kabul etmemeleri gerektiğini iddia etmeye hakkı var.[29] Bu "liderler" rollerini LGBT cemaatin taleplerini iktidardakilere sunmak yerine, aktivistlerden gelen talepleri sus-

turma ve hayatları bu yasalar tarafından doğrudan etkilenenlere perde arkasında yapılan anlaşmaları satmak olarak görüyor.

Bu, yeni bir şey değil. Hawaii Yüksek Mahkemesi, 1993'te hemcins çiftlere evlilik cüzdanı verilmemesinin cinsiyet temelinde insanları ayrımcılıktan koruyan eyalet kanunlarının ihlali olduğuna karar verdiğinde, aktivistlerin evlilik hakkı kazanması konusunda hareket için bir momentum kazandırmaktan ziyade, dava politik bir futbol maçına dönüşmüştü. Cumhuriyetçiler, 1996'da ön seçim döneminde Evlilik Koruma Yasası'nı (DOMA), eyaletlere de federal hükümete de diğer eyaletlerde yapılmış hemcins evliliklerini tanımamasına izin veren ve evliliği kadın ve erkek arasındaki bir birliktelik olarak gören yasa, ısrarla talep etti. Clinton, bağnazlara karşı çıkmak şöyle dursun, her iki mecliste de Demokratların çoğunluğuyla birlikte pes etti. Bir tarihçinin olayı anlattığı üzere: "Gecenin bir karanlığında, bu utancı kaydedecek kamera ve mikrofon yokluğunda Başkan Clinton DOMA'yı imzaladı."[30] Vermont valisi Howard Dean, yedi yıl sonra, hemcins çiftlere, evlilikten ziyade, sivil birliktelik sunan yasayı imzaladı, yine gecenin bir karanlığında. 1972'de, gece 02.00'de, gey kongre sözcüsünün kalabalığa seslendiği zaman olduğu gibi, Demokratlar gey vatandaşlık haklarıyla uğraşan bir stratejiyi ancak kamu görünürlüğünden uzakta taahhüt ediyorlardı- ya da daha uygun metaforla "dolapta."

Ulusal LGBT liderliği, 1996 seçimlerine yaklaşan haftalarda mücadele etti, seçmenlerine Evlilik *İnkâr* Yasası'nı"* satmak için çabaladı, hatta yerel gruplara rüşvet olarak binlerce dolar verdi.[31] O zamanlar ölümüne Clinton destekçilerinin retoriğine rağmen, Clinton'ın bizzat hemcins evliliğini kınadığı kayıtlardadır: "Hemcins evliliğine karşı olmaya devam ediyorum. Evliliğin bir erkek ve bir kadın arasındaki birlikteliğe hizmet eden bir kurum olduğuna inanıyorum. Uzun zamandır benimsediğim konum bu ve bu konumum gözden geçirilme-

* Yazar, DOMA üzerinden kelime oyunu yapıyor. DOMA'nın tam açılımı Defense of Marriage Act'ken, Defense'in D'si ile Denial'ın D'sini değiştirerek, yasayı Evlilik İnkâr Yasası haline getiriyor (ç.n.)

yecek ve yeniden ele alınmayacak."[32] Vaid, Carter ve Clinton yönetimleri arasında bir paralellik kurdu: "On altı yıl içerisindeki en büyük değişiklik kıdemli görevlilerle görüşmekten doğrudan Başkan'la görüşmeye yükselmek gibi görünüyor ama pratikteki etkileriyle kıyaslandığında, bu fark kolayca göz ardı edilebilir."[33]

Massachussetts ve California'da tam evlilik hakları ile ilgili kavga 2004 seçimlerinde yeniden gündeme geldiğinde, hareketi dizginleyen yine Demokrat Parti oldu ve sonra seçimlerdeki kayıplarından dolayı onlara göre sağ kanada "destek bulacakları bir konum" verdikleri için aktivistleri suçladılar.[34] Yine San Francisco belediye başkanı Gavin Newsom gibi reform arayanları, başkanlık seçimlerinden önce "gösteri gibi evlilikler" icra etmekle suçlayan gey milletvekili Barney Frank oldu.[35] Demokratlar, bu saldırıların arkasındaki bariz oportünizm bir yana, LGBT'lerin vatandaşlık hakları arzularına ulaşmak için muhafazakar Amerikalıları beklemek zorunda olduğunu varsayıyor. Fakat haklar tepki duyanların onayını bekleyemez. Bu mantığa göre, siyahlar da taleplerine ulaşmak için kamuoyunu beklemeliydi. Fakat 1968'de Yüksek Mahkeme anayasaya aykırı olduğu gerekçesiyle ırklar arası evliliğe yasakları feshettikten *sonra* kamuoyu yoklamaları siyahlar ve beyazlar arasındaki evlilikleri Amerikalıların sadece yüzde 20'si onayladığını gösterdi.[36]

2008'de Barack Obama ile ilgili son derece rahatsız edici bir şey oldu, siyah bir erkek ile beyaz bir kadının oğlu olan Obama, iş hemcins evliliklerine gelince "eyaletlerin haklarını" hatırlattı. Bu, özellikle California mahkemesi kararı için geçerlidir çünkü mahkeme 2008 kararında bizzat Obama'nın kendi ebeveynlerinin yasal olarak evlenmesine fırsat tanıyan, iki ırktan çiftlere evlenme kapısı açan altmış yıllık kararı emsal olarak kullanarak, gey evlilik yasağını iptal etmişti. İroniktir ki 2008 seçimi öncesindeki kamuoyu yoklamaları, hemcins evliliğini onaylamaya açık açık giden tüm ilgili sorulardan bir rotayla, hemcins evliliğine anayasal yasağa büyük ölçüde muhalefet ve buna muhalefet edildiği kadar evlilik haklarına destek gösteriyordu.[37] Aktivistlere, geriye Obama gibi politik lider-

lerden gerçek bir vurgulu destek gelse kamuoyu ne yönde olurdu diye uzun uzun düşünmek kalıyor.

Şimdiye kadar hiçbir önde gelen Demokrat, kurumsal ayrımcılığın ortadan kalkmasını savunmak üzere LGBT'lerin maruz kaldığı süregelen adaletsizlikler, şiddet, ayrımcılık ve günlük aşağılamaları tartışmak için televizyonun en çok izlendiği saatlerde ekrana çıkmadı ya da ulusal gazetelerin ön sayfalarında yer almadı. Diğer bir deyişle, bu liderler liderlik yapmıyor, bunun yerine elitlerin emellerini seslendiriyor ve politik plaseboları zafer diye yutturarak prestijlerini, paralarını ve cinsel yönelimlerini kullanıyorlar. Çok güçlü savcılara ve Demokratik Parti görevlilerine -cinsel yönelimleri ne olursa olsun- tartışmayı yönetmek için izin verildiği müddetçe, ezilenlerin büyük çoğunluğu tam haklarına hiçbir zaman kavuşamayacak. Cinsel azınlıkların vatandaşlık haklarını elde etmesi için şirket temelli stratejilere ve Demokratlara güvenme geleneği güçsüz bir politika. Başarılı bir hareket stratejisi, bu yüzden, Demokratik Parti'den bağımsızlaşmakla başlamalı.

Hareketten Pazara

Milyonlarca LGBT ve ittifakları her yıl tüm dünyanın büyük şehirlerinde birbirinden son derece farklı kalabalıkları çeken gey onur yürüyüşlerinde Stonewall İsyanlarını anıyor. Bu katılımcıların çoğunluğunun bu devasa kutlamaların kökenlerini bilip bilmediği bir muamma. Bu etkinlikler, tarihsel ve politik içeriğinden büyük ölçüde arındırılmıştır ve giderek genişleyen LGBT pazarına metalarını satmak için araç olarak büyük bankalara, içki imalatçılarına ve diğer işletmelere yenilmiştir. Bu etkinliklerde hem cesaret verici hem cesaret kırıcı bir şey var. Cesaret verici çünkü birçok insan için açılma, cemaatin bir parçası olma ve birlik içerisinde şenliği kutlama, hatta yeni arkadaşlar ve partner bulmanın zor olduğu bir toplumda potansiyel sevgililer bulma fırsatları yaratıyor. Cesaret kırıcı çünkü Miller ve Citibank gibi birçok büyük şirket kuruluşuna gökkuşağı renkleriyle sömürü girişimlerini genişletmek için ortam sağlıyor.

Bu yürüyüşler, başta, New York ve Chicago gibi geyler için kurtarılmış bölgelere sahip büyük şehirlerde LGBT'lerin toplandığı ve gey özgürleşme mesajını yaymak için dışarı doğru aktığı mahallelerde başlıyordu. Bugün ise genelde katılımcıların barlara ve clublara saçılmasını teşvik eden "gey gettosu" ya da "geyhalle" denilen mahallelere ya da yakın bölgelere akıyor. Kim ne derse desin, rotanın yeniden çizilmesi bir tesadüf değil. Aslında bu yürüyüşlerin pazar potansiyelini ilk fark eden Stonewall Inn'in menajeri Ed Murphy, 1972'de Christopher Caddesi Festival Komitesi'ni oluşturdu ve tarihin ironik dönüşüyle gey getto işletme sahiplerine hem para hem kaşe sağlamak için iki yıl sonra başarılı biçimde yürüyüş rotasını değiştirdi.[38]

Bir zamanlar evrensel olarak tiksinilen bir azınlığın kamu gözünde şık bir pazar nişine dönüşmesi kapitalizmin cinselliği metalaştırıp bir tabakayı kendi toplumsal aykırılıkları temelinde vahşi tüketicilere ve hayat tarzı avcılarına dönüştürüp, nasıl yeniden ambalajlayabildiğinin ispatıdır. Amerikan yönetici sınıfının bir kanadı ısrarla toplumsal açıdan tepkici politika ve fikirler talep ederken, diğeri LGBT'lerden eğlence seven, çok para harcayan, yukarı doğru sosyal hareketlilik içerisinde, efemine, genelde beyaz, seksi (ama genelde sekssiz), bir düz cinsel ahbabı portresi yaratmanın faydasını görüyor. Fakat nasıl televizyon ve film orta sınıfa hatta zengin yaşam tarzı ve dünya görüşüne uydurmak üzere çoğu düzcinsel hayatının ve yaşam koşullarının gerçekliğini çarpıtırsa, anaakım medya projesi de kimin gey olduğu ve çoğu geyin nasıl yaşadığı ile ilgili tamamen yanlış bir portre sunuyor. Bu pazarlama saldırısı, 1990'ların başında daha önce dolapta kapalı kalmış milyonlar için kapıyı iyice ardına kadar açarak, AIDS'e karşı ilaç ve tedavi talebini agresif biçimde sürdüren LGBT'lerin daha çok görünür olmalarına cevaben yeni boyutlara ulaştı. Bu şizofren yaklaşım, o zamandan bu yana, geyleri bir an komedi malzemesi gibi gösterip bir başka zaman onlara hakaret etti, ve birçok Batı ülkesinde ileri kapitalizmin bir öğesi olarak sürdü.

Homo Economicus'un dediği üzere, "imaj ve gerçeklik arasındaki uçurumun çıplak bir göstergesi olarak 1993'te, "gey hareketi"nin zir-

vesinde, gey yanlısı yasaları iptal etmek ve gey karşıtı politikalar oluşturmak üzere tüm ülkeden on dokuz yasa teklifi geçti, geyler içinse tek yerel ya da eyalet çapında yasama çalışması mevcut değildi.[39] "Lesbian chic"in* popüler medyada moda olduğu yıldı. Kuşe kâğıda basılan, kültür ve yüksek sosyete dergisi *Vanity Fair* Ağustos'ta lezbiyen şarkıcı K.D. Lang'in takım elbisesiyle, berber koltuğunda geriye yaslandığı, şakacıktan traş olduğu ve süper model Cindy Crawford ilgisinin keyfini sürdüğü bir kapak yapmıştı. Bu arada *Newsweek* lezbiyenlerin sonunda güce ulaştığını iddia ediyor -en azından beyaz, paralı ve teamüllere uygun çekiciliğe sahip olanlar- ve kapak makalesinde şu soruyu soruyordu: "Lezbiyenler Güçlü ve Dolaptan Çıkıyor: Hoşgörünün Sınırları Nedir?"[40] Absolut votka, Benetton kıyafetleri, Miller bira ve onlarca diğer ürün gey dergilerinde yeni kitleyi hedef alan reklamlarla görünmeye başlamıştı, bir yandan reklam müdürleri iddia ediyordu ki: "Gey Pazarı: Korkunun Kendisinden Başka Korkacak Şey Yok."[41] AIDS'in patlaması ve reklamcıların bilerek uzak durduğu gey militanlığının zirveye çıkması yüzünden seksenlerde düşüşte olan gey reklamcılığı, doksanlarda pazarı hedef alan ulusal markalarla ciddi bir yükselişe geçti. Miller birasının sözcülerinden bir kadın, neden şirketinin bütün gey mahalleleri ve barlarında reklam kampanyalarının bulunduğunu dürüstlükle açıklıyordu: "Geylere ve lezbiyenlere ürünlerimizi pazarlamamızın nedeni iş, çünkü ürünümüzü tüketicilere satmak istiyoruz. Daha karmaşık bir nedeni yok."[42]

Dollars and Sense dergisi "Gey Pazarlamacılığının Önemi" başlıklı yazıda bu paradoksla ilgili çok ilginç bir hikâye aktarıyordu.[43] Makalede gey pazarlama hizmetlerinin zengin gey mitini yaratmak için -ki bu mite birçok çevrede hâlâ inanılıyor- LGBT serveti ve hayat tarzı hakkında işletme yöneticilerine yanlış temsile dayalı istatistiklerini pazarladığını gösteriyor. Geylerin yönettiği Strub Medya Grubu belli lezbiyen ve gey dergilerinin okuyucularına o yıl genel nüfusta bu rakam 36.500 iken, ortalama gey hanesinin gelirinin çarpıcı bir 63.100 $'a ulaştığı bir anket yaptı.[44] Bu rakamlara, çoğu LGBT hanesinin ço-

* Düzcinsellerin tarz sahibi dykelara duyduğu hayranlık. (ç.n.)

cukları olmadığı (bu iddia bugünden ziyade o dönem için doğruydu) için pazarlamacıların bu yeni vaftiz edilmiş DINK'leri (çift gelir çocuk yok)* hedef alan sürüyle fırsata sahip olacağı içgörüsü de eklendi. *Wall Street Journal,* gey hanelerinin "birçok reklamcının peşinde olduğu" eğitim ve hayat tarzı karakteristikleriyle "rüya gibi bir pazar" olduğunu ifşa etti.[45]

Ulusal Gey Gazeteleri Birliği, 1988'den itibaren, LGBT gazete okuyucularına anket yaptı ve anketler LGBT'lerin, genel nüfustaki yüzde 18 oranına karşın, yüzde 59,6'sının üniversiteyi bitirdiği sonucuna ulaştı. Bu birlik, ek olarak, LGBT okuyucuların, geneldeki yüzde 15,9 oranına karşın, yüzde 49'unun uzman meslek sahibi olduğu sonucuna vardı; dergi ve gazete sahibi gey iş adamlarını temsil ettikleri için reklamcıları tavlamak amacıyla bu sonuçları yayınlamakta çıkarları vardı.[46]

Overlooked Opinions (Gözardı Edilen Görüşler) gibi grupların topladığı, müşteri tercihleri ile ilgili istatistikler, eğitim ve gelirle ilgili rakamların bu kuşe, hayat tarzı dergilerini okuyan ya da anketlerin dayandığı belli tip gey etkinliklerine katılanların ötesindeki daha geniş çaplı LGBT nüfusu için hiç de güvenilir olmadığını ortaya çıkardı. Nasıl *Ebony, Essence* ve *Jet* dergilerinin siyah okuyucuları ortalama Afro-Amerikalı'dan yüzde 41 ile yüzde 82 arasında daha fazla kazanıyorsa, LGBT dergi okuyucuları da gelir seviyeleri daha geniş bir nüfus için genelleştirilemez monolitik bir cemaati temsil etmiyor.[47] Aslına bakılırsa, 1994'te bilimsel anketler yapıldığında, yukarı doğru hareketlilik içerisinde olan "guppie"lerden (kentli, mesleki uzmanlık sahibi geyler) ziyade, çoğu gey bireyin gelirinin düzcinsel erkeklerinkinden biraz daha az olduğu (21.000 $ ve 22.500 $) ve lezbiyen bireylerin düzcinsel kadınlara oranla gelirinin biraz daha yüksek olduğu ortaya çıktı (13.300 $ ve 13.200 $).[48] LGBT'lerin heteroseksüellere karşılaştırıldığında benzer ya da daha az gelirleri olduğunu gösteren ve giderek artmakta olan verilere ek olarak, uzun zamandır ayrımcılık ve saldırılar için hedef alınan bir nüfusun her bireyinin pazarlamacılara cinsellikleri hakkında açık olması pek mümkün değil. Ayrıca onlara

* DINK: "Double Income No Kids"in (çift gelir çocuk yok) kısaltması. (ç.n.)

daha kolay açılmalarını sağlayan finansal ve destek ağlarına sahip olma ihtimali yüksek olanlar -yani orta ve üst sınıf- daha güvenilir istatistiklerden bile kaçmayı becerebilir.

Bu alanda araştırmacı olan Katherine Sender, kadın ve erkek arasında süregelen ücret farklılıklarından ve bunun LGBT hane geliri ile ilişkisi üzerinden tahminde bulunuyor. Gey serveti ile ilgili "Çift Gelir Çocuk Yok" kalıp yargısı bekâr geylerin ortalamadan yüksek gelirlerini değil, hane gelirlerindeki cinsiyet eşitsizliklerini yansıtıyor." Şöyle devam ediyor, "Kadınların ortalamada erkeklerin gelirlerine oranla sadece yüzde 74 kazandığı cinsiyetteki gelir farklılıkları hane gelirlerinde birbirine karışıyor: gey ve heteroseksüel çiftler yaklaşık aynı parayı kazanırken, lezbiyen çiftler yüzde 18 ile 20 arasında daha az kazanıyor."[49] Yıllardır yapılan araştırmalar bu aldatıcı istatistikleri düzeltmeye çabalasa da, bugün gey gelirleri ile ilgili basit bir Google araştırması, hem geyler hem lezbiyenler için ortalama hane gelirini, düzcinsel hanelerin epey üstünde olacak biçimde, "yaklaşık 80.000 $" olarak gösterdiği Community Marketing 2008 rakamlarına bağlıyor.[50] Bu rakamlar, geçmişte olduğu gibi, satın alım alışkanlıkları onları pazar araştırmacılarıyla irtibata geçiren üst orta sınıf lezbiyen ve geylerin çok küçük bir dilimini temsil ediyor. Bu anketin eş sponsorunun Absolut Vodka olması şaşırtıcı değil. Aslında Urban Institute'un 1999 için son rakamlarına göre, gelirlerinin zirvede olduğu yıllarda (yirmi beş ila elli dört yaş) geylerin haneleri için ortalama geliri bir erkek ile kadının, medeni hallerinden bağımsız, hanelerine giren gelirden 3.000 $ *az*.[51]

Olgulara rağmen, herhangi sıradan TV izleyicisi ya da dergi okuyucusu, neredeyse her zaman beyaz, erkek ve zengin gösterilen LGBT'lerin -kadınların neredeyse hep beyaz ve zengin olduğu, parti ve yemeğe çıkmak için bol bol boş zamanı olan *L Word* hariç- çarpıtılmış imajlarından müteşekkil, bir menüye düzenli olarak maruz kalıyor. *Will and Grace* (zengin gey avukat ve kadınsı manitası), *Queer Eye for the Straight Guy* (boş kafalı, tüketim meraklısı, moda uzmanları) ve *Queer as Folk* (club ortamına takılan beyaz, gey, mes-

lek sahipleri) norm olarak satılan fantezi hayatı eve taşıyor. Çarpıcı istisnalar arasında HBO'nun çığır açan dizisi *The Wire* var, bir dizide başkarakter olarak ilk kez gettoda yaşayan, açık gey siyah bir gangster anlatıldı. Ancak bu özel kablolu kanal dizisinin kendine çektiği Amerikan TV izleyici kitlesi yüzde birden az.[52] HBO'nun başarılı *True Blood* dizisinin başrol oyuncusu kaslı, kraliçeliğinden utanmayan, ağzı bozuk, tüm dikkatleri üstüne çekmeyi seven gey bir şefti ve adam bir bölümde orta yaşlı, beyaz, erkek bir politikacıyla, hiç şüphesiz TVland izleyicisi bir Güneyli, birlikte oluyordu.

Sağın ürünlerini geylere açık açık pazarlayan ve çalışanlarına eşit fırsatlar sunan Miller ve Levi's gibi şirketlere saldırma çabaları başarısızlığa uğrarken,[53] sağ kanat, vatandaşlık hakları kazanımını tersine çevirmek için, savaşlarında lezbiyen ve gey gelirleri ve hayat tarzları hakkındaki çarpıtılmış istatistiklerden başarıyla faydalandı. Bu stratejinin ilk büyük başarısı, 1993'te *Gey Hakları/Özel Haklar: Gey Gündeminin İçinde* adlı, LGBT'lerin ezildiği anlayışına meydan okuyan, gey karşıtı, cafcaflı ve içi boş bir video hazırlayarak kazanıldı. Hıristiyan Koalisyonu ve Geleneksel Değerler Koalisyonu (TVC) gibi gruplar, Washington'daki 1987 ve 1993 yürüyüşlerinin görüntülerini birbirine ekleyip, geylerin "özel bir azınlık sınıfı" olarak vatandaşlık hakları koruması almaları gerektiği fikrini bizzat hedef aldı. Gey ve lezbiyen hane gelirleriyle 1990'daki ortalama Afro-Amerikalı hane gelirleri (12.166 $) üzerine ABD nüfus sayımı verilerini karşılaştırarak, bu "ayrıcalıklı" grubun "özel haklarını" reddetmek için nedenler öne sürdü. Video tüm Meclis üyelerine ve Siyah ve Beyaz kiliselerine ve birçok cemaat grubuna ücretsiz gönderildi. Meşhur bağnaz Senatör Trent Lott istenilen sonucu aldı: "insanların onca yıl kazanmak için çalıştığı meşru vatandaşlık haklarıyla dalga geçmek, bu... Bu tip bir tanımayı bahşetmek zaten kanun kitaplarında bulunan her tür yasayı baltalayacaktır ve bu tip himayeleri hak eden birçok insanı incitecektir."[54]

Colorado için Aile Değerleri, bu videoyu ve istatistikleri, değerlendirerek "geyler ekonomik açıdan dezavantajlı olmadığı gibi Ame-

rika'daki en zengin gruplardan biri!" diye iddia ederek, gey karşıtı Yasa Değişikliği 2 oylamasını başarıyla gündeme getirerek, kullandı.[55] Ve LGBT aktivistlerinin yıllardır söylediği gibi, bu ideolojik saldırıların ölümcül sonuçları olabilir. O yıl Texas'ta gey cinayetlerinin patlaması, *Vanity Fair*'i bu cinayetlerin arkasında ne olduğunu anlamak üzere mahkûm olmuş katillerden biri Donald Alrich'le görüşmeye itti. Aldrich muhakemesini şu şekilde açıklıyor:

> Bana verilebilecek en iyi iş, bir lokantada asgari ücret ya da biraz daha üstünde para kazanmak ve neredeyse aralıksız çalışarak... Ama şimdi buradalar, Tanrı'nın İncil'de tamamen lanetlediği bir şeyi yapıyorlar. Ama ellerine geçen her şeye bakın, güzel olan ne varsa hepsinin ellerinde. Tüm bu güzel işlere sahipler, bir masada ya da klimalı bir binada oturuyorlar, ter yok, kıçlarını sıkacak bir şey yok ve paraları var... Eh, buna diş biliyorum.[56]

1990'larda baş gösteren LGBT pazarlama manyaklığı, kısmen, geylerin anaakım toplumun dışına itilip marjinalleştirilmesinin arzulanabilir bir pazar oluşturmasıyla iyileştirilebileceği varsayımıydı. Gey ve lezbiyenler, terk edilmiş evsizler gibi şirketlerin kurtarmasını bekleyerek, toplumsal açıdan kırılgan ve bu yüzden sadece bir pazarlamacı rüyası olmakla kalmayıp, zaten yeterince kötü olan baskıcı yasaları ve düşük toplumsal konumu bir parça düzeltebilme konusunda ümitsizmiş gibi gösterildi. *American Demographics* "bu tüketiciler anaakım toplumun dışına itildiği için pazarlamacılardan gelen tekliflere açıklar." diyordu.[57] LGBT'lere, gerçek politik ve toplumsal güç elde etmede herhangi organize edilmiş araç yokluğunda, kapitalist toplumun ikamesi, niş tüketici "gücü," yani reklamcıların gey orta sınıf arzusu gibi bir anlayışı pazarladığı ürünler için kişinin para harcama seçeneği sunuluyor. Bir analistin açıkladığı üzere, "Gey"business class" ticari güç ve tüketici gücü yoluyla açık bir özgürleşme ve kendini ifade retoriği kullanıyor. Gey pazarlarının görünürlüğü ve gücüne dayanan bir gey özgürlüğü versiyonu sunuyor."[58]

Kapitalist pazarlama teknikleri dünyasında buna pek de eşsiz denemez. Virginia Slims' sigara reklamlarının genç kadınlardan yeni bir kuşağı sigaraya başlatan (ve akciğer kanseri olmalarını sağlayan) dâhiyane 1968 sloganı, "You've come a long way, baby" ("Uzun bir yoldan geldin bebek") gibi, taktik pazar payı kazanmada etkin oluyor. Ayrıca gey ve düzcinsel iş sahiplerinin, bir grup başarısı anlayışı içerisinde, üstü örtük biçimde, LGBT'lerin sınıflar arası ittifakını kabul eden kimlik politikalarını manipüle edebildiklerinin bir ifadesidir. Gey iş insanları ve gey kimlik pazarlayıcıları, işçi sınıfı LGBT'lerin ilerlemelerinin, belirli gey bölgelerine seyahat ederek ve hedeflenmiş gey mekânlarında alışveriş ederek, belirli tüketici mallarını satın almaya bağlı olduğuna ikna etmeye çalışıyor. Bu gökkuşağı fistonlu pazar, sadece LGBT'ler arasındaki gerçek sınıf ayrımlarını örtmüyor, genelinde başarıyı, tüm tüketici toplumunda olduğu üzere, sahip olma, moda ve, bu örnekte, gey kültürü parıltısını elde etmekle eşitliyor.

Son yirmi yıldan fazla bir süredir gey fiziksel estetiğini gelişmesi, aynı zamanda, bu bahsettiğimin bir uzantısı. Özellikle tahkik altındaki gey sağlığına ve geylerin erkeksiliklerine her zaman meydan okunurken, giderek artan sayıda Amerikan gey, cinsellikten bağımsız, her erkeğin emeli olduğu varsayılan gelişmiş karın kasları ve kaslı bedenlerin erkek estetiğini geliştirerek kalıp yargılara ve hastalığa karşı gelmeye çalıştı. Herhangi gey magazinini karıştırın -ya da kapağına şöyle bir göz atın- dediğim, bariz ortaya çıkacaktır. Modern çağın acı bir ironisi çağlardan beri kadın bedeninin dayandığı saplantılı metalaştırma artık cinsiyetler arası bir fenomen haline geldi. Fitness bedenlerinin pazarlanması (ve doğaldışı tüysüzlerinin) gey ve düzcinsel erkekleri kadınlarınki ile aynı görünüş saplantılı seviyeye getirdi. Bu, birbirimizle nasıl göründüğümüzün temel kaygı olduğu bir ortamda ilişki kurmamız, erkekler açısından toplumsal gerileme ya da kadınlar açısından tersine ilerleme olsun, tüm ülkede hiç şüphesiz fitness sahiplerinin ve diyet yardım programı pazarlamacılarının faydasına. Bu dinamik, özgürleşme mücadelesinden "özgürleşme işletmesi"ne dönüşümü özetler.[59]

"Homocon"ların Yükselişi

Yirminci yüzyılda ülkenin en ünlü muhafazakârı belki de McCarthy dönemi savcısı Roy Cohn'du, politik açıdan saldırgan ve dolaptan çıkmamış, kendinden nefret eden Yahudi bir gey adam. 1950'lerin başlarında Ethel ve Julius Rosenberg'i elektrikli sandalyeye götüren hainliğinden onu 1986'da öldüren AIDS virüsünü saklama savaşı Tony Kushner'ın *Angels in America*'sında mükemmel bir sinema diliyle ele alınmıştır. Bugünün gey muhafazakârları ya da "homocon"ları dolaptan çıkmıştır, büyük gazetelerde haklarında haberler yayımlanır ve LGBT cemaatinin temsilcileri olarak TV sohbet showlarında görünürler. Pahalı, yaptırılmış saçlar ve vatkalı takım elbiseler giyinmiş, çok yüksek paralar alan kadın yöneticilerden bir orduda söz konusu olduğu gibi, üst sınıf mertebeleri artık çoğu homoconun bugün uzak durduğu LGBT'lerin sürdürdüğü mücadelelerin sonucu olarak hatırı sayılır bir nüfuzu olan gey ve lezbiyenlerle dolu. Bu homoconların, çok azı bu tarihsel ironiyi kabul edecek olsa bile, geçmiş mücadelelerin bir ürünü olması, niyet edilmemiş sonuçlar yasanın tuhaf bir ifadesidir.

En ünlü sağ kanat gey organizasyonu Log Cabin Republicans'dır, web sitesi gururla şunları söyler: "sınırlı hükümete, güçlü ulusal savunmaya, serbest piyasaya, düşük vergilere, kişisel sorumluluğa ve bireysel özgürlüğe inanıyoruz."[60] Diğer bir deyişle, tesadüfen hemcinslerine çekim duymaya başlamış, utanma sıkılma bilmeyen, emperyalizm savunucusu, serbest piyasa insanlarıdır. Belki de aşırı doz kendine nefret bir yana bırakılırsa, bu grupla ilgili en dikkat çekici şey otuz yıldır Cumhuriyetçi Parti'nin içerisinde çabalaya çabalaya bir hal olmaları, yine de onun için kampanya yaptıkları ve savundukları bir partinin liderliğinin ve çoğu üyesinin saygısını kazanamamalarıdır. Başkanlık adayları onlarla buluşmayı reddetse de, parti kurultayları onları ana maddelerinden dışlasa da, ve Bob Dole bir zamanlar onların maddi desteklerini geri çevirmiş olsa da, Log Cabinite'lar "hayır" cevabını almayı reddeder. Hiçbir şey değillerse, ısrarcıdırlar.

2000 ile 2004'ün sandık çıkış anketleri gey seçmenlerin yüzde yirmi beşinin oylarını Gerge W. Bush'a verdiğini gösterdi.[61] İnsan bu tip anketlerin güvenilirliği ile ilgili ne düşünürse düşünsün, 90'ların başlarından bu yana, Pat Buchanan ve diğer eski muhafazakarların 1991 kongresinde konuşmalarında geylere agresif biçimde saldırdığı zamanlardan bu yana, Cumhuriyetçi sağın "kültür savaşı"* retoriğinde hatırı sayılır bir yumuşama olduğuna dikkat etmeye değer. Bugün Buchanan bizzat ilk açık lezbiyen ve kendi deyimiyle "butch dyke" kadın haber spikeri Rachel Maddow'un yanında oturuyor ve izleyici kitlesinin en yoğun olduğu saatlerde küresel olayları onunla tartışıyor.[62] John McCain'in evangelist Hıristiyan, 2008'de aşırı sağ Cumhuriyetçi tabanı dengelemek üzere seçilen, parti meslektaşı Vali Sarah Palin, kendi başkan yardımcılığı münazarasında gey ve lezbiyenlere "tahammül" çağrısında bulunma zorunluluğu hissetmişti. Çoğu kişinin insanlardan ziyade diş ağrısı gibi şeylere "tahammül" ettiğini bir kenara bırakırsak, bu da bir nevi mihenk taşını temsil ediyor. Bu dönüşüm, esas olarak iki şeye bağlı. Birincisi, bugün, geçmişe oranla, açılmış olan çok sayıda zengin ve güçlü mertebesinde gey var. Cumhuriyetçiler geylerin yatakta ne yaptığı ile ilgilenmeyebilir ama iş iştir. Ve ikincisi LGBT'ler açıldıkça, fanatiklerin saldırılarını, Dick Cheney ve Newt Gingrich gibi kişilerin lezbiyen ve gey aile üyeleri olduğu düşünüldüğünde, kamuoyu, muhafazakârların toplantılarında bile münasebetsiz kılacak şekilde, hatırı sayılır biçimde, LGBT'lerden yana döndü.[63]

Bu, homofobi kısa süre içerisinde ortadan kalkacak demek *değil*. Egemen politik sınıf, çekirdek aileyi desteklemeye ve sıradan insanlar arasındaki yapay ayrımları oluşturmaya ihtiyaç duyduğu sürece, homofobik fikirler, muhafazakâr cinsiyet normlarıyla birlikte, varlığını sürdürmeye devam edecek. Ve ekonomik çöküş dönemlerinde, toplumsal gerilimlerin en yüksek olduğu zamanlarda, iktidardaki sınıfın baskıcı cinsellik ve cinsiyet düzenini dayatmasında

* Amerika Birleşik Devletleri'nde muhafazakar ile liberal kültürel değerlerin çatışmasını imleyen metafor. (ç.n.)

daha da büyük çıkarı olur. Hiçbir şey, zengini, güçlü ve ırklar, cinsiyetler ve cinsel yönelimler arasında, öfkelerini zirvede odaklayan sıradan insanların dayanışması kadar korkutamaz. Lezbiyen, gey ve biseksüel muhafazakârların (aralarından biri tarafından temsil edilen translar henüz sahneye çıkmadılar) mevcut grubu hakkında ön plana çıkan şey -yöneticileri arasında erkeklerin ağırlıklı hâkimiyeti bir yana- çoğunun kendini bir nevi toplumsal asi, hatta aktivist temelden gelen insanlar olarak yansıtması.

"Kas yığını Rush Limbaugh*[64]" diye anılan Andrew Sullivan, son yirmi yılın en önemli ABD-kökenli homoconu. Bir zamanlar *New Republic*'in editörü olan Sullivan'ın yazıları sık sık *New York Times* ve *Time* dergilerinde yayımlandı ve blogu *Daily Dish* yaygın olarak okunuyor ve online yorum alıyor. İzleyici kitlesinin en yoğun olduğu saatlerde haber showlarının düzenli olarak yayınlanması ve çeşitli kitaplarının yayımlanması onun Amerikan geyliğinin resmi sesi olarak yansıtılmasına yardım etti. *Village Voice*'un Richard Goldstein'i Sullivan'ın liberal medyada her yerde görünmesini şu şekilde açıklıyor: "pozitif ayrımcılığın siyah muhalifi Ward Connerly'nin -ya da Katie Roiphe gibi sert bir anti-feministin- *[New York] Times*'ın bir sayısında ırk ya da kadın sorunları hakkında bir sütunu olduğunu düşünün. Fakat iş geylere geldiğinde "politik olarak ne kadar yanlış" -ve queer kültüre karşı ne kadar sert- olursanız, liberal medyada yer bulma olasılığınız o kadar artıyor.[65]

Bu janrdaki diğerleri gibi, mesela Bruce Bawer, Sullivan da tarihsel LGBT hareketinin sol kanat birliğiyle dalga geçiyor, kraliçemsi erkekleri ve butch kadınları, geyleri medyada kötü yansıttıkları için yerden yere vuruyor, geylerin serbest cinselliğini "libidinal patoloji"[66] olarak tanımlayarak cinsel ahlakı savunuyor ve geylerin nihai cephesi olarak gey evliliğini, zihninde daha ötesini gereksiz kılacak bir hak, savunuyor. Genelde politikasının muhafazakâr olmasına rağmen, liberal muhafazakâr eğilimleri, hemcins evliliğini esprili ve tutkulu biçimde savunması ve Irak Savaşı'na şu sıralar karşı çıkması

* Muhafazakâr Amerikan radyo programı sunucusu (ç.n.)

onun genelde ilerlemeci LGBT'lerin sempatisini kazanmasına yol açıyor. Ancak Sullivan'ın biyolojik determinizmi, dünya görüşünün tam kalbindeki muhafazakâr mantığını sergiler. Cinsiyetler arasındaki farklılıkları "tüm kültürlerde ve tüm zamanlarda yansıtılan derin biyolojik gerçekliklere dayanır" diye açıklar.[67] Bu cinsellik ve cinsiyet davranışının doğal ve doğuştan olduğuna dair anlayış "cinsel düzene polislik etme" homocon projesinin kalbinde yatar.[68]

Homocon cinsel ahlakçılığı, HIV/AIDS salgınına uygulandığında, en tehlikeli haline ulaşır. Gabriel Rotello'nun *Sexual Ecology: AIDS and the Destiny of Gay Men*'i sağlık düzeni adı altında gey cinselliğine polislik yapan kurulu düzen savunucusu bağnazların haçlı ordusunda yer aldı. Rotello, öylesine bir muhafazakâr yorumcu değildir; kendi ifadesiyle, gey AIDS aktivizminde "sadece parti çizgisini izlemekle kalmaz, onun yazılmasına da yardım eder."[69] Rotello, ACT UP'ın etkin bir üyesiydi ve *Outweek* dergisinin kurucu editörlerindendi. Rotello, Gey Sağlık Krizi'nin kurucu üyesi Larry Kramer ile milyarder Malcolm Forbes'u dolaptan çıkarmakla ünlü Michelangelo Signorile gibi gey yazarlarla paralel olarak, serbest gey cinselliğini, AIDS'i geyler arasında yaydığı için, suçlar. AIDS'e sebep olan virüs HIV'nin "yirminci yüzyılın ortasına kadar teknolojinin yoğun derecede artmasıyla birlikte insan davranışının sınırsız özgürleşmesine kadar dünyanın çoğunda bir salgın haline gelme yolu yoktu." diye yazar.[70] Yani "yetmişlerin gey cinsel devrimi yaygın biçimde anti-ekolojikti."[71]

Bu sonuçlar, politik açıdan muhafazakâr olmakla kalmayıp, bilimsel açıdan da yanlıştır. Birleşmiş Milletler AIDS istatistiklerine göre, gelişmekte olan dünyada AIDS olan ya da ona sebep olan virüsle yaşayan yaklaşık otuz üç milyonun yüzde doksanından fazlasının içinden ancak yüzde beş ila yüzde onu erkeklerle cinsel ilişkiye giren erkeklerdir.[72] Diğer bir deyişle AIDS, büyük ölçüde yoksulluk, eşitsiz ekonomik gelişim ve tüm dünyada devlet ihmaline bağlı bir hastalıktır. Yayılması, bir başka yoksul hastalığı olan tüberküloz, oranının büyük ölçüde yükselmesi ve çevre ihtiyaçla-

nıyla insan ihtiyaçlarını gözetmeyen ve dizginlenemeyen endüstriyel gelişimle çakışır.

1981'de keşfinden bu yana neredeyse altı yüz bin insanın AIDS'ten öldüğü ABD'de,[73] AIDS geyler arasındaki serbest cinselliğin trajik bir sonucu değildir – birini serbest cinsel ilişkiye giren kişi yapacak partner sayısı tanımlanabilse bile. Bugün ABD'de siyahlar ve Latinolar AIDS'lilerin yüzde altmış dördünü oluşturuyor ve bunların arasında 1990'lardan bu yana diğer erkeklerle cinsel ilişkiye girmiş erkeklerin oranı giderek düşüyor (kendi cinsel yönelimlerini nasıl sınıflandırırlarsa sınıflandırsınlar.)[74] Amerika Birleşik Devletlerinde AIDS böyle tehlikeli sayılara ulaştı çünkü hükümet ve ilaç şirketi CEO'ları gey karşıtı, ırkçı ve hırslı. Reagan yönetimi ve Demokratların ağırlıklı olduğu meclis, 1981'de yeni teşhisi konmuş virüse Gey Bağışıklık Bozukluğu (GRID) adını vererek, damardan ilaç kullananlarla birlikte, sanki elden çıkarılabilir bir nüfus gözüyle baktıklarını öldürerek silip süpüren bir hastalık hakkında hiçbir şey yapılmamasını meşrulaştırdı. 1986 yılına kadar ülkenin kan tedarikini saklayarak milyonlar harcamayı reddetmeleri, 15 bin hemofil hastasını ve binlerce kan nakli alıcısını acı dolu ve gereksiz ölüme mahkûm etti. Rotello'nun yazılarında şirket hırsına zar zor değinmesi, tarihte hiçbir hastalığın ilaç şirketinin hissedarlarının salyalarını bu kadar akıttığı gerçeğine işaret etmiyor bile. İlk başarısızlığa uğramış mucizevi ilaç AZT yılda 8 bin $'dan fazla tutuyordu ve Burroughs Wellcome's kârlarının tavan yapmasını sağladı. Bugünün "ilaç kokteyli" tedavilerinin önemli bir parçası olan Norvir 2004'te fiyatını 7.800 $'a çıkararak beşe katladı ve böylece bir dava akınını beraberinde getirdi. AIDS ilaçları hâlâ ilaç tarihinde en bol kârlardan birini sağlıyor.[75]

Rotello'nun serbest cinsellik için ve bu yüzden ilişki "doğal değil" diye gey erkeklere saldırması tipik sağ kanat, vur abalıya politikasıdır. "Prezervatif kodu"nu "sadece teknolojik bir uyarlama" diye bir kenara bırakması belki de en yapay ve entelektüellikten uzak argümanıdır. Prezervatif kodu, daha iyi bilinen adıyla güvenli seks, vücut sıvıları değiş tokuş edildikçe, lateks prezervatiflerin

anal, vajinal ve hatta oral seks için kullanılması gerektiğini söyleyen doktorların ve AIDS aktivistlerinin reçetesidir. Rotello, prezervatiflerin yüzde sekiz ila on hata oranının ölümcül bir hastalıkla karşılaşmada kabul edilemez bir risk olduğunu iddia eder. Doğru. Ama problem prezervatif kodu değil; problem kötü imal edilmiş prezervatiflerde ve çoğu devlet okulunda kendini cinsel ilişkiden uzak tutmanın tek eğitim olması ve tam olarak nasıl kullanılacağı hakkında pek ya da hiç eğitim verilmemesinde.

Mesela kadın ve erkeğin farklı terlediği anlayışına dayanarak farklı deodorantlar üreten bir sistemde anal seks prezervatifleri neden yok? Çoğu geye bu şekilde AIDS bulaştığı anal seks daha kuvvetli ve dirençli bir prezervatif gerektiriyor, ve şirketler bu prezervatifi üretmeyi ve açıktan pazarlamayı reddediyor çünkü gey cinselliğini "teşvik ediyormuş" gibi algılanabilirler. Rotello, okuyucularını homofobiye karşı uyararak, ilerlemeci itimadını korumaya çalışsa da, yazdıklarının nereye gittiği şaşırtıcı derecede açıktır. Suçu politikacılardan ve şirketlerden başka yöne çevirip, ilgiyi birçok gey arasındaki cinsel çok eşliliğe odaklıyor. AIDS krizinin nedenleri üzerine bir argüman olarak ambalajlanan kitabı aslında hastalığın sürekliliğine odaklanıyor.

Elbette ki tüm homoconlar zengin değil, fakat savundukları dünya görüşü kesinlikle en çok iktidardakilerin faydalanacağı muhafazakâr ve baskıcı cinsel yasaları ve ideolojiyi teşvik etmeye yarıyor. Ayrıca bize ortak baskıyı paylaşan herkesin yan yana savaşmakta ortak çıkarı olması gerektiği anlayışının kusurlu olduğunu hatırlatıyor.[76] Aslında kişinin perspektif ve ilgileri, bir Mercedes'in direksiyonunun arkasından bir Chevy'nin şoför koltuğundan göründüğünden oldukça farklı görünüyor. İşçi sınıfından gelen çoğu LGBT'nin, yukarıdaki istatistiklerin gösterdiği üzere, elitin sunduğu gerici mitleri sürdürmekten -kişinin cinsel tercihinden bağımsız kişisel önyargıları "gey bakış açısı" diye kakalayan- ve onlarla birlik olmaktan bir çıkarı yok.

ALTINCI BÖLÜM

Materyalizmi Savunmak İçin: Postmodernizm, Kimlik Politikası ve Queer Teori Mercek Altında

Marksistler için teori kendi içinde bir amaç değil, eyleme yön veren bir kılavuzdur. Marx'ın ve Engels'in şu sözleri meşhur, "Filozoflar sadece dünyayı çeşitli biçimlerde *yorumladı* ama önemli olan nokta onun nasıl *değiştirileceğidir.*"[1] Amaçları, teorisyen ve filozofları karalamak değil onları kapitalist sistemde tüm işçi sınıfı üyelerinin yüzleştiği sömürü ve tahakküm ilişkilerine son vermek için gerçek hayat mücadelesine girişmeye zorlamaktır.

Ancak bu bakış, ne yazık ki, Amerika Birleşik Devletlerinde son on yirmi yıldan fazla bir süredir LGBT özgürleşmesi etrafındaki politik ve teorik tartışmalara egemen değil. LGBT politikası, 1970'lerde Endüstrileşmiş Batı ülkelerindeki toplumsal mücadelelerin gerilemesinden bu yana akademi içerisinde konumlandı. 1960'lardaki hareketlerin akademik kariyer yapan katılımcılarından bazıları, bu mücadelelerin ve sahte sosyalist devletlerin özgürleşme çabalarındaki başarısızlıkların Marksist politikaların ve kolektif mücadele stratejisinin, en iyi ihtimalle, anakronizm, en kötü ihtimalle, topyekun kusurlu olmasının bir göstergesi olarak gördü. 1980'lere ve sonrasına damgasını vuran sınırsız tüketicilik ve neoliberalizm çağında bu akademisyenlerden çoğu, dünyayı anlamak için, LGBT baskısı da dâhil olmak üzere, Marksizm'e alternatif teoriler geliştirmeye çalıştı ve postmodernizmi keşfetti.

Birçok savunucusu ve yandaşının radikal niyetleri ve eğilimlerine ve postmodernizmin politik ürünlerine -kimlik politikaları ve queer teori- rağmen, bu fikirler insanları LGBT'lerin yüzleştiği baskıyı ortadan kaldıracak bir dünya görüşüyle donatmadı. Aslına bakılırsa, sadece sınıf politikasından değil, dünyanın nasıl işlediği ve onun ne şekilde değiştirilmesi gerektiğine dair materyalist analizden de bir geri çekiliştir. Postmodern fikirler, bu yeni gelişmekte olan politik çağda gerilemekte gibi görünürken, uzun süre LGBT akademik düşünüşe ve hareketi algılayışa egemen olmuştur ve aktivistler ve kuramcılar yerine yeni bir şey koymak için meydan okumaya başlamadan kolay kolay ortadan kalkmayacak. Bunu postmodernizm, kimlik politikası ve queer teorinin ve onlara karşı bir polemiğin kısaca sergilenmesi takip edecektir çünkü bu çoğu zaman soyut kavramlarla ilgili anlayışımızın aktivistlerin statükoya meydan okumak için geliştirdiği stratejiler üzerinde bir etkisi var. Sonuçta, V. I. Lenin'in *Ne Yapmalı?*'da öne sürdüğü gibi, "Devrimci teori olmadan devrimci bir hareket olamaz."[2]

Postmodernizm ve Kimlik Politikası

Marksist edebiyat eleştirmeni Terry Eagleton postmodernizmi şöyle tanımlıyor:

> Çağdaş düşünce hareketi, totaliteleri, evrensel değerleri, büyük tarihsel anlatıları, insan varoluşu ve nesnel bilgi olanağı için sağlam temelleri reddeder. Postmodernizm hakikate ve ilerlemeye şüpheyle yaklaşır ve kültürde elitizm dediği şeye karşı çıkar, kültürel göreceliğe döner ve çoğulculuğu, süreksizliği ve heterojenliği över.[3]

Kulağa sofistike gelen bu bir dizi fikir -çoğu zaman son derece karmaşık, anlaşılmaz bir nesirle yazılmış- değişiklik olanağına karşı fazlasıyla materyalizm karşıtı ve kötümser bir bakışın üstünü örter. Modernizm, rasyonel düşünce ve bilimsel araştırmaya bağlılığın damgayı vurduğu entelektüel bir trend iken, postmodernizm nesnel bilginin felsefi bir eleştirisidir. Postmodernistler nesnel bilginin bir yanılsama olduğunu çünkü "hakikat" ya da "bilgi" dediğimiz şeyin

sadece kültürümüze ve dilimize ya da iktidardakilerden bize gelen "söylem"e içkin olduğunu iddia eder. İster politik sistemleri, ister edebiyatı ya da güzel sanatları eleştirsin, postmodernizm tüm teorik varsayımları sorgulamaya açar ve tüm varsayımların olumsal ve kültürel açıdan göreceli olduğunu savunur.

Bazı sosyalistlerin de dâhil olduğu, birçok ilerici ve radikal, Stalinist ve Maoist parti ile devletlerin muştuladıkları toplumsal dönüşümleri gerçekleştirme konusundaki bariz başarısızlıklarından sonra 1970'lerde postmodernizm ve postyapısalcılığı[4] -postmodernizmin bir çeşidi- benimsemeye başladı. Aralarında Jean Baudrillard, Jacques Derrida ve Michel Foucault'nun da bulunduğu birçok fikir babası, yirminci yüzyıl başlarında doğmuş, faşizmin dehşetlerinden ve yoğun biçimde etkili olmuş Fransız Komünist Partisi'nin ikiyüzlülüklerinden derinlemesine etkilenmiş Fransız entelektüellerdi.

Hayat hakkında düşünüşlerini şekillendiren bir olay, Fransız Komünist Partisi'nin, on milyon işçi radikal taleplerini ortaya atmak için kitlesel öğrenci mücadelelerine eklemlendiğinde, gelmiş geçmiş en büyük genel grevin ortasındaki ihanetiydi. Paris'in batı banliyölerinde bir üniversite olan Nanterre'de Vietnam Savaşı'na karşı bir öğrenci isyanı olarak başlayan şey, Fransız işçi sınıfının polis baskısına ve çoğunluğun yoksulluğuna rağmen bazıları için savaş sonrası tüketici memnuniyeti illüzyonuna duyduğu memnuniyetsizliği ifade eden kitlesel bir ekonomik ve toplumsal ayaklanmaya dönüştü.[5] Anti-otoriter öfke ve bütünsel ekonomik ve toplumsal dönüşüm için sosyalist vizyonlardan bir karışım "Gerçekçi Ol, İmkânsızı İste,"[6] "Sen Patrona Değil, Patron Sana Muhtaç"[7] gibi sloganlarla her yerde grafiti ve bayraklarla ifade edildi. Fakat yukarıdan aşağı, Moskova tarafından yönetilen, Fransız Komünist Partisi Charles de Gaulle rejimi ile bir anlaşma yaptığında, yani daha geniş talepleri rızıkla ilgili reformlara yönlendirerek ve General de Gaulle'ün hükümetini tehdit eden haftalar süren grev ve fabrika işgallerine son vererek, milyonlarca işçi ve öğrencinin emellerine ihanet etti. Sosyalist tarihçi Daniel Singer'ın özetlediği üzere: "Komünist liderliği

güvenliği için "kuru gürültüden ibaret meclis savaşlarını" tercih etti. Seçim yenilgisine giden yolu seçti."[8]

Foucault yandaşları ve diğerleri yeni toplumsal düzen olanağına herhangi inancı bir kenara bırakırken, erken dönem postmodernistler krizden çıkmak için başlangıçta sınıf mücadelesini toptan reddetmeden Marksist ilkelere dayanan bir yol bulmaya çalıştıysa da sınıf politikasını bir tarafa atmak nihai sonuç oldu. Bir zamanlar Fransız Komünist Partisi'nin bir üyesi olan Foucault hem Batı burjuva ideolojisine hem de Moskova'dan yönetilen ve Marksizm'le eşleştirdiği komünist partilere ömür boyu muhalif oldu. 1984'te AIDS'ten ölen bir gey olarak Foucault'nun cinsellik anlayışına teorik katkılarından ötürü birçok LGBT entelektüeli arasında neredeyse ilah mertebesinde bir konumu vardır. Marksistler, birinci bölümde tartışıldığı üzere cinsel kimlikler açısından yapısalcı bir bakış açısını benimser. Ancak aşağıda tartışıldığı üzere, Stalinizm'i sosyalizm ile karıştırması ve toplumsal güç ve baskının kaynaklarını açıklamaktan uzaklaşan teorik yönelimleri, bıraktığı mirası sol için çelişkili kılar. William B. Turner'ın yazdığı üzere, "Foucault tarihsel nedenselliği açıklamyacak bir yetkinlik sergilememiştir." Foucault'nun temel eserleri çok sayıda nedensel iddia içerir. Ancak bir dönemden ya da *episteme*den diğerine büyük değişiklikleri nedensel olarak açıklama çabası içermez."[9] Yani Foucault, cinsel baskının nereden geldiğine dair materyalist bir anlayışı olmadan ona karşı savaşmak için az fikir sunabilmişti. *Saint Foucault*'nun yazarına göre, "Foucault, sol kanat gey entelektüellerinin eserlerinin gey özgürleşme hareketine yer yer katkıda bulunduğu yolundaki çabalarını reddetmişti. 1975'teki bir hayranına "Eserimin gey özgürleşmesiyle yakından uzaktan alakası olmamıştır." dediği rivayet ediliyor."[10]

Postmodernistlerin ezilmişlerin özgürleştirme aracı olarak sınıf mücadelesini reddetmesinin arka planında sadece 1960'lardaki hayal kırıklığına değil, dünya kapitalizminde yer almaya başlayan değişikliklerin değerlendirmesi de vardır. Kitle üretiminin küreselleşmesindeki ilerlemeler ve bilişim çağının yükselişi, bazılarını

Amerika Birleşik Devletleri ve Batı Avrupa'nın "post-endüstriyel" toplumlar haline geldiğini iddia etmeye itti. İngiliz *Marxism Today* dergisinin iddia ettiği üzere:

> Dünyamız yeniden yapılıyor. Kitle üretimi, kitlesel tüketici, büyük şehir, büyük birader devleti, yayılmakta olan emlak sektörü ve ulus devlet geriliyor; esneklik, farklılık, farklılaşma, hareketlilik, iletişim, merkezsizleşme ve enternasyonalizm yükselişte. Kendi kimliklerimiz, benlik algımız, kendi öznelliklerimiz dönüştü. Yeni bir çağa geçiş evresindeyiz.[11]

Kapitalizmin, üretimin nasıl ve nerede yer aldığı konusundaki değişiklikler de dâhil olmak üzere modern çağda yoğun değişikliklerden geçtiği şüphesiz ama ürünlerin üretiminin, Batı'da bile, kapitalizmin merkezi özelliği olması hiçbir zaman sona ermedi. Postmodern fikirlerin zaferini kutladığı dönemde, seksenler ve doksanlarda, sırf ABD imalat işgücünün büyüklüğü, Amerikan endüstri işçilerinin tüm işgücüne oranla düşüşte olmasına rağmen, esasen beş milyonu aşıyordu.[12] Dahası bu post-endüstriyel düşünürler, Batı ekonomileri içerisinde giderek genişleyen hizmet sektörünün endüstriyel olmayan niteliği yüzünden güçleri azalan işçilerden oluştduğunu iddia ediyordu. Aslında, öğretmenler, hemşireler, kahveciler, veri işlemcileri, fast-food servis edenler ve vezneciler terimin klasik Marksist anlamıyla elbette sömürülen işçilerdir; iş güçlerini hizmet ya da ürün değeri ile çalışana ödenen ücret arasındaki farktan kâr eden kapitalistlere satarlar. İşgücündeki yapısal değişikliklere rağmen endüstriden hizmete mavi ve beyaz yakalı işçiler hâlâ Marx ve Engels'in onlara *Komünist Manifesto*'da atfettiği merkezi güce sahiptir. Basit şekilde açıklamak gerekirse, kapitalist toplumda serveti üreten sınıf olarak işçiler onu dönüştürme potansiyelini elinde bulundurur.

Postmodern fikirleri geliştiren ve teşvik eden eski radikallerden birçoğunun orta sınıf kökenli olması, görüşlerini şekillendirdi. Bu düşünürler, kapitalizmin tarihindeki, özellikle Amerika Birleşik Devletlerinde, eğitimin her zamankinden daha kolay erişilebilir ve sınıf mücadelesi seviyesinin daha düşük olduğu en büyük ekonomik patlama sırasında işçileri genelde gerici olarak görüyordu. Alt-

mışlar kuşağını radikalleştiren Vietnam Savaşı'nın uzun yıllar boyunca beyaz işçiler tarafından desteklenmiş olması işçilerin "satılmış"[13] olduğu anlayışını sadece besledi. Radikal filozof Herbert Marcuse'un bir zamanlar ifade ettiği üzere, "kendisi güzel kıyafetlere, iyi bir kilere, televizyon setine, arabaya, eve vb. hepsine mevcut düzen içerisinde sahip olan ya da olmayı umanlar için mevcut düzeni devirmek niçin hayati bir gereklilik olsun ki?"[14] Ancak son otuz yılda ABD işçi sınıfı yaşam standartlarının gerilemesi tarihte bir noktada bazı işçilerin içinde bulunduğu koşulların ve bilinçlerinin yalnızca bir kesitteki görüntülerinin alınmasındaki sınırlamaları ortaya çıkarıyor. İşverenlerin yıllardır süren ve on milyonlarca kişiyi sağlık hizmetinden yoksun ve tehlikeli işlerde çalışmaya iten ya da işsiz bırakan saldırısı en zengin ülkede bile işçilerin sömürülen ve ezilen sınıf olarak kalmaya devam ettiklerini gösteriyor.

Postmodernistler, Marksistlerin mücadelelerinin merkezine yerleştirdiği insan gücünün -yani işçilerin- mevcudiyetinin son bulduğunu teorileştirdikten sonra, bazıları dünyayı değiştirmek için alternatif failler ararken, bazıları da temel değişikliğin mümkün hatta arzulanabilir olduğunu sorguladı. İki önde gelen modernist Ernesto Laclau ve Chantal Mouffe, *Hegemony and Socialist Strategy* adlı eserinde "yeni toplumsal hareketlerin" işçi sınıfını "ortadan kaldıracak biçimde" onun yerine geçebileceğini öne sürdü.[15] Bu anlayışa göre her ezilen grup kendi ayrı ya da "özerk" hareketini oluşturabilecekti, bu 1980'lerde kimlik politikaları olarak bilinmeye başladı. Kimlik politikası aktivistleri ve bununla uğraşan akademisyenler, özerkliği, yani birliğe karşı diğerlerinden ayrılmayı kilit örgütlenme ilkeleri olarak öne sürdü. Savunucusu Jeffrey Escoffier "kimlik politikası aynı zamanda bir farklılık politikası olmalı." diye iddia eder.[16] Kimlik politikaları savunucuları işçi sınıfının yerine kadınların, siyahların, LGBT'lerin ve diğer ezilmiş azınlıkların eşsiz biçimde kendi uğradıkları baskıyı tanımlama ve ona karşı mücadele etmeye muktedir olduğunu söyler. Lezbiyen akademisyen Dana Cloud, "kimlik politikasının anahtarı, kişinin ezilmeyi kendi dene-

yimine gönderme yapacak bir biçimde açıklayabilmesi fikridir. Kimlik politikasında ırkçılığa ve cinsiyetçiliğe karşı kökenleri ve stratejileri *açıklama* çabası bulunmaz çünkü bunlar maddi bir gerçeklik içerisinde bir temeli olan ideolojik sistemlerden ziyade psikolojik, deneyimsel olaylar olarak teorileştirilir."[17]

Irkçılığı, cinsiyetçiliği ve/veya homofobiyi deneyimleyenlerin onu sona erdirme amaçları olduğunu söylemeye gerek yok – ve ezilmeye karşı herhangi hareketi örgütlemede kilit roller oynamalı ve genelde de oynuyor. Fakat kimlik politikası çok daha ileri gidiyor. Kişinin hayat tarzının, kişisel ilişkilerinin ve tüketici seçimlerinin, çoğu zaman sisteme meydan okumada ahlaki ve bireyci anlayışlara yol açacak şekilde, politik direnişin merkezi formları olduğunu iddia ederek "Kişisel olan politiktir" çerçevesini yüceltiyor. AIDS tarihçisi Cindy Patton "Azınlık gruplarının kimlik politikaları kamusal alan dışında (yani özelde, *kültür*de) güce erişim kazanma çabasıdır." diyor.[18] Bunu "sadece baskının "özgün" öznel deneyimini dile getirerek" değil "açık açık söyleyerek," "dolaptan çıkarak," "olduğu gibi söyleyerek" ve de bu kimlik üzerine inşa edilmiş cemaati bir blok güç olarak kullanarak" gerçekleştirir.[19] Patton ve onun gibi düşünen diğer düşünürlere göre hedef, insan özgürleşmesi hatta ezilmeye son verilmesi değil, ezilmiş grupların kendilerini özgürce ifade edebilecekleri kültürel alanların yaratılmasıdır.

Kimlik politikası aktivistleri ve akademisyenlerinin kimlik temelli güç bloğuna bağlılığı sınıfın toplumdaki temel ayrımlardan biri olduğu anlayışını reddetmeye eşdeğerdir, yani sömürü ve baskı arasındaki bağı ortadan kaldırıyorlar. Escoffier, işçi sınıfının ezilmesi konusundaki kötümserliğinin onu alternatif olarak kimliği benimsemeye ittiğini dobra dobra anlatıyor: "Artık gerileme ve şevk kırılması dönemindeyiz... Yakın dönem Amerikan işçi sınıfı tarihi, toplumun temelden dönüşümü için etkin biçimde mücadele edecek örgütsel ve politik kapasiteden yoksun."[20] Sınıf bu çerçeve içerisinde, toplumun sınıflara hakiki bölümünden ziyade, ancak "klasisizm" ya da züppeliğe mahkûm edilerek hatırlanıyor. Akademisyenler,

LGBT baskısının nedenlerini sınıf toplumundan tamamen ayırdığında -o da baskının kaynağını hiç aradılarsa- maddi dünyada değil, ideler dünyasında aradı. Bu akademisyenler için problem, düzcinsel insanların düzcinsel anlayışla yayın yapan medya tarafından popülerleştirilmiş muhafazakâr fikirleridir ve bu fikirleri düzcinsel insanların yönettiği bir devlet uygulamaya geçirir. Diğer birçok kişi gibi Patton da homofobinin, kapitalizmin yarattığı herhangi yapısal eşitsizlik sonucu değil, bazı insanların "kötü davranışı" ya da "zihin durumu"nun sonucu olduğunu iddia eder.[21] Bu sağduyuya dayanan anlayış, LGBT'lerin problemin bir parçası ve hatta bir biçimde diğer ezilenlerin deneyimlerinden de faydalanarak teorileştirilmiş, bazı düzcinsel insanlarla kişisel temaslarında ortaya çıkan, gerçek hayata dayalı homofobi deneyimleriyle destekleniyor.

Foucault gibi yazarlardan beslenen, ideolojik temelli olarak tarif edilen cinsel baskı teorisi patriyarka teorisinin çıkarsadığı sonuçların çoğunu paylaşır. Patriyarka teorisi feminist harekette neredeyse tahakküm kurdu, ve onun radikal savunucularından Heidi Hartmann erkek egemenliğinin sınıf toplumunun bir ürünü olmadığını, insan toplumunun evrensel bir özelliği olduğunu iddia ediyor. Patriyarka teorisine göre, sınıf değil, cinsiyet toplumun kilit ayrımı ve tüm erkekler tüm kadınların ezilmesinden faydalanıyor. Hartmann, patriyarkayı "maddi bir temeli olan ve hiyerarşik de olsa, erkeklerin kadınlar üzerinde tahakküm kurmasını sağlayan erkekler arası birbirine bağlılık yaratan ya da kuran toplumsal ilişkiler kümesi" olarak tanımlıyor. Ayrıca, patriyarkanın maddi temeli erkeklerin kadınların emeği üzerindeki kontrolünde yatar... Kontrol, kadınların ekonomik açıdan gerekli üretken kaynaklara erişmesini engelleyerek ve kadının cinselliğini sınırlandırarak korunur."[22] Bu teorinin temel problemi, Leacock'ın *Myths of Male Dominance*'ında erkek egemenliğinin tüm insan toplumların evrensel bir özelliği olmadığını, sınıf ayrımları içerisinde ortaya çıktığını gösteren antropolojik kanıtakarşı çıkmasıdır.[23] Patriyarka teorisinin bir başka problemi tüm erkekleri, yoksul ve işçi sınıfına mensup erkekler de dâhil, aynı

kategori altına doluşturup, mesela evsiz erkeklerin Hillary Clinton gibi kadınları ezdiği gibi bir portre sunmasıdır. Hartmann, maddi temeli bir ölçüde tanımasına rağmen, kadınların uğradığı baskının çekirdek ailede temellendiğine dair materyalist analizi ezilme ve sömürünün temelinin ideoloji olduğu anlayışıyla değiştirir.

Patriyarka teorisi, düzcinsel insanların geylerin uğradığı baskıdan fayda gördüğü fikrini savunan gey özgürleşme kimlik politikalarının anlayışlarında paralelini bulur. Problemin düzcinseller olduğu fikri, ilk kez Haziran 1990'da New York Gey Onur Kutlaması'nda anonim Queer Nation üyeleri tarafından dağıtılan "Düzcinsellerden Nefret Ediyorum" manifestosunda saldırganca ifade ediliyor. Bir kısmı şöyle:

> Düzcinsellerin ne yapmak isterlerse yapmalarını ve korkusuz sikişmelerini sağlayan ayrıcalıkları var... Düzcinsel evliliği, bebekler, karşı cins arasında umumi duygusallık gösterileri ve heteroseksüelliği teşvik eden medya imajlarının moratoryumu olmak istiyorum. Düzcinsellerle aynı hareket ve cinsellik özgürlüğüne sahip olana kadar, ayrıcalıkları durmalı ve bana, queer kız kardeşlerime ve erkek kardeşlerime teslim edilmeli. Düzcinsel insanlar bunu isteyerek yapmayacaktır, bu yüzden buna zorlanmaları gerekiyor. Bunu yapmaları için düzcinseller korkutulmalı. Dehşete düşürülmeli...
>
> Düşmanının kim olduğunu biliyorsan savaşmak daha kolaydır. Düzcinseller senin düşmanındır.[24]

Bu nüfusun çoğunluğuna karşı düşmanca sekterliğin LGBT'lerin büyük ihtimalle azınlık olacağı bir toplumda kolektif mücadele için bir model olması zor. Kendini statükoya karşı isyanmış gibi sunarak düzcinsel insanları reddetmesi, homofobiye meydan okumayı hedefleyen bir politik strateji ya da örgütlenme değil, ilkel bir çığlık gibi okunmalı. 1970 hareketlerinden emektar siyah lezbiyen aktivist Barbara Smith, *Outweek*'teki bir mektupta bu manifestoya yanıt verir, "koyu renk tenli queerler olarak bu politik rotayı izlemeyi düşünseydik, hemen Avrupa kökenli beyaz queerlerin de içine dâhil edildiği "Beyaz Adamdan Nefret Ediyorum" başlıklı bir basın açıklaması sun-

mamız gerekirdi."[25] Marksistler için kapitalizm egemenliğindeki bilinç karışık, bazen çelişkili ve deneyim, kavga ve mücadele tarafından değiştirilebilir bir şey. 1980'lerden bu yana LGBT'lerle ilgili kamuoyu yoklamalarında ve medyadaki tutumlarda yansıyan olumlu değişiklik, insanların cinsel yönelimine -ya da aynı nedenden ırk ve cinsiyetine- karşı düşmanlığın statik olmadığını gösteriyor.[26]

D'Emilio'nun çıkarsadığı üzere dahası "kimlik üzerinde temellenen hareketler muhtemelen sınıf temelli adaletsizlikleri çözmede bir engel işlevi görüyor çünkü sınıf hatlarını aşan grup sadakatine aşırı değer veriyorlar."[27] Her sınıflar arası ittifakta olduğu gibi, en çok güven, zaman ve irtibata sahip olanlar – genelde orta ve üst sınıflar- işçi sınıfı ya da yoksulların kine değil, kendi arzularına göre hareketin gündemini ve vizyonunu belirliyorlar. D'Emilio, "Her halükarda, esas fayda sağlayanlar eğitim, öğretim ve diğer ayrıcalıklara ulaşabildikleri için eşit haklar ve fırsat eşitliğinden daha fazla yararlanan orta sınıf üyeleri olmuştur." diyor.[28] D'Emilio, burada tek tek bireyler olarak orta sınıf aktivist ya da akademisyenlere eleştiri getirmekten ziyade, toplumsal bir güç olarak orta sınıfın kati bir değerlendirmesini sunuyor. Büyük üniversitelerde, LGBT odaklı medyada ve diğer kültürel merkezlerde queer ve toplumsal cinsiyet araştırmalarının gelişmesi bu kimlik politikası hareketlerinin sonuçlarının bir kısmıdır ve takdir edilesi gelişmelerdir. Ancak esasen çoğu cinsel azınlığın maddi ihtiyaçlarını karşılamazlar, işçi sınıfından olan çoğu LGBT'nin karşılaştığı temel problemlerle de yüzleşmezler.

Söylem: Tumturaklı Sözlere Karşı Tumturaklı Sözlerle Savaşmak

Kimlik politikaları ve queer teorinin ilham aldığı postmodernizmin temel öğretilerinden biri nesnel doğruların olmaması, en azından hiçbirinden emin olamayacak olmamız. Postmodernistler için hakikat ya da gerçek bir algılayış sorunudur çünkü dil yoluyla aktarıldığı için gerçeği aslında bilemeyiz. Bu, gözle görünür biçimde

tezat içeren bir anlayıştır çünkü hakikati karşı-hakikat olarak gösterecek bir iddia varsa, o da nesnel doğru diye bir şeyin ya da mevcutsa, gerçekten bilemeyeceğimizdir.

Postmodernistler, "üst anlatı" olarak adlandırdıkları evrenselleştirici dünya görüşlerinin tümünün geçerliliğine meydan okur. François Lyotard'ın söylediği üzere, "Postmodemi üst anlatılara duyulan inançsızlık olarak tanımlıyorum,"[29] yani "hakiki bir teorik kavrayışı ya da adil bir toplum anlayışını temellendirebileceğimiz herhangi bir genel örüntünün mevcudiyeti"ne karşı şüphecilik.[30] Akademisyenler, Marksizm'i "başarısızlığa uğrayan tanrı" olarak algılayarak, mevcut "sosyalizm" modellerini reddetmekle kalmadı, sınıf çıkarlarını, sınıf mücadelesini ve işçi sınıfıyla birlikte maddi değişimin tüm faillerini gereksiz kıldı. Ernesto Laclau ve Chantal Mouffe gibi bu postmodern düşünürlerden bazıları kendilerine "post-Marksist" demeye başladı ki kronolojik olarak doğru olsa da, ancak Marksizm karşıtı olarak tanımlanabilirler. Ellen Meiksinks başlığı cuk oturan *Retreat from Class* [Sınıftan Geri Çekiliş] adlı eserinde Laclau ve Mouffe için:

> İşçi sınıfının toplumsal dönüşümün faili olacağını söyleyen Marksist görüşün temellerini kökünden çürütmek ve yerine hedefi "radikal demokrasi" ve konusu sadece sınıf ilişkileri ya da herhangi belirli toplumsal ilişki tarafından değil, söylem tarafından, oluşturulan bir halk ittifakı olan politik bir proje getirmeye giriştiler.[31]

Neden "söylem"? 1968'deki Fransa genel grevinin başarısızlığından sonra bazıları hayal kırıklıklarını aktarmak için alternatif teoriler üretmeye başladı. Foucault, insan etkileşiminin düzenlendiği ve düşüncenin çıkarsandığı araç olarak söylemi ortaya koydu. Foucault ve diğerleri için söylem, "bir dilin belirli bir tarihsel anda belirli bir konu hakkında konuşulmasını sağladığı bir grup iddia"dır. Foucault, "söylem dışında hiçbir şeyin anlamı yoktur." der.[32] Foucault, nesnelerin sadece söylem içerisinde anlamı olduğu, gerçekliğin ne yönde tartışılıp tartışılamayacağına söylemin hükmettiğini öne sürdüğü ölçüde maddi gerçekliği reddetmez. "Sapkın

azınlıklara karşı yasal yaptırımlar çeşitli söylemler yoluyla katlanarak çoğaltılır; cinsel düzensizlik zihinsel rahatsızlığa bağlanır, çocukluktan yaşlılığa cinsel gelişim normu tanımlanır ve tüm sapmalar özenle tasvir edilir." der.[33] Foucault, dilin toplumun bir parçası olmasından ziyade toplumu inşa eden şey olduğunu düşünür ve dile "...toplumdan bağımsız olduğu iddialarına kadar varabilecek gerçeklik yaratan güçler" atfeder. "Ona göre söylemkendi başına toplumdaki güç ilişkilerini oluşturur ve yeniden üretir."[34]

Dilin hem gerçekliği yansıttığı hem de onun bir ürünü olduğu toplumsal etkileşimin bir aracı olmasından ziyade, onu şekillendirdiği dil idealizminin bu biçimi filozof Jacques Derrida tarafından daha da geliştirilmiştir. Aslında gerçeklik yoktur değil de, nesneleri, söylendiği veya yazıldığının dışında bilemeyiz anlamında "Metin dışında bir şey yoktur," diye yazar.[35] Kavramlara ve kelimelere atfedilecek büyük bir güç bu; aslında gerçekliği baş aşağı etmek anlamına geliyor. Postmodernizmin dünya görüşü -üst anlatılara karşı geliştirilen tüm itirazlar bir yana bırakılırsa- söylem yoluyla ifade edilmiş bilincimizin maddi dünyamızı belirlediği yönündedir. Ancak dilimiz dış dünyayı üç aşağı beş yukarı kesin biçimde tarif edebiliyor ve fikirlerimiz ve onları ifade etmeye alıştığımız dil dış dünya tarafından şekillendirilir ve akabinde bu dış dünyayı şekillendirmemize yardım eder; süreç dinamiktir. Marx ve Engels'in yazdığı üzere:

> Gökyüzünden yeryüzüne inen Alman felsefesinin tersine, biz burada, yeryüzünden gökyüzüne yükseliyoruz. Yani biz, elle tutulur canlı insana varabilmek için insanların söylediklerinden, hayal ettiklerinden, tasavvur ettiklerinden hareket etmiyoruz; anlatılmış olan insandan, düşünülmüş olan insandan ya da başkaları tarafından tasavvur edilen insandan da hareket etmiyoruz. Biz, gerçek ve faal insandan hareket ediyor ve bu insanların gerçek yaşama-süreçlerini temel olarak ele alıp, bu yaşama-sürecinin ideolojik yankılarının ve yansılarının gelişmesini bu temele dayanarak açıklıyoruz. İnsan zihninde teşekkül eden inanılmaz hayaller bile ampirik bir şekilde gösterilebilen ve maddi temellere dayanan maddi hayat süreçlerinin zorunlu olarak doğurduğu yücelmelerdir. Bu açıdan [ele alınınca], hem ahlak,

> din, metafizik ve her çeşit ideoloji; hem de bunlara tekabül eden bilinç şekilleri, bağımsız gibi görünmek özelliğini artık koruyamazlar. Bunların tarihleri yoktur; gelişmeleri de söz konusu değildir; çünkü, maddi üretimlerini ve ekonomik ilişkilerini geliştirerek hem kendi öz gerçeklerini hem de düşünceleri ile birlikte düşüncelerinin ürünlerini de değişikliğe uğratanlar insanların kendileridir. Hayatı belirleyen bilinç değildir; bilinci belirleyen hayattır.*[36]

Postmodern mantık, bazılarını muhafazakâr sonuçlar çıkarsamaya itti. Baudrillard ve diğer düşünürler için imgeler dünyayı temsil etmez; tam tersine "imgelerden, mevcut olmayan bir gerçeğin halüsinasyonvari çağrışımlarından müteşekkil bir dünyamız var."[37] Bu postmodern distopya, şeylerin görünüşteki yüzeylerinin altındaki gerçekliği varsayamadığımız bir dünyaya karşı kadercilik ve edilgenliğe itiyor. Hakikat sadece algıysa, LGBT'lerin uğradığı baskı bile insanların hayatlarını yerle bir edebilen sistematik, kurumsal ve kültürel bir güç değil, salt bir cinsel azınlık heyulası olarak sorgulamaya açılmalı. Eagleton, akademideki bu teorik duruşun sınıf karakterini ferasetle yerleştirir: "Bilmesi gerekmeyecek kadar ayrıcalıklı olanlar için, makul derecede isabetli bir kavrayışa sahip olup olmama konusunda politik açıdan hiçbir risk taşımayanlar için, karar veremezliğin erdemlerini iddia etmekte kaybedecek pek bir şey yoktur."[38] Marksistler için kamuoyu görüşüne dayanan fikirler, kısmen toplumun "egemen fikirleri" tarafından şekillendirilir. Marx ve Engels'in söylediği üzere, "Her çağda egemen fikirler egemen sınıfın fikirleri olmuştur, yani bir toplumda maddi gücü elinde bulunduran sınıf aynı zamanda entelektüel iktidarın da sahibidir."[39] Mesela, 19. yüzyıl sonunda belirli cinsel pratiklerin sabitlenmiş cinsellikler kavramına doğru kayması endüstriyel kapitalizmin maddi ihtiyaçlarından doğmuştu. Kapitalistlerin işçilere duydukları ihtiyaç ve onların üretiminin ve idame ettirilmesinin ucuza getirilmesi egemen sınıfın çekirdek aileyi ideolojik olarak savunmasına ve "doğal"

* Karl Marx ve Friedrich Engels, *Alman İdeolojisi*, çev. Selahattin Hilav, (İstanbul: Sosyal Yayınları), 1968, s. 49

cinsiyet rolleri ve cinsel açıdan yapılması ve yapılmaması gerekenleri belirlemesine yol açtı. Maddi dünyadaki değişiklikler, iktidardaki sınıfın ideolojik ihtiyaçlarını cinsel hayatımızı değiştirmek ve sınırlandırmak üzere şekillendiriyor.

Postmodernizmin en kafa karıştırıcı kavramlarından biri gücün ne olduğu ve ona nasıl meydan okunacağı. Marksistler, emek gücünü satan geniş işçi sınıfı ile onları sömüren ve çıkarlarına devletin, polisin, mahkemelerin, ordunun vs. hizmet ettiği küçük bir işveren sınıfı arasındaki yapısal iktidar ilişkilerinde konumlandırır. Postmodernistler, tam tersine, iktidarı olduğu gibi onların etrafına yerleştirir. Foucault, "İktidar her yerdedir; her şeyi kapsadığından değil, her yerden geldiğinden dolayı her yerdedir [...] iktidar bir kurum, bir yapı değildir."[40] Şöyle devam eder, "İktidarın oluşturduğu birey aynı zamanda onun aracıdır." *[41] Ceza sisteminin ve tıp kurumunun nasıl toplumsal kontrol araçları olarak kullanıldığına dair karmaşık örnekler sunmasına rağmen, bu sistemlerin nasıl ve neden varolmaya başladığına ve kime hizmet ettiklerine dair bir açıklama yoktur. Foucault'ya göre,

> İktidar bir töz değil, ilişkidir. Bu yüzden, iktidara sahip olunmaz, iktidar uygulanır. Bu, iktidarın teşhis edilecek ve karşı karşıya gelinecek birinin mülkü olarak kavramsallaştırılmaması gerektiği anlamına gelir, belirli fail ve kurumlarda vücuda geldiği de düşünülmemelidir (en azından ilk etapta). İktidar, Monark'ın ya da Devlet'in Babası'nın bir mülkü değildir ve insanlar ona "sahip olanlar" ve olmayanlar diye ikiye ayrılamaz. Bunun yerine, iktidar bir toplumun kesimleri arasındaki karmaşık ilişkileri niteleyen şeydir -ve bu toplumun bireyleri arasındaki etkileşimleri- süregelen gücün ilişkileri olarak... Öyleyse, güç, ezenden ezilene tek yönlü bir vektör modeline göre anlaşılmamalıdır. Daha ziyade, akışkan, her şeyi kapsayan bir araçtır, her tür toplumsal ilişkiye içkindir...[42]

* Michel Foucault, *Cinselliğin Tarihi*, çev. Hülya Tanrıöver, 3. Baskı, (İstanbul: Ayrıntı Yayınları), 2010, s. 72.)

İktidar, sınıf temelinden çıkarılmış, köksüz, her yere yayılmış, muğlâk bir kavram haline gelir. İktidar her yerdeyse (ve hiçbir yerde), öyleyse, temel toplumsal değişim bir yanılsamadır. John Holloway benzer kavramlar kullanarak, 2002 yılına ait popüler kitabı *Change the World Without Taking Power*'da [İktidar Elde Etmeden Dünyayı Değiştirin] küresel adalet hareketini güce başvurmadan dünyayı değiştirmeye ve iktidarı çözmeye ve içimizde "anti-iktidar" yaratmaya çağırıyor. Postmodernistler için devrim dünyayı değiştirmek anlamına gelmiyor artık; bunun yerine dünya metafizik olarak uyarlanmalı. Ya da *Saint Foucault*'da açıklandığı üzere, "Bu yüzden muhalif politikaların amacı özgürleşme değil, direniş olmalıdır."[43] Ezen güçlere karşı zafer değil, direniş hedefi hayatileşir, "mevcut toplumsal düzenlemeler içerisinde başa çıkacak en iyi yol olarak."[44]

Dil, bu anlayışla, bizzat, insanların kendi ezilmişliklerine meydan okumak için kullanabileceği araçlardan sadece biri değil, mücadelenin yeri haline gelir. "Queer," "sevici" ve "ibne" gibi kelimeler -kadınsı erkek ve erkeksi kadınların kuşaklar boyu lise dolaplarına karalanmış bulduğu küfürler- iktidara karşı çıkmada silah haline gelir. 1990'da kendine Queer Nation diyen yeni bir LGBT grubu homofobiye karşı savaşmak üzere kuruldu, "zap" adı verilen küçük ve doğrudan eylemlerle, mesela banliyö alışveriş merkezlerinde stereotip butch ya da femme kıyafetleri giyerek öpüşme eylemleri düzenlemek gibi, düzcinsel insanları şoke etmeyi amaçlıyordu. Queer Nation'ın kurucu üyeleri grubun ismini şu şekilde açıklıyor: "Bu, bizi ezenlerin kelimelerini yeniden uyarlama fikri ve aslında "queer" terimini yeniden bağlamsallaştırıyor, kendimizi güçlendirmek için onu olumlu biçimde kullanıyoruz... Artık kelimeyi gerçekten savunabiliriz ve bu durum bizi ezenlerin kafasını karıştırıyor. Kendimizi daha güçlü hissetmemizi sağlıyor." Diğer aktivist şunları ekledi: "Bu terimi kullanarak onları güçsüzleştirdik."[45] Sharon Smith'in iddia ettiği üzere, "belirli bir "politik açıdan doğru" dili kullanmanın toplumdaki gey ve lezbiyen kitlesinin karşılaştığı koşulları etkileyeceği inancını yansıtıyor. Etkilemiyor. Queer Nation üyeleri, "queer" terimini kullanarak, kendilerini kişisel açıdan "güçlenmiş" hissetsin ya da his-

setmesin, büyük çoğunluk onu bir taciz terimi olarak algılamaya devam edecek."[46]

Grubun New York şehrindeki kuruluş toplantısında, isim üzerine bir tartışma "queer"i bir marjinalleşme şöleni olarak kutlayan ve dışlanmış konumunu bir onur nişanı gibi taşıma arzusunu ifade eden çoğu kişinin zihniyetini açığa çıkarıyor. Bir savunucunun kendi queer kullanımını açıkladığı üzere, "biz patolojik değiliz, ama bu sebepten normal olmak istediğimizi düşünmüyorum."[47] Queer kelimesi yakın yıllarda cinsiyet ve cinsel isyan için daha geniş bir terime dönüşse de, birçok insan için o sırada gücü reddetmeyi ve toplumsal bir sürgünü benimsemeyi yansıtıyordu. Ünlü queer kuramcısı Eve Sedgwick "queer"in iyi bir şey olarak reforme edilemez olduğunu savunuyor gibi görünüyor: "Queer politik açıdan güçlü bir terimse, ki öyle, çocukluğun utanç kaynağından ayrılmak bir yana, o sahneye neredeyse bitmek tükenmek bilmez bir dönüşüm kaynağı olarak yapışır."[48] Öyleyse Queer Nation'ın doğum izi militan bir yenilgiyi baştan kabuldür; retorik militanlık kolektif mücadelenin yerini almıştır. Bu yeni postmodern toplumsal hareketlerin hedefi, savunucularından birinin açıkladığı üzere, " 'tahakküme son' ya da 'insan özgürleşmesi'nden ziyade zevkleri, hazları, sesleri, ilgi alanlarını, bireyselleşme ve demokratikleşme hallerini teşvik eden toplumsal mekânlar yaratmaktır."[49]

Postmodernistlerin, belirleyici olarak, söylemden duydukları heyecan Marx ve Engels'in koptuğu daha erken dönem kuşak filozofları, Genç Hegelcileri, akla getiriyor. Onlar da "insan ilerlemesine her şeyden önce yanılsamaların, hatalı fikirlerin ve yanlış bilincin engel olduğuna" inanıyordu.[50] Üzerinden yüz elli yıldan fazla zaman geçtikten sonra bugüne uygulanabilecek bir eleştiride Marx ve Engels şöyle iddia ediyordu:

> Bilincin bu şekilde değişikliğe uğratılmasını istemek gerçeği başka şekilde yorumlamak demektir; yani gerçeği başka bir yorum sayesinde kabul etmek demektir. Genç-Hegelciler, "dünyayı altüst ettiğini" ileri sürdükleri tantanalı beyanlara

> rağmen, birer koyu muhafazakârlardır. Bu Hegelcilerin en gençleri, sadece "tumturaklı sözlere" karşı mücadele ettiklerini söylerken, yaptıkları işi en mükemmel şekilde dile getiren sözü bulmuş oluyorlardı. Yalnız, bu tumturaklı sözlere karşı, kendilerinin de tumturaklı bir söz söylemekten başka iş yapmadıklarını ve dünya hakkındaki tumturaklı sözlerle mücadele ederken, varolan gerçek dünya ile asla mücadele etmiş olmadıklarını unutuyorlar. *[51]

Trans aktivist ve yazar Riki Wilchins bu ikilemi daha çağdaş bir çarpıtmayla ele alıyor: "söylem bu kadar kadiri mutlaksa, özgürlük imkânsızdır. Söylemsel gücümüzden öznelliğimizden kaçtığımızdan daha çok kaçamayız... Söylem *Star Trek*'teki Borg'a döner. "Direniş gereksiz.""[52]

Belirleyici olarak söylem, savaşçı döneme uyacak biçimde lakapların güç talep ettiğini iddia ederek "marsık," "zenci" "kız" ve "queer"in kitlesel hücumlarla reddedildiği daha önceki siyah gücü ve kadın ile gey özgürleşmesi hareketiyle taban tabana zıttır. Bu, etkilerini genişletme ve yaymaya çalışan daha önceki mücadelelerin kendilerini hiç ırk ya da cinsiyet lakaplarıyla adlandırmadıklarını görmek açınlayıcıdır. Fakat Marx ve Engels Genç Hegelcileri fikirlerini dış dünyaya uygulayamadıkları için kınarken, yirminci yüzyılın sonunda koşullardan bir fırtına, birçok kişiyi bu yeni idealistlerin kavramlarını kılavuz olarak kullanmaya itiyor. Materyalizm karşıtlığı ve aktivizmin evliliği her zaman mutlu bir evlilik değildir.

Kimlik Politikaları Eylemde

"Sessizlik=Ölüm" yeni AIDS hareketi için sadece sivri bir harekete geçme çağrısı olmakla kalmadı, onu üreten politik döneme de mükemmel biçimde uydu. Bu slogan, Nazi döneminin eşcinsel yaftalarını hatırlatan ters pembe üçgenlerle siyah posterler üzerine beyaz baskıyla ilk önce 1986'da aşağı Manhattan'ın sokak lambası

* Karl Marx ve Friedrich Engels, Alman İdeolojisi, çev. Selahattin Hilav, (İstanbul: Sosyal Yayınları), 1968, s. 36-37.

direkleri ve duvarlarında bulundu.[53] Ronald Reagan 1987'deki ikinci dönemine kadar "AIDS" sözünü ağzına almaya bile tenezzül etmemişti, salgın o sırada, ilk kez teşhisi konulduğundan sonra altı yıl içerisinde, 20.000'den fazla Amerikalı ve 113 ülkede 50.000'den fazla insan öldürmüştü.[54] Hem hizmet temelli grup Gey Sağlık Krizi (GMHC) hem de doğrudan eylem grubu ACT UP'ın kurulmasında yardımcı olan oyun yazarı Larry Kramer'a göre, o yıl New York şehrinde dört AIDS vakasından üçü gey erkeklerde teşhis edilmişti.[55] Kramer'ın acil eylem çağrısı ilk kez New York *Native*'de "1.112 and Counting" yazısıyla yayımlandı, yazı şöyle başlıyordu, "Bu makale sizde en ufak korku uyandırmıyorsa, başımız beladadır. Bu makale sizde öfke, hiddet, kızgınlık ve eyleme geçme hissi uyandırmıyorsa, geylerin bu dünya üzerinde geleceği kalmamıştır. Mevcudiyetimizin devamı sizin ne kadar öfkeleneceğinize bağlı."[56]

Kramer'i alarma geçiren, hastalığın kendisi kadar, krizin giderek artmasını sağlayan kirli politik iklim oldu. Reagan'ın iletişim müdürü Pat Buchanan AIDS'in "doğanın geylerden intikamı," olduğunu söyledi, Hıristiyan sağ kanat bağnaz Jerry Falwell ise "AIDS Tanrı'nın eşcinsellere duyduğu gazaptır." dedi.[57] O dönemin en ünlü sağ kanat gruplarından Moral Majority [Ahlaki Çoğunluk] kaynaklar için kitlesel olarak mektup yolladı, "Vergi verenler niçin başlamak zorunda olmayan bir hastalığı tedavi etmek için para harcasın?... Bırakalım da eşcinsel cemaat kendi araştırmasını yapsın. Amerikalı vergi veren niçin bu sapkın insanlar için mali destek versin?"[58] 1983'te Texas ve Georgia'daki sodomizm karşıtı yasalar eşcinselliğin hastalığa "neden olduğu" gerekçesini meşrulaştırıyordu.[59] Ve *New Republics*'in Charles Krauthammer'i "Toplum eşcinselliğin bir hastalık olmadığını kabul etmeye ne kadar hazırsa, eşcinselliğin hastalığa neden olduğu fikrine o kadar saplanmıştı."[60] Hepsi kayıtsızlık ve veya kınama yoluyla ABD medyasına 1980' lerde egemen olan kaba homofobiyi ifade ediyordu.

Bu ilişkilere meydan okumak üzere ortaya çıkmış hareketlere burada yapılacak herhangi eleştiri başlangıç noktası olarak hedef-

lerine dayanışmayı koyacaktır. ACT UP gibi gruplar, içinde daha önce eşine rastlamamış erken ilaç denemeleri, deneysel tedavilerin artışı ve AIDS'li insanlara yaygın biçimde ihtimam, sempati ve onları kabulün de olduğu bazı önemli zaferler kazandı. Yine de bu aktivistlerin çoğunu yönlendiren politik perspektifler acı ve gereksiz ayrışmalara yol açtı ve genelde her ırktan düzcinsel müttefikleri reddederken, LGBT ve bizzat HIV / AIDS'liler de dâhil olmak üzere örgütlü soldaki kendini harekete adamış aktivistler için düşmanca bir iklim yarattı.

Sahneye 1987 Mart'ında çıkan ACT UP gibi gruplar ve 1990'da ACT UP'tan ayrılan Queer Nation homofobi ile uğraşmaya başladı, sadece ortak bir kimlik paylaşanları ve baskıya karşı savaşmaya muktedir, doğrudan bir baskı formu yaşayanları gözeten bir kimlik politikası kavramına sadık kaldı. ACT UP'ın kurucularından birçoğu bizzat HIV-pozitifti, ve Internet çağından önce tüm ülkede muazzam bir aktivist ağı kuracak kadar finansal kaynakları, eğitimi ve güveni olan başarılı reklam müdürleri, film yapımcıları, TV yapımcıları, oyun yazarları ve diğer profesyonellerdi.[61] Sevgilisi AIDS'ten öldükten sonra ACT UP'a katılan otuz beş yaşındaki bir Manhattan iş danışmanı aktivizmden önceki hayatını şöyle anlatıyor: "Tipik materyalist yuppie tribinde bir tiptim."[62] Toplantılar, her hafta, o hafta ölen bir üye, arkadaş ya da sevgiliyi anarak başlıyordu ve çoklu eylemlerin tartışıldığı ve planlandığı çoğu zaman kaotik toplantılara bir acil durum ve ciddiyet hissi ekleniyordu. Fakat hastalığın ağırlığının yönlendirdiği yüzey militanlığı, son derece dar ve yöneliminde orta sınıf bir politik perspektifin üstünü örtüyordu. AIDS'li bir gazetecinin tarif ettiği üzere, "ACT UP her zaman yarı tiyatro, yarı grup terapisiydi."[63]

Zap eylemleri -çoğu zaman arkadaş klikleri tarafından oluşturulan yakın gruplarının organize ettiği küçük, hedeflendirilmiş etkinlikler- birlik ve kolektif mücadeleye postmodernlerin duyduğu şüpheyle paralel, müttefikleri çekebilecek ve diğerlerini harekete geçirecek daha geniş kapsamlı gösteri ve yürüyüşler için önerilere

karşı üstün geliyordu. ACT UP New York'un Tedavi ve Veri Komitesi'nin önde gelen üyelerinden biri, zap eylemlerinin iyi niyetlere rağmen nasıl verimsizlikle sonuçlanabildiğini anlatıyor:

> Bazı ACT UP hizipleri araştırma toplantılarından ayrılmak istiyordu ve diğer cemaat grupları ve aktivistleriyle çalışmak istemiyordu. İki çalışmayı ACTG 076 ve ACTG 175'i protesto ederek konferansları böldüler. Bu denemeleri geliştirmek için öneri getirmektense, "076'yı durdurun!" ve "075'i durdurun!" demek istiyorlardı. Başarılı olsalardı, 1990'ların en ciddi keşiflerinden ikisi hiçbir zaman gerçekleşmeyecekti. Aktivistler araştırmaları geliştirdiği kadar, onlara engel de olabiliyordu.[64]

GMHC personelinden biri bazı ACT UP eylemlerinin verimsiz olduğunu çünkü "Hedef değişimden ziyade, kişisel ifade haline gelmişti." diye iddia ediyor.[65] Mesela Washington D.C. ACT UP üyelerinden küçük bir grup, 1992'de, Hastalık Kontrolü Merkezleri (CDC) ile buluşmalarında lobicilerle çıkan bir anlaşmazlık yüzünden, kendilerini AIDS lobicilerine kelepçeledi. Lezbiyen avukat ve aktivist Urvashi Vaid şunu iddia ediyor: "Bence ACT UP ve doğrudan eylem, medyanın eylemleri anında ele almasının politik doğru-yanlış hesabını yerinden etmesiyle, gerilemeye başladı."[66]

Hükümet görevlileri aşağılayıcı biçimde bir hasta hiyerarşisi yaratır ve göğüs kanseri kurbanlarını AIDS'ten çeken "değersiz" hastalara oranla "değerli" olarak değerlendirirken, ACT UP ilk yıllarında, giderek artan sayıda Amerikalı sağlık hizmetinden yoksun kalırken, evrensel sağlık hizmeti için çağrıda bulunmayı reddetmişti.[67] (Ancak 2007'de aşağı Manhattan'daki yirminci yıl yürüyüşünde ACT UP tek ödemeli evrensel sağlık hizmeti için müttefiklerinin yanında savaşacağı iki yıllık kampanyasının başladığını bildirmişti.[68]) Bob Nowlan'ın haklı olarak öne sürdüğü üzere, gey hareketi tıp kurumunun AIDS tedavisini ayrı bir sağlık meselesi olarak ele almayı kabul ettiğinde, bu sadece toplumun belirli marjinal kesimlerini etkilemedi, başlangıçta çoğu geyi ve damardan uyuşturucu kullananları etkileyen bir hastalığa kaynak yatırma-

maktan fazlasıyla memnuniyet duyacak iktidardakilerin eline koz verdi.[69] Hareket stratejileri, AIDS'ten muzdarip olmayanlarla işbirliği yoluyla tarihten çıkarılacak derslerle değil, kişisel deneyim temelinde belirleniyordu. Marksistler gibi daha geniş kapsamlı bir politik stratejisi olan aktivistlere Cindy Patton ve Simon Watney gibi AIDS'le ilgili yazan yazarlar şüpheyle bakıyordu. Mesela Watney, *Policing Desire: Pornography, AIDS and the Media*'da Marksistleri "püriten ayrılıkçılar" olarak kınıyor ve lobicilikle AIDS'li bebekleri kucaklamak veya AIDS yararına düzenlenen bir konsere katılmak için kraliyet görevlerini yer yer yarıda kesen Prenses Diana'dan medet uman "pratik" stratejileri tercih ederek, AIDS krizine yaklaşımda herhangi bütünlükçü teoriyi reddediyordu.[70]

ACT UP, kimlik politikası çerçevesine sadık kalarak, her zaman kadınlarla cinsel ilişkiye giren kadınların erkekler kadar HIV/AIDS'le temas etmesinin muhtemel olduğunu ve bu yüzden mücadeleden doğrudan çıkarları olduğunu iddia ederek lezbiyenlerin aktif katılımını benimsedi.[71] Ancak o sırada ve günümüzde birçok ünlü AIDS aktivisti lezbiyenken, araştırmalar sadece kadınlarla cinsel ilişkiye giren kadınlara HIV/AIDS bulaşma ihtimalinin çok yüksek olduğu iddiasını desteklemiyor. Cinsel açıdan etkin herkes AIDS olabilir ve seks işçileri için risk faktörleri vardır – çoğunluğu olmasa da çoğu kadın. Fakat en son CDC rakamlarına göre HIV/AIDS için test yaptırıp pozitif çıkan "(7.381 kadın arasından) sadece kadınlarla cinsel ilişkiye girdiği rapor edilen 534'ünün yüzde 91'i aynı zamanda bir başka risk faktörü altında – genelde damardan uyuşturucu kullanımı yüzünden."[72] Burada vurgulanmak istenen, lezbiyenlerin AIDS'e bağışıklığı hakkında yanlış bir bilgi vermek değil, bir harekette tedavi için ya da kurumsal kayıtsızlığa karşı savaşmak için insanların AIDS olma ihtimallerinin olduğuna inandırılması gerektiği varsayımıyla yola çıkan politik bir vizyonun darlığına meydan okumaktır.

Queer Nation ve diğer 20. yüzyıl sonu LGBT hareketlerinde postmodern kavramların baskın olması, birçok önde gelen aktivis-

tin eğitim ve sınıf alt yapısına uymamakla kalmayıp, endüstri sonrası toplumda işçi sınıfına bir değişim faili olarak bakılamayacağı gibi yaygın bir anlayışa denk düşüyordu. Ve Amerika'daki AIDS salgının başlarında LGBT'lere düşmanlığın ortaya çıkması, birçok aktivistin zihnine, işçiler fail olabilseydi bile, işçi sınıfı düzcinsellerden müttefik olamayacağı şeklinde tercüme edildi. Çoğu zaman eylemlerde hedef gösterilen büyük şirketler tarafından istihdam edilen sağlık hizmeti ve ilaç işçileri (ve onların sendikaları), araştırma ve gelişime kaynak yatırımında mücadele için kazanılabilecek potansiyel destekçiler olarak görülmedi. Bu biz/onlar zihniyeti grupların eylemlerine egemen oldu. Queer Nation'ın sık sık düzenlediği etkinliklerden biri üyelerini toplamak ve banliyö alışveriş merkezlerinin yolunu tutmaktı, Queer Shopping Network (Queer Alışveriş Ağı) insanları rahatsız edecek biçimde giyinip davranıyor, alışveriş merkezindeki düzcinsel müşterileri "şoke etmek" için öpüşme eylemleri düzenliyordu. Protestolardaki baskın şarkılardan biri "Buradayız, queeriz, alışın!"dı – kendini queer diye adlandırmayan tüm insanları itebilecek cüretkâr bir kimlik ifadesi.

Yerel şubelerdeki ayrımlar bu bölünmeye yatkın atmosfere hastı. ACT UP şubeleri genelde Cumhuriyetçilerin, polislerin ya da sosyalistlerin katılmasına izin verip vermemeyle ilgili ya da odak farklılıkları üzerine mini gruplara bölünüyordu. Mesela 1990'da ACT UP San Francisco şubesi iki gruba bölündü, biri AIDS tedavisine kendini adamıştı.[73] Dört yıl sonra San Francisco şubelerinden biri, bazı üyeler, öldürücü olduğunu iddia ettikleri, daha çok ve daha ucuz antiretroviral ilaçlar için savaşma stratejisine uymayınca, grubun kalanından ayrıldı. Gruptan ayrıldılar ve onun yerine bir marihuana dükkânı işletmeyi tercih ettiler.[74] Bazıları "bağnaz parçalamaca" işine girişti, gey karşıtı dini öğretilerinden ötürü Mormonlara tükürme kampanyası.[75] *Village Voice*'a göre 1992'de, New York şubesinde, doğrudan eylemin etkililiği ile ilgili çıkan ve birkaç yıldır şiddetle sürmekte olan iç tartışma bazılarının ayrılıp Tedavi Eylem Grubu'nu (TAG) kurmasına neden oldu. O sırada TAG dev

ilaç şirketi Burroughs Wellcome'dan 1 milyon $ kabul etti, Burroughs örgütün kuruluşundan bu yana ACT UP'ın öfkesinin hedefi olan kâr güden bir ilaç şirketiydi.[76]

Queer Nation, homofobiye karşı savaşmak için ACT UP'tan ayrılma bir grup olarak yola çıktı; bazı lezbiyenler Lesbian Avengers'ı [Lezbiyen İntikamcılar] kurmak üzere geylerden ayrıldı; üyeliği biseksüel ve translara kadar genişletip genişletmeme üzerine tartışmalar yeni ayrılmalara yol açtı ve Kadın Sağlığı Eylem Mobilizasyonu (WHAM!) kürtaj haklarını ele almak için kuruldu, vs. vs... Sadece kadınlardan oluşan ve "patriyarkanın ortadan kalkması" için çağrıda bulunan Kadın Eylem Koalisyonu (WAC) 1990'ların başlarında yüzlerce haftalık toplantı yaptı ama New York şubesinde kısa sürede, bir butch lezbiyenin CNN'de grubu uygun biçimde temsil edip edemeyeceği ile ilgili içinden çıkılmaz bir kavga patlak verdi.[77] Diğer gruplarda da, başta yüzleri kapsayan haftalık toplantılar, önce on yirmi sonra bir avuç katılımcıya düşerken, benzer daralmalar oldu. Bu grup üyelerinin çoğunun, bazı gruplar resmi destekten çekilse de, Bill Clinton'ın 1992 kampanyasını şevkle desteklemesi belki de ironiktir. ACT UP, adayları resmen desteklemiyordu, ve New York şubesi üyelerinden Bob Rafsly'nin Nisan 1992'de aday Bill Clinton'a agresif biçimde karşı saldırmasını milyonlar izledi. Nightline'da yayımlanan bir videoda Rafsky şunu iddia ediyordu, "On bir yıllık hükümet ihmalinden öldüğümüz kadar AIDS'ten ölmedik." Clinton buna meşhur "Acınızı hissediyorum." ile cevap verecekti.78 Ancak ACT UP web sitesinde 1992 yılı için tarihçesini gösterirken,* o yıl her yerdeki posterlerinde "1992 Kampanyası: hayatınız buna bağlıymışçasına oy verin!"[79] yazıyordu. Verilen açık işaret, Bill Clinton'a verilecek bir oyun George H. W. Bush'a karşı hayat kurtaran bir seçim olduğu yönündeydi.

Hareket liderlerinin stratejilerini belirleyen kimlik politikalarının teorik sınırlılığına rağmen, birçok eylem bireysel mücadelelerden doğrudan etkilenmeyen müttefikleri çekmede inanılmaz başarılı oldu.

* Bkz. http://www.actupny.org/documents/cron-92.html.

Çoğu başarılı ve ünlü eylemden bir kısmı, ayrılıkçı kimlik ilkelerini reddediyordu. Binlerce LGBT ve düzcinsel 1989 Aralık'ında St. Patrick's Katedrali'ndeki Katolik Kilisesi'nin güvenli seks karşıtı mesajını protesto etmeye başladı. Bir o kadar sayıda insan Mart 1987'de başlayan ve uzun yıllar boyunca her Mart tekrar edilen, AIDS ilaçlarından inanılmaz kârlar elde eden Wall Street ve ilaç şirketlerini kınamak üzere, duyurusu iyi yapılmış eylemleri başlattı.80 Kürtaj kliniklerini sağ kanat bağnazlara karşı savunmak için sık sık kitlesel WHAM!deki lezbiyenlerin ve Seçim için Kilise Hanımları diye bilinen, yaşlı kadın kıyafetleri, peruk ve günlük ayakkabılarla görünen, "Bu Rahim Benim Rahmimdir" şarkısını söyleyen ("Bu Ülke Senin Ülkendir"den uyarlama) ve diğer Amerikan klasiklerinin parodilerini yapan gey drag queenlerin kadınsı ve politik açıdan bilinçli bir kolunun yürüttüğü eylemler düzenlendi.[81]

Fakat çoğu zaman stratejiler otoriteye karşı yüzüne yüzüne saygısızlığın belirlediği zap eylemlerdi; gerçek güç dayanak noktalarını göz ardı etti ve kısa sürede Amerika ve tüm dünyada AIDS'in yükselen yüzü olacak tüm cinsel yönelimlerden siyah, koyu renkli ve beyaz işçi sınıfını kucaklayamadı. Zaplar, emekçi, siyah ve Latino cemaat liderleriyle ittifak kurmak ve 1994'e kadar Meclis'i kontrol altında bulunduran Demokratlara meydan okumak yerine, mücadelede ileri bir adım sunmayan muhalefeti ifade etti. Bugün Amerika Birleşik Devletlerindeki AIDS Afro-Amerikalılara giderek daha çok bulaşıyor. CDC'den gelen, Amerika Birleşik Devletlerindeki HIV / AIDS'le ilgili son rakamlar siyahların ABD nüfusunun yüzde on üçünden azını oluşturmasına rağmen, 2005'ten bu yana tüm HIV / AIDS teşhisi konanların yüzde kırk dokuzunu oluşturduğunu gösteriyor.[82] Bu yüzden gelecek AIDS örgütlenmesinin tüm işçi sınıfına -LGBT, düzcinsel, siyah ve her ırktan- yönlenmesi gerekiyor.

Kimliği Queerleştirmek

Kimlik politikalarının ayrı ezilen grup ve mücadelelerin özerkliğini savunurken, queer teori kimlik kategorilerine olduğu gibi

meydan okur. Queer teorist David Halperin onun hâlâ bir "kimlik politikası markası" olduğunu kabul etse de, bariz biçimde ve açık bir kimlik politikası reddidir.[83] Queer teori, sadece gey, lezbiyen, biseksüel ya da trans olmayan, "queer" davranmayı ve düşünmeyi becerebilen düzcinselleri de kapsama, ama bazı geyleri, özellikle tek eşlilik ya da evlilik gibi ideallere yönelmiş beyaz geyleri dışlama iddiasındadır. Lisa Duggan'ın dediği gibi, "cinsel farklılığı doğallaştırılmış kimlikler değil, sadece konuşma değil, uyuşmayan pratikler, ifadeler ve inançlardan bir kümelenme olarak, bir *sapma* biçimi olarak düşünmeye başlamamız gerekiyor."[84] Queer teori genelde anaakım LGBT politikalarından dışlanmışlara, beyaz tenli olmayanlara ve kadınlara bir alan sağlamaya çağırıyor. İnşa edilmiş ve zaman ile coğrafya içerisinde değişen diye kavranan toplumsal cinsiyet ve cinsel ikiliklere meydan okumak olarak görülüyor.

Queer teori, 1990'larda, bazı sol kanat akademisyenlerin, orta sınıf gey ve lezbiyenlerin Amerikan toplumu anaakımının içinde asimile olmasıyla başlayan, memnuniyetsizliğinden doğdu. Queer teorinin önde gelen kuramcıları ve aktivist yandaşların çoğu kimlik politikalarını ve birçok liderinin, özellikle şirket ve politik güç sahnelerine, LGBT hareketi sürüklediği muhafazakâr yönü reddeden solculardı. Ama bunu kimlik politikalarının muhafazakâr temeline -sınıflar arası niteliğine- meydan okumayacak biçimde yaptılar. Queer teorinin en önemli kuramcılarından Judith Butler'ın Irak Savaşı ıa kararlı biçimde muhalefet eden, kendi deyimiyle enternasyonalist bir solcu olduğu inkâr edilemez.[85] Yine de queer teori, koyu kötümser, insanı eylemsiz kılan, bizim için ortak grup kimliğinin toplumsal bir uyuşturucu ya da hepimizi bir biçimde zayıflatan ya da gücümüzü azaltan Achilleus'un topuğu gibi işlev gördüğü, insanların sadece atomlaşmış varlıklar olduğu bir dünya görüşü öne sürer. Yani kimlik politikasından başlayıp postmodernizmin mantıksal uçlarına getirildiğinde, esasen bireyler olarak bireyler tarafından hepimizin ezildiği ve bu yüzden baskıya direnişin bireysel olması gerektiği gibi bir orta sınıf fikrine dayanır. Queer teori "di-

renişin ötekiyle özdeşleşmenin reddi yoluyla gerçekleştiğini" iddia eder.[86] Aslında, queer varsayıldığı üzere her bireyde eşsiz olan bir kimlik / kimlik olmayan kimliktir. *Geneology of Queer Theory* şöyle der: "Queer kuramcılarının işi şu şüpheye yöneliyor: haklarımız insanlar olarak ortak bir kimliğe yöneliyorsa, hepimiz benzer şekilde görünmeli, benzer şekilde davranmalı, benzer olmalıyız. Elbette sistem bu şekilde işlemiyor ama Amerika Birleşik Devletlerinde kadınların ve azınlıkların deneyimi aslında bu şekilde işlediğini gösteriyor."[87]

Kimlik politikaları ezilmiş gruplar arasındaki ayrımları güçlendirirken, queer teori farkında olmadan, ezilen grupların üyeleri arasındaki ortak kimlik noktalarını tamamen reddederek, baskının geçerliliğini tanımamaya başlar. Mesela Halperin, "Homofobik söylemlerin en radikal ters yüz edilmiş hali 1968'de Gey Özgürleşme Cephesi'nin 'gey iyidir' sloganından ('siyah güzeldir'e nazire) oluşmuyor, marjinal bir konumsallığı varsaymak ve güçlendirmekten oluşuyor... Bilerek böyle marjinal bir konumda bulunanlar, niteliği gereği salt konumsal olan özselleşmekten çıkmış kimliğe bürünenlerine gey değil, *queer* olduğunu söylemek uygun düşecektir." diye iddia eder.[88] Bu yüzden, kimlik politikasını queerleştirmek de dâhil, bir şeyi "queerleştirmek" teorinin iddia ettiği üzere onu tersyüz etmeye eşdeğerdir. Diğer bir deyişle, "Queer teori muhaliftir."[89]

Kişi, queer teoriyi tanımlarken anında kuramsal bir ikilem içerisine düşüyor. Önemli düşünürleri katiyete karşı uyarıyor: Judith Butler, şöyle yazar, "queeri normalleştirmek son kertede onun hüzünlü sonu olacaktır;" Lauren Berlant ve Michael Warner şunu vurgular: "neredeyse her şeye queer teori denilebilmesi radikal biçimde ileriye yönelik, bir dünyaya mevcudiyet kazandırmaya çalışmak, onu herhangi özetleme çabası, artık şiddetle taraflı olacaktır."[90] Bu, kendini tanımlamaya cesaret edemeyen teoridir.

Judith Butler, queer teorinin kimliği reddedişini şu şekilde açıklar:

> Herhangi bir şey olma beklentisi, karşılığı olsa bile, bende

> her zaman bir çeşit kaygı uyandırmıştır çünkü gey "olmak," lezbiyen "olmak" zaten olduğum kişi ya da şey için basit bir emirden daha fazlası gibi görünmüyor.

Bu yüzden,

> Lezbiyen teorileriyle, gey teorileriyle aram iyi değil çünkü başka bir yerde de iddia ettiğim üzere kimlik kategorileri baskıcı yapıları normalleştiren kategoriler olup bizzat baskıdan kurtaran ihtilaflar olsun düzenleyici rejimlerin araçları olagelmiştir.[91]

"Kimlik kategorileri düzenleyici rejimlerin araçları olagelmiştir" diye iddia edilmesi ne anlama geliyor? Sadece cinsel kimlik kapitalizm tarafından inşa ediliyor diye mesela lezbiyenlik kategorisinin, Güney Afrika'nın herhangi bölgesinde Venezüellalı olarak yaşayan insanları sınıflandırmaktan öte (bu da tarihsel olarak yaratılmış bir kimliktir), baskı ve eşitsizlik aracı olması gerekmez. Birini tanımlamak ya da nitelendirmek baskıyı yaratmaz; benzer şekilde birine, mesela queer, dememiz hiçbir biçimde baskıya meydan okumaz. Yine Marx ve Engels'in Genç Hegelciler için sarf ettiği sözler yerinde görünüyor: "Kavramların dünyayı yapacağı ya da yok edeceği gücüne duyulan felsefi inanç temelinde, benzer şekilde, bir bireyin şu ya da bu şekilde kavramları 'ortadan kaldırarak' 'hayatın getirdiği ayrımları ortadan kaldırdığını' tahayyül edebilirler."[92] Hem Tavır Sahibi Hermafroditler [Hermaphrodites with Attitude] hem Transseksüel Gözdağı'nın [Transsexual Menace] -belki de normalleştirilmemiş kategorilerin özü- kurucusu olan Even Wilchins, "toplumsal gruplar ortak yapı ve anlam normları olmadan bir arada duramaz... Yani [postmodernizm]olumlu ve ödüllendirici herhangi grup faaliyeti anlayışı sunamaz." diye iddia eder.[93]

Queer kuramcılarının kimliğe getirdiği itirazlardan biri diğerlerini dışlamaya hizmet eden vurgusudur, ki bu doğru. Biri lezbiyense, tanımı gereği erkek olamaz. Fakat tarihsel olarak insanları kimliklerine göre sınıflandırmak da -ve LGBT'ler söz konusu olduğunda dolaptan çıkarak kişinin kimliğini benimsemesi- benzer şekilde, ezilmiş insanların birbirlerini bulmalarını, örgütlenmelerini

ve vatandaşlık hakları için savaşmalarını mümkün kılar. Hemcins evliliği ya da eşit istihdam hakları reformları için savaşarak, vatandaşlık hakları mücadelesi veren LGBT'lere, kendilerini daha geniş toplum kesimleri içerisinde "normalleştirmek" ve "asimile etmek" nedeniyle, muhalefet ederken, queer kuramcıların temel muhafazakârlığı sergilenir.

Radikalizm yüzeyi altında derin bir işçi sınıfı karşıtı gündem yatar. Butler, gey evliliğe karşı homofobik saldırılara muhalefet ederken, aktivistlerin bu soruna odaklanmalarına karşı gelir çünkü bu AIDS'e karşı verilen mücadeleden sözüm ona geri adımdır, partneri olmayan ya da birden çok partneri olan LGBT'lerin alternatif hayat tarzlarının önemini azaltır ve geylerin imajını "ahlaklı bir dizi çifti dini ya da devlet destekli" şeklinde desteklemeye çalışır.94 Diğer bir deyişle, queer kuramcıları, aslında, cinsel azınlıkları "heteronormatif" hayat tarzları altında topladığı ve bunun "düzcinsel toplum"a asimile olma anlamına geldiği argümanıyla LGBT çiftlere maddi fayda sağlayacak gey evliliği gibi reformlara karşı çıkıyor. "Düzcinsel toplum" gibi bir şey olduğu anlayışı kafa karıştırıcı bir anlayış. Tüm düzcinsellerin sınıftan, ırktan milliyetten bağımsız ortak perspektif ve hayat tarzlarını paylaştığı anlamına geliyor, ki bu bariz yanlış. "Heteronormatif"ten anlaşılan medyada sergilenen orta sınıf hayat tarzıysa, Butler ve diğerleri bunları savunan güçlü kurum ve sağ kanat ideologunun desteklediği aile değerleri gösterisini işçi sınıfı düzcinsellerin bakış açısı ile karıştırıyor. Mesela, Martin Manalansan IV, Lisa Duggan'ın "homonormativite" ve gey evliliği mücadelesi eleştirisine şu şekilde başvuruyor:

> Homonormativite, gey evlilik hakları ve diğer "aktivizm"ler gibi ilerlemeci davaları ileri götürmeyi amaçlayan ama aynı zamanda retorik açıdan özel alan, evcillik ve tüketim üzerinden özgürlük ve özgürleşmenin haritasını yeniden çizdiği ve bunları yeniden kodladığı için queer cemaatler üzerinde politize olmaktan uzaklaştıran bir etki yaratan bukalemunvari bir ideolojidir. Diğer bir deyişle, homonormativite queer cemaatleri, evcil özel alan ve tüketim özgürlüğü karşılığında alternatif eşitsizlik biçimlerini edilgen biçimde

kabul edecekleri şekilde uyuşturur.[95]

Heteroseksüellerin yanlış ve ahlakçı karikatürü bir yana bırakılırsa, bu LGBT anlayışı işçi sınıf çoğunluğu değil, Hollywood'un fantezi gey ve lezbiyenlerini yere çalıyor. Gerçek muhalif bir politika devlet, din ve tek eşlilik gibi eleştirilere rağmen taviz vermeden hemcins evliliği savunusunun yanında durmalı – altmış yıl önce solcular ırklararası evliliği nasıl savunduysa. Karşısına faydaların ilişkilere, şu anki reformlara bağlı olmadığı – düzcinsel ya da gey-radikal bir toplumu yeniden yapılandırma koymak edilgenliğe reçete çıkarmaktır.

Birincisi, gey evliliği bir reformdur. Kapitalist sistemdeki *bütün* reformlar gibi, bir haksızlığı yatıştırırken sistemin yapısını etkin bırakır – bu durumda hem maddi yardımların reddi hem de LGBT ilişkilerin olması arzusu heteroseksüellerinkine eşit kabul edilir. İşçilerin sömürüsünün yeniden müzakere edildiği sendikalaşma talebi gibi -işçilerin daha yüksek ücretler ve yardımlar elde ettiği ama patronların güçlerini yok etmediği- eşit evlilik de bir ayrımcılığı yok eder ama ezilmeyi toptan yok etmez.

İkincisi, cinsel özgürlük getirmediği için hemcins evliliği talebine meydan okumak 1960'ların başında lokantalarda mekân ayrımcılığına karşı yapılan oturma eylemlerine biraz hakaret gibi. Reformistin talebi için yanlış bir beklenti koyuyor ve sonra devrimci dönüşüm getirmediği için saldırıyor.

Bazı queer kuramcıları, modern gey tarihinde merkezi bir olayın öneminden bile sözde emin olamadığımız tarihsel göreceliliğin çamurlu sularında Stonewall isyanını bile boğmayı başardı. *Queering Gay and Lesbian Studies*'de Thomas Piontek modern gey hareketinin doğmasını sağlayan 1969 Greenwich Village ayaklanmalarının yapısını söküyor ve Stonewall'un "dağınık ve muğlâk bir tarihsel olay" olduğu sonucuna varıyor.[96] Piontek, "Stonewall'u Unutun" adlı bölümünde sadece McCarthy döneminin erken muhafazakâr homofil hareketi ile Gey Özgürleşme Cephesi'nin doğmasını sağlayan kitlesel ayaklanma arasında tutarlı bir anlatı görebiliyor. Bu

argüman, tarihsel süreklilik hakkında ileri görüşlü içgörüler sunan birkaç tartışmasız yorum bir yana bırakılırsa, sadece protestoyu, mücadeleyi ve politik örgütlenmeyi aşağılıyor. Geriye okuyucuya, vermeye çalıştığının ne yaparsak yapalım fark etmez ya da yaptığımız bir şey varsa, ne olursa olsun, eşit derecede fark eder fikri olup olmadığını, sorgulamak kalıyor.

Teamüle direniş ve asimilasyona düşmanlık queer teorinin mihenk taşlarından ikisi. Michael Warner, normalle sorunlu olmanın aynı isimli kitabında "bir nevi toplumsal intihar" anlamına geldiğini söylüyor.[97] İşe gitmek, kirayı ödemek, çocukları yetiştirmek vs. normalliğin utanılacak eylemlerinden ibaret değil, aynı zamanda kişinin ne tip ve ne kadar cinsellik yaşadığı direniş ve radikallik ölçütü olarak yargılanıyor. Queer kuramcıları "normatif olmayan" cinsel pratiklere, mesela sado mazoşizm ve yumruk seksi, yoğun biçimde odaklanıyor çünkü "hazzın geleneksel inşası"nın üstesinden gelme biçimleri olarak algılanıyor.98 Eskiden lezbiyen S/M aktivisti olan ve artık erkek olarak yaşayan transgender queer kuramcısı Patrick Califia,[99] "özgürlüğe giden yolumuzu sikebileceğimize inanmıyorum," derken,[100] o ve diğer queer kuramcıların "vanilya" sekse ve monogam olanlara karşı ifade ettiği küçümseme cinsel edimler hiyerarşisi yaratıyor ve poliamoriye, yani birden çok partnere, ayrıcalık tanıyor. Ahlakçılığı bir yana bırakılırsa, ne kadar teamül dışı olursa o kadar iyi olan cinsel beğeniler arasında bir hiyerarşi oluşturmanın baskıya meydan okumaması ve sadece burjuva cinsel normlarına ayna tutması gibi daha büyük ölçekli bir problem var. Burjuva cinsel görgüsünü savunanlar misyoner pozisyonunu savunurken, queer kuramcıları buna "yumruk sokarak" muhalefet ediyor – yine de her ikisi de ahlak standartlarını mahrem faaliyetlere yerleştirmeye çalışıyor; sadece hangisinin daha iyi olduğu konusunda anlaşamıyorlar. Califia, "vanilya bir lezbiyenle" olmaktansa "erkek bir mazoşist"le olmayı tercih ederim diyor.[101] Califia'nın teamüllere dayalı cinselliği tercih eden lezbiyenlerden bayması sadece kişisel bir tercihken (teamüllere dayalı lezbiyen cin-

selliği diye bir şey olduğu varsayılırsa o da) egemen düzene bir meydan okuma gibi gösteriliyor. Ülkedeki kırmızı ışık bölgelerinde sıradan bir gezinti ya da internette zihin tüketen cinsel çeşitlilik gösterisini taramak kapitalizmin teamül dışı cinsel zevkleri uyarlama konusunda ne kadar mükemmel ve girişimcilerin herhangi cinsel iştah ya da fetiş türünden milyarlar kazanmaktan fazlasıyla mutlu olduğunu kanıtlar. Queer kuramcıların cinselliği muhalefet için bir cephe olarak sunma çabaları Cloud'un hakkıyla "mahrem hayatın bir anti-politikası" dediği şeyi temsil eder.[102]

Queer kuramcılarının cinsel edimleri baskıya karşı mücadelede sınıfla aynı seviyeye yerleştirmeyi reddettiği için Marksizm'e saldırması şaşılacak bir şey değil. Patton, Marksistlerin "erotofobi"si olduğunu, yani Marksistlerin muhtemelen cinsellik karşıtı olduğunu, iddia eder.[103] Buna bir kanıt sunulmaması bir yana, cinsellik, yiyecek, sağlık hizmeti ya da konut ihtiyaçları gibi olmasa da, Marksistlerin tanıdığı bir ihtiyaç olarak kalmaya devam ediyor. Topluma kişinin mahrem hayatına karşı bu ekonomik ihtiyaçların merkeziliğini dayatan Marksistler değil, gerçek dünya. Bu, ahlakçılık yüzünden böyle değil; sonunda kişinin ne tip bir cinsellik yaşadığı ve bundan ne kadar yaşadığında örtük bir radikallik yok. Bolşevik lider Alexandra Kollontai sorunu oldukça güzel özetliyor:

> İnsanlığın muhafazakârlığa eğilimli kısmı, geçmişteki mutlu zamanlara dönmemiz, ailenin eski temellerini yeniden inşa etmemiz ve cinsel ahlakın çoktan denenmiş normlarını güçlendirmemiz gerektiğini iddia ediyor. Burjuva bireyciliğinin galipleri, cinsel davranışın ortadan kalkmış kodlarının ikiyüzlü kısıtlamalarının hepsini yıkmamız gerektiğini söylüyor... Diğer yandan, sosyalistler, bize ancak toplumun toplumsal ve ekonomik yapısının yeniden örgütlenmesi başarıya ulaşırsa cinsel problemlerin çözüleceğinin güvencesini veriyor.[104]

Kollontai'ın vurgulamaya çalıştığı şey, cinsel ahlak alanındaki gerçek özgürlüğün ancak tüm baskı ve sömürü biçimlerine karşı verilecek daha büyük çaplı mücadele yoluyla elde edileceğinden ibaret. Queer teorinin cinsellik politikaları özünde burjuva bireyci-

liğinin politikaları. Califia'nın itiraf ettiği üzere, gerçekten "özgürlüğe giden yolumuzu sikemeyiz."

Bütün teamüllere muhalefet diğer bazı bariz problemleri gösterir. Her şeyden önce, sadece zorla ya da gelenekle yapmaya itildiğimiz için değil, bize diğer insanlarla uyum içerisinde yaşamamızı sağladığı için uyduğumuz her türden toplumsal teamül vardır. Kişinin sırada yerinde beklemesi ve diğeri için kapıyı açması çoğu insanın kolaylıkla benimsediği toplumsal teamüllerdir çünkü mantıklıdır ve bize diğerleriyle birlikte işbirliği içerisinde bir dünyada yaşama fırsatı sunar. Teamüllerde içkin olarak kötü bir şey yoktur. Aslında, aramızda çoğunun olmadığı bir toplumda yaşamayı arzulayacak ya da böyle bir yerde yaşayabilecek az sayıda insan vardır. Baskıyı yaymaya hizmet edenleri bize birbiriyle işbirliği içerisinde bulunan varlıklar olarak yaşamayı sağlayan teamüllerden ayırmak faydalı tartışmalara yol açabilir ama bunlar soyut alanda değil, pratikte çözülebilir. Teamüle yapılmış çoğu retorik kinayenin pratik alanda sunacağı pek bir şey yoktur.

"Cinsiyet Belası" Belası

Queer kuramcılarının toplum tarafından nasıl yaratıldıklarını açığa çıkarmak için verili doğruların yapısını sökme projesi cinsiyet ve cinsel kategorileri reddetmek olarak da tercüme edilir. Cinsiyetin "söylemsel olarak inşa edildiğini" ve bu yüzden "söylemsel olarak" yapısının sökülebileceğini iddia ediyorlar – iddia ettikleri üzere tanımlamak bir şeyi "şeyleştirmek" ya da somutlaştırmaktır, bu yüzden mücadelemizin bir kısmı tanımları reddetmektir. Marksistler, tam tersine, cinsiyet ve cinsellik kategorilerini toplumsal olarak inşa edilmiş görür ve bu yüzden yapıların ancak toplumsal olarak sökülebileceğini, dilin onun arkasından geleceğini düşünür. Queer kuramcıları arasında Butler'ın şu deyişi en ünlülerindendir: toplumsal cinsiyet bir nevi "kültürel kurgu, kendini tekrarlayan edimlerin performatif bir etkisidir:" "Toplumsal cinsiyet bedenin tekrar tekrar sti-

lize edilmesidir, kaskatı bir düzenleyici çerçeve içinde tekrar edilen bir dizi edimdir. Bu edimler zamanla birleşerek töz görünümünü, bir çeşit doğal varlık görünümünü üretir."*[105] Butler, *Cinsiyet Belası* adlı kitabında "toplumsal cinsiyet ifadelerinin ardında bir toplumsal cinsiyet kimliği yatmaz" **[106] der ve bu "kültürel kurguları" verili olarak alan LGBT özgürleşmecileri kadar feministler de tuzağa düşer. Ancak Butler ve maiyetinin bizzat kendi yaratıları olan söylemsel bir muammaya düştükleri görülüyor.

Fiziksel açıdan kendimizi, kıyafetimizi uydurmamız, saçımızı şekillendirmemiz vs. en azından kısmen içinde yetiştiğimiz kültür tarafından şekillendirilen istem dışı performanstır diye iddia etmek bir şey. Bu, hiç şüphesiz doğru ve Simone de Beauvoir'ın 1949 yılı *İkinci Cins**** adlı kitabı, Butler'ın da katıldığı üzere, bu durumu zarifçe gösterir. Bunlardan, Butler'ın iddia ettiği üzere, tüm cinsiyetin parodi yoluyla muhalefet edilecek bir muziplik olduğu fikrini çıkarmak ayrı bir şey. Şöyle yazıyor: "Parodi pratikleri ayrıcalıklı ve doğallaştırılmış bir toplumsal cinsiyet belirlenimi ile, sonradan türetilmiş, fantazmatik ve mimetik görünen -tabiri caizse başarısız bir kopya olan- toplumsal cinsiyet biçimlenimi arasındaki ayrımı bizzat yeniden işleyip pekiştirmeye yarayabilir."****[107] Olumlu politik değişimin toplumun inşasını ve cinsiyet varsayımını drag ve diğer parodi yollarıyla istikrarsızlaştırmaktan doğabileceğini iddia eder. Cloud, Butler'ın ütopyacılığını bir mücadeleyi "mahremin sahneye konulduğu ve kelimelerin kendi maddi gönderilenlerinden ayrıştığı benlik tiyatrosu" ile ikame etmekle eleştiriyordu, "Performativite tiyatrosu, kapitalizme kolektif bir meydan okuma değildir, 'bilince' bireylerin failliğini yerleştirir."[108] Evet, toplumsal cinsiyet ve normları hem toplumsal olarak inşa edilmiş hem de toplumsal

* Judith Butler, *Cinsiyet Belası: Feminizm ve Kimliğin Altüst Edilmesi*, çev. Başak Ertür, 2. Baskı, (İstanbul: Metis Yayınları), 2010, s 89.)

** A.g.e. s. 77)

*** Simon de Beauvoir, *Kadın: İkinci Cins*, çev. Bertan Onaran, 7. Baskı (İstanbul: Payel Yayınları), 1993, 3 Cilt.)

**** *Cinsiyet Belası*, s. 238.)

olarak kısıtlayıcıdır ve bazı insanlar, mesela translar, bu normları boğucu bulur. Fakat sorun insanın ne kadar para kazandığı, fiziksel kırılganlığı ve binlerce diğer yargıyla cinsiyetinin şekillendirildiği cinsiyetçi bir toplumda yaşıyor olmamız – her birimizin bir cinsiyeti olması değil. Butler'ın *Transgender Studies Reader*'daki yazısına girişte soruldugu üzere, "cinsiyet gerçek değilse, baskısı ne kadar gerçek olabilir?"[109] Doğal olarak herhangi özgürleşmeci politika, insanların iade etmek istediği cinsel davranış ve hal tavırların, kıyafet tarzlarının ve fiziksel davranışların çokluğunu kapsamalıdır. Kişinin fiziksel cinsiyetinin toplumsal cinsiyet kimliğine uymasını talep eden yasal normları reddetmelidir. Fakat cinsiyetin, bazı toplum bilimcilerin inandığından daha muğlâk bir sınıflandırma değil de, anlamsız bir kategori olduğunu iddia etmek ilginç felsefi sorular doğuruyor ancak bizi teorik ve örgütsel bir çıkmaza sürüklüyor.

Kadın bir kurguysa, hakları için savaşmak bariz bir zorluk doğuracaktır. Butler, "kesintisiz bir kadınlar kategorisi olarak kavranan istikrarlı bir feminizm öznesi üzerinde vaktinden önce diretilmesi yersizdir ve kaçınılmaz olarak kategorinin çeşitli nedenlerle reddedilmesine yol açar." *[110] Bunun üzerine feminizmin bizzat bu nihai kategoriye karşı savaşmada "zorlayıcı ve düzenleyici" olduğu sonucuna varır.[111] Burada, istikrarlı kavramlar ve anlamın açıklığı "düzenleyici" olarak yorumlanıyor. Tam tersine, kişinin jenitallerinin zorunlu olarak cinsiyet kimliğine uyması gerektiğini empoze eden yasanın zorlayıcı güçleridir. Butler ve Sedgwick, özcü argümanlar sunan -mesela kadınların biyolojilerinden ötürü bakıcı ve daha edilgen olmaları- fakat çoğu kadını, ve aynı nedenle erkekleri, kısıtlayan, gelir, eğitime erişim, sağlık hizmeti vs. gibi gerçek dünya sorunlarına girmeyen feministleri eleştirirken haklı. Aslında, queer teorinin göze batan bir eksikliği çoğu insanın hayatının gerçekleriyle uğraşmak için bile ne kadar az çaba sarf etmesi. "Bedenler" bu kuramcılar tarafından kusana kadar analiz edilirken, yazıları insanların cinsiyet ve cinselliklerinin hayatlarının en belirleyici yönleri olduğunu iddia ediyor. İnsanların bedenlerinin

* A.g.e. s. 47.

kısmen toplum tarafından, daha kesin konuşmak gerekirse içine doğduğu sınıf tarafından inşa edildiği kesin. Bazıları daha uzun saatler çalışmak ve dehşet verici trafik kuyruklarında beklemek zorundaysa, kendine ayıracak zamanı yoksa ve hayatlarımızı sınıf temelli etkileyen diğer her şey yüzünden obez olmaya, sigara içmeye, genç ölmeye ve daha çok stres sahibi olmaya daha yatkındır. Tarihçi Harriet Malinowitz'in queer kuramcıları hakkında yaptığı espri burada kulağa doğruymuş gibi geliyor: "Queer kuramcı ağı genelde çoğumuzun içinde yaşayacak kadar parası olmadığı, mahallenin sakinlerine açık bir sosyal kulübe benziyor."[112]

Toplumsal cinsiyet ve cinsiyeti teorileştiren çoğu insan, ikisi arasında Butler'ın tarif ettiği "yani sonuçta cinsiyet doğaya ya da "çiğ/ham"a tekabül ederken toplumsal cinsiyet kültüre ya da "pişmiş"e tekabül eder"* ayrımını yapar.[113] Bazıları kadınsılık ve erkeksiliğin toplumsal yaratılar olduğunu kabul ederken, biyolojik cinsiyetin böyle olmadığı iddia edilir – ya bir dizi özellikle ya da diğeriyle doğmuşsunuzdur. Tam tersine, Butler ve diğerleri, haklı olarak, her iki kategoriye de tam oturmayan, muğlâk jenitallere sahip milyonlarca interseks bireyin kanıt olduğu göz önünde bulundurulursa, kadın/erkek cinsel ikiliğini sınırlı anlayışına meydan okur. Ancak olanaklar spektrumunu işleten anatomik çeşitlilikle ilgili bilimsel gerçek, erkek ve kadını dağarcığımızdan çıkarmak için sesli bir çağrı değil – bu kelimeler dünyadaki gerçek varlıklara işaret ediyor, aslına bakılırsa milyarlarcasına. Bunun yerine, "erkek" ve "kadın" terimleri tarafından değil, cinsel akışkanlık, belirsizlik ve farklılığa izin vermeyen bir toplum tarafından travmaya uğratılmış bir azınlık için cinsiyet alanında muğlâklık kavramını ortaya atar.

Kuzey Amerika Interseks Cemaati "birçok interseksin erkek ya da kadın toplumsal cinsiyet kimliğini benimseme konusunda mükemmel biçimde rahat olduğunu ve cinsiyetsiz bir toplum aramadıklarını ya da kendilerini üçüncü cinsiyet sınıfının bir üyesi olarak nitelemediklerini gördük." diyor.[114] Queer kuramcıların çıkarlarının

* A.g.e. s. 93.

kendi fikirlerine hizmet ettiğini söylediği insanların gerçek hayat deneyimlerinde trans ve interseks bireylerin tiksindiği şey nitelemeler değil, ikilemi yaratan tıbbi kuruluş ve diğer kurumlar. Nitelikler sadece yasa ve toplumsal pratik tarafından kodifiye edilmiş şeyi tarif etmeye hizmet ediyor. Bu fikirlere kapılanların ve queer teorinin çarpık dağarcığını bazen kullananların bile, yumurta kapıya dayanınca, trans aktivist ve yazar Riki Wilchins'in kendi hareketini örgütlerken yaptığı gibi, onları bir kenara bırakmak zorunda kaldığını fark etmek ilginç. Sosyalizm geleneğinin çarpıtılması ve zayıflamış bir sol yüzünden kimlik politikaları ve queer teorinin akademinin birinde hermetik biçimde üstü mühürlenmiş bir hava cıva içerisindeymişçesine birbiriyle paslaşması trajik. Fakat kimse cinsel özgürleşme sunamıyor ve ortak harekete geçme olanakları konusundaki şüphecilik ve nesnel hakikate duydukları ortak şüpheler her ikisini de sonu gelmez bir beraberliğe itiyor.

Postmodern fikirler, 1960'ların sonrasındaki dönemde, bir kuşak Amerikalı kitlesel ölçekte sınıf mücadelesine katılmadan hatta ona tanıklık etmeden büyürken, gelişti ve serpildi. On milyonlarca insan, bu farklılık politikalarının ve bireyciliğin sağduyu gibi göründüğü bir toplumda artık erişkin oldu ve bu durum, toplumsal gereklilikleri azalsa da, bu teorilerin dilinin yaygın biçimde kabul edilmeye devam etmesini belki de açıklıyor. Antropolog Max Kirsch'in ferasetli açıklamasıyla,

> Queer teorinin kimliğin imkânsızlığını ve deneyimin göreliğini vurgulaması, kendine yeten bireyin üretim ve yan ürün tüketim yoluyla yaratılan ekonomik hedefin merkezinde olduğu mevcut kapitalist üretim ilişkileri gelişimini yakından takip ediyor... Yani bence queer teorinin öğretileri reddettiğini iddia ettiği toplumsal ilişkilerin niteliklerini yakından model alıyor. Eşitsizliğe dayanan kapitalist üretime direnişi inşa etmekten ziyade paradoksal olarak onu yansıtıyor.[115]

Kirsch'in dediği gibi, "yalnız değiliz."116 İnsanlar birbirleri olmadan varolamayan ya da gelişemeyen toplumsal hayvanlardır. Birey olarak en zayıfız. Egemen sınıf ideolojisi kaba bireyciliği ve ki-

şisel davranışların gelişimini başarıya yönelik araçlar olarak teşvik ederken, bu, sıradan insanların değişimi gerçekleştirmek için güçleri olduğu kolektif bir sınıftır. Hepimiz aynı olduğumuz için değil -ki bariz değiliz- sistemde hepimizin ortak bir düşmanı ve onu işleten küçük bir parazit sınıfı olduğu için. Farklılıklarımızdan ve baskı deneyimlerimizin nasıl tezahür ettiğinden bağımsız, işçilerin fazlasıyla ortak noktası var. Sınıf toplumunun inşa ettiğini, muhalif örgütlü güçler yok edebilir. Ancak queer teorinin felsefi post-yapısalcılığı bu baskıcı sistemin fiziksel yapısökümünde bir zincirdir.

Queer teori, ezilen gruplar arasında sık sık engel çizen kimlik politikası aktivistlerinin yarattığı problemlerden bazılarını alır ve hem grupları hem engelleri sıfırdan teorileştirerek onları çözmeyi dener. Bir kişinin kendini lezbiyen *olarak* tanımlamamasının kendini lezbiyenlerle *birlikte* sınıflandırmayacağı anlamına gelmediğini her ikisi de kabul etmez gibi görünüyor. Elbette kimse, sadece AIDS'li bir geyin, sağ kanattan insanların onu bu potansiyel olarak ölümcül hastalığı kendine bulaştırmakla suçladığı cinsel bir azınlık olarak bu dünyayı terk etmenin ne olduğunu bilebileceği gerçeğinin tersini iddia edemez. Benzer şekilde, ancak siyah bir kadın o tenle hayatın ne olduğunu bilebilir. Ancak queer kuramcıları farklılık gerçeklerini ortak kimliğe ulaşılamayacak engellere yükseltiyor ve sonuç olarak ortak eylem de sorgulanmaya açılıyor.

Alçaktan uçan bir mücadele, çok az örgütlenmiş bir sol ve sıradan insanların hayatlarına gaddarca saldıran neoliberal ekonomik politikaların egemen olduğu bir dönemin teorik ifadelerini sağlayan fikirler, toplumsal hareketlerde aynı geçerliliği artık sahip değilmiş gibi görünüyor. Yeni bir yönetim taleplerinin dile getirildiği ve mücadelenin ilk filizlerinin emekçi ve LGBT'ler arasında belirdiği bir döneme girerken, aşağı doğru hareketli orta sınıf ve işçi sınıfından gelen aktivistler gerçek değişimi getirecek pratik stratejiler ve politikalar arıyor. ABD toplumunda eşcinsellikle ilgili bilincin sola kaymasında ve birlikte güç olduğuna dair hissiyatın artmasında büyük olanaklar yatıyor.

YEDİNCİ BÖLÜM

Biyoloji, Çevre, Toplumsal Cinsiyet ve Cinsel Yönelim

1990'ların başlarından beri, "gey geni"nin mevcudiyeti hakkında spekülasyon yapan hatırı sayılır araştırma ve devasa medya yayını var. *Newsweek*'in "Bu Çocuk Gey mi? Doğuştan ya da Yetiştirme: Eşcinselliğin Kökenleri"[1] gibi dergi kapak konusu hikâyelerinden *ABC News*'un "Gey Olarak mı Doğdunuz?"[2] gibi televizyon belgesellerine, eşcinselliğin biyolojik kökeni artık yaygın biçimde kabul ediliyor. Yirmi yıl önce çoğu lezbiyen, gey ve biseksüel kendi cinselliklerinden "tercih" diye bahsederken, insanların kendilerinin ve diğerlerinin cinselliğini doğuştan olarak görmesi giderek yaygınlaştı. D'Emilio bu görüşün toplumsal faydasını özetliyor.

> İnsanların gey -ya da lezbiyen ya da biseksüel- doğduğu fikri bir çok nedenden çekici. Birçoğumuz cinsel arzularımızın yönünü üzerinde kontrol sahibi olmadığımız bir şey gibi deneyimliyoruz. Sadece öyleyiz, gibi görünüyor, öyleyse gey doğmuş olmamız gerek. Queerlere nefreti en açık insanlar, dini muhafazakârlar, gey olmanın bizim seçtiğimiz bir şey olduğunda ısrar ediyor ve onlarla hemfikir olamayacağımızı biliyoruz. Yani öyleyse gey doğduk. Liberal heteroseksüel müttefikler bu fikri seviyor. Geyler böyle doğduysa, elbette bunun için cezalandırılmamalı. "Doğuştan gey" cinselliğimiz hakkında bazı şüpheleri olanlardan ya da kendimizi baskı ağırlığı altında ezilmiş hissedenlerden bir kısmımızı da rahatlatıyor. Gey olarak doğduysak, bu bizim suçumuz değil ve şurası kesin ki ezilmeyi biz seçmedik: bu konuda bir şey yapamayız, öyleyse bizi yalnız bırakın. Bu, dolaptan çıkmış çok sayıda gey ve lezbiyenin

yaptığı etkiden endişelenen insanlara da cevap veriyor: insanlar bu şekilde doğduysa, genç insanlar bizim tarafımızdan etkilenmeyecektir.[3]

Doğuştan Gey Biri Var mı?

Mevcut popülerliğine rağmen, cinselliğin ve diğer karmaşık insan davranışının biyolojik nedenleri için bilimsel kanıt yetersizdir ve politik ve toplumsal sonuçları çoğu zaman açık açık muhafazakârdır. Cinselliğin nedenleri üzerine çalışan bilim adamlarının ve onların bulgularını destekleyen aktivistlerin niyetleri ne olursa olsun, davranışımız için kati bir biyolojik açıklama arayışı yanıltıcıdır.

Gerçekleştirilen temel araştırmalar Simon LeVay'in nöroanatomik araştırması, Michael Bailey ve Richard Pillar'ın cinsel irsiyet araştırmaları ve Dean Hamer ve Peter Copeland'in genetik bağlantı araştırmasıdır.[4] 1991'de araştırmacı Simon LeVay'ın araştırması yaygın biçimde biyolojik faktörlerin beyni doğuştan doğrudan cinsel yönelime yönlendirdiği yönünde güçlü kanıt olarak yorumlandı.[5] Fakat bu sonuçla çelişen pek çok değerlendirme var. Birincisi, LeVay'ın çalışması hiçbir zaman başka bir çalışmada tekrar edilmedi ki bu, herhangi teorinin potansiyel olarak geçerli sayılmasından önce mutlaka gerekiyor. Dahası, bu yayımlanmış araştırmada bütün gey beyinleri vefat etmiş AIDS hastalarından geliyordu. Heteroseksüel olduğu varsayılan birkaç AIDS'li erkeğin beynini eklemesi, ölüm sırasında neredeyse bütün AIDS'li erkeklerin, ya hastalığın bizzat kendisi ya da belirli tedavilerin yan etkileri nedeniyle, testosteron seviyelerinin düştüğü gerçeğine yeterince parmak basmıyor.

LeVay kırk bir beyin araştırmıştı, bunlardan on dokuzu AIDS'ten ölenlerden geliyordu ki bu, oldukça küçük ve temsili yetersiz bir örneklem. Beynin golf topundan biraz küçük olan bir bölümü olan hipotalamusun, araştırdığı erkeklerde, daha az ve boyut olarak kadınlarınkine yakın olması yüzünden gey bir erkeğin cinsel davranışını kadınlarınkine benzer kıldığı sonucuna varmıştı.[6] Sevgilisi AIDS'ten ölmüş bir gey olan LeVay'ın niyetlerinin iyi olduğu hiç

şüphe götürmez ama araştırdığı vefat etmiş denekler hakkında erişimindeki tıbbi bilgiye de yaslanmalıydı – ve temelsiz ve teyit edilemez cinsel tarihlere dayanmış olabilir. Ayrıca cinselliğin karşıt ikiliğe dayanan görüşünü sorgusuz sualsiz kabul ediyordu -kişi ya düzecinseldir ya geydir- ve deneklerinin birinin bile biseksüel olabileceği olasılığını göz ardı ediyordu. Son olarak, LeVay beyin yapısının eşcinselliğin nedeni yerine sonucu olabileceği gibi alternatif bir sonuç olasılığını göz ardı etmişti. LeVay, araştırmasına ikna olmuştu ve şunu iddia ediyordu: "Hirschfeld haklıydı. Üçüncü cinsiyet olduğumuz fikrini destekliyorum – ya da üçüncü ya da dördüncü cinsiyet, geyler ve lezbiyenler. Bugün bunu destekleyen bilimsel dokümantasyon var."[7]

Cinsel yönelimin ailede irsi olduğu yönünde hipotez kuran Bailey, Pillard ve diğerlerinin çalışmaları açık geylerin hemcins kardeşlerinin diğerlerine oranla gey olmaya daha yatkın olduğunu gösteriyor ama bu araştırma cevap sunmaktan ziyade daha çok soru ortaya atıyor. Aynı hanede yetişen kardeşler sadece genleri değil, ortak bir toplumsal çevreyi paylaşır, bu durum, kardeşlerin cinsel tercihleri üzerindeki toplumsal etki ihtimalini doğuruyor. Ayrıca, bu çalışmalar için gey dergileri üzerinden gey erkek kardeşi olan erkeklere ulaşmak yoluyla bulunan geylerin, düzcinsel erkek kardeşleri olan ve bu yüzden örneklemi çarpıtacak geylere oranla araştırmaya katılmak için cevap vermeye yatkın olmaları daha olası.[8]

Hayatlarında birbirlerinden erken ayrılan ikizler üzerine bazı araştırmalar, net sonuçlar için çok küçük örneklemlere dayanıyor.[9] Bir Minnesota sicil defterinin "doğumda ayrılan aynı yumurta ikizlerinden sadece altı kaydedilmiş vaka [var] ve bunlardan en az bir kardeşin eşcinsel olduğu rapor ediliyor."10 İkizlerden dört ikili kadındı ve diğerleri erkekti. İki aynı yumurta ikizinin ikisi de geydi; dört kadın ikili arasında bir lezbiyen ve bir biseksüel vardı. Bu araştırma, ufak örneklemlemeden dolayı genellemeler yapmak bilimsel açıdan doğru olmayacağı için, genler ve cinsellik arasında doğrudan bir korelasyon göstermiyor. Ancak bu araştırmanın, araştırmacıların bizzat bu araştırmadan genelleme yapma problemi olmasına ve diğer

açıklamalar için bir kapı açık bırakmasına rağmen, sırasıyla yüzde yirmi beş ila elli cinsel yönelim uyumu gösterdiği yaygın biçimde rapor ediliyor. "İkizlere seçilirken son derece özen gösterildiği şüphe götürmez; ikizleri ya da eşcinselleri temsil etmiyorlar... Küçük bir örnekleme dayansa da kanıtımız kadın eşcinselliğinin temel belirleyicisinin çevre faktörleri olduğunu gösteriyor."[11]

Dean Hamer, erkek eşcinselliğinin annenin X kromozomları aracılığıyla geçtiğini iddia ediyor (kadınlar her ebeveynden bir X kromozomu alıyor, erkekler ise anneden bir X kromozomu ve babadan bir Y kromozomu alıyor). 114 aile üzerinde araştırma yapmış, ve açık açık kendini gey olarak tanımlayan deneklere başvurmuş, böylece mesela biseksüellikle ilgili bulgulara karşı araştırma sonuçlarını çarpıtmış. Aslına bakılırsa Hamer, biseksüelliği araştırmasından bilerek çıkarmış çünkü eklenecek kadar önemli olmadığı sonucuna varmış.[12]

Hamer'ın Peter Copeland'le yaptığı 1994 yılına ait araştırma geylerin anne tarafından erkek akrabalarında daha yüksek eşcinsellik oranları ile ilgili bir örüntü buldu ve renk körlüğüne benzer şekilde geyliğin yer alabileceği anne genetik çizgisi, X kromozomu yoluyla geçtiği sonucuna vardı ama herhangi spesifik genetik sekans bulduklarını hiçbir zaman iddia etmemişlerdi. O zamandan bu yana Hamer ve Copeland'in bulgularını tekrar eden diğer araştırmalar gey cinselliği ile X kromozomu arasında korelasyon bulamadı. Edward Stein, Hamer ve Copeland araştırmasının bulgularına meydan okuyor: "Bütün olarak bakıldığında, Hamer'ın araştırması muhtelif metodolojik problemle karşı karşıya, sonuçları çeşitli yorumlara açık (bunlardan çoğu bir gey geninin mevcudiyeti ile ilgili olandan çok daha mantıklı) ve tekrarlanmadı."[13]

Eşcinselliğin genetik bir kökeni olduğuna dair argümanlar, kişinin cinsel yöneliminin, mesela, kişinin politik eğilimi gibi bir seçim meselesi olduğunu zorunlu olarak iddia etmiyor. Sonuçta, LGBT'lerin ezildiği bir toplumda insanlar neden ayrımcılığa uğramayı seçsinler ki? Bu yüzden kimse bir gün uyanıp birden bir cinsiyete ya da diğerine çekim duymaya karar vermez. Fakat hemcins

ilişkisine girme arzusunu kabul etme ve sürdürmeye ya da bu olasılıktan toptan kaçınmaya karar vermeyle ilgili bir irade edimi vardır. Sosyalist Phil Gasper, "genlere karşı seçim" gibi sahte bir ikiliğe karşı şu argümanı öne sürer:

> Aynı yumurta ikizleri bile doğuşta doğum öncesi çevrelerindeki ufak tefek farklardan ötürü farklılıklar gösterir. Doğuştan sonra küçük çevresel farklılıklar da davranış ve psikolojide eşit derecede fark edilebilir farklılıklar yaratabilir. Bir bireye bir şeyin doğal gelmesinin onun doğuştan olduğuna kanıt teşkil etmediğini fark etmek de önemli. İngilizce konuşmak bana mükemmelen doğal gelebilirken, Çince konuşmak tuhaf ve egzotik gelebilir ama barizdir ki, diller öğrenilmiştir (ilk öğrendiğimiz dil ya da diller söz konusu olduğunda bilinçli bir seçim olmasa da.) Birçok gey, hemcinslerine çok erken bir yaştan bu yana çekim duydukları ve arzuları bilinçli bir seçimin sonucu olmadığı için bunların doğuştan olması gerektiğini düşünmek gibi bir hata yapıyor. Fakat gerçekten böyle olsa bile, buradan bu sonuç çıkmıyor.[14]

Ne Biyolojik Ne Çevresel Determinizm

Ünlü feminist, biyolog, bilim tarihçisi Anne Fausto-Sterling de dâhil olmak üzere -şansımıza eserleri bilim insanı olmayan kişilere de ulaşabiliyor- birçok araştırmacının bilimsel yazıları insan davranışı gibi karmaşık herhangi bir şeyi anlama çabasında hem biyolojik hem çevresel determinizmi reddetmek için ikna edici bir örnek sunuyor. Şöyle açıklıyor, "karmaşık insan davranışları hakkında düşünmek üzere eve götürülecek ilk ders doğrusal zincirimsi sebep sonuç ilişkilerinin sadece yanlış olduğuysa, ikinci ders alternatif "çevresel determinizm" fikrinin de başka bir aşırı basitleştirme olduğudur."[15] Fausto-Sterling çevre ve biyoloji arasındaki etkileşimi tartışırken, faydalı bir örnek sunuyor. 1945 yılındaki bir kıtlık sırasında hamile Hollandalı kadınlar ve onların çocukları ile ilgili bir araştırma, hamileliğinin ilk altı ayında açlık geçiren kadınlardan doğan çocukların daha sonraki yaşamlarında, büyük ölçüde beyinlerinin iştahla ilgili kısmının gelişme biçiminden ötürü, daha yüksek oranda obezi-

teye eğilimli olduğunu gösteriyor. Ancak son üç ayda açlık geçiren kadınlardan doğan çocuklar, hamilelikte yağ hücrelerinin büyümesinin ketlenmesinden ötürü zayıf yetişkinler oldu. Bu çocukların obezite oranlarının bariz genetik nedenleri de çevreseldi, İkinci Dünya Savaşı sonundaki bir kıtlıktan kaynaklanıyordu. Dahası çevresel faktörler hem "çok katmanlı" hem de "zaman sınırlamasından yoksun"du.[16] Amerika Birleşik Devletlerinde ağır kötü beslenmeyle doğan çocukların zihinsel geri kalma konusunda daha yüksek riskte oldukları bulundu. Aynı çocuklar iyi beslenme, sağlık hizmeti ve diğer ekonomik ve toplumsal hizmetlerin bulunduğu bir çevreye yerleştirildiğinde, zihinsel gelişimleri mükemmel biçimde normal olabiliyor.[17]

Çevre ve biyoloji ile her iki öğeyi tartışırken ele alınan karmaşıklıklar arasındaki etkileşimin cinsellik ve cinsiyetin oluşumunu çevreleyen tartışma üzerinde derin etkileri var. Bazı LGBT örgütleri, en önemlisi İnsan Hakları Kampanyası -araştırma üzerine bir basın paketi yayımladı[18]- bir gey geni teorisini geliştirmenin vatandaşlık haklarını kazanmaya ve ayrımcılığı yenmeye yardımcı olacağına samimi biçimde inanıyor. Aslında yaklaşımları sodomizm kanunlarını kaldırmayı savunan Karl Heinrich Ulrichs'in tutumuna yakın. Karl Heinrich Ulrichs 1860'larda "üçüncü cins" dediği şeyin özünde doğuştan karakter olduğunu iddia etmişti, daha sonra Alman seksolog Magnus Hirschfeld tarafından ele alınacak bir kavram (Birinci Bölüm'de tartışıldı). Hirschfeld ve geçmişin gey taraftarı savunucuları gibi, bugün eşcinselliğin biyolojik olarak belirlenmiş olduğuna inanan birçok kişi, potansiyel olarak LGBT'lere karşı baskıcı yasalara karşı gelebilecek bir açıklamanın çekimine kapılıyor. Düşünüş, LGBT'lerin cinsel yönelimlerinin sadece doğuştan olduğu, modern çağda onları haklarından mahrum etmenin geniş ölçüde zalim, gelişi güzel ve bağnaz görüleceği yönünde ilerliyor. *Newsweek* gey genini savunan bir argümanı bu şekilde sunuyor: "Teorik olarak yasal temel taşın "değiştirilemez" karakteristik meselesi olduğu herhangi "doğal" azınlığa bahşedilmiş vatandaşlık hakları himayelerini onlara [LGBT'ler] kazandırabilir."[19]

Fakat bu teori heteroseksüel davranışın "normal," eşcinselliğin "anormal" olduğu fikrine meydan okumuyor. Vatandaşlık haklarını biyolojiye bağlamak insanların, diğerleri cinsel tercihleri hakkında ne düşünürse düşünsün, insani ve eşit muameleyi hak ettiği merkezi argümanını bir kenara bırakıyor. Dahası, hukuk her zaman biyolojik argümanı seçebilmiş ve eşcinselliği fiziksel olarak "iyileştirmek"le ilgili fikirler geliştirebilmiştir. Bu muhafazakârlar, eşcinsellik orak hücreli anemi gibi genetik bir bozukluksa "problem"e tıbbi bir çözüm bulunabilir sonucuna vardı. Mesela, Güney Baptist İlahiyat Fakültesi başkanı Dr. Albert Mohler Jr., eşcinsellik için biyolojik bir temelin "Tanrı'nın eşcinsellik günahı ile ilgili ahlaki hükmünü değiştiremeyeceği"ni iddia ediyor. Hıristiyanların çocuğun cinsel yönelimini değiştirmek için bir anneye uygulanan genetik ya da hormonal bir "tedavi" imkânını gözden geçirmesi gerektiğini savunuyor.[20]

Eşcinselliğin tedavi edilmesi gerektiği gibi politik açıdan gerici bir anlayış bir yana, genlerin ne olduğu ve nasıl işlediği ile ilgili üstü örtük bir yanlış anlaşılma var. Yukarıdaki Hollandalı kadınlar örneğinin gösterdiği üzere, genler popüler olarak tartışıldığından farklı biçimde işliyor, Fausto-Sterling nasıl işlediklerini açıklıyor:

> Toplam bahşedilmiş genetiğiyle birlikte (DNA'da kodlanmış tüm genetik enformasyon) bir bireyin gelişimsel ve çevresel tarihi, bir de şans, nihai fenotipe [dış sunuma] katkıda bulunur. Aynı mantıkla, genler tek başına insan davranışını belirlemez. Bir dizi çevrenin etkisi karşısında ve altında çalışırlar.[21]

Cinsel davranış için genetik bir nedenin bilimsel kanıtı olsaydı bile, LGBT'lerin ezilmesini engellemeyecekti. Son kertede, insanların ten rengi için biyolojik bir açıklama var, yine de daha koyu ten rengi olanlara karşı yaygın ayrımcılık sürmeye devam ediyor.

Gey geni arayışında birçok bilimsel ve politik problem arasından biri öncelikli görünüyor. Gey olduğunu söylemek bile ne anlama geliyor? LGBT'leri zaman ve mekândan bağımsız tanımlayamayız cinsellik biyolojik olarak belirlenebilseydi durum bu olacaktı. Antik Yunan'da olgun adamlarla (kadınlarla da cinsel ilişkiye giren) genç

çocuklar arasındaki cinsel ilişkiyi, hapishanelerdeki hemcins ilişkileri (tanımı gereği seçeneklerin sınırlı olduğu) ve 21. yüzyıl Brooklyn'indeki iki adamın rızaya dayalı ilişkisini aynı cinsel insan tipini gösteren davranışla açıklamak ne tarihsel ne kültürel açıdan kesin bir iddiadır. Bugün bile Latin kültürlerindeki kadınlarla evli ama diğer erkeklerle düzenli olarak penetrasyona dayalı ilişkiye giren erkekler kendilerinin gey hatta biseksüel olduğunu hiç düşünmez. Bu erkeklere göre (*machos* ya da *activos*) sadece alıcı cinsel role sahip olanlar (*jotos*) eşcinseldir.[22] Bazı Amerikalılar, onların sadece kendilerini inkâr ettikleri ve toplumumuzun gey ve düzcinsel tanımlarını sahiplenmesi gerektiği fikrinde ısrar edebilir. Aslında bir bilim insanı da bu yaklaşımı tam olarak şöyle ifade ediyor: "insanların kendilerine gey demedikleri toplumlar var.. fakat kesinlikle bizim gey diyeceğimiz şeyin içini dolduruyorlar."[23] Ancak bu yaklaşım diğerlerine önyargılı bir kültürel mercekten bakmak anlamına geliyor. Peki, ya biseksüellik? Ya da 20. yüzyıla kadar transseksüellerin ayrı bir insan tipi olarak meydana çıkmaması? Bu açıdan bakıldığında, insan cinsel davranışının genetik kökenini arayış en iyi ihtimalle idealist bir çabadır.

Cinsel ikiliğin çoğu gey geni araştırmalarında yaygın olması hem uzun zamandır sürdürülen ampirik araştırma hem en azından bazı LGBT'lerin yaşanmış deneyimleriyle ters düşüyor: cinsel kimliğin büyük ölçüde akışkan olması ve sabitlenmiş olmamasıyla. Alfred Kinsey'nin ekibi çığır açan 1948 yılı kitabı *Sexual Behaviour in the Human Male*'de binlerce bireyi, erkeklerin cinsel arzularını, fantezilerini ve faaliyetlerini yansıtan sıfırdan altı'ya bir ölçek kullanarak, ayrıntısıyla sorguluyordu. Salt heteroseksüel olanlara sıfır ve salt eşcinsel olanlara altı verilirken, aradakiler biseksüelliğin değişen derecelerini yansıtıyordu. Kinsey'nin ekibi, ek olarak, kadınsılık ve eşcinsel erkekler arasındaki bağlantı hakkında hâlâ egemen olan görüşü mercek altına aldı. Yazdığı üzere:

> Bu nokta [kadınsılık] üzerine bilimsel yargıların temellendiği şey, genel kamunun eşcinsel bireyler hakkında sahip olduğu bir tip izlenimden çok az öteye geçer... Erkekler heteroseksüel ve eşcinsel diye iki birbirinden apayrı nüfusu

> temsil etmez. Dünya keçiler ve kuzular diye ikiye ayrılmamalıdır. Her şey siyah ya da beyaz değildir. Doğanın her şeyi birbirinden ayrı kategorilere bölmesinin nadir olması taksonominin temellerindendir. Sadece insan zihni kategorileri icat eder ve olguları ayrı güvercin yuvalarına sokmaya çalışır. Yaşayan dünya bütün ve her bir veçhesinde bir süreklilik tir. İnsan cinsel davranışıyla ilgili bu gerçeği öğrendiğimiz an, cinselliğin gerçeklerini anlamada doğru bir anlayışa ulaşabiliriz.[24]

Çok yakın zamanda yapılmış, insan cinsel davranışlarıyla ilgili biyolojik araştırma altmış yıl önce Kinsey'nin sunduğu içgörüleri göz ardı ediyor. Yazar Robert Alan Brookey'nin söylediği üzere, "gey geni söylemi erkek eşcinselliğini kadınsılık patolojisinin biyolojik bir hali olarak tahayyül eder; buna göre, Kinsey'den önce psikanalitik teoriyi şekillendiren ikili cinsiyet ve cinsel yönelim anlayışlarını yeniden sunuyor."[25] Geylerin karma tarihsel kaydı ve 1973 yılına kadar Amerika Birleşik Devletlerinde eşcinselliği zihinsel hastalık olarak kategorize eden psikiyatri alanı göz önünde bulundurulduğunda, insan cinsel davranışını patoloji olarak sunan görüşlere şüpheyle yaklaşmak en iyisi. Araştırmacılar arasında gey erkeklerle ilgili, her yere sızmış "Hanım Evladı Sendromu" (erkeklerde algılanan kadınsı davranışa sık sık denilen şey)[26] varsayımı bilimsel araştırmadan ziyade sporcuların soyunma odası gevezeliğine benziyor. Ve kadınlarda erkek fatma davranışının ve "erkeksi" bir görüntünün lezbiyenliğin işaretleri olduğuna dair neredeyse evrensel varsayım bazı araştırmacıların benimsediği içselleştirilmiş inanç sistemine bir pencere açıyor. Kadın cinselliği ile ilgili araştırmanın neredeyse bu araştırmaların çoğunda bulunmaması şaşırtıcıdır. Sigmund Freud'un kadın cinselliğini "karanlık bir kıta"[27] olarak algılamasına çok benzer şekilde, bu biyolojik araştırmalar lezbiyenliği bir nevi muamma olarak görüyor.

Kesin söyleyebileceğimiz şey, modern sınıflı toplumun gerçekleştirilmek üzere bir arzu çokluğu için maddi koşulları yaratmış olmasıdır – ya da hayal kırıklığına uğratmak üzere. Fizyolojik olarak geniş bir cinsel seçenekler yelpazesine uysak da, bireylerin buna

göre davranmak için karar verdikleri şey geniş bir çevresel ve toplumsal koşullar ağına bağlı. Toplumsal normlarımızın cinsel davranışlarımızı sınırladığı ve mahrum ettiği bir toplumda yaşadığımız sürece, ketlenmemiş seçim özgürlüğü olduğunda insanların cinsel açıdan nasıl davranacaklarını gerçekten bilemeyiz.

Hanım Evlatları, Erkek Fatmalar ve Tırolar

Heteroseksüel ilişkilerle ilgili *Erkekler Mars'tan Kadınlar Venüs'*ten gibi popüler kitaplardan tutun TV sitcomlarına ve çizgi roman karikatürlerine kadar erkek ve kadınların sözüm ona sabit doğaları hakkındaki toplumsal "herkesçe bilinen gerçekler"le bombardımana tutulmuş durumdayız. Bize sürekli ve yeniden erkek ve kadınların doğası gereği farklı olduğu söyleniyor. Kişinin, insanı bakan, edilgen, yumuşak kadınsılık ile agresif, kendine güvenen, güçlü erkeksiliğin popüler anlayışlarını destekleyen imge, kıyafet ve bebek ıvır zıvırlarıyla karşılaştıran, devasa mavi ve pembe teşhirleriyle en yakın Baby Gap mağazasına girmekten ötesini yapmasına pek gerek yok. Bu, doğumdan bu yana geliştirilmiş farklı cinsel roller erkeklerle kadınların doğası gereği birbirinden ciddi ölçüde farklı olduğu -hatta zıt kutuplar oldukları- inanışını destekliyor. Fakat kamuoyu görüşüne hitap eden çekiciliğine rağmen bu fikir bilimsel araştırmalara karşı gelemiyor. Katı cinsiyet rolleri ve davranışı biyolojik doğamızın özünde değil. Daha ziyade toplumumuzun doğasının özünde.

Cinsiyet ifadelerinin küresel çeşitliliği, hiç değilse, öncü antropolog Margaret Mead'in belirttiği gibi, doğamızın "şaşırtıcı derecede şekillendirilebilir"[28] olduğunun kanıtı. Mead, onları araştırdığı 20. yüzyıl ortalarına kadar, Yeni Gine'de erkeklerle kadınlar arasında farklı cinsel doğa anlayışı bulunmayan, her iki cinsin de annelik davranışı gösterdiği kültürler keşfetti. Mead, Arapeş kültüründe hem kadın hem erkeklerin çocuk büyütme sorumluluklarını paylaşmasının ve erkek ile kız çocukların tam eşit olarak yetiştirilmesinin beklendiğini buldu. Bir başka klanda, Mudugmor'da, her iki cinsiyette de aşırı saldırganlık ve bir üçüncü klanda, Tchambuli'de, kendi gelenekleri-

mize göre tamamen ters yüz edilmiş toplumsal cinsiyet rolleri keşfetti. Kadınlar orada dominant ve erkekler duygusal açıdan itaatkârdı.[29]

Bütün kültür ve zaman dilimlerindeki çeşitlilik boyunca cinsiyet ifadeleri arasındaki büyük farklılıklar modern Batı'daki biyolojik olarak sabitlenmiş cinsiyet rolleri anlayışına meydan okuyor. İki ruhlu bireyler olarak da bilinen Kızılderili *berdache*lar genelde, toplumları tarafından erkek olarak kabul edilseler de, diğer erkeklerle evlenen ve geleneksel kadın rolleriyle eşleştirilebilecek işlevleri icra eden anatomik erkekler.[30] Dört bin yıllık bir tarihi olduğu rivayet edilen Hindistan *hijra*ları ABD toplumunda hadım, kadınsı erkek ya da transseksüel olarak sınıflandırılabilirdi.[31]

Birinci Bölüm'de anlatıldığı üzere kapitalizmde toplumsal cinsiyet rollerinin Marksist anlayışı, kadının ücreti ödenmeyen evdeki üretici emeğinin sistemin ihtiyacı tarafından şekillendirildiği yönündedir. Eşcinsel davranış, lezbiyenler ya da geyler, genelde aralarında milyonların yaptığı gibi, heteroseksüellerinkine benzer hayatlar sürdürse ve çocuk yetiştirse de, bugün bu işleve bir meydan okumadır. LGBT'lerin davranışları geleneksel cinsiyet rollerini zayıflatır hatta onlara karşı gelir, böylece kapitalist toplumun sürtünmesiz işleyişi için en arzulanabilir davranışları çürütür. Tarihçi Jeffrey Weeks'in özetlediği gibi, "toplumsal roller bu kadar esnekse, doğum, cinsiyet ve cinsel davranışlar arasında zorunlu bir bağlantı yoksa, keskin cinsel ikiliklerin neden bu kadar kritik ve zorunlu olduğu net değil; onların kaçınılmazlıklarıyla ilgili bir önvarsayımda bulunmadığımız sürece."[32]

Yine de herhangi kreşe gidin, birçok ebeveynin çok küçük çocuklarını erkekse bir şeylere ateş ederken, kızsa daha sakin oynarken gördüğünü inkâr etmek zor. Her zaman istisnai vakalar vardır ama bunlar sadece hayatın bu kadar erken bir evresinde beliren cinsiyet farklılıklarının doğuştan olması gerektiği gözlemini tasdik edecekmiş gibi görünür. Fakat insanlar -herhangi primat içinde ergenliğe geçerken olgunlaşmak için ihtiyaç duyduğu en uzun zamana ihtiyacı olan- toplumsal hayvanlardır. Tam anlamıyla söylemek gerekirse, en erken anlarımızdan itibaren toplumsal cinsiyeti öğreniriz. Ve erkeklerle ka-

dınlar arasında psikolojik ve davranışsal farklılıklar için biyolojik bir temel olsa bile, hem insan psikolojisi ve davranışının hem bu özellikleri şekillendiren faktörler çokluğunun karmaşıklığı göz önünde bulundurulursa, bunların değişmez olduğunu iddia etmek için bir neden yok.

Gelişim psikologları, nasıl ve ne zaman cinsiyeti ayrıştırmaya ve anlamaya başladığını keşfetmek için, seksenlerden beri çok küçük yaşta çocuklar üzerinde araştırma yaptılar. Çocuklar iki yaşında erkek çocuklarını kız çocuklarından, kadınları erkeklerden ayrıştıramıyordu ancak sadece altı ay sonra hepsini doğru teşhis edebilmeye başlıyorlardı. Erkek çocukları kız çocuklarından ayırabilen biraz daha büyük çocuklar da kendinden küçüklerin gösteremediği şekilde cinsiyete has davranışlar sergiliyordu; hemcins oyun gruplarını tercih ediyorlardı, erkekler daha agresifti ve kızlar daha edilgen. Çocukların evlerinde araştırma yapıldığında, en erken yirmi aylık yeni yürümeye başlayan çocuklar erkeklerle kızları ayrıştıramıyordu; yirmi yedi aylık çocukların yüzde ellisinin onlara "cinsiyete has oyuncak oyunu", yani "erkekler kamyonla kızlar bebekle oynar", hakkında olumlu ya da olumsuz geri bildirim veren ebeveynleri olabiliyordu. Bu "erken damgalayıcılar" büyüdükçe de geleneksel cinsiyet rollere karşı daha büyük farkındalık geliştirebiliyordu. Üç yaşından küçük çocuklara çıplak kız ya da erkek çocuğu resimleri gösterildiğinde, onları aynı çocukların resimleri kıyafetle gösterilene kadar ayrıştıramıyorlardı. Dört-beş yaşındakilerin yüzde altmışı bile bu imgeler, çıplak ama doğru teşhis edilmesi için gereken saç stili ve kıyafet ipuçlarıyla gösterildiğinde, cinsiyetini tutarlı biçimde ayrıştıramıyordu. Aslında farklı jenitallerin nasıl gözüktüğünü bir kere öğrendiklerinde bile bu biraz daha büyük çocuklar kıyafet ve saç işaretleri değiştirilirse bazen cinsiyet kimliğini yanlış teşhis edebiliyordu. Onlara göre toplumsal cinsiyet hâlâ cinsiyetle bağlantılı değildi.[33] Bu davranış psikologları şu sonuca varıyor: "çocuğun bir toplumsal cinsiyet şeması inşası aile ortamının davranışsal, bilişsel ve duygusal boyutlarını yansıtır."[34] Ne yazık ki çocuklarını cinsiyet önyargısından bağımsız

yetiştirmeye çalışan ebeveynler için, aileler küçük çocuklara kültür veren tek kurum değildir. Her ebeveynin akabinde keşfettiği üzere, dünya sonunda çocuklarla şu ya da bu şekilde başa çıkacak.

Erkek ve kız çocukları arasındaki yaygın psikolojik farklılık anlayışları dahi aralarındaki benzerliklerin baskın olduğuna işaret eden muazzam araştırmayı göz ardı ediyor. Kişilik, sosyal davranış ve hafıza üzerine iki bin araştırmayı gözden geçiren 1974 yılına ait bir kitap, "aralarında kızların erkeklerden daha "sosyal" olduğu, kızların daha kolay etkilenir olduğu, kendisine saygısının daha düşük olduğu... erkek çocukların ise daha yüksek seviye bilişsel işlemde daha iyi olduğu, kızların başarı motivasyonunun eksik olduğu gibi birçok popüler inancı temelsiz diye bir kenara bırakıyor."[35] Araştırmacıların o zamandan bu yana keşfettikleri şey, ergenliğin başında her iki cinsiyetten çocukların biyolojik oluşumumuza içkin olduğu yaygın biçimde iddia edilen farklılıkları yeterince ifade edecek kadar sosyalleştikleri olmuştur. Bu mitlerin matematik sınıflarında kızlardan düşük beklentiden tutun, erkek çocukları ve yetişkin erkeklerin kadınlara duygularını bastırmasına, kadınların yüksek teknik beceri isteyen işlere alınmamasına kadar her şey için ciddi sonuçları olmuştur.

Bu verili rollere uymayanlar genelde önyargı, aşağılanma hatta şiddet kurbanı oluyor. Bundan en çok etkilenen belki de "kadınsı" erkekler. Erkekliğin egemen güç olarak hükmettiği bir toplumda, erkek cinsiyet bükücüler zayıf ve yaralanmaya açık, ama aynı zamanda toplumsal düzene tehdit, olarak algılanabilir. Herhangi biri (ya da belki de çocuğun kendisi) okulun birinin avlusunda oynadığında, çalıştığında ya da oradan geçtiğinde, topu kaçıran çocuğa böğürülen ebedi yafta "ibne"yi en az bir kez olsun duyduğundan, bir çocuğun erkekliğine bu küfür kadar kötü gelecek yakıcılıkta başka hiçbir şeyin olmadığı görülür.

2007'de LGBT karşıtı şiddet raporlarında Ulusal Şiddet Karşıtı Programlar Koalisyonu tipik olmayan toplumsal cinsiyet davranışı gösteren erkeklere karşı kadınlara oranla iki kat şiddet vakası kaydetti; şiddet saldırılarında en büyük artış doğumda fiziksel kadın

olan ve kendilerini erkek olarak tanımlayan trans erkeklere karşıydı.[36] Yakın yıllardaki en ünlü vaka kadından erkeğe trans Brandon Teena'nınkiydi, tecavüze uğramıştı ve öldürülmüştü. Daha sonra Oscar ödüllü *Boys Don't Cry*'da Hollywood tarafından ölümsüzleştirildi. Toplumsal cinsiyet düzenine öfke duyan kızlar ve kadınlar da yeriliyor ve kurbanlaştırılıyor. Ortaokul ve liselerdeki taciz ve şiddet saldırıları üzerine yapılan yakın zamanlı araştırmalarda, tipik olmayan toplumsal cinsiyet davranışı gösteren kız ve erkek ergenliklerin ırk yüzünden kurbanlaştırılan gençlere oranla üç kat daha fazla fiziksel saldırıya maruz kalmaları ve LGBT olarak algılananlardan sadece biraz daha az kurbanlaştırılmaları muhtemeldi.[37]

Tipik olmayan toplumsal cinsiyet davranışı ile erkek geyliği arasındaki bağ 19. yüzyıla kadar gider ve bugüne kadar varlığını sürdürmüştür. Seksolog Richard Green tarafından 1987'de "Hanım Evladı Sendromu" adı verilen fakat resmi olarak her iki cinsiyette Cinsiyet Kimliği Bozukluğu (GID) olarak geçen tipik olmayan cinsiyet davranışı birçok psikolog tarafından psikolojik tedavi gerektiren bir koşul olarak görülüyor. Gerçi Green bizzat terapinin iyilikten ziyade daha çok zarar vereceğini iddia ediyordu. Green'in hanım evladı-gey bağlantısı üzerine araştırması "Beş yaşında Barbie bebek, yirmi beş yaşında erkeklerle seks" sonucuna varıyordu.[38] Green, diğer davranış psikologları gibi "kadınsı" erkek çocuklarının annelerine babalarına olduğundan daha yakın olduğunu buldu, "cinsiyet-uyuşmaz" davranışlarını bunun açıkladığına inanıyor. Ancak bunun erkek çocuğunun cinselliğinin sonucu mu, nedeni mi yoksa ikisinin birbiriyle tamamen bağlantısız mı olduğu bilimsel açıdan ispatlanmadı. Aslına bakılırsa, tipik olmayan toplumsal cinsiyete sahip erkek çocukları anneye babadan daha yakınsa, bu, babanın "hanım evladı" oğluna homofobik davranışının sonucu olabilir, bu durumda babanın davranışı oğlunu daha çok annesine itiyordur. Bu durumda oğlunu annesine iten geyliği ya da algılanan herhangi bir tipik olmayan davranışı değildir. GID, ilk kez 1980'de Amerikan Psikiyatri Birliği'nin *Zihinsel Bozukluklar Teşhis ve İstatistik Kılavuzu*'nda (DSM) adlandırıldı ve

listeye alındı.39 Green'in araştırmalarının bulguları aynı zamanda annelerine babalarından daha yakın olmalarına rağmen gey olmayan erkeklerin bulunması gerçeği tarafından çürütüldü. Cinsiyet geçiş ameliyatı olmak isteyen trans bireyler, çoğu sigorta şirketi transseksüel sağlık hizmeti tedavilerini "deneysel" ya da "seçime bağlı" ve bu yüzden sigorta kapsamına alınmaya değmez olarak görse de, bu "psikopatoloji"ye teşhis konulması ve "psikopatoloji"nin tedavi edilmesi için çok masraflı ve uzun bir süreçten geçmek zorunda.[40]

Birçok yetişkin gey ve lezbiyenin çocukluklarındaki tipik olmayan toplumsal cinsiyet davranışını nasıl hatırladığı geniş kapsamlı araştırıldı. Bu tip kırk sekiz araştırmanın bir taraması, "hanım evladı" gibi davranan erkek çocuklarının yüzde ellisinin yetişkinliğinde gey, ve çocukluklarında erkek fatma olduğu aktarılan kızlardan sadece yüzde altısının büyüyünce lezbiyen olduğu sonucuna vardı.[41] Göz önüne alınması gereken bir faktör, toplumsal olarak inşa edildiği argümanını geliştirmek gerekirse, tipik toplumsal cinsiyet davranışının bizzat zaman içerisinde dönüşüme uğradığıdır. Bugün sayılmayacak kadar çok baba çocuk bezi değiştiriyor, çocuklarıyla evde kalıyor ve daha önce modern tarihin hiçbir anında görülmediği üzere partnerlerine çocuk yetiştirmede eşlik ediyor. Erkeklerin dinlenme odalarında çocuk bezi değiştirme yerlerinin bulunması bunların göstergelerinden biri. Erkeklerin ve kadınların saç modellerinden vücut şekillerine ve kıyafetlerine her şey, değişen maddi koşulları ve toplumsal ahlakı yansıtarak, bugün daha androjen bir görüntüye izin veriyor. D'Emilio 20. yüzyılın sonunda, trans kimliğin doğuşunun geç kapitalizmde "cinsiyet rollerini karakterize edegelmiş giderek daha geçirgen sınırlar"a bağlı olduğunu, bunun daha önceki toplumlara oranla bir cinsiyetten diğerine geçişi görece kolaylaştırdığını dahi iddia ediyor.[42]

Ek olarak, tipik olmayan toplumsal cinsiyet davranışı, içsel cinsel arzuların bir ifadesinden ziyade, gençler için arkadaşlığını ve etkinliklerini tercih ettikleri akranlarıyla beraber olmak için bir yol olabilir. Potansiyel cinsel partnerlerle karşılaşmanın zor olduğu bir toplumda

yaşayan yetişkinler için, özellikle bugün küçük bir azınlık olan LGBT'ler için, davranış, kıyafet ve hal tavır birbirini tanıma aracıdır. Modern kadın özgürleşme hareketi, lezbiyenleşen erkek fatmalar ve "hanım evlatları"ndan geylere dönüşen erkeklerle başka herhangi şeyden fazla ilgili olabilir. 1970'lerden bu yana, spora yeteneği ve arzusu olan ve sert oyunlar oynamaktan hoşlanan kızların annelerinin kıyafetlerini giyen ya da oyuncak bebeklerle oynayan erkek çocuklarına oranla hasta olarak değerlendirilmesi daha az muhtemel. Davranışı sergileyen kişinin cinsiyetinden bağımsız kadının geleneksel toplumsal cinsiyet rollerini değersizleştirirken, erkeklerinkini öven toplumumuzun cinsiyetçiliğinin bir yansıması. Esasında "kadınsı" erkekler erkekleri kadınların özenilesi olmayan konumuna çektiği için yeriliyor. Diğer yandan kadınlarda "erkeksilik" bazılarının muteriz bakışlarını çekse de, genelde özgüven, güven ve güç olarak algılanıyor – toplumumuzun göklere çıkardığı karakteristikler. "Erkeksi" kadınlar tarafından varlığı en çok tehdit edilen ve onlara düşmanca davranan bu erkekler, böyle aşağı varlıkların onlarla yan yana durmaya cesaret etme fikrinden rahatsız oluyormuş gibi görünüyor.

Fakat toplumsal cinsiyet kalıp yargılarına sarılan sadece bağnazlar değil. Aralarında bazı feministlerin de bulunduğu bazı ilerlemeci kişiler, savunucularının hedefi bu olmasa bile, özünde muhafazakâr olan davranışsal norm anlayışlarına sadık kalıyor. İki feminist bilim insanı, Susan Pinker ve Louann Brizendine kendilerini erkek ve kadınlar arasında doğuştan psikolojik farklılıklar olduğunu iddia eden kitaplarında "zoraki doğru söyleyenler" olarak sundu.[43] Brizendine, *The Female Brain*'de sadece kadınların "duygu ve zihin durumları için yüzleri ve ses tonlarını okumada neredeyse psişik bir kapasiteleri olduğu"nu iddia etmekle kalmıyor, kadınların erkeklere oranla gerçek bir ağustos böceği olduğunu söylüyor – erkekler gün içerisinde sadece yedi bin kelime kullanırken, kadınlar günde yirmi bin kelime sarf ediyor.[44] Araştırmacılar, Brizendine'in teorisini test etmek için erkek ve kadınları kayıt cihazlarına bağladığında, her iki cinsiyetin de günde yaklaşık aynı miktarda kelime, her gün yaklaşık on altı bin, kullandığı ortaya çıktı.[45] Brizendine, *Science*'ta yayımlanan araştır-

mayı kabul ederken, kitabın yeni baskısı arka kapağında asıl iddiasını yineliyordu. Slate.com'un bir video röportajında Amanda Schaffer, Pinker ve Brizendine'in bunlardan birinin sadece dokuz kişilik bir araştırma örneklemine dayandığı çeşitli iddiaları üzerinde duruyor ve argümanlarını "yerleşik olmayan bilim"e dayandırdıkları sonucuna varıyor.[46]

Bazı feministler ev içi şiddetin baskın olarak erkek özelliği olduğu anlayışına saplanıyor ama bilimsel araştırma tersini ortaya çıkarıyor. Janice Ristock, lezbiyen ilişkilerde şiddet hakkındaki kitabına kadınların ve erkeklerin sözüm ona doğaları üzerine feminist mitleri ele alarak ve lezbiyen hane içi şiddeti sergileyerek ya heteroseksüel şiddeti asgariye indirdiği ya da sağa yardımcı olduğu fikrine meydan okuyarak başlıyor.47 Ristock'un çalışması, lezbiyen ev içi şiddetini yüzde on yedi ile elli iki arasında tahmin ediyor ve kitabı kadınlar arası korkunç ev içi şiddet hikâyeleri anlatıyor.[48] Kadınların ilişkilerinde saldırganlık ve şiddet konusunda erkeklere benzer bir kapasite sergilediklerini gösterdiği açık.

Interseksler ve Erkek/Kadın İkiliği

Amerikan hastanelerinde doktorlar bir günde beş kez yeni doğmuş bebeğin jenitalini estetik amaçlarla ameliyatla değiştiriyor ve bu yetişkin çocuğun orgazm deneyimlemesini engelleyecek bir sakatlama.[49] 1950'lerden bu yana doktorlar hem erkek hem kadın jenital öğeleriyle doğmuş bir bebeğe sabitlenmiş bir cinsiyet kazandırmayı "tıbbi acil durum" olarak görüyor.[50] Bir bebek bazen, erkeklerin iç organları ama kadının dış jenitaliyle ya da tam tersi doğuyor; diğer zamanlar her iki cinsiyetin dış jenitalleri oluyor, ve diğer vakalarda bebek aslında interseks bile değil, mesela doktor klitorisini "çok büyük" ya da penisini "çok küçük" bulabiliyor (yeni doğan bebeklerin penislerinin hiçbir zaman "çok büyük" olamayacağı açık). Bu interseks çocuklar, kişinin varsayacağının tersine hiç de o kadar nadir değil. Sırf Amerika'da Museviler kadar interseks var (bugün beş milyondan fazla); karşılaştırmak gerekirse albinolardan çok

daha fazla ve belki de içimizden bazıları interseks.[51] Bu konu etrafında yoğun bir gizlilik ve utanç var. Bazı insanlar, ebeveynlerin çocuklarına anlatmaması söylendiği ve doktorlar bazen ebeveynlere bile, onları da karanlıkta bırakacak biçimde, ameliyatın doğası hakkında bilgi vermekten kaçındığı için, interseks olduklarını bile bilmiyorlar. 1988 Olimpiyatlarında İspanya'nın en iyi engelli koşucusu Maria Patino o yılki Olimpiyatlardaki cinsiyet testi sırasında interseks olduğunu öğrendi ve anında diskalifiye edildi.[52]

Bilim adamları, yakın zamanda intersek sler için kullanılan ortak ad olan hermafroditlerle ilgili antik tasvir ve masalları kanıt göstererek, interseksleri kadın ve erkeklerin var olduğundan beri yaşadığına inanıyor. M.S. 2. yüzyıldan Roma Heykeli Uyuyan Hermaphrodite'te arkadan uzanmış bir kadın olarak gözüken kişinin önden bakıldığında dikilmiş bir penisi ve göğüsleri olduğu ortaya çıkıyor. Foucault, 19. yüzyılda kadın olarak yaşamış erkek olmak için ameliyata zorlanan bir interseks olan Herculine Barbin'in anılarına bir giriş yazmıştır.[53] İnterseks doğum vakaları son yıllarda yükselişte gibi görünüyor; bazı bilim insanları çevre ve diğer faktörlerin ihtimali üzerinde duruyor.[54]

Yakın zamanlı LGBT mücadeleleri, interseklerin onlara tıbbi tedavi ile ne yapıldığını yüksek sesle dile getirmeleri için yol açtı. Kuzey Amerika İnterseks Cemaati (ISNA) ve Tavır Sahibi Hermafroditler'deki aktivistler bu tıbbi açıdan gereksiz ameliyatların yol açtığı yoğun psikolojik ve fiziksel tahribatı teşhir etti. ISNA'yı kuran Cheryl Chase "Charlie" olarak doğdu ama doktorlar "erkek olarak o" bir buçuk yaşındayken, küçük penisinin aslında bir klitoris olduğuna karar verdi ("erkek olarak o" yumurtalıklarla da doğmuştu). Doktorlar Charlie'nin interseksüelliğini tanımaktan ziyade ki bunu travmatize edici buluyorlardı, penisini kesmeye karar verdiler, böylece yetişkin Cheryl'ın orgazm seviyesinde erotik bir hissiyata sahip olmasını imkânsız kıldılar.[55] ISNA, belli bir yaşa gelene kadar çocuğun kendisi adına karar vermediği müddetçe bu ameliyatlara bir son verilmesini talep ediyor ve interseks çocukların ya kız ya erkek olarak yetiştirilmesi gerektiğini savunuyor. ISNA, aynı zamanda, bir

çocuğun, deneyimlerine ve bilimsel araştırmalara dayanarak, hayatının ileriki aşamalarında hangi cinsiyet kimliğini benimsemeye meyilli olduğunu fark etmek hakkında faydalı bilgiler sunuyor.

ISNA'da birçok interseksin ya erkek ya kadın cinsiyet kimliğini benimseme konusunda mükemmel biçimde rahat olduklarını ve cinsiyetsiz bir toplumda yaşama peşinde olmadıklarını ya da kendilerini üçüncü cinsiyet sınıfı olarak damgalamadıklarını gördüm. İnterseks çocukların cinsiyet anatomileri üzerinde ameliyatlar yapma zaruretinin, bazen, çocukların ya erkek ya kadın cinsiyetinde rahat olabilmesi için cinsiyet anatomilerinin ya erkek ya kadın cinsiyetinde olması gerektiği inanışından doğduğu doğru olsa da (ve bu açıkça doğrudan jenital anatomiye uyan cinsiyet kimliği hakkındaki nuh nebiden kalma anlayışlardan doğan zararlı bir inanış), bir çocuğu erkek ya da kız olarak yetiştirme fikri interseks koşullarındaki çoğu yetişkinin temel problemi olarak işaret etmedikleri bir mesele.

> Aslında, bildiğimiz interseks olan birçok insan -hem daha önceki bir dönemde ameliyata maruz kalmış hem de ameliyattan kaçınmış olanlar- erkek ya da kadın cinsiyet geçişini kabul etmekten oldukça mutlu (ya onlara doğuşta verilen ya da kendileri için hayatın ileriki bir aşamasında seçtikleri). Tam tersine, erken yaşlarda jenital ameliyatlardan geçmiş interseks koşullara sahip yetişkinler, bu erken jenital ameliyatların ve bu prosedürlerin etrafındaki yalanların ve utancın genelde acılarının kaynağı olduğunu belirtiyor. Hayatlarının daha sonraki evrelerinde tipik anatomilere sahip birçok insan gibi interseksler de bazı toplumsal cinsiyet akademisyenlerinin diyeceği üzere (Judith Butler gibi) cinsiyetlerini yapmaktan keyif alıyor. Yani interseksler bize cinsiyet kavramının kendisinin onlara baskı yaptığını söylemiyor. Tam tersine, sorunlu olan şey onlara çocukluklarında yapılmış ameliyatlar ve bunlara eşlik eden yalanlar ve utanç.[56]

İntersekslerin aykırı bedenleri erkek/kadın cinsel ikiliğini sorgulamaya açıyor ve fiziksel cinsiyet için daha akışkan bir anlayışın savunuculuğunu yapıyor. Bedenleri bu şekilde algılamak için hiçbir zaman teşvik edilmesek de, hem birincil hem ikincil cinsel karakte-

ristikler işlevsel ve hatta yer yer görünüm olarak birbirlerine o kadar benziyor ki. Klitoris penis gibi uyarılıyor ve penis gibi çeşitli boyutlarda ve göğüs boyutları hem kadın hem erkeklerde geniş bir yelpaze içerisinde. Bedenlerimizin kalanı birbirinden ayırt edilebildiğinden daha çok birbirine benziyor. Mesela, son model tek parçalı hız için tasarlanmış mayoları giyen, en iyi eğitilmiş erkek ve kadın Olimpiyat yüzücüleri arasındaki farkı ayrıştırmak giderek zorlaşıyor. 1972 Eğitim Değişikliği yasasının, okullarda kız ve erkek çocuklarının spor eğitimine eşit kaynak ayrılmasını şart koşan, IX. Maddesi, sadece kadınların fiziksel sağlığının ve duygusal esenliğinin değil, bedenlerinin de kökten değişmesine yardımcı oldu ki bu değişiklik kadın özgürleşme hareketinin kazanımlarından biridir.

Erkek ve kadınlar arasında bazı fiziksel farklılıkların bulunduğu barizdir ama bunlara anlam veren biyolojimiz değil, kültürümüzdür. Sadece kadınlar doğum yapabilir anlayışına bile, popüler olarak "hamile adam" diye bilinen, 2008'de bir kız bebek doğuran, kadından erkeğe trans, Thomas Beatie gerçeği tarafından meydan okunur. Medyanın ondan, bir çocuk yapabilecek fiziksel kapasitesini koruduğu için, yergiyle "gerçek" bir erkek değil de tırnak içinde "erkek" diye bahsetmesi toplumumuzun onun teamüllere aykırı bedeni ve cinsiyet seçimleri konusunda ne kadar rahatsız olduğunu gösterir.

Ancak kadınlara çocuk doğurmanın sonucu olarak besleme bakma kapasitesini yükleyen biyoloji değil, toplumumuzdur. Kadın ve erkek kas oranındaki farklılıklar bile cinsiyet rollerimiz, beslenmemiz ve değişen kültürel tercihlerimiz tarafından binlerce yıl içerisinde şekillendirilmiştir. Antropolog Eleanor Burke Leacock erkek ve kadın Neanderthallerin aynı kas oranına sahip olduğunu ve erken modern insanlarda binlerce yıl önce toplumsal iş bölümünün ortaya çıkışıyla kadın ve erkek kas oranlarının farklı geliştiğini söyler.[57] Bu, birçok insan için iş hayatlarımızın işle ev arasında mekik dokumamızı gerektirdiği, daha çok oturmaya dayalı bir hayat tarzı dayatıldıkça evrilmeye devam edecek. Çağdaş Amerikalı erkek ve kadınlar ya elle yapılan işlere sahipseler ya da boş zamanlarında fiziksel faa-

liyete katılıyorsalar daha kaslı olma eğilimi gösteriyorlar, her ikisi de biyoloji tarafından değil sınıf tarafından şekillendiriliyor.

20. yüzyılın başlarında Hindistan'da bir kurt sürüsü tarafından yetiştirilmiş iki kız "vahşi çocuk" insan fiziksel kapasiteleri hakkında teamüllere dayalı anlayışlarımıza meydan okuyor. Bu iki çocuk, iki ayağı değil de, dört ayaküstünde koşarak kolayca diğer insanların önüne geçiyor. Kurtlar gibi gece yaşıyorlardı ve çiğ eti kolayca yiyip öğütüyorlardı ve öğün sırasında aynı yemek kaplarında yeme sırasını kurmak için havlayarak iletişim kuruyorlardı.[58] Bu, iskelet ve sinir sistemlerimiz ne olursa olsun esnekliğin oldukça çarpıcı bir örneğidir.

İş hormonlara gelince bile yanlış yönlendiriliyoruz. 19. yüzyıldan itibaren testis ve yumurtalıkların hormon salgıları üzerinde yapılan bilimsel araştırmalar, doğuştan farklılıkları ve kadının daha aşağı olduğunu varsayıyordu. "Cinsiyet hormonları" testosteron ve östrojenin yanlış tarif edilmesi, bütün insanlarda bulunan bu iki hormonun ilk defa araştırıldığı ve insan fizyolojisi ile politik anlayışları eşleştiren birbirine tezat nitelikler kazandığı Viktoryen döneme kadar gider. Fausto-Sterling'in açıkladığı üzere, "Fizyolojik işlevler politik alegori haline gelmişti – ironiktir ki bu onları şu ya da bu şekilde güvenilir kılıyordu çünkü insanların cinsiyet farklılıklarının doğası hakkında zaten "bildikleri" ile o kadar uyuşuyormuş gibi görünüyordu ki."[59] Bu hormonlar kemikleri, kanı, akciğeri, böbrekleri ve kalbi etkilese de, testosteron ve östrojen, biyolojik değil, sadece sosyal özelliklerle ele alınır. Bu hormonların adlandırılışı bile kültürel önyargılarımızı gösterir: Latince'den gelen *estrus* "üşütük" ya da "deli" anlamına gelir ve 1930'ların sonundan itibaren kadın hormonu östrojenin adının kökü olmuştur.[60] Testosteron ve östrojen miktarları ve kişinin fiziksel cinsiyeti arasında bir korelasyon vardır; bu hormonlar bir cinsiyetten diğerine geçen translar için yazdırılır. Fakat sadece cinsiyet hormonları olduğuna dair popüler anlayış bilimle bağdaşmaz.

Biyolojik determinizmin de evrilmekte olan bilinç ve bilimle zorluk yaşadığı görülür. Erkek ve kadınlardan bir azınlık yüz yıllardır diğer cinsiyete "geçse" de, ancak tıbbi teknoloji ve 20. yüzyılın so-

nunda LGBT mücadelelerinden doğan toplumsal bilincin özgürleşmesiyle mümkün ve daha geniş ölçekli arzulanır hale geldi. 1917'den sonra Rusya'da cinsiyet geçişi ameliyatları ile ilgili daha önce alıntılamış olduğumuz kanıta rağmen transseksüeller görece yeni bir kategoridir. Bugün doğuştan gelen jenitallerini değiştirmek için ameliyat ve hormonlara başvuran on binlerce insanın varlığı -bütün trans bireyler bedenlerini değiştirmese de-gelecekte gelişecek diğer cinsel tiplerin ortaya çıkma ihtimalini doğuruyor.

Cinsiyet kimliği onlara doğumda verilen cinsiyetle uyuşmayan transların jenitallerini değiştirmek istemeleri zorunlu değil. Ancak, Cinsiyet Hakları Uluslararası Kanun Tasarısı'nda bulunduğu üzere tam yasal haklardan başlamak üzere, eşit tedavi ve saygı arıyorlar.[61]

Transların hayatlarına zarar verilmesi ve geçersiz sayılmasının birçok biçiminden biri, pasaportlardan ehliyetlere kadar resmi formlarda cinsiyetin belirtilmesi gibi her yerde mevcut ve gereksiz gerekliliktir. Yasal ve toplumsal bir çıkmaz içindeler. Translar "yanlış" kutuyu işaretlerse, işaretlenmiş kutudaki bilginin biyolojik durumla çeliştiği keşfedilirse, tacize ya da tutuklanmaya maruz kalabiliyorlar. İlişki durumlarımızı evli, bekâr ya da dul olarak işaretlememizi bekleyen formlar gibi, bu cinsiyet kutucukları nasıl bireyler olduğumuzdan ziyade nasıl bir toplum içerisinde yaşadığımızı açıklıyor. Son kertede, neden herhangi bir dul kendini sürekli başarısızlıkla bitmiş bir ilişki üzerinden tanımlamak istesin? Bu nedenle, milyonlarca kadının yıllarca elbise giymeden ömrünü geçirdiği bir toplumda kadınlar tuvaleti için evrensel işaret elbise giymiş bir figür olsun? Bu, günlük temelde rastladığımız en inatçı ve en yaygın cinsiyet normu dayatmalarından biri. Erkek ve kadınlar için ayrı tuvaletlerimizin olması bile bir biyolojik gereklilikten değil, toplumsal normlarımızın bir sonucu. "Yanlış" tuvalete girdikleri için insanların onlara asılması ve onları alaya alması transların başına gelen en bilinen günlük aşağılamalardan biri, bu yüzden cinsiyetsiz tuvaletler talep ediyorlar.

Teamüllere dayalı cinsiyet rollerinin bugün dünyanın büyük bir bölümünde geçerli olması biyolojik bağının değil, kapitalizmin küreselleşmesinin ve toplumsal ayrıcalıklarının bir kanıtı. Sınıflı toplumun çekirdek aileye ihtiyacı ve ona eşlik eden toplumsal cinsiyet rolleri cinsiyetin insan doğası konumunu kazanmasına izin verdi – tıpkı hırs, rekabet ve militarizm gibi. Biyoloji davranışımıza belirli sınırlar dayatır ama bunlar birçok bilim insanının bizim inanmamızı sağlayacağı raddeye yaklaşmıyor. Evrim biyologu Stephen Jay Gould şöyle diyor: "Şiddet, cinsiyetçilik ve genel kötücüllük biyolojiktir çünkü muhtemel davranış yelpazesinin birinin altkümesini temsil eder. Fakat barışçıllık, eşitlik ve nezaket de bir o kadar biyolojiktir – ve gelişmelerine izin veren toplumsal yapılar yaratabilirsek etkilerini görebiliriz."[62] Ya da bir kuramcının dediği gibi, "biyoloji politikanın bir diğer yoludur."[63] Sosyalist Phil Gasper, davranışımıza genetik köken bulmaya çalışılmasını etkin biçimde özetliyor:

Toplumun önemli özelliklerini evrimci ya da genetik açıdan açıklama çabasının -biyolojik determinizm- iki hedefi vardır. Birincisi, toplumsal düzenin değişmez insan biyolojisinin bir sonucu olduğuna bizi ikna etmeye çalışır ki eşitsizlik ve adaletsizlik ortadan kalkmasın. İkincisi, göz ardı etmenin imkânsız olduğu problemler söz konusu olduğunda, bize çözüme toplumsal kurumlar seviyesinde değil bireysel seviyede çözüm aramamız gerektiğini söyler. Problemler toplum yapısında değil, toplumu oluşturan bireylerin bazılarındadır. Yani çözüm mevcut toplumsal yapılara meydan okumakta değil, bireyleri değiştirmekte – hatta ortadan kaldırmaktadır.[64]

Özetlemek gerekirse, cinsellik ve cinsiyet toplumsal olarak inşa edilmiştir ve insanların kendi kaderini tayin gücünü elde edebilmesi için bazı insan davranışı tiplerini daraltan ve patoloji haline getiren toplumsal düzeni dönüştürmemiz gerek.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Birbirimize Verilen Zarar Hepimize Verilen Zarar

LGBT'ler ve diğer ezilenlerle sömürülen insanlar arasında dayanışma inşa etme hayali bugün daha önceki kuşakların hayal edemeyeceği ölçüde var. Geçmiş mücadelelerin ve bilinçte bu nedenle gerçekleşen değişikliklerin sonucunda giderek daha çok sayıda cinsel azınlık dolapta kapalı kalmak zorunda hissetmiyor. En yakın zamanda yapılan bir Harris kamuoyu yoklamasına göre Amerikan nüfusunun yaklaşık dörtte üçü kişisel olarak gey, lezbiyen, biseksüel ya da trans bir kimseyi tanıyor ya da onunla birlikte çalışıyor.[1] Bunun heteroseksüel bilinci üzerinde gözle görülür bir etkisi olmuştur. ABD'li yetişkinlerin neredeyse yüzde sekseni LGBT'lere davranışlarının bugün geçmişe oranla daha olumlu olduğunu söylüyor.[2]

Nüfus sayımı rakamları, San Francisco, New York ve Los Angeles LGBT'lerin mekkesi olmaya devam ederken, LGBT'lerin tüm ABD'de her şehirde, her banliyöde ve birçok küçük kasabada yaşadığını gösteriyor. Florida, Wilton Manors, muhtemelen bu sayfaları okuyan birçok okuyucuya yabancıdır ama ülkedeki en büyük üçüncü gey yerleşim birimi.[3] Dakotas, Montana, Wyoming ve Batı Virginia en yüksek sayıda yetişkin hemcins çiftlerine sahip. Sumter, Güney Carolina ve Arkansas, Pine Bluff gibi küçük kasabalar ise Güney cemaatleri arasında en yüksek sayıda Afrikalı-Amerikalı gey ve lezbiyen çiftin kendilerine ev bildikleri yerler.[4] Nüfus Sayımı Bürosu doğrudan cinsel kimliği sormasa ve trans ya da biseksüel insanları takip etmese de, 2000'de yapılan nüfus sayımında hanedeki

her bireye cinsel statüsü hakkında sorduğunda ya "zevce/zevc" ya da "evlenmemiş partner" seçenekleri işaretlenebiliyordu. Williams Enstitüsü'ndeki uzmanlar, UCLA Hukuk Okulu'yla birlikte, bu rakamlardan ve daha küçük bir 2005 örnekleminden çıkarsayarak, ülkede 2007'de yaklaşık 8,8 milyon gey, lezbiyen ve biseksüel yetişkin olduğunu iddia ediyor.[5] Bazılarının kapalı olduğu ya da resmi anketörlere doğru cevap verecek kadar rahat hissetmedikleri ve trans bireylerin resmi olarak hesaba katılmadığı düşünülürse, Amerika Birleşik Devletlerindeki cinsel azınlıkların nüfusunun çok daha yüksek olduğu açığa çıkar. İnsanların açık gey hayatlar sürdürebilmek için artık büyük kent merkezlerine taşınmasına gerek olmaması önceki mücadelelerdeki ilerlemenin bir yansıması ve vatandaşlık hakkı savaşlarındaki ilerlemeyi kentteki geleneksel LGBT-dostu kurtarılmış bölgelerinin ötesine götürüyor.

Bu ilerlemelerle birlikte bağnazlık, kurumsal ayrım ve şiddet sürüyor. Ancak ortak sömürü ve baskı deneyimlerini paylaşan sıradan insanlar arasındaki birlik -cinsel ya da cinsiyet kimliğinden bağımsız- mümkün. İşçi sınıfından gelen düzcinsellerin LGBT'lerin ezilmeye devam etmesinden bir çıkarı yok, hatta bazıları LGBT'lerin ezilmemesi gerektiğini düşünüyor. Kapitalist düzende cinsel azınlıkların ezilmeye devam etmesi egemen sınıfın çıkarlarına hizmet ediyor; medya, eğitim ve diğer kaynaklar yoluyla fikirlerin yayılmasını kontrol eden, üretime sahip olan ve onu kontrol edenlerin. Egemen sınıfın kâr etmeye ve çoğunluk üzerindeki kontrolünü korumaya devam etmesi için işçiler arasındaki bölünmeye ve çekirdek aileye ihtiyacı var. Çocuk bakımı, ev işi ve yemek pişirme vs. işlerini özelleştirmede çekirdek ailenin rolü, patronları bu hizmetler için ödeme yapma zahmetinden kurtarıyor. LGBT'ler salt varlıklarıyla ailelerin cisimleştirdiği varsayılan cinsiyet normlarına tepeden bakmış oluyor. Ne olursa olsun her türden cinsel ve cinsiyete dair düzenlemeye izin verilseydi, erkek ve kadınlar arasındaki ücret uçurumu ve aile hayatının özelleşmiş yükleri sorgulamaya açılacaktı.

İşçi sınıfından bazı düzcinseller kalıplaşmış cinsiyet yargıları ile cinsel baskı ve homofobiden faydalandıkları fikrini benimsese de, aslında onlar da inciniyor. Bazı düzcinsel işçi sınıfı bireyleri LGBT'lere karşı ağza alınmadık küfürler sarf etse ya da onlara karşı şiddet eyleminde bulunsa da, bunu yapmak çıkarlarına değil. İşçi bir arkadaşına "ibne" diye bağırmak sadece hakaret etmek değil, her ikisine de hakkaniyetli sosyal yardım ve ücret vermeyi reddeden patrona karşı olası dayanışmayı yok ediyor. Elbise giydiği için komşuya vurmak sadece potansiyel olarak öldürücü olmakla kalmaz, hem saldıranı hem kurbanı ısı ve hizmetler için ev sahibine karşı ortak bir savaş vermekten alıkoyar. Heteroseksüel bir azınlık LGBT'lere karşı bağnazca eylemlerde bulunuyor çünkü kapitalist düzende kâr için patronlar arasında olduğu kadar işçiler arasında da iş, konut, eğitim vs. için rekabet var. Birbiriyle bu şekilde karşı karşıya gelen, kendi haline bırakılan ve tecrit edilen işçiler, zaman zaman öfkelerini onları sömüren ve ezen sisteme ve sınıfa yöneltmekten ziyade birbirlerine çevirerek ifade ediyor. Son kertede alttakini dövmek her zaman yukarıdakini dövmekten kolaydır. Bu açıdan bakıldığında, gey ve trans tacizi düzcinsel insanların diğerleri üzerindeki gücünü ifade etmekten ziyade güçsüzlüğünü gösteriyor. Bu söylediklerim, ayrımcılığı ya da şiddeti mazur görmek ya da bir biçimde meşrulaştırmak değil; tam tersine. Daha ziyade, aktivistler statükoya ciddi biçimde meydan okuyacaksa, işçi sınıfından düzcinsel insanların bazen neden LGBT'lere saldırdıklarını açıklayabilmeli.

Marksistler, işçilerin ancak sıradan insanlar arasındaki bağnazlığı artıran maddi koşulları dönüştürmek üzere bir sınıf olarak örgütlenerek baskıcı ve sömürücü koşulları kökten değiştirebileceğini iddia eder. Marx'ın kapitalizmin işçi sınıfında kendi "mezar kazıcıları"nı yarattığını iddia etmesini nedeni budur. Sharon Smith şöyle diyor:

> Marx işçi sınıfını devrimci değişimin öznesi olarak tanımladığında, kaçınılmaz akıbetten ziyade onun tarihsel potansiyelini tarif ediyordu. Kapitalizm insanları kolektif mücadele biçimlerine doğru iterken, onları aynı zamanda rekabete zorlar. "Tam istihdam" zamanlarında bile çoğu

> ekonomide bulunan, işsiz işçilerin bir tabakasından gelen sürekli baskı mücadelenin önünde bir engeldir; işçilerin makul bir yaşam standardı sunan sınırlı işler için rekabet ettiğinin daimi bir hatırlatıcısı.[6]

LGBT ve düzcinsel işçiler arasındaki dayanışma, bazı işçiler gerici fikirlere saplandığı sürece, engellenir; homofobik, cinsiyetçi ya da ırkçı olsun. İtalyan sosyalist Antonio Gramsci çoğu insanın "çelişkili bilinç"le etrafta dolaştığını söylemiştir:

> Kitleler içinde etkin bir adamının pratik bir faaliyeti vardır ama yine de dönüştürdüğü ölçüde dünyayı anlamayı içeren pratik faaliyeti hakkında net bir teorik bilinci yoktur. Hatta teorik bilinci faaliyetiyle tarihsel olarak taban tabana zıt olabilir. Neredeyse iki teorik bilinci olduğu söylenebilir (ya da bir çelişkili bilinç): Birisi faaliyetinin içerisinde üstü örtük biçimde bulunan ve onu gerçeklikte tüm işçi arkadaşlarıyla gerçek dünyanın pratikteki dönüşümünde birleştiren ve, yüzeysel olarak üstü sergilenen ya da sözel, geçmişten devraldığı ve eleştirmeden massettiği diğeri.[7]

Diğer deyişle, insanlar, bir yandan güce sahip olan ve onu kontrol edenlerin bizim için popüler olarak yorumladığı yaşanmış deneyimlerini yansıtanfikirlere, bir yandan da geçmişten devralınmış kamuoyu görüşüne dayalı fikirlere yaslanır. Homofobik ve transfobik fikirlerini ifade eden düzcinsel işçiler, bunu yapar çünkü eğitim, din ve popüler araçlar yoluyla desteklediği ideolojilerin bombardımanını şart koşan, kâra adanmış bir toplumda yaşarlar. Kapitalizme içkin çelişkilerden biri işçi sınıfını yerle bir etmeye çalışan güçlerin aynı zamanda birliği yaratan koşullara sahip olmasıdır. Maddi koşullar, sömürülen ve ezilen çoğu insanın tepkisel fikirlerini yansıtmasını, diğerleriyle empati kurmasını ve örgütlenmesini sağlar. İnsanlar kendilerini ne kadar cinsel tercihleri ve arzuları üzerinden tanımlarsa tanımlasın, tüm işçiler çalışmak ve faturalarını ödemek zorundadır. Ve işçi sınıfından gelen düzcinsellerin homofobik ve diğer gerici fikirlerine son vermek için koşullar ne LGBT'leri ezdikleri ne de bu ezilmeden kâr ettikleri için mevcuttur. Bir insan sadece kendini gey ya da transseksüel olarak tanımlamıyor diye geylerle

ve transseksüellerle ortak hareket edemeyeceği anlamına gelmez. Birleşmiş eylemin önünde engel teşkil eden ayrımcı fikirleri reddeden işçiler, bu fikirlere sahip olan iş arkadaşlarına, arkadaşlarına, sınıf arkadaşlarına ve aile üyelerine meydan okumalıdır.

Bunun Sınıfla Ne İlgisi Var?

LGBT'ler -düzcinseller gibi- ortak bir deneyim ve perspektife sahip bir cemaatten ziyade, büyük ölçüde ekonomik sınıfları tarafından şekillendirilmiştir. Cinsel azınlıklar, her meslek ve sınıfta bulunabilse de, nüfusun ezici çoğunluğu işçi sınıfı olduğu için bu, çoğu LGBT için de geçerlidir. Yani, beyaz yaka uzman da olsalar mavi yaka işçi de olsalar çoğu LGBT'nin yaşamak için emeğini bir işverene satması gerekir, yani onun cinsel kimliğini paylaşan diğerleriyle ortak bir sınıf çıkarı yaratır. Bu durum, sınıf hatlarında bir dayanışma potansiyeli yaratır.

Amerika Birleşik Devletlerindeki LGBT nüfusla ilgili en yetkili demografik araştırmalar Williams Enstitüsü'nden geliyor. Verdikleri son rakamlar, 2005'te 776.943 hemcins çiftten gelen verilerden derlendi, bunun yüzde yirmisi 2000 yılından geliyor, kısmen birçok LGBT'nin cinselliği hakkında hissettiği toplumsal damganın şiddetinin azalmasının yansımasından kaynaklanması muhtemel büyük bir artış.[8] Popüler kültürün geyler hakkındaki kalıp yargılarına rağmen, Amerika Birleşik Devletlerindeki hemcins çiftlerde erkekler düzcinsel mukabillerinden ortalamada oldukça az kazanıyor, 49.777 $ ile karşılaştırıldığında 43.117 $'ken hemcins çiftlerdeki erkeklerin medyan geliri düzcinsel evli erkeklerden yüzde on beş daha az, 38.000 $'la karşılaştırıldığında 32.500 $.[9] Hemcins çiftlerde kadınlar erkeklerden daha az kazanırken, gelirleri aslında evli kadınların gelirlerinden daha yüksek, heteroseksüel evli kadınların 26.265 $'lık ortalama geliri ile karşılaştırıldığında (ve medyan 21.000 $'lık gelirleri) ortalamada 34.979 (ve medyan gelir 28.600 $) kazanıyorlar.[10] Bu uçurumun sebebi muhtemelen bütün hemcins çiftlerin sadece yüzde yirmisinin evde on sekiz yaşından küçük çocuklarının

olması, yani düzcinsel kadınlara oranla çok daha az lezbiyenin kazançları çocuklar yüzünden aşağı çeken yıllık izin ya da gecikmiş ücretli izin alma ihtimali var.

Amerika Birleşik Devletlerindeki gey ve biseksüel mavi yakalılar üzerine yapılan bir etnografik araştırma bu erkeklerden çoğunun 21. yüzyılın başında ailelerine, arkadaşlarına ve iş arkadaşlarına açık olduğunu buldu.[11] Maço olmak için daha büyük sınıf baskısı işçi sınıfı geyler için kıyafet ve davranışlarında gey kalıp yargılarını reddetmek anlamına geliyor ve rastlantısal tanışıklıklarda düzcinsel gibi davranıyorlar. Birçoğu hayatının belirli noktalarında gey karşıtı ayrımcılığa uğradığını ve işyerinde hakaretamiz küfürlerle karşılaştıklarını bildirse de, çoğu orta sınıf geylerin onlara tepeden baktığını hissediyor ve en çok zorlandıkları alanın ekonomik olduğunu söylüyordu. Burjuva geyleri hakkında bu tip yorumlar mülakatların her yerine serpiştirilmiş durumda:

> Orta sınıf erkekleri bizimle takılmak isteyen klonlar* ama işleri bittiğinde bize zaman ayırmazlar. Kimliğe odaklanıyorlar ve onu aşmaya kararlılar. Kabul edilmek için çok uğraşıyorlar.
>
> Politik ittifak geliştirmeye o kadar eğilimli değiller, onun yerine sağ kanat bireycilik modellerine bağlılar.
>
> Her orta sınıf ibne, doktor tavlamaya çalışır. İşçi sınıfı erkekleri orta sınıf queerlerden düzcinsellerden gördüğünden daha fazla ayrımcılık görmeye eğilimli.[12]

Bu yorumlar, bir başka ankette mülakat yapılan işçi sınıfı lezbiyenlerinden gelen yorumlara benziyor.[13] Bir lezbiyen, çoğu LGBT gruplarının kurmaya çalıştığı politik koalisyonlardan şikâyet ediyor. Joanna Kadi, "Beni rahatsız eden şirket yönetim kuruluyla ittifak, sendika odasıyla değil."[14] Diğerleri, harekete dâhil olmak için daha az vakti olan ve bu yüzden, işçi sınıfı aileleri orta sınıf aileleri kadar destekleyici olsa da, Lezbiyen ve Gey Ebeveynleri ve Arkadaşları (P-FLAG) gibi gruplarda yeterince temsil edilmeyen işçiler arasındaki yüksek oranda homofobi gibi orta sınıfa ait varsayımlardan rahatsız.

* Bıyıklı, blucin ve deri ceketi klonluğun üniforması gibi taşıyan gey. (ç.n)

Cinsellik üzerine kesin istatistikler edinmenin zorluğu göz önünde bulundurulursa bu anketlerin ancak anekdot seviyesinde kalması zorunlu bir sonuç, ama ciddi bir gerçeğe işaret ediyorlar. Geçmişte hareket örgütlenmesine yön vermiş olan orta sınıfın "LGBT cemaati" ile ilgili küstahlıkları, birçok işçi sınıfından gelen gey için sadece hakaretamiz olmakla kalmıyor, aynı zamanda doğruyu da yansıtmıyor.

İş yeri örgütlenmesi ile LGBT hakları savaşı arasındaki etkileşimin uzun bir tarihi var. 1930'lar ve 1940'ların Deniz Ürünü Ahçıları ve Şefleri Sendikası (MCS) üzerine tarihçi Allan Bérubé'nin yaptığı araştırmanın bir kısmı, Amerika Birleşik Devletlerinde gey hakları örgütlerinin doğuşundan önce komünistlerin başını çektiği, yolcu gemilerindeki büyük bir gey ve çeşitli ırklardan işçi grubunun gey haklarını savunan, ırkçılığa meydan okuyan tepkisel bir sendikaya dönüştüğünü ve 1950'lerde McCarthyci taktikler onları ayırana kadar maddi kazanımlar elde ettiklerini gösteriyor.

> Bérubé bu sendikanın hayatında sınıf, ırk ve cinsellik bağlantılarını araştırdı. MCS'in daha önceki üyeleri geylerin birçok yolcu gemisinin şeflerinin çoğunluğunu oluşturduğunu söyledi. İlk ABD gey hakları örgütlerinden yıllarca önce MCS gey işçilerin iş haklarını ilk kazanan oldu. Sendikada o kadar çok gey vardı ki düzcinsel şefler de sık diğerleri gibi queer olarak taciz ediliyordu ve bu tip bir tacizin işçileri bölmek için kullanılan bir taktik olduğunu anlıyorlardı. Geyler kabul edilmişti çünkü diğerleri gibi işçiydiler.[15]

Başlangıçta 1901'de beyaz işçilerin Çinli göçmenlerin yolcu gemilerinde iş çalmasına engel olmak için kurduğu MCS'in açık gey taraftarı ve ırkçılık karşıtı konumlarında üzerine düşünülmemiş, kendiliğinden hiçbir şey yoktur.[16] Bu tip bir şey yapacak örgütlü bir gücün olmadığı zamanlarda sendikadaki farklı ırktan insanları bir araya getirmek ve homofobiye karşı direnmek için savaşı başlatan 1934'teki militan San Francisco genel grevi ve 1930'lardaki yolcu gemilerinde örgütlü komünistlerin aktif katılımıydı. İşçiler, siyahlara, geylere ve kendi sınıflarından diğer ezilen gruplara kucak açmazlarsa patronların onları bölmek ve sendikalarını kapatmak için ırk-

çılık ve homofobiyi kullanacaklarını kendi deneyimlerinden öğrenmişti. Siyah ve gey MCS lideri Revels Cayton argümanı şu şekilde kuruyor, "Kızılları taciz etmelerine izin verirseniz, ırkı taciz edecekler. Irkı taciz etmelerine izin verirseniz, queeri taciz edecekler. Bunlar birbirine bağlı-bu yüzden birbirimize sımsıkı sarılmamız gerekiyor."[17] MCS güç kazandı, gücünün doruğundayken sayısı yirmi bin işçiye ulaştı ve siyah, gey militan liderliği ile efsane oldu; sendika merkezlerindeki amblem şöyleydi: "Irkı Taciz Etmek, Kızılı Taciz Etmek ve Queeri Taciz Etmek Sendika Karşıtlığıdır."[18] 1950'lerin komünizm karşıtı isterisinde sendika FBI'ın yardımıyla dağıtıldı.

ABD'li ilk gey örgütü Mattachine Society'nin kurucusu Harry Hay işe 1930'larda ve 1940'larda Uluslar arası Dünya İşçileriyle (IWW) New York Mağaza İşçileri Sendikası'nda sendika örgütleyicisi olarak başlamıştı. Hay, onun ve diğer dört Mattachine Society kurucusunun gizli sendika faaliyetlerinden edindiği paha biçilmez deneyime dayanıyordu.[19] Sendika ihtiyaçları ciddi bir destekleyici kitlesi bulana kadar patronlarının ne yapıp ettiklerinden haberdar olmasını engellemek için yer altında kalmalarını gerektirdiğinden, Hay ve diğerleri daha sonraki pratiklerini geliştirecek bazı beceriler edindi. "Mattachine Society'nin ilk beş üyesinin tümü yer altı sendikalarında çalışma deneyimi olan sendika üyeleriydi. Grupla ilgili herhangi bilgi vermeden önce Beşinci Anayasa Değişikliği'ne* dayanacağımıza yemin etmiştik."[20] Stonewall'dan sonra bu tip saman altından su yürütmeye dayanan yaklaşımlara artık gerek kalmadığı bariz.

Harvey Milk ve Bağnazlara Karşı Emek

1977'de otuzdan fazla Amerikan şehri ya da kasabasının lezbiyen ve geylere karşı ayrımcılığı yasaklayan yasaları vardı. Otuz yıl sonra, yirmi eyalette, Washington D.C. ve yüz kırk kasaba ve şehirde cinsel kimlikte ayrımcılığa karşı yasalar mevcuttu, California

* Hukuki süreç yokluğunda herhangi bir kişinin hayatına, özgürlüğüne ve mülküne müdahale edilmesinin yasak olduğunu bildiren madde. (ç.n.)

ise "cinsiyet kimliği, görüntü ve davranışa" dayanan ayrımcılığı yasakladı."[21] Bu vatandaşlık hakkı himayeleri o kadar kolay gelmedi.

Pop sanatçısı ve portakal suyu tüketimi savunucusu Anita Bryant bir kültür savaşı başlatarak meydan okumaya başladığı, yetmişlerin sonunda dini sağın yükselişi, gey aktivistleri hazırlıksız yakaladı. Dade, Florida'daki Çocuklarımızı Koruyalım kampanyasında -ayrımcılığa karşı yasalara bir tepki- Bryant'ın salvosuyla savaşçı bir havaya büründü: "karanlık yasal ifadelerin arkasına gizlenmiş bu insanların gerçekten istediği şey çocuklarımıza onların hayatının makul, alternatif bir yaşam tarzı olduğunu önerebilmeleri için yasal hak... Bunu durdurmak için bu ülkenin daha önce hiç görmediği bir Haçlı Seferi düzenleyeceğim."[22] Çocuklarımızı Koruyalım, Dade'in gey taraftarı yasalarını iptal etmek için oy verenlerin çoğunluğunu kazanma konusunda başarılı olmakla kalmadı, St. Paul, Minnesota, Wichita, Kansas ve Eugene, Oregon'da başarılı iptal kam- panyaları sürdürdü.[23] California'daki emekçi sendikalarıyla ve ülkenin ilk açık gey seçilmiş sözcüsü San Francisco şehir denetçisi Harvey Milk'le birlikte yeni oluşan LGBT gruplarının örgütlenme çabaları tarafından bu ard arda gelen yenilgilerin önüne geçildi.

Milk eski bir denizci ve New Yorklu bankerdi. Küstah ve karizmatik havası ve mizahı Randy Shilts'in *The Mayor of Castro Street*'inde ele alınmış ve *Milk* filminde Sean Penn tarafından mükemmel biçimde sergilenmiştir. Ayrımcı Cumhuriyetçi Barry Goldwater'ın kampanyası için çalıştığı düşünülürse doğuştan radikal olduğu pek söylenemez ve başlarından itibaren Vietnam'daki savaşı destekliyordu.[24] Fakat Milk New York'tan taşındı ve muhafazakar politikalarını geride bıraktı, San Francisco'daki ülkenin hızla gelişen gey gettosu Castro Sokağı'nda çalışan küçük bir işletmeci olarak popülist ve genelde radikal bir politika benimsedi. Burada yerli sinemanın girişinin tepesindeki yazı şöyleydi: "Biraz hareket için bana zayıf, kalabalık, ezilmiş ve azgın bakışlarınızı atın."[25] Castro bölgesinin işçi sınıfı mahallesi 1970'lerde hızla hareketli ve popüler bir LGBT mahallesine dönüşüyordu.

1974'te Teamster* temsilcisi Allan Baird daha önce atılmamış bir adım attı ve bir sendika sözleşmesini imzalamayı reddeden Coors birasına karşı boykotta kamyonculara yardım etmek için gey emek aktivisti Howard Wallace ve 1978 seçimlerinden önce gayrı resmi yerel gey lider olarak görülen Milk'e yaklaştı. Milk ve Wallace boykota katılmaları için gey ve lezbiyen barları ve müşterilerini kazanmakla kalmadı, Wallace için bir kamyon şoförlüğü işi de dâhil olmak üzere, karşılığında geyler için Teamster'da işler buldular.[26] Örgütlenme çabaları o kadar başarılıydı ki boykotu diğer on üç eyalete yayıp, gelecek savaşlarda direnmeye devam edecek Adalet Haçlıları gibi örgütler kurdular ve Latino işçilerle bağlar kurarak, Coors'un California'daki satışlarını yüzde kırk üçten yüzde on dörde düşürdü.[27] Emekçi liderleri Coors'un gey ve lezbiyenlere iş vermeme politikasına karşı şunu dedi, "Sendikaya aidatlarını veren herhangi kimsenin özel hayatı işte işverenin mevzusu olmamalı. Lezbiyen ve gey işçilerin hakkını savunmak sadece temel insan haklarıdır."[28] Castro ilçesinde doğmuş ve büyümüş Teamster örgütleyicisi Allen Baird, evli ve düzcinsel olmasına rağmen, geylerle birlikte örgütlendiği için sözlü taciz ve hakaretlere katlanmak zorunda kaldı, yine de birlik ihtiyacı hakkında erkek ve kız kardeşlerle bir olmak gerektiğini öne sürdü. Milk'in işçi sendikalarıyla işbirliğinin devam etmesi, şehrin Castro Sokağı'nda onun fotoğrafçı dükkânını kampanya el ilanları hazırlamak için dolduran kamyoncu, itfaiyeci ve inşaat işçilerinden resmi politik destek almasını sağladı, üniformalarında şu mesajı taşıyan itfaiyecilerin beklenmedik desteğiyle birlikte: "Make Mine."[29]

1979'da bir Orange İli muhafazakar devlet yasa koyucusu John Briggs, eşcinselliği "savunan, empoze eden, teşvik eden ya da savunan" California'lı bir öğretmen yakalanırsa, işten atılması için oylamaya altıncı yasa teklifini yerleştirdi.[30] Başlangıçta Beriggs'in bağnazlığı tetikleme çabaları başarılı oldu, oy verenlerin yüzde altmışından fazlası yasayı destekledi.[31] Ancak daha önceki Coors boykotları Briggs İnisiyatifi'ne karşı örgütlenmeye mizansen hazırlamıştı.

* Kamyon Şoförleri Sendikası. (ç.n.)

1975'te Coors boykotu üzerine kurulan Howard Wallace'ın Körfez Bölgesi Gey Özgürleşmesi (BAGL) komitesi gey haklarına destek ve Briggs İnisiyatifi'ne muhalefet için yirmi bir yerel sendikayı bir araya getirdi.[32] Bu sendika karşıtı, homofobik yasaya karşı tüm eyalette mitingler, konuşmalar, popüler konserler ve agresif kampanyalar, yasa oylamasında oy veren California'lıların çoğunluğunu kazandı ve yasa bir milyondan fazla oy kaybetti.[33] Daha önce etkin olmayan binlerce apolitik gey ve lezbiyen kadar düzcinsel sendikalılar da, bazı işçilere yeni müttefikler sunan, bazı LGBT işçilerin iş yerinde açılmasını sağlayan ve sendikalarında vatandaşlık hakları için çalışmaya başlayan bir partnerliğe kapı açan bir çaba içerisinde birlikte mobilize oldu. Bazı işyerlerinde işteki homofobik dil ve davranışa açık açık meydan okundu ve sendika karşıtlığı olarak kınandı. Hastane işçileri sendikası liderinin açıkladığı üzere, "Sendikanın personelindeki lezbiyen ve geylere artık aşağılayıcı bir dil kullanılmayacak ve bu tip imalarda bulunulmayacak."[34] *San Francisco Bay Guardian*'a göre, BAGL'in militan sendikacılığın grevlerini, gösterilerini ve kitlesel bildirili kampanyalarını bilinçli olarak yansıtan kitlesel örgütlenme taktikleri, geleneksel gizli güç müzakerelerinden keskin bir kopuşa işaret ediyordu.[35] Agresif örgütlenme taktikleri, California Öğretmenler Derneği'ni tüm eyalette 2,3 milyon "6'ya Hayır" oy kartını postayla yaymaya itti.[36] Gey işçi aktivisti Susan Moir bir röportajında, Briggs savaşının gelecek mücadeleler için bir mihenk taşı olduğunu ve birçok düzcinsel sendikalının LGBT haklarını gözetmeye başladığını söylüyor. "Birçok sendikalı [gey haklarını] idrak etmiyor ve hakkında konuşacak vakit ayırmıyor ama toplumda kazanan ve kaybedenlerin olduğunu, kaybedenlerin kazananlara karşı birleşmezse hiç şansları olmadığını anlıyorlar... Queer öğretmenlere saldırı öğretmenlere saldırı demek ve öğretmenler işçidir."[37]

Briggs İnisiyatifi yenildikten sadece haftalar sonra, Dan White isimli muhafazakâr bir polis emeklisi, eski bir itfaiyeci ve belediye çalışanı belediye sarayına daldı ve liberal belediye başkanı George Moscone ile yeni seçilmiş şehir denetçisi Harvey Milk'i öldürdü.

Milk, kendisinin öldürüleceğini bir yıl önceden öngörerek, arkadaşlarının ölüm haberini aldıklarında duruşmada dinlettikleri bir kayıt yapmıştı. Milk'in kaydı politik bir cesaret edimiyle kendini sonuna kadar harekete adamış bir gey aktivisti olduğunu açıklıyor ve mücadeleleri yürütmek yerine onlara karşı muğlâk bir tutum takınan ve onları bastıran ılımlı politik geylerin adını veriyor, onlarla dalga geçiyordu. Suikasttan sonra onun halefi olması ve olmaması gerektiğine inandığı kişileri bir bir sıralıyordu. Son olarak, seçim kampanyası gezisinde birçok kez ifade ettiği üzere, "Beynimi delecek kurşun Amerika'da her dolabı açsın."[38] En azından kırk bin gey ve düzcinsel, çağrısını duymuş gibi, San Francisco sokakları boyunca cenaze alayında yürüdü.[39] Yıllardır gey cemaatini taciz eden yerel polis, Milk'in katili White'a kahraman muamelesi yaptı. Önceden planlanmış cinayet olmasına rağmen White insan canına kıymaktan yedi yıl hapse mahkûm edildi (ve sadece beş yıl yattı), jürinin verdiği hafif ceza tüm şehirde öfkeyi alevlendirdi. Hükmü öğrenen binlerce insan sokaklara döküldü, "Adalet istiyoruz" ve "Harvey Milk'i Hatırla" diye şarkılar söyledi. Polis arabalarını devirdiler ve yaktılar, Belediye Sarayı'nın süslü cam kapılarını indirdiler.[40] Polis şiddetle cevap verdi, Elephant Walk barını bastı ve patronlarını elleri kana bulanana kadar dövdü. Beyaz Gece Ayaklanmaları olarak bilinecek ayaklanmada yüz gey ve lezbiyen ile altmış polis hastanelik oldu.[41] Yirmi yaşındaki Nina D'Amato ikiz kardeşi Paul'a yazdığı mektupta katıldığı o ayaklanmayı anlatır:

> Şehir Merkezi'nde başlayan yaklaşık on bin kişilik bir ayaklanmaya katıldım (Sadece *5* bin *gey* değil, her yaş, ırk ve cinsel tercihten *10* bin insan). Dan White hükmü üzerine başladığını muhtemelen okumuşsundur, ki doğru, ama bundan daha fazlası haline geldi... ANAYASA TARAFINDAN KUTSANMIŞ AMERİKAN DEMOKRATİK KAPİTALİST TARZI'nın YIKIMI gibi duran şeyin ortasında kendimizi bulmaktan HAYRETE ve DEHŞETE DÜŞMÜŞ gibiydik... ya da... Belediye Sarayı'nın pencereleri kırılmıştı (bu çok fazla sayıda pencere demek), böylece ayaklanma birliği binanın etrafını sarmıştı. Sürüsüyle sözlü hakaret ve

> onlara atılmış kırık camlarla uğraşıyorlardı, ve... diğer herkes göz önünde ne varsa atmaya ve bir mil içerisindeki her polis arabasını yakmaya başladı. Çok iyiydi. Herkesin birlikte çalışması büyüleyiciydi – şehir merkezindeki binaların çoğuna saldırıldı genelde pencereler kırıldı ama herkes kütüphaneye dokunmama konusunda uzlaştı ve kütüphaneye dokunulmadı. Polis kalabalıktan insan topluluklarının peşine düşünce, insanlar uyarıyordu ve birbirlerine anında yardım ediyorlardı (sonuç olarak çok az insan yaralandı). İnsanların "Domuzları Öldürün" vs. diye bağırabilmesi tuhaftı ama korunaklı bir nokta bulduğumuzda herkes gülebiliyordu... Meydana çıkan her şeye kızgın olan herkes hakkında düşünüyorum da... (Bu dübürzadenin idamı savunduğunu biliyor muydun?)... Banka şubemin bütün camları indirilmişti.[42]

Nina'nın renkli isyan anlatısının çarpıcı bir yönü, gey karşıtı bir hükme cevaben bir galeyanın tutarlı biçimde nasıl tüm işçi sınıfı bireylerini kısıtlayan ekonomik ve politik güçlere karşı daha geniş çaplı bir mücadele haline geldiğini göstermesidir. Polis, belediye gücünün merkezi ve bankalar hedef alındı, kütüphane alınmadı ve kalabalıktan insanlar birbirleriyle dayanıştı ve birbirine yardım etti. Diğer deyişle, o geceki öfke patlaması, sadece popüler bir gey liderin katilini en az cezayla salan bir sisteme karşı değildi, aynı zamanda güç ve zenginlik sembollerine bir saldırıydı.

Düşüşte Örgütlenmek

Coors boykotu, Briggs savaşı ve Harvey Milk suikastına tepkinin uzun vadeli etkisi, protesto faaliyetinin düşüşte olduğu 1980 ve 1990'larda bile LGBT aktivistlerinin bilincini şekillendirmeye devam etti. Beyaz Gece İsyanlarından sonra, bazen LGBT cemaati içerisindeki sınıf ayrımlarını yansıtan gey-emek örgütlenmesinde ufak bir artış oldu. Hotel Restoran ve Bar Çalışanları Sendika Lokal'in Castro ilçesindeki gey ve lezbiyen kurultayı, hem gey bar sahiplerinin düşük ücret ödemeye devam etmesinden hem de Lokal çalışanlarının maruz kaldığı gey karşıtı tacizden duydukları mem-

nuniyetsizlikleri ifade ettikleri *Dishrag* adı verilen bir mektup yayınladı. İşçiler mektupta şunu beyan ediyordu:

> Sendika hazinesini biriktirirken, gey cemaati içerisindeki birey ve kurumlara saygısızlık eden bir sendika inisiyatifinin işini kolaylaştıran mevcut sendika yönetiminin gey maskotları DEĞİLİZ. Gey çalışanlar için ücretleri, yardımları ya da makul çalışma koşullarını değil kârları gözeten sahte bir "Gey Birliği"ni savunan Bar Sendikası tarafından temsil edilen bar sahipleriyle gizli anlaşma içerisinde DE DEĞİLİZ... Gey olmakla ilgili iş güvenliği ile makul saygı ve destek arasında bir seçim yapmaya devam etmeyeceğiz-her şeyi istiyoruz.[43]

Geylerin işlettiği bir Castro Sokağı cafésinde sendika inisiyatifleri, altı aylık grev hakları için savaşan LGBT işçilerle patronlar arasındaki sınıf gerilimlerine neden oldu. Bir grevcinin dediği üzere, "Gey Castro'daki ilk grevdi. Kolayca yatıştırılamadı. Bir süreliğine birçok insanın ağzında bir acılık bıraktı."[44] Gey gettosunun kalbinde sınıf hatları ilk kez bu kadar net çizilmişti ve çoğu sınıf bilinci olan LGBT işçi emeğin kaderine ortak olmuştu.

AFL-CIO'un Endüstriyel Sendika Departmanı, inşaat işçilerini örgütlemeyi gözettiğinden, birçok şehir ve eyaletten önce 1982'deki gey karşıtı ayrımcılığa karşı gelmişti. AFL-CIO'nun ulusal konvansiyonu bir yıl sonra oybirliğiyle gey haklarını savunmak üzere karar verdi, ki o zamandan bu yana kararı yeniden onaylamıştır.[45] Wallace ve daha önceki diğer mücadelelerden gelen emektarlar emek hareketinin resmi LGBT parti grubu Pride at Work'ü [İşte Onur] kurmaya girişti.

Washington'daki 1987 yılı gösterisi bazılarının örgütlü sosyalist olduğu sol kanat LGBT emek aktivistleri için daha çok işyeri ve sendikanın içerisinde etkinlik koordine etmeye başlamak ve buluşmak için bir fırsat teşkil etti. Bu gruplar, genellikle başlangıçta küçüktü ve sendikadan ya az kaynak aktarılıyordu ya da hiç. Mesela, şehir ve devlet çalışanlarını temsil eden New York'un 135 bin üyeli İlçe Konseyi 37'den sadece on aktivist burada 1989'da yerel bir kurultay kurmak için buluştu.[46] Emek ve gey haklarını bir araya getiren perspektifleri, onları somut kazanımlar elde etmek için yerel mücadele-

lerde savaşmak üzere Emek Sendikası Kadınları Koalisyonu ve Siyah Sendikalılar Koalisyonu gibi azınlık gruplarıyla bir araya getirdi. Birleşmiş Tarım İşçileri (UFW) gey ve lezbiyen meselelerine destek vereceğine söz verirken, Howard Wallace, büyük ölçüde Latino katılımlı UFW'nin başkanı Cesar Chavez tarafından bir üzüm boykotunu yayması için LGBT'lerle tam zamanlı bağlantı içerisinde olmak üzere atandı.[47] Lavanta Kurultayları, farklı işyerlerinde AIDS krizinin ortasında evrensel sağlık bakımından yoksun bir toplumda özelinde geyler için yeni bir acil durum haline gelen hane içi partner yardımları alma talebiyle ortaya çıkmaya başladı. Siyah bir gey olan ve AIDS'e yakalanmış sevgilisinin sağlık yardımları için savaşan New York şehri kütüphanecisi Nat Keitt vakası 1996 belgeseli *Out at Work*'te [İşte Açık] anlatılmıştır. Daha önce kapalı olan Chrysler elektrik tesisatçısı Ron Woods da dâhil olmak üzere, Keitt ve diğer LGBT işçiler, Ağustos 1997'de AFL-CIO'nun destekçi grubu olarak kabul edilen Pride at Work'ün 1994'te ulusal açılışını desteklemek için işyerlerinde ayrımcılığa karşı mücadelelerine başvurdular.[48]

Pride at Work'ün Amerika'daki işyerlerinde LGBT hakları için savaşmaya kendini tutarlı biçimde adaması, sendikalaşmanın giderek gerilemesiyle, insan maliyeti pahasına kârları artırmada işverenlerin atağa geçmesiyle ve Demokratik Parti'nin sendika liderliğiyle ilerlemeci hareket aktivistleri üzerinde kurduğu baskıcı güçle çakışıyordu. Daha önce tartışıldığı üzere, kitle baskısını mobilize etmeden Demokratlardan medet umma stratejisi etkili bir strateji olmamıştır. Sendikalaşma, 2008'de Amerikan işgücünün yüzde 12,6'sını içerecek biçimde (on altı milyonun üzerinde işçi) biraz çıkışa geçse de, 1979'dan bu yana sürekli gerilemiştir.[49] Bu, tüm işçilerin ezici çoğunluğunu ücret ve yardımların daha iyiye gittiği örgütlü emeğin himayesinin dışında bırakıyor. Sendikanın ve hareket liderlerinin Demokratları değişim için tek araç görme hevesi otuz yıldan fazla Meclis'te uyuklamayı sürdüren federal işyerinde ayrımcılık karşıtı yasa ENDA'yı kazanacak hiçbir aktivist stratejisi olmadığı anlamına gelmiştir. Sosyalist Lance Selfa'nın yazdığı üzere,

> İki parti sistemi, tarihsel olarak, huzursuz seçmen kesimlerinin ilerlemesini engelleyerek ya da onları asimile ederek şok emici rolünü oynamıştır. Politik değişimi idare etmeyi amaçlar ki değişim büyük iş çevrelerinin kabul edebileceği hızda gerçekleşsin. Son yüzyılın çoğunda Demokratik Parti bu şok emici rolünü oynamada çok başarılı olmuştur.[50]

LGBT işçiler için belki de en büyük parlak gelişme hane içi partner yardımları sunan şirket sayısındaki düzenli artış olmuştur. New York şehrinin bağımsız, sendikalaşmış haftalık dergisi *Village Voice*, 1982'de çalışanlarından cinsel yönelimden bağımsız, evlenmemiş partnerler için eşit yardımları güvence altına alan ilk şirket oldu.[51] Bugün binlerce sendikalı ya da sendikasız şirket yerli ortaklık yardımları sunuyor ama aslında yardımı alanların çoğu düzcinselken, özel olarak hemcins çiftlere yapılan bir kolaylık diye yanlış bilinir. Bunları sunan çoğu işyerinde işgücünün yüzde bir ila beşi yardımlar için başvuruyor ve genelde yardımlardan faydalananların yüzde elli ila yetmişi evlenmemiş heteroseksüel çiftler.[52] AIDS yüzünden geylerin sigortalanmasının daha masraflı olduğunu iddia eden sağlık sigortası şirketlerinin homofobik ve bilimsel olmayan iddiaları, genelde onları bu tip yardımlar sunan şirket ve belediyelerden ek ücret istemeye yöneltmiştir. Ancak bu ek ücret genelde mali yılın sonunda geri dönüyor öyle ki korkuların temelsiz olduğu ortaya çıkıyor. Aslında Batı Hollywood Şehri bu yardımların sunulmasının ilk altı ayında 65.000 $ tasarruf etmişti.[53]

Hane içi partner yardımlarının işverenlere düşük maliyeti, bugün binlerce şirket, üniversite ve şehrin bunları sunuyor olmasının önemli bir nedeni. Diğeri iyi niyet faktörü. Daha yüksek sayıda LGBT dolaptan çıktıkça ve daha genç düzcinsel çift evlilikten imtina edip onu erteledikçe, Şirket Amerika bu yardımlara kendini açık fikirli, toplumsal açıdan bilinçli, diptekilerin koruyucusu olarak sunmanın bir yolu olarak başvuruyor. Ticaret yapan en büyük beş yüz şirket, Fortune 500'ün yaklaşık yüzde doksanı işte gey ve lezbiyenlere ayrımcılığı yasaklıyor, bunların yüzde ellisinden fazlası hane içi partner sağlık sigorta yardımları sağlıyor.[54] Bir firma ne kadar kâra

geçiyorsa, bunların sağlanması o kadar muhtemel. Bu holdinglerin bazılarının CEO'larının yerel gey taraftarı yasalar için imza vermesi çoğunlukla galiz işletme mantığının bir ifadesi. Gey ve lezbiyenlerin yönetim kurulunda olduğu kadar üretim bölümünde de olduğu bir toplumda, şirketler -cinsel kimlikten bağımsız- birbirleriyle yetenek için rekabet eder. Mesela Indiana'da LGBT'lere karşı önerilen yasalara karşı ilaç devi Eli Lilly ağırlığını şu yönde koyar: "Lilly'nin tüm dünyadan en yüksek yetenekleri kendine çekmek ve bünyesinde korumak için ne kadar uzun zamandır çaba sarf ettiği göz önünde bulundurulursa, rekabetçi çalışan yardımı sağlama kapasitemize zarar verecek ya da işe alımlarımızı ve çalışanlarımızı bünyemizde tutmamızı olumsuz açıdan etkileyecek herhangi yasaya muhalifiz."[55]

Ancak Fortune 500 listesinde yıllardır bir numarayı dönüşümlü paylaşan Exxon Mobil ve Wal-Mart, bu hakların kolay gelmediğini göstererek, çalışan LGBT'lere karşı ayrımcılık yapmaya devam ediyor. LGBT işyeri grupları beyaz yakalılar arasında ve genelde sendikasız şirketlerde reformlar için diretmede işlevsel olmuştur. İşyerindeki ayrımcılık karşıtı kodların ve yardımların bir kısmının 1990'ların başındaki AIDS hareketi sırasında LGBT mücadelelerinin yapmasıyla birlikte çalışanların bunları savunmak için sosyal ağlar örgütlenmesinin yaygın olduğu bir sırada gerçekleşmesi tesadüf değildir.[56] Fakat mücadele etmeden reform yapmak üzere Clinton yönetimine yaslanmış olan hareket aktivistlerinin mobilizasyonunun giderek gerilemesiyle birçok işçi aktivist "görünür olmayan mobilizasyon" ve "profesyonellik" rotasına saplandı; diğer bir deyişle, protestolar yerine gizli toplantılara.[57]

1997'de ABC'nin Ellen Degeneres'in kendi sitcomu *Ellen*'da lezbiyen olarak dolaptan çıktıp tarihi TV dizisini yayımladığı sırada, Amerikalıların yüzde kırk ikisi LGBT'ler için eşit çalışma koşullarının zaten var olduğuna inanıyordu.[58] HRC, bu yanlış algıya cevaben, kırk bir eyaletin cinsel azınlıklara iş yerinde hâlâ ayrım uyguladığını açıklayan bir reklam yayınlamaya çalıştı fakat ABC, reklamın görünürlüğünü sadece seçilmiş pazarlarla sınırlayarak,

tüm ülkede yayın zamanı satın almalarına izin vermeyi reddetti. Kültürel sağ, showu ve reklamı geylere "özel haklar"ı savunduğu için protesto etti ve bu kurmacayı desteklemeye devam ediyor.

Siyah Homofobi Hakkındaki Mitler

ABD nüfusunun bir kesimi medyada bilhassa homofobik olarak gösterilir; siyahlar. Doğruysa, yaklaşık yüzde on üçünün Afro-Amerikalı olduğu bir toplumda sınıf birliğinin önünde ciddi bir engel teşkil edecektir. Ancak anketler ırklar arasındaki davranışlarda çok ufak bir farklılığa işaret ediyor ve tüm ırklardan insanların LGBT'leri doğrudan etkileyen meselelerde on sekiz ile otuz dört arasının altmış beş yaş üzerindekilere oranla daha olumlu görüşleri olduğunu gösteriyor.[59] Aslında nefret suçu yasalarını LGBT'leri kapsayacak biçimde yayma meselesi söz konusu olduğunda, Afro-Amerikalıların yüzde yetmiş biri onaylıyor, diğer anket yapılan ırk gruplarının çok üzerinde (karşılaştırmak gerekirse beyaz ve Latinoların yüzde altmış biri).[60] Evlat edinme hakları ve gey ve lezbiyenlerin orduda açık hizmet etmesine izin verilmesi gibi diğer meselelerde siyahlar ve beyazlar arasındaki fark sadece yüzde iki ya da üç.[61]

Barack Obama'nın tarihi 2008 başkanlık zaferinden hemen sonra, California'da yüzde elli ikiye yüzde kırk sekiz farkla geçen gey evlilik yasağı hakkındaki sekizinci yasa teklifi için siyah seçmenleri suçlayan yanlış ve tepkisel bir söylenti doğdu. Florida ve Arizona'da da aynı hemcins evlilik yasakları geçerken, politik açıdan ilerlemeci bir eyalet olan California'da sekizinci yasa teklifi için verilen oy yaygın biçimde siyah seçmenlerin büyük artışına atfedildi, sandık çıkış anketlerine göre yüzde yetmişi, eyaletin lezbiyen ve geylerin evlenmesine izin veren 2008 Mayıs Yüksek Mahkeme yasağını tersine çevirerek, onaylıyordu. Ulusal Gey ve Lezbiyen Görev Gücü (NGLTF) tarafından yaptırılan bir Ocak 2009 anketi yaygın olarak yayınlanmış sandık çıkış anketlerine meydan okudu. Anket, birçok California ilinde seçim sonuçlarının derinlemesine bir analizini yapmıştı. Araştırmacılar, Afro-Amerikalıların, yüzde

yetmişinin değil, yüzde elli yedi ila yüzde elli dokuzunun sekizinci yasa teklifi için oy verdiğini buldu. Ayrıca, siyahlar arasında sekizinci yasa teklifi üzerine yapılmış dört seçim öncesi anket, gey karşıtı evlilik inisiyatifine yüzde kırk bir ila yüzde elli sekiz arasında destek olduğunu gösterdi.[62] Seçim çıkışı anketleri Latinoların yüzde elli üçünün, beyaz seçmenlerin ise yaklaşık yüzde kırk dokuzunun yasak için oy verdiğini gösteriyordu.[63] Eyaletin siyah nüfusu yüzde 6,2'dir ve genel oy oranının yüzde onu sayılır. Diğer bir deyişle, Afro-Amerikalıları referandumun geçmesi için suçlamak oyun yüzde doksanını göz ardı etmek demektir.

Yakın tarihi de göz ardı etmek demektir. Sosyal araştırma açısından bakılırsa, ödün vermez vatandaşlık hakları taraftarı bir kampanya olsaydı, farklı bir sonuç olasıydı. Siyahların eşcinselliği ile ilgili yakın zamanda yapılmış, 1973'ten 2000'e kadar otuz bir ulusal anketi bir araya getiren en kapsamlı çalışma hayrete düşüren bir sonuca varıyor. Georgia eyaleti araştırması, "siyahların *hem* eşcinselliği yanlış bulmaya *hem* gey hakları yasalarını savunmaya beyazlardan daha eğilimli göründüğünü" bulmuş.[64] Bu durum, Afro-Amerikalıların dindarlığının birçoğunu eşcinselliğin bir günah olduğuna inanmaya ama aynı zamanda kendi ezilme deneyimlerinin onları ayrımcılığa karşı gelmeye yönelttiğini gösteriyor. Bu sonuç, oy pusulalarında hemcins evliliğe hayır yazan siyah nüfusun ağırlıklı olduğu altı eyaletteki 2004 seçimlerinde siyahların hemcins evlilik için oy veren beyazlardan sadece biraz daha az evet oyu verdiği ispatlandı.[65]

Ulusal düzeyde tüm Amerikalıların yüzde elli beşi "yasal olarak kabul edilen gey ve lezbiyen birlikteliklerini ve partnerliklerini"[66] onaylıyor; bu sonuç birkaç yıl öncesine oranla ciddi bir değişiklik. Aktivistler neden gey evliliğin savunulması gerektiğini açık açık anlatsaydı, gelecek yıllar içerisinde birçok ırktan bir çoğunluk kazanılabilirdi. California'dan sandık çıkış anketi istatistikleri daha önemli bir hikâyeyi açıklamıyor: neden ilk Afro-Amerikalı başkan için yüzde elli altıya yüzde otuz yedi marjla ezici bir çoğunlukla oy veren bu kadar çok California'lı siyah, Latino ve beyaz vatandaşın lezbiyen ve

geylerin vatandaşlık haklarının geçersiz kılınmasını desteklediklerinin hikâyesi. En kritik neden, Demokratik Parti'nin -ve Barack Obama'nın- mesele hakkındaki muğlâk konumuna sıkı sıkıya bağlı olan gey taraftarı evlilik güçlerinin kullandığı etkisiz stratejidir. Obama da, aynı partiden seçime katılan aday Joe Biden da, resmi olarak sekizinci yasa teklifine muhalefet etse de, tüm kampanya boyunca hemcins evliliği ile ilgili kişisel memnuniyetsizliklerini ve muhalefetlerini yüksek sesle dile getirdi. Obama, kitlesel ve popüler çekimi düşünülürse, sekizinci yasa teklifine karşı çıksaydı, teklifin sonucunun oldukça farklı olacağını varsaymak mantıklı gibi.

Referandumda savaşmak için daha önce eşi benzeri görülmemiş ve dudak uçuklatan meblağlar -gey evlilik karşıtı güçlerin ayrıdığı 29,8 milyon $'la karşılaştırıldığında eşitlik taraftarı kesim 43,6 milyon $ yatırmıştı- "8'e Hayır" tarafı kaybetti. Tüm eyaletteki "8'e Hayır" Koalisyonu, parayı taban hareketi örgütleyecek bir kampanya için kullanmadı. Aktivistlere, yasanın bağnazlığını kamuda ilan etmeleri için telefon etmeleri, kapı çalmaları ve miting ve eylem düzenlemeleri için çağrıda bulunmadı – gerçi az sayıda birkaç vakada, en önemlisi California Öğretmenler Birliği'ninki, aktivistler kendi inisiyatiflerini alıp bunları yaptılar.

Martin Luther King'in eşi Coretta Scott King ve vatandaşlık hakları aktivisti Al Sharpton gibi ünlü Afro-Amerikalılar sık sık, evlilik de dâhil olmak üzere, gey vatandaşlık haklarını savundu ve sağın kullandığı bölücü taktiklere karşı insanları tekrar tekrar uyardı. 1980'lerin sonunda ve 1990'ların başında AIDS için para yardımı yapan Sharpton, ACT UP'ın AIDS için miting ve yürüyüşlerine sık sık katılıyordu. Uzun zamandır LGBT haklarını vurgulu biçimde savunan Muhterem Jesse Jackson, gey evliliği ile ilgili muğlâk bir konum almıştır ama her tür yasağa muhalefet ediyor. Meşhur bir Harvard Hukuk Okulu konuşmasında Jackson, geyler hiçbir zaman köleleştirilmediği ya da oy hakları ellerinden alınmadığı için vatandaşlık hakları hareketi üzerinden reform adına kimseyi kışkırtmaması gerektiğini iddia ederek, siyahlarla geylerin vatandaşlık

haklarını birbirinden ayırmak gerektiğine işaret etti. Yine de Ulusal Siyah Adalet Koalisyonu'nun üyelerinin öne sürdüğü üzere, kişinin "ortak bir böleni paylaşması" ve vatandaşlık haklarını talep etmesi için aynı baskı tarihini deneyimlemesi gerekmiyor.[67]

Amerika Birleşik Devletlerinde örgütlenen kimlik politikaları mirası, genelde, bir bakıma, farklı grupların totem direğinde en aşağıda yer almak için rekabet ettiği, verimsiz bir "Baskı Olimpiyatları"na temayül ediyor. Sadece çıkarlarında bu ayrımların süregittiği egemen sınıfın ideolojik çerçevesini yansıtan politik açıdan faydasız bir çaba gibi görünüyor. Afro-Amerikalı köleliğinin ve ten rengi temelinde sistematik insanlıktan çıkarılmanın sürmesinin benzeri görülmemiş tarihi hiç şüphesiz Amerikan toplumunun birçok yönünün dokusunun içine geçmiştir. LGBT'lerin vatandaşlık haklarını savunmak baskıyı ve siyahların mücadelesini azaltmaz. Tam tersine, onlardan ders çıkarır ve toplumun adalet kavramını daha geniş bir satha yayar. Özgürleşmenin anahtarı, baskıları derecelendirmek değil, ezilenleri bir araya getirecek stratejiler üretmektir.

AIDS krizi, 1980'lerin başında Amerika Birleşik Devletlerinde ilk kez yüzeye çıktığında, ilk kurbanları büyük ölçüde beyaz geyler ve damar içi uyuşturucu kullanıcılarıydı. Bugün Amerika Birleşik Devletlerinde AIDS'in yüzü giderek siyah. Amerika Birleşik Devletlerinde AIDS hakkında Hastalık Kontrolü Merkezi'nden gelen son rakamlar yeni HIV bulaşmış insanların yüzde kırk dokuzunun siyah olduğunu gösteriyor ve bunların yarısından fazlası gey ya da biseksüel erkekler; siyah kadınlar arasındaki bulaşma oranı beyaz kadınların on beş katı.[68] Afro-Amerikalı vatandaşlık hakları lideri Julian Bond, "cinsellik ve özelinde eşcinsellik hakkında konuşamamamız cemaatimizde HIV bulaşmasını engelleme önündeki tek büyük engel. Hoşgörüsüzlük gey arkadaşlarımızı ve komşularımızı gölgelerin arkasına itti. İkili hayat sürdüren erkekler -"down low" olanlar*- kadınlarımızı yüksek riske sokuyor.[69] Bond haklı, gerçi

* Down low: Evliyken ya da heteroseksüel ilişki sürdürürken bir erkekle ilişkisi olan erkek. (ç.n.)

siyah cemaatte biraz ilerleme var ve insanları eğitmek ve çok az federal destekle AIDS fonu için savaşmak üzere yeni inisiyatiflere girişildi. AIDS tedavi ilaçlarının çok masraflı olması ve sağlık hizmetine ulaşamayan siyahların orantısız sayıları ölümcül bir kombinasyon yaratıyor.

Siyah Kilisesi'nin genelde tek başına homofobi ve AIDS'e karşı edilgenlikle sorumlu tutulması Amerika'daki süregiden ırkçılığın bir özelliği. Genelde beyaz üyelerden oluşan Katolik Kilisesi de, Siyah Kiliseleri gibi, sırtını HIV/AIDS'ten çekenlere dönmüş durumda ve tecrit içerisinde, herhangi bir toplumsal destekten yoksun, dehşet verici ölümlerle ölen herkesin hayat tarzını şeytanlaştırıyor. Önde gelen ruhban ve kurumun 1980'lerin sonunda ve 1990'ların başındaki çoğu hararetli protestonun bir kısmının hedefi olmasını sağlamasının nedeni buydu. Ancak Katolik Kilisesi'nin çoğu Siyah Kilisesi ile taban tabana zıt heybetli zenginliği yüzünden çok daha ağır suçlanması gerekiyor.

Hıristiyan sağ, böl ve yönet taktiklerini kullanmada yalnız değil. Gey sağının sevimsizlik abidesi ve *New Republic*'in eski editörü Andrew Sullivan bu istisnai siyah homofobisi anlayışını tetikliyor. Sullivan, Charlie Rose'la yaptığı bir röportajda "Neden siyah cemaatle ilgilenelim ki? Sonuçta, beyazlardan çok daha homofobikler." demişti.[70] Siyah bir lezbiyen, feminist, tarihçi Barbara Smith bu meydan okumaya mükemmel biçimde cevap verdi:

> Irkçı beyaz lezbiyen ve geylerin koyu renk tenli insanlarla çalışmamak ya da koyu renk tenli insanların sorunları üzerine yoğunlaşmamak için, bahane olarak, koyu renk tenli insanları beyazlara oranla daha homofobikmiş gibi gösterdiğini düşünüyorum. Sağ kanadın yüzde doksan dokuzundan fazlasının beyaz olduğu gerçeği iddialarında herhangi farklılık yaratmıyor. Bu toplumdaki kurumsallaşmış homofobi kesinlikle beyazların tekelinde. Ve koyu renk tenli insanlarda homofobi bağlamında örnekler gördüğümüzde, burada insanları motive etmesi gereken şey koyu renk tenli gey ve lezbiyenler arasındaki dayanışma seviyesini artırması ki homofobi nerede tezahür ederse etsin ona meydan okuyalım.[71]

Smith, burada siyahların bir biçimde beyazlardan daha homofobik olduğu yönündeki üstü örtük ırkçı anlayışla uğraşmakla kalmıyor, ilerlemeci beyaz geylerin göz önünde bulundurması ve bunun üzerine eylem yapması için kilit bir noktayı gündeme getiriyor. LGBT mücadeleleri, koyu renk tenli insanların mücadeleleriyle dayanışma içerisinde olmadığı sürece, gey mücadeleleri sadece o kadar çeşit barındırmamakla kalmayacak, başarma ihtimali de azalacak, özellikle ABD toplumu, giderek daha çok, çok ırklı olmaya devam ettikçe.

Reformlar İçin Savaş

Yakın geçmişteki mücadelelerin doğurduğu bir soru da aktivistlerin reformlar için mi devrim için mi yoksa savaşacağı sorusuydu. Daha önce belirtildiği üzere, git gide artan değişim ve topyekûn dönüşüm karşılıklı olabilir, yani şu anki kazanımlar genelde örgüt yöntemi ve daha da çok mücadele için güven sağlayabilir. 1973'te eşcinselliğin patolojileştirmesine son verilmesi daha çok kazanımlar için yeni kapılar açtı ve savaş bugüne dek sürüyor.

Başkan Obama, LGBT'lere açık olarak orduda hizmet etme yasağı "Sorma Söyleme"yi iptal etme sözünü yerine getirirse, ABD silahlı kuvvetlerinin muhafazakâr rolüne rağmen bu bir zafer olacaktır. Yasağı kaldırmak, LGBT aktivistlerin cinsel azınlıkların vatandaşlık hakları konusuna daha geniş ölçekli kavgayı yürütmek için geliştireceği bir reform olacaktır. LGBT'lerin Amerikan İmparatorluğu için öldürme ve ölme haklarını sağlarken onları temel işyeri ve evlilik haklarından mahrum eden ikiyüzlü mantık açığa çıkacaktır. Tüm toplumun eşitlik haklarını talep ederek aynı zamanda federal hükümetin LGBT haklarını kabul etmesini sağlamak için ordunun faaliyetlerinin desteklenmesi ya da silahlı kuvvetlerde birinin hizmet etmesinin desteklenmesine gerek yok. ABD nüfusunun üçte ikisinin zaten "Sorma Söyleme"nin iptalini savunuyor olması, LGBT'ler için sıradan Amerikalılar arasında yüksek makamlarda olduğundan daha yüksek seviyede saygı olduğunu yansıtıyor.[72]

Bu tip bir zafer toplumsal cinsiyet hakkındaki soruların sınırlarını zorlayacaktır. Orduda geylerin bulunması meselesi doğrudan geleneksel toplumsal cinsiyetle ilgili bir mesele olarak sunulamasa da, dolaylı olarak böyledir. Kadınların ve erkeklerin ne olması gerektiğine dair kalıp yargısal anlayışlar, cinsel ve cinsiyet isyankârlarının diğer insanların yanında hizmet etme kapasitesini kabul ederek ters yüz edilir. Bu görünürde muğlâk reform Amerika Birleşik Devletlerinin en gerici kurumlarından birinin, ordunun, içindeki yaygın toplumsal inanışları sorgulamaya açar.

Yakın zamanlı gey evliliği karşıtı halk oylamalarını, özellikle California'nın sekizinci yasa teklifini geri çekmek için kitlesel protestolar olmasına rağmen, bazı solcular biraz rahatsız. *Nation* köşeyazarı Alexander Cockburn bunu "özgürlüğün yolundan geri adım" olarak nitelendirirken, queer kuramcı Judith Butler "alternatif bir hareket hissiyatı ölüyor" diyerek rahatsızlığını ifade etmiştir.[73] Radikaller neden gey ve lezbiyenlerin bariz anaakım ve devletle dine bağlı bir kuruma dâhil olmaları için haklarını savunmada bu kadar inatçı olmalı, diye soruyorlar.

Bazılarının vardığı gey evliliği talep eden öfke patlamasına dâhil olmama hatta ona karşı çıkma sonucu yanıltıcıdır. Hemcins evliliği, sosyalistler ve diğer solcular tarafından taviz vermeden savunulması gereken bir vatandaşlık hakkıdır. Sadece kapitalist sistemde, özellikle işçi sınıfı ve yoksul LGBT'ler için maddi ve toplumsal bir fayda olarak kendi içinde değil, reform diğer mücadeleler önünde bir engel değil, tam tersine onlara bir geçit olabileceği için de.

Birkaç gerçeğin yanlış anlamaların bir kısmını silmesi gerekiyor. Evliliği federal hükümet nezdinde bir kadın ile bir erkek arasında tanımlayan Clinton Dönemi Evlilik Koruma Yasası (DOMA) yüzünden LGBT çiftlerin bugün bazı eyaletlerde sahip olduğu hak ve yardımlardan hiçbiri diğer çoğu eyalete aktarılabilir durumda değil – yasal evlilik, sivil birliktelik ya da yerli ortaklık. Kırktan fazla eyalette geçmiş "mini-Doma" denilebilecek yasalar yüzünden hemcins çiftlerin mini-DOMA eyaletlere girdiklerinde önceden sahip olduk-

ları ne hak varsa kaybetmeleri sağlanmıştır.[74] Diğer bir deyişle, yasal olarak evli LGBT çiftler birliğin hemen her eyaletinde yasal yabancı durumundadır. DOMA eyaletlerin ve federal hükümetin LGBT evliliklerin, sivil birlikteliklerin ve hane içi yardımların statüsünü yasal olarak tanımamasına izin verir.

Ek olarak, mesela Massachusetts'teki yasal gey evlilikleri bile bünyelerinde sadece devlet hak ve yardımlarını barındırıyor – evli çiftlere ait olan Sosyal Güvenlik, Medicare, aile izni, sağlık yardımı, engellilik, askerlik ve diğer 1.049 federal hak ve yardımı değil.[75] Tatil için eyaletin dışına çıkan evli gey çiftler eyalet sınırını aştıkları an haklarını kaybediyor. Yani, Massachusetts'te evli bir çiftin üyelerinden biri Pennsylvania'da tatil yaparken hastaneye kaldırılması gereken ciddi bir kaza geçirirse, eşinin, evliliğini tanıyan bir eyalete geçene kadar, yasal ziyaret hakları ya da bir engellilik durumunda hasta adına karar alma hakkı yok. Hangi eyalet olursa olsun, ölüm vakasında heteroseksüel çiftlerin eşlerine verilen federal yardımlardan alamayacak, tüm mirasının tam yüzde ellisi vergilendirilebilecek ve eşler için federal muafa uygun görülemeyecek.[76] Ek olarak, Amerikan vatandaşlarına âşık olan LGBT göçmenlerinin federal hemcins evliliği olmadan sevgilileriyle Amerika Birleşik Devletlerine taşınma hakları yok.

Hane içi yardım ya da sivil birliktelik hakları olan bir çift için, vefat eden eş, çiftin sahip olduğu çocuklardan herhangi birinin biyolojik ebeveyniyse, hayatta kalan partnerin çocukları yasal olarak evlat edinecek parası yoksa, bu partner çocuklarını kaybedebilir.

İlginçtir ki federal hükümetin hemcins çift ilişkisini kabul ettiği tek zaman, LGBT'lerin partnerlerini İkiz Kulelerde ve Pentagon'da kaybettiği ve eşlere ödenen vefat yardımlarını kazanmak için başarıyla savaştığı, 11 Eylül 2001 sonrasıydı. Hükümet, örgütlenmiş öfkenin karşısında pes etmişti – kısmen de Orta Doğu'daki emperyal intikam planlarına gey ve lezbiyen desteğini kazanma çabası olarak.[77]

Modern gey özgürleşme hareketini başlatan 1969 Stonewall İsyanı'na katılmış kuşak, yaşlanmak üzere hatta üyeleri çoktan yaşlı. San Francisco Denetim Kurulu üyesi Harvey Milk otuz bir yıl önce

suikasta kurban gitmemiş olsaydı, bugün yetmiş dokuz yaşında olacaktı. Bu yaşlı geyler hemcins evlilik yardımları olmadan bir dizi iç ürperten finansal gerçekle yüzleşti, bunlardan azımsanılamayacak biri de partnerin ölümü sırasında, yıllarını geçirdiği partnerine ne olacağını tayin etme gibi yasal bir hakkın olmaması – cenaze merasimi düzenlemeleri, defin ya da cesedin yakılması, kiliseye bağış ya da naşın nereye gömüleceği, gömülüp gömülmeyeceği.

Kısacası, hükümet Las Vegas'ta sarhoş bir gecede evlenen heteroseksüel çiftlere bahşettiği hakları hemcins çiftlerden esirger. Bazı solcular arasında yaygın olan, sekizinci yasa teklifinin geçmesi için on milyonlar döken sağ kanadın tek eşliliği geylerin burnuna dayadığı fikri de yanlıştır. Eksantrik Cumhuriyetçi Newt Gingrich'in California'daki gey evlilik karşıtı zaferi hakkında söylemek zorunda kaldıklarına kulak verin:

> Bu ülkede kendi iradesini geri kalanlara dayatmak isteyen, şiddet kullanmaya, tacize başvurmaya hazır seküler bir gey faşizmi olduğunu düşünüyorum. Kontrolü eline alsa hükümeti de kullanmaya hazır olduğunu düşünüyorum. Geleneksel dine inanan herkes için oldukça tehlikeli bir tehdit olduğunu düşünüyorum.[78]

Sağın gey evliliğe muhalefeti, evlilik içinde olduğu kadar dışında da cinsel ve cinsiyet normlarını dayatma arzusuyla ilgili. Sosyalistler ne tekeşliliği ne poliamoriyi savunmalı – yani bir seferde birden fazla cinsel ilişki. Bunlar bireyler için kişisel kararlar ve çiftler kendileri için karar vermeli. Poliamoride radikal ya da tekeşlilikte gerici üstü örtük şey yok ama bunların zorla dayatılmaları gerici ve ahlakçı. Solcular evlilik de dâhil herhangi rızaya dayalı cinsel düzenleme için seçme özgürlüğünü savunmalı. Amerika Birleşik Devletlerindeki ırklar arası evlilik karşıtı yasaları geçersizleştiren ve sonunda tüm ülkede siyah ve beyazların evliliğinin kabul edilmesini sağlayan *Loving ve Virginia* davasının kırkıncı yılında, 2007'de, davanın siyah kadın davacısı Mildred Loving gey evliliği savundu: "Tüm Amerikalılar, ırkı, cinsiyeti, cinsel yönelimi ne olursa olsun aynı evlenme hakkına sahip olabilmeli." demişti. "Devletin bazı insanların dini

görüşlerini diğerlerine dayatmak gibi bir işi olmamalı. Özellikle de insanları vatandaşlık haklarından mahrum bırakıyorsa."[79] Loving haklıydı. Sol, o ve beyaz eşi Richard Loving sisteme karşı savaştığında, durduğu yerde durmalı. Farklı ırklardan gelen insanların evlenme hakkı siyah vatandaşlık mücadelesi haklarını yolundan döndürmedi. Onu çoğalttı ve genişletti, tıpkı bugün gey evlilik mücadelesinin yapabileceği ve yapacağı gibi.

Sol, bu savaşın strateji ve taktiklerini şirketlerin yönettiği gey örgütlerinin eline vermemeli. Binlerce kızgın ve kendine güvenen aktivistle bir arada durmalı ve sekizinci yasa teklifini iptal etmek üzere verilen savaşı şekillendirmeli – Obama yönetiminden DOMA'yı iptal etmesini de talep etmeli.

Birleş ve Savaş

Amerika Birleşik Devletlerinin tüm şehirlerinde sekizinci yasa teklifinin geçmesine karşı on binlerce protestocunun akması şu kritik soruya cevap vermeye başlıyor: Değişim nereden geliyor? Köleliğin sona erdirilmesinden Jim Crow mekân ayrımcılığı yasalarına ve cinsiyetçi ve LGBT karşıtı yasaların iptal edilmesine, ciddi değişiklik genelde kendi seçimleri olmayan koşullara itilmiş sıradan insanların örgütlü mücadelesinden geldi. California'da gey evliliği yasaklayan sekizinci yasa teklifinin geçmesinden sonra, yirmi ila otuz bin kişilik bir San Francisco protestosu örgütleyen, çiçeği burnunda aktivist Oskar ve David Vidaurre, Başkan Obama'nın yönetiminde yeni bir politik çağı şekillendiren yeni yeni politize olmuş birçok gey aktivist örneğinden sadece biri. "Bunu örgütlemek çoğu zaman sadece öfkedendi. Kendimi gerçekten aktivist sayamam." diye açıkladı Oskar.[80]

Toplumsal dönüşümü kaçınılmaz, doğrusal ve çoğu zaman ekonomik ve toplumsal adaletsizliklere karşı bilgeliği ya da ahlaki doğruluğu sayesinde problemleri çözmek için devreye giren sıra dışı liderlerin liderliğinin sonucunda gerçekleşen bir şey gibi görmeye teşvik ediliyoruz. Fakat tarihsel kayıtlar tersini ispatlıyor. Liderlerin

toplumsal adaleti şekillendirme ve ileri götürmede önemli roller oynadığı koşullarda bile onlar da daha geniş çaplı bir hareket ve politik iklim tarafından dönüştürülmüş ve yükseltilmiştir. Mesela, Harvey Milk ancak katıldığı politik tartışmaların ve örgütlenmelerin sonucu açık bir ileri gey lidere dönüşen kapalı bir muhafazakârdı.

LGBT mücadelelerinin rotası salt ilerleme ve gelişmeden oluşmamıştır; tam tersine bu sayfalardaki tarihin açığa çıkardığı üzere yanlış başlangıçlar, engeller, aksamalar ve ileri hücumlarla; daha önce etkin olmayan ya da apolitik insanların örgütlü gruplarla ya da değişim için bilinçli bir güç yaratmak üzere daha geniş insan kesimlerini harekete katmaya çalışan politize olmuş bireylerle irtibata geçmesinin sonuçlarıyla doludur. 2008 Şükranı'nı takip eden birkaç gün içerisinde Chicago'da yaklaşık 250 işçi üç gün önce uyarıyla ve tazminat olmaksızın yasadışı biçimde işlerinden atıldıktan sonra fabrikayı işgal etti. Republic Windows and Doors işçileri, fabrikalarını işgal etmeye karar vererek, -emeğin 1930'larda kullandığı bir taktik, bu ülkede o zamandan beri hemen hemen bilinmiyor- yaklaşık 2 milyon $ tazminat kazandı ve Amerika Birleşik Devletlerindeki en büyük bankalardan birini, böyle bir yükümlülüğü olmadığı halde, iki ay ücret ve sağlık yardımı ödemeye zorlayan bir dayanışma hareketi başlattı.[81] Gey evliliği hakları için yürüyen alandaki yüzlerce LGBT aktivisti dayanışmayla işçilerin protestosuna katıldı. Republic işçilerinin tarihsel zaferlerine imza attığı günün ertesi gece üyelerinden biri LGBT özgürleşmesi üzerine bir forumda konuştu. Raúl Flores, mücadelemizin birleşmiş olduğunu, bizim de birleşmemiz gerektiğini söyleyerek, kalabalığa seslendi. "Zaferimiz sizindir, artık haklar savaşınızda size katılmalıyız ve bize gösterdiğiniz dayanışmayı size ödemeliyiz."[82] 2009'un başında, iki milyondan fazla işçinin temsil ettiği elliden fazla California emekçi sendikası devletin Yüksek Mahkemesi'nden sekizinci yasa teklifini iptal etmesini isteyen bir bilirkişi raporuna imza attı.[83] Rapor şunları diyor: "eğer basit bir seçmen çoğunluğu temel bir hakkı alabiliyorsa, bir diğerini de alır. Bir vatandaşlar sınıfını haklarından mahrum ediyorsa, diğer sınıfınkini de

alabilir. Bugün dışarıda bırakılanlar geyler ve lezbiyenler. Yarın sendikacılar olabilir."[84] UNITE Here Local 2 üyeleri, 10 Ocak 2009'da, Chicago'da DOMA'nın iptali için ulusal eylem gününde, göçmen hakları aktivistlerine ve diğer iki yüz aktiviste bir gösteride katıldı ve yeni Obama yönetiminden taleplerde bulunarak LGBT aktivistleriyle birlikte olmak için kar fırtınası boyunca yürüdü.[85]

Bunlar eski işçi sloganı "birimize verilen zarar hepimize verilen zarar"ın zarif ifadeleri. Bunlar, aynı zamanda, LGBT'lerin hak taleplerinde ve bu ekonomik belirsizlik ve giderek yayılan savaşlar çağında davranış ve düşünce değişimlerinde illa yalnız kalmadıklarının emareleri. Düzcinsel işçi sınıfı ve LGBT'ler arasında dayanışma artık uzak bir rüya değil, toplumumuzun nasıl örgütlendiği ile ilgili her türlü soruyu ortaya atan bir dönemde gerçekleştirilebilir ve güçlendirilebilir; ekonomik ve etnik eşitsizlikten, çevreyi yok eden endüstrilerin kâr amaçlı sömürülerine. İşçilerden zenginlere sorgulanmaz servet aktarımı ve ABD toplumunu yıllardır tahakkümü altına almış kirli kültür savaşları sona ermiştir. Sağ, ideolojik açıdan gerilemektedir. Buradan çıkacak fikir ve örgütlenme çalışmalarının ne olacağı belirsiz kalmaya devam ediyor.

Yeni LGBT aktivistleri yakın zamanların kararsızlığını, savunmacılığını ve hiyerarşik stratejilerini üstünden atıyor ve ümitleri kadar yakın geçmişi tahakkümü altına alan şirket kontrolündeki taktiklere sağlıklı bir mesafeleri var. Yeni bir hareket herkes için vatandaşlık haklarını ileriye görülecekse ve cinsel özgürleşmenin nasıl görüneceği ile ilgili daha geniş ölçekli sorular ortaya atacaksa, kendi tarihi ve geçmişin politik ve teorik kısıtlamalarıyla başlaması gerekiyor.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Herkese Cinsel Özgürlük!

Cinsel özgürlük ne anlama geliyor? Belki neyin ortadan kalkması gerektiği ile ilgili hemfikir olabiliriz – LGBT'lere karşı kurumsal ve yasal ayrımcılık, sabit cinsiyet rolleri ve cinsel kimlikler, rızaya dayalı cinsellikte yasal kısıtlamalar ve cinsel deneyleme üzerinde toplumsal baskı vs... Birçoğumuz bedenlerimiz ve cinsel hayatlarımızla ne yapacağımızı seçmekte özgür olduğumuz bir dünya hayal ederken, cinselliğin alınıp satıldığı, bedenlerin şeyleştirildiği ve ilişkilerin maddi güçler tarafından, kontrolümüz dışında, engellendiği kapitalist düzende, fantezilerimiz bile içinde yaşadığımız dünya tarafından bir biçimde sınırlandırılmak zorunda gibi görünüyor.

Biradan diş macununa her şeyi satmak için cinsellikle ilgili imajlara her yerde başvurulması ve açık saçık giyim ile neredeyse çıplaklığın normalleştirildiği popüler kültürdeki değişiklikler cinsel baskı kültürüyle ve gençliğe elzem cinsel bilgiyi vermeyi reddeden resmi bir eğitim politikasıyla yan yana duruyor. 21. yüzyılın başlarında Amerika Birleşik Devletlerindeki cinsellik eğitimi püriten bir "sadece sakının" derslerine indirgendi – AIDS çağında nasıl prezervatif kullanılacağını öğretmemek de dâhil, bedenlerinin en mahrem işlevleri hakkında genç insanları bilgilendirmeyi reddederek. En son 2007'de yapılan Hastalık Kontrolü ve Hastalığı Engelleme Merkezi anketine göre, lise son öğrencilerinin yaklaşık üçte ikisi cinsel ilişkiye girdiklerini, yüzde yirmi ikisi en az dört partnerlerinin olmuş olduğunu ve yine de onlara doğum kontrolü ya da cinsellikle bulaşan hastalıklar konusunda pek bilgi verilmediğini söyledi.[1] Ge-

orge W. Bush yönetiminde sadece-sakının "eğitimini" desteklemek için her yıl 176 milyon $ harcanıyor; bu, genç hamileliğinde bir artışa ve gençlerin kendi bedenleri hakkında cahilliklerinin yayılmasına yol açtı.[2] Joliet, Illinois'ten bir öğretmen birçok gencin üreme sistemleri üzerine testlerde yirmi beşte beş yaptığını söylüyor: "Rahmin yerini bile doğru gösteremiyorlar."[3]

Okullar kadar medya ve dini kurumlar da, birçok insanın kendi bedenlerini ve cinselliklerini keşfetme konusunda kendilerini suçlu hissedecek ya da bundan utanacak fikirleri teşvik ediyor. Yetişkinlerden alınan gelişigüzel bir örnekleme dayanan ABC News anketinde kadınların sadece yüzde otuzu, erkeklerin ise yüzde yetmiş dördü ne zaman cinsel ilişkiye girseler orgazm olduklarını söylüyor. Anket yapılanların yüzde yetmişi "cinsel ilişkiden epey keyif aldıklarını" söylerken, sadece yüzde ellisi cinsel hayatlarından "çok memnun" olduğunu bildiriyor. Cinsel fantezilerini açık açık tartışan çiftlerin daha tatmin edici cinsel hayatları olsa da, anket yapılanlardan sadece yüzde elli biri cinsel hayatlarının tatmin edici olduğunu iddia ediyor.[4] Kısacası, insanların cinsel hayatları, cinsel yönelimlerinden bağımsız, birçok insanın isteyeceği kadar keyifli değil. Bunun için, yorgunluktan seks partnerleri arasındaki arzular ve teknikler hakkındaki açık iletişim eksikliğine, bir dizi açıklama var. Televizyon ve sinemaların Hollywood usulü seks yapılan genç, bir deri bir kemik, beyaz düzcinsel bedenlerle dolu olduğu bir toplumda on milyonlarca insan seks partnerleriyle erotik arzuları hakkında konuşmaya utanmaya devam ediyor. Milyonlarca kadın orgazm hazlarına erişemiyor çünkü ya çoğu kadının klitoral olarak uyarılması gerektiğinden bihaberler ya da partnerlerinden onları bu şekilde uyarmalarını istemeye çekiniyorlar.

LGBT'ler nadiren ekranda kendilerine benzeyen insanların imgelerine bakar – lezbiyen pornosu bile, sivri topuklularıyla, estetikle büyütülmüş göğüsleriyle ve birbirine dokunan kadınlarla (uzun, sivri tırnaklarla), çok az kadının fiziksel açıdan tatmin edici bulacağı üzere, büyük ölçüde (bazı) düzcinsel erkeklerin fantezi alanındadır.

Belki sanal medyada LGBT cinselliği sansürünün avantajı vardır çünkü ekrandaki düzcinsel cinselliği imajları, ilk andan beri, her zaman, birbirlerine nasıl dokunacaklarını çok iyi biliyormuş ve istisnasız eşzamanlı orgazm oluyormuş gibi görünen, teamüllere göre hoş ve kaslı genç insanlar tarafından giderek daha çok istila ediliyor ve bu tip etkinliklerle ilgili istatistiklerde tavan yapıyor. Bu gerçekdışı cinsel imgelerin sürekli bombardımanı ve estetik açıdan değiştirilmiş, tornadan geçirilmiş fitness bedenleri sadece sahte cinsellik modellerini teşvik etmekle kalmıyor, cinsel yetersizlik hisleri uyandırıyor ve olumsuz beden imgelerine katkıda bulunuyor.

1940'ların sonundaki ve 1950'lerin başındaki, erkek ve kadınların cinsel davranışı üzerine Kinsey Raporlarından 1970'lerdeki erkek ve kadın cinselliği üzerine *The Hite Report* araştırmalarına kadar, tıpçılar ve sosyal bilimciler cinsel pratikleri ve hazları araştırdı. Shere Hite'ın vardığı sonuç, "henüz bir cinsel devrimimiz yok ama bu devrime ihtiyacımız var."[5]

Cinsel özgürlükle ilgili soruları araştıran ilk biz değiliz. Toplum ne zaman derin iniş çıkışlar deneyimlese, cinsel ilişkiler de sorgulamaya açılır, Amerika Birleşik Devletlerinde, o dönemin toplumsal patlamalarının kalbinde ırk, sınıf ve uluslar arası ilişkiler yatarken, 1960'ların sonu ve 1970'lerin başındaki "cinsel devrim"de olduğu gibi. Benzer şekilde, Birinci Dünya Savaşı'ndan ve 1917'deki Rus Devrimi'nden sonra Avrupa'da ve Amerika Birleşik Devletlerinde Viktoryen cinsel ahlakı hakkında tartışma patlaması olmuştu ve ona meydan okunmuştu.

Marksist psikanalist Wilhelm Reich 1929'da Viyana'da Sosyalist Cinsel Tavsiye ve Cinsel Araştırma Cemiyeti'ni kurdu. Duygusal problemleri olan insanlara yardım etmek için işçi sınıfı mahallelerinde klinikler kurdu ve onları geniş toplumsal organizasyonlar içinde rahatsızlıklarının köklerine bakmaya teşvik etti.[6] Marx'ın yabancılaşma anlayışını cinsel alana yaymaya odaklandı. Normalde yabancılaşmayı bir tecrit hissi, diğerlerinden ve çevremizdeki dünyadan ayrı olma hali olarak düşünürüz. Marksistler için yabancılaşma duygusal bir duruma

değil, sınıflı toplumun ekonomik ve toplumsal gerçekliğine işaret eder. Marksist yabancılaşma, işin ve işimizin ürünlerinin kontrolümüz dışında olma ve bize egemen olma biçimlerine gönderme yapar. Marx, *1844 Ekonomik ve Felsefi Elyazmaları*'nda "Emeğin ürettiği nesne, ürünü, yabancı bir şey olarak, üreticiden bağımsız bir güç olarak, onun karşısında durur diye yazar."[7]

Paul D'Amato'nun söylediği üzere:

> Çoğumuz ne çalıştığımız ekipman ya da makineye ne de ürettiğimiz ürünlere sahibiz – bunlar bizi işe alan kapitalistlere ait. Fakat bir zaman üzerinde ve içinde çalıştığımız her şey insan emeğinden geliyor. İroni şurada ki nereye dönsek kendi el ve beyin emeğimizin eseriyle karşılaşıyoruz ve yine de bu emeğimizin ürünleri bizim dışımızda, kendi kontrolümüzün dışında şeyler gibi görünüyor.
>
> İş ve işin ürünleri bize egemen, tam tersi değil. İşyeri potansiyellerimizi gerçekleştirecek bir yer olmaktan ziyade ihtiyaç duyduğumuz şeyleri satın almak için para kazanmak üzere gitmeye zorlandığımız bir yerden ibaret.[8]

Marx, bu nedenle şöyle iddia etmişti: "işçi kendini ancak çalışmadığı zaman kendi gibi hissediyor; çalıştığı zaman kendini hissetmiyor... Bu yüzden, emeği gönüllü değil zorla, zorlama emek. Bu yüzden, bir ihtiyacın tatmini değil, onun dışındaki ihtiyaçları tatmin etmekten ibaret bir araç. Emeğin yabancılaşmış niteliğinden, fiziksel ya da başka bir zorlama olmadığı sürece, veba gibi kaçılması bunu açıkça gösteriyor."[9]

Reich, Marx'ın yabancılaşma teorisinden ve 1930'larda Berlin'de işçi sınıfından insanların nevrozları ile ilgili yaptığı çalışmalardan çıkarsamalarla, cinsellik ve mahremiyet gibi şeyler hakkındaki bilinçsiz davranışlarımızın bile toplum tarafından şekillendirildiği sonucuna varmıştı. Viktoryen cinsel riyazetine meydan okusa da, insanların daha çok ve çeşitli cinselliğe ihtiyaç duyduklarını iddia etmiyordu. Reich, bunun yerine, insanların cinsel açıdan özgür hayatlar sürdürebilmesi için, cinsel baskıyı dayatan toplumsal ve ekonomik düzenin alt üst edilmesi gerektiğini savunuyordu. Cinsel

baskı ve toplumsal koşullandırmada çekirdek ailenin merkezi bir rol oynadığı sonucuna varıyordu:

> Muhafazakâr bilim ve yasa tarafından bu yüzden desteklenen ve savunulan esas işlevi, otoriter ideoloji ve muhafazakâr yapılar için fabrika görevi görmektir. Toplumumuzun neredeyse her bireyinin, ilk aldığı nefesten itibaren, içinden geçmesi gereken eğitim mekanizmasını şekillendirir... Muhafazakâr toplumun ekonomik yapısı ile ideolojik üstyapısı arasında taşıma bantıdır.[10]

Reich devam eder,

> Evlilik ve aile mevcudiyetine müsamaha gösterilmesi için yetişkinlerin uyması gereken cinsel kısıtlama çocuklarında devam ettirilir. Ve çocuklar ekonomik nedenlerden aile durumuna geri düşmek zorunda olduğundan cinsel ketleme bir kuşaktan diğerine sürdürülür.[11]

Her kuşağın toplumsal statükoya karşı isyanının aile kurumuna karşı bir isyanı içermesine şaşmamak gerek. Ancak daha önce açıklandığı üzere, Rus Devrimi deneyimi ailenin yerine başka bir şey koyma sürecinin sadece yasalarla ilgili bir mesele olmadığını ya da olmayacağını, bu tip büyük kültürel ve toplumsal dönüşümler gerçekleşmeden önce belli bir maddi seviye gerektirdiğini gösterdi.

1917 Rus Devrimi, abidevi politik ve ekonomik yeniden düzenlemeye girişildiği bir toplumda, insanların mahrem yaşamlarının çelişkilerini ön plana iter. Önde gelen bir Bolşevik devrimcisi olan Alexandra Kollontai cinsel ilişkilerin çevrelediği sorular hakkında geniş çapta yazmış ve konuşmuştur. Bunlar arasında yalnızlık ve insanların sınıflı toplumlarda bir partnere tamamen sahip olmak için sergiledikleri güdü arasındaki maddi bağ vardır. Şöyle yazar:

> Mülk ilişkileri, keskin sınıf çelişkileri ve bireyci bir ahlak dünyasında yaşayan insanlarız. Hâlâ reddedilemez bir ruh yalnızlığının ağır eli altında yaşıyor ve düşünüyoruz. İnsan bu "yalnızlığı" salt bağırış çağırış, gürültü ve insan hatta yakın arkadaş ve iş arkadaşlarından bir kalabalıkta bile deneyimliyor. İnsanlar yalnızlıklarından avcı gibi ve sağlıksız biçimde karşı cinsin üyelerinden bir "ruh eşi" bulma hayal-

> lerine sarılmaya meyilli. Oyuncu Eros'u, sadece bir süreliğine bile olsa, onları kaçınılmaz yalnızlığın karanlığından uzaklaştırma aracı olarak görüyor.[12]

Kollontai "serbest aşk"ı, yani özel mülkiyet ilişkilerinden ve insanların burjuva toplumunda yaşadığı, onları genelde aşksız ilişkiler içerisinde kapana kısılmış bırakan yabancılaşmadan doğan sahiplenicilikten azade cinsel ilişkileri, savunuyordu. Derin ve uzun soluklu cinsel yeniden örgütlenmeye yol açması için toplumun maddi örgütlenmesini değiştirmenin gerektiği ile ilgili içgörüleri bugüne dek geçerliliğini korumuştur. Kollontai, "cinsel bir krizi [çözmek için] komünist hatlar boyunca sosyo-ekonomik ilişkilerin temel dönüşümünün" gerektiğini yazıyordu.[13] Yani çocuk bakımı, yemek pişirme, çamaşır ve diğer hane hizmetlerinin toplumsallaştırılmasının yeni mahrem hayat formlarının gelişmesi için hayata geçirilmesi gerekiyordu.

Mevcut maddi koşullar altında cinsel açıdan özgürleşmiş hayatlar sürdürmeye çalışma için herhangi çaba her zaman insanların günlük varlığının gerçek sınırlarıyla karşılaşır. İşçi sınıfına yüklenen ekonomik kısıtlamalar sadece fiziksel açıdan katı değildir, bunların psikolojik bir etkisi de vardır. Toplumumuzda bir sevgili bir başkasıyla cinsel ilişkiye girdiğinde ya da yalnızlık ve güvensizliğe karşı korunmak için bir ruh eşi arzuladıklarında insanların kıskançlıklarını biriktirmesi pek de şaşılası değildir. Bu duygular ve arzular hiç yoktan istenemezler çünkü toplumumuzdaki gerçek koşullara insan tepkileridir. Tüm gün süren işten önce ve hemen arkasından geçirilen uzun ve genelde gerilimle dolu eve gidiş dönüş yolu, yemek, temizlik, çocuk bakımı ve diğer hayat ihtiyaçlarının yerine getirildiği ev cinsel açıdan özgür deneyimler için ideal koşullar değildir. Aynı zamanda, insanların iş, konut ve eğitim için birbirine girdiği bir toplumda yaşamak insanları düşmanlık ve rekabet ortasında duygusal bir hayat güvencesi olabilecek kişiyi aramaya teşvik eder.

Bu, LGBT'lerin ve diğerlerinin bugün arzularımızı kısıtlayan ve hepimizi ezen baskıcı toplumsal ve yasal yapılara meydan okuma

konusunda güçsüz olduğumuz anlamına gelmez. Tam şu an cinsel özgürleşme hakkında fikirleri paylaşmak ve tartışmak kadar ekonomik ve toplumsal statükoya karşı LGBT mücadelesi vermek gelecek bir topluma ertelenemez. Eşzamanlı olarak cinsel özgürleşmeyi gerçekleştirememe başka bir alanda olduğu kadar bu alanda da atalet için bir bahane olamaz. Sırf toplumsal davranışlardaki ilerleme ve aktivistlerin son kırk yılda kazandıkları özgürlükler bu ataleti çürütür. Ancak evliliği reddetmekten teamüllere aykırı cinsel pratikler deneyimlemeye kadar bireysel hayat tarzı seçimleri egemen düzene tek başına meydan okumaz. Baskıcı yapıları ve ideolojileri yerinde tutan sistemin başlı başına dönüşümü kolektif mücadeleyi gerektirir.

Reich, yeni bir toplumda hakiki bir cinsel devrim için bir nazar sunar:

> Eski düzenin sarsıldığı ve köhnemiş her şeyin unutuluşa terk edildiği devrim zamanında, yozlaşmış, avcı, zalim, çürümüş bir toplumsal düzenin kalıntısında dizimize kadar batmış dururken, gençlik arasında en başta cinsel çelişkiler yoğunlaştığında ahlak taslamamalıyız. Cinsel devrimi genel tarihsel değişim bağlamında görmeliyiz, gençliğin yanında yer almalıyız, gençliğe elimizden geldiği kadar yardım etmeliyiz ama her şeyden önce bir geçiş döneminde yaşadığımızı anlamalıyız. Bu tip bir geçiş döneminin kargaşalarından rahatsız olmak, "çılgın gençler"den korkmak ve sofuluk ve ahlakçılık gibi burjuva tavırlarına, proleter devrimin görevlerinden birinin onları silmek olduğu tavırlara geri dönmek, tarihsel olayların gerisinde kalmak ve ilerlemenin karşısında durmak demektir.
>
> Sömürücülerinden kurtulmuş insanların sonunda sosyalizmi inşa etmeye, ekonomiyi sosyalist bir ekonomiye dönüştürmeye ve kapitalizmin çürük kalıntılarını her alanda yok etmeye başlayabildiği devrimden sonra sorun birkez daha tamamen farklılaşır. O zaman işçilerin toplumu cinsel hayatın gelecek düzeni hakkında düşünmek ve ona hazır olmak gibi önemli bir görevle yüz yüze. Lenin'in ifade ettiği gibi, bu gelecek düzen neşe ve güç veren tam bir sevgi hayatından başka bir şey olamaz, olmayacak da. Bu tip bir ha-

> yatın ayrıntılarıyla ilgili pek az şey söyleyebiliriz, yine de komünist toplumda insanların cinsel ihtiyaçlarının bir kez daha kendine geleceği kesin. İşin sosyalist rasyonalizasyonu ve emeğin artan verimliliği sonucunda iş saatleri ve iş baskısının azalmasıyla cinsel hayat, kültürel ve spor faaliyetleriyle yan yana ve para ile vahşet tarafından yozlaşmamış olarak bir kez daha insan toplumunda yerini daha yüksek bir seviyede alacak. Ve insanlar bir kez daha kendi cinselliklerinden haz alabilecekler çünkü cinsel baskının temeli olan ve insanların haz duymasını engelleyen ve onları böylece kelimenin gerçek anlamıyla hasta ya da deli eden özel ekonomi ortadan kalkacaktır.[14]

Bu kitabın ayrıntısıyla vermeye çalıştığı üzere, hayatlarımızın en mahrem ve görünürde bireysel yönleri -cinsiyetimizi ve cinselliğimizi ifade etme biçimlerimiz- dünyanın fiziksel gerçekleriyle karışmıştır. Bu temel gerçek cinsel hayatlarımızı gerçekten özgürleştirmek için maddi koşullarımızda devrim yapma ihtiyacına işaret ediyor. Birinin koşulu diğerinin ön koşuludur. Bu yüzden cinsel özgürlük, sosyalizmin kalbinde yatan politik, ekonomik ve toplumsal özgürleşme olmadan imkânsız görünüyor.

NOTLAR

GİRİŞ

1 Bkz. "Anti-Lesbian, Gay and Transgender Violence in 2007," National Coalition of Anti-Violence Programs, 2008, http://www.ncvap.org/common/document_files/Reports/2007HvReportFINAL.pdf.

2 Kamuoyu yoklaması sonuçları şuradan alıntılanmıştır: Arian Campo Flores, "A Gay Marriage Surge," Newsweek, 5 Aralık 2008.

3 Alıntı W.E.B. DuBois, *Black Reconstruction in America 1860-1880* (New York: Simon and Schuster, 1999), 299.

4 Karl Marx ve Frederick Engels, *Collected Works*, 1845-1847, (MECW) Cilt 5 (New York: International Publishers, 1976), 54.

5 Fabrikanın işgali ile ilgili daha fazlası için bkz. Robert Mitchum, "What Does Deal for Chicago's Republic Windows & Doors Workers Mean?" *Chicago Tribune*, 12 Aralık 2008.

6 Yazar bu forumda konuşmacıydı ve sözlerini kaydetti.

7 A.g.e.

8 Alıntı için bkz. Lillian Faderman ve Stuart Timmons, *Gay L. A.: A History of Sexual Outlaws, Power Politics, and Lipstick Lesbians* (New York: Basic Books, 2006), 224.

9 Gerald Hunt, (yay. haz.) *Laboring for Rights: Unions and Sexual Diversity Across Nations* (Philadelphia: Temple University Press, 1999), 60.

10 Gary Kinsman, "Allan Bérubé, 1946-2007: A Queer Working-Class Community-Based Historian," *Against the Current* 135 (3 Temmuz 2008).

11 Alıntı için bkz. Susan Stryker, "Marine Cooks and Stewards Union," PlanetOut.com,
http://planetout.com/news/history/archive/marine.html.

12 Campo-Flores, "Gay Marriage Surge."

BİRİNCİ BÖLÜM

1 Matthew Shepard, Laramie, Wyoming'de onu bir parmaklık dikmesinde asılı bırakan bir adam tarafından işkence görüp öldürüldüğünde, Wyoming Üniversitesi'nde gey bir öğrenciydi. Kamu öfkesi ülkedeki birçok şehirde protesto gösterileri yapılmasına yol açtı ve adı gey zorbalıklarına

karşı savaşmayla eşanlamlı hale geldi. LGBT bireylere karşı halkın tutumu konusunda kamuoyu yoklaması derlemelerinden biri için bkz. "Same-Sex Marriage/Gay Rights" PollingReport.com.

2Martin Duberman, Martha Vicinus ve George Chauncey, yay. haz. *Hidden from History: Reclaiming the Gay and Lesbian Past* (New York: Meridian, 1989), 20.

3 Karl Marx, *Grundrisse: Foundations of the Critique of Political Economy* (Harmondsworth: Penguin, 1973), 83.

4Alıntı için bkz. David F. Greenberg, *The Construction of Homosexuality* (Chicago: University of Chicago Press, 1988), 149.

5A.g.e., 44.

6Alıntı için bkz. Will Roscoe, *Changing Ones: Third and Fourth Genders in Native North America* (New York: Macmillan, 2000), 4.

7 Duberman, Vicinus, and Chauncey, *Hidden from History*, 5.

8 Michel Foucault, *The Use of Pleasure*, Cilt 2, *The History of Sexuality* (New York: Pantheon, 1986), 187-88.

9 Greenberg, *Construction of Homosexuality*, 399.

10 Alıntı için bkz. Jonathan Ned Katz, *The Invention of Heterosexuality* (Chicago: University of Chicago Press, 2007), 67.

11 Elizabeth Weil, "A Swimmer of a Certain Age," *New York Times*, 29 Haziran 2008.

12 Sandra Steingraber, "The Falling Age of Puberty in U.S. Girls: What We Know, What We Need to Know," Breast Cancer Fund, Ağustos 2007, http://www.breastcancerfund.org/site/c.kwKXLdPaE/6.3266509/k.27C1/Falling_Age_of_Puberty_Main_Page.htm.

13 "How Common Is Intersex?" Intersex Society of North America, http://www.isna.org/faq/frequency.

14 Bkz. mesela, Karen Sacks, "Engels Revisited: Women, the Organization of Production, and Private Property," Rayna R. Reiter, yay. haz. *Toward an Anthropology of Women* (New York: Monthly Review Press, 1976). Ayrıca bkz. Eleanor Burke Leacock, *Myths of Male Dominance: Collected Artists on Women Cross-Culturally* (Chicago: Haymarket Books, 2008).

15 Engels'in teorisinin tam bir açıklaması için bkz. Sharon Smith "Engels and the Origin of Women's Oppression," *Internationalist Socialist Review*, Sonbahar 1997, 37-46.

16 Leacock, *Myths of Male Dominance*, 140.

17 Chris Harman, *A People's History of the World* (London: Bookmarks, 1999), 24-25.

18 Leacock, *Myths of Male Dominance*, 140.

19 Frederick Engels, *The Origin of the Family, Private Property and the State* (New York: International Publishers, 2001), 125.

20 A.g.e. 129.
21 Jeffrey Weeks, *Sex, Politics and Society: The Regulation of Sexuality Since 1800*, 2. Baskı (London: Longman Limited, 1989), 99.
22 John D'Emilio ve Estelle B. Freedman, yay. haz. *Intimate Matters: A History of Sexuality in America* (New York: Harper and Row Publishers, 1988), 16.
23 A.g.e. 30.
24 Katz, *Invention of Heterosexuality*, 38.
25 John D'Emilio, "Capitalism and Gay Identity," *Making Trouble: Essays on Gay History, Politics, and the University* (New York: Routledge, 1992), 13.
26 Weeks, *Sex, Politics and Society*, 29.
27 Colin Wilson, *Socialists and Gay Liberation* (London: Socialist Workers Party, 1994), 11.
28 Alıntı Frederick Engels, *The Condition of the Working Class in England* (New York: Penguin Books, 2005), 81.
29 Greenberg, *Construction of Homosexuality*, 356-58.30 A.g.e. 388.
31 Sharon Lerner, "Bush's Marriage Proposal," *Village Voice*, 1-7 Mayıs 2002.
32 California Yargıtayı gey evlilik yasağını kaldırdı ama 4 Kasım 2008'de oy verenler bu hakkı tersine çeviren sekizinci yasa teklifini onayladı ve tüm Amerika Birleşik Devletlerinde eşit evlilik hakları için yeni dalga bir aktivizm yarattı. Bunları yazdığım sırada, Ocak 2009'da, California'da bu sorunun nasıl çözüleceği hâlâ net değildi.
33 D'Emilio, "Capitalism and Gay Identity," 7.
34 A.g.e.
35 Noel Halifax, *Out Proud and Fighting: Gay Liberation and the Struggle for Socialism* (London: Socialist Workers Party, 1988), 11.
36 Rictor Norton, *The Myth of the Male Homosexual: Queer History and the Search for Cultural Unity* (London: Cassell, 1997), 14-15.
37 Burada Marksist yapısalcılığın hem materyalist hem diyalektik olduğunu vurguluyorum çünkü Altıncı Bölüm'de tartışacağım üzere aynı zamanda yapısalcı ve felsefi açıdan idealist olan queer kuramcılar da var, onlar için cinsel davranış ya da cinsiyet davranışı için (biyolojik ya da değil) başka maddi belirleyiciler yok.
38 Allan Bray, *Homosexuality in Renaissance England* (London: Gay Men's Press, 1982), 81-114.
39 Gary Kinsman, *The Regulation of Desire: Homo and Hetero Sexualities* (New York: Black Rose Books, 1996), 49.
40 John Lauritsen ve David Thorstad, *The Early Homosexual Rights Movement* (1864-1935) (Ojai, CA: Times Change Press, 1995), 3.

41 A.g.e., 7.
42 A.g.e., 22.
43 Katz, *Invention of Heterosexuality*, 67.

İKİNCİ BÖLÜM

1 Alıntı Joseph Pearce, *The Unmasking of Oscar Wilde* (San Francisco: Ignatius Press, 2004), 346.
2 Lillian Faderman, *Odd Girls and Twilight Lovers: A History of Lesbian Life in Twentieth-Century America* (New York: Penguin Books, 1991), 9.
3 Alıntı D'Emilio ve Freedman, *Intimate Matters*, 125.
4 Alıntı Duberman, Vicinus ve Chauncey, *Hidden from History*, 184.
5 Faderman, *Odd Girls and Twilight Lovers*, 43.
6 Alıntı için bkz. Weeks, *Sex, Politics and Society*, 105.
7 Faderman, *Odd Girls and Twilight Lovers*, 14.
8 A.g.e. 32.
9 Alıntı a.g.e. 34.
10 A.g.e. 38.
11 A.g.e. 49.
12 A.g.e. 57.
13 Alıntı Weeks, *Sex, Politics and Society*, 107.
14 Alıntı D'Emilio ve Freedman, *Intimate Matters*, 123.
15 D'Emilio, "Capitalism and Gay Identity," 9.
16 Faderman, *Odd Girls and Twilight Lovers*, 73.
17 Alıntı George Chauncey, *Gay New York: Gender, Urban Culture, and the Making of the Gay Male World 1890-1940* (New York: HarperCollins, 1994), 261.
18 Chauncey, *Gay New York*, 261.
19 A.g.e. 48.
20 John D'Emilio, *Sexual Politics, Sexual Communities: The Making of a Homosexual Minority in the US 1940-1970* (Chicago: University of Chicago Press, 1983), 20.
21 Chauncey, *Gay New York*, 75.
22 Alıntı a.g.e. 136.
23 Nan Alamilla Boyd, *Wide-Open Town: A History of Queer San Francisco to 1965* (Los Angeles and Berkeley: University of California Press, 2003).
24 Alıntı Chauncey, *Gay New York*, 105-06.
25 Radclyffe Hall, *The Well of Loneliness* (New York: Covici Friede Publishers, 1932), 506.
26 Wilson, *Socialists and Gay Liberation*, 14.

27 A.g.e. 15.
28 D'Emilio, *Sexual Politics, Sexual Communities*, 20.
29 Chauncey, *Gay New York*, 9.
30 Allan Bérubé, *Coming Out Under Fire: The History of Gay Men and Women in World War Two* (New York: Plume, 1991), 3.
31 D'Emilio, *Sexual Politics, Sexual Communities*, 24.
32 Bkz. "America at War", Something About Everything Military, http://www.jcs-group.com/military/war0000.html.
33 Martin Taylor, yay. haz. *Lads: Love Poetry of the Trenches* (London: Duckbacks, 2002).
34 Alıntı için bkz. Neil Miller, *Out of the Past: Gay and Lesbian History from 1869 to the Present* (New York: Alyson Books, 2006), 86.
35 Bérubé, *Coming Out Under Fire*, 10.
36 A.g.e. 12.
37 A.g.e. 19.
38 A.g.e. 22.
39 D'Emilio, *Sexual Politics, Sexual Communities*, 25.
40 A.g.e. 26.
41 Bérubé, *Coming Out Under Fire*, 30.
42 Fotoğraf ekleriyle birlikte a.g.e. 4.
43 A.g.e. 33.
44 Alıntı için bkz. Randy Shilts, *Conduct Unbecoming: Gays and Lesbians in the U.S. Military* (New York: St. Martin's Press, 1994), 107-08.
45 D'Emilio, *Sexual Politics, Sexual Communities*, 31.
46 Wilson, *Socialists and Gay Liberation*, 18.
47 Duberman, Vicinus, and Chauncey, *Hidden from History*, 4.
48 Bkz. Randy Dotinga ve Gregg Drinkwater, "The U.S. Gives $ 500.000 to Nazis' Gay Victims," PlanetOut.com, 1 Haziran 2001. Ayrıca bkz. "Pink Triangle Coalition-Restitution for gay survivors" http://www.xs4all. nl/~kmlink/07gayhistory/03linkstogayresources/pinktrianglecoalition.htm.
49 Peter Tatchell, "Hidden from History-the Gay Holocaust," *Thud*, 30 Ekim, 1997.
50 Pierre Seel, *Liberation Was for Others: Memoirs of a Gay Survivor of the Nazi Holocaust* (New York: Da Capo Press, 1997), 43.
51 D'Emilio, *Sexual Politics, Sexual Communities*, 35.
52 A.g.e. 36.
53 D'Emilio, "Capitalism and Gay Identity," 12.
54 Robert J. Corber, *Homosexuality in Cold War America* (Durham, NC: Duke University Press, 1997), 2.

55 Arthur M. Schlesinger, *The Vital Center: The Politics of Freedom* (New York: Westview Press, 1988), 127.
56 D'Emilio, *Sexual Politics, Sexual Communities*, 46.
57 A.g.e.
58 Alıntı John D'Emilio, *Making Trouble: Essays on Gay History, Politics and the University* (New York: Routledge, 1992), 68.
59 Üçüncü Bölüm Rus Devrimi öncesinde, sırasında ve sonrasında eşcinselliğin nasıl ele alındığını daha ayrıntılı tartışıyor.
60 Alıntı Van Gosse, *The Movements of the New Left 1950-1975* (New York: St. Martin's Press, 2005), 40.
61 D'Emilio, *Making Trouble*, 37.
62 A.g.e. 34.
63 C. Todd White, Pre-Gay L.A.: A Social History of the Movement for Homosexual Rights (Urbana ve Chicago, IL: University of Illinois Press, 2009), 34, 237. Guy Rousseau, Bailey Whitaker'ın takma adıydı, a.g.e. 231.
64 D'Emilio, *Sexual Politics, Sexual Communities*, 108-10.
65 Yazar, Harry Hay ve sevgilisi John Burnside'a, Hay'in ölümünden üç yıl önce, 1999'da, Los Angeles protestosunda eşlik etti ve öğle vaktini Hay'le Mattachine'in tarihi ve onun geçmişi üzerine düşünceleri hakkında tartışarak geçirdi.
66 D'Emilio, *Sexual Politics, Sexual Communities*, 109.
67 Del Martin, "President's Message," Ekim 1956, Robert B. Ridinger, *Speaking for Our Lives: Historic Speeches and Rhetoric for Gay and Lesbian Rights* (1892-2000) (New York: Harrington Park Press, 2004), 52-53.
68 "The Homosexual in America," *Time*, 21 Ocak 1966.
69 Kyle Dropp ve Jon Cohen, "Acceptance of Gays in Military Grows Dramatically," *Washington Post*, 19 Temmuz 2008.
70 A.g.e.
71 Araştırmalar, grafikler ve anketler Askeri Yasal Savunma Ağı websitesinde bulunabilir, http://www.sldn.org/templates/index.html.
72 Karl Bryant PhD ve Kristen Schilt PhD, "Transgender Veterans Survey," 13 Aralık 2007'den 1 Mayıs 2008'e kadar yürütüldü, The Palm Center, http://www.tavausa.org/PressRelease/TAVASurveyPressRelease.html.
73 A.g.e.
74 Eric Konigsberg, "Gays in Arms: Can Gays in the Military Work? In Countries Around the World, They Already Do," *Washington Monthly*, Kasım 1992.75 John D'Emilio, William B. Turner ve Urvashi Vaid, yay. haz. *Creating Change: Sexuality, Public Policy, and Civil Rights* (New

York: St. Martin's Press, 2000), 237.
76 A.g.e.
77 A.g.e. 242.
78 Alıntı için bkz. a.g.e. 249.
79 Urvashi Vaid, *Virtual Equality: The Mainstreaming of Gay and Lesbian Liberation* (New York: Anchor Books, 1995), 127.
80 A.g.e. 128.
81 "Colin Powell Reiterates Support for Review of 'Don't Ask, Don't Tell'" *Advocate*, 12 Aralık 2008.
82 Aktif görev ve yedek askeri personelin ortak sayısı, en.wikipedia.org/wiki/military_of_the_United_States, erişim Eylül 2008.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

1 "Socialism and LGBT Rights" maddesi için Wikipedia şuradan alıntı yapıyor: Saskia Poldervaart, "Theories about Sex and Sexuality in Utopian Socialism," Journal of Homosexuality 29 nos. 2/3 (Eylül 30, 1995): 41, http://en.wikipedia.org/wiki/Socialism_and_LGBT_rights#_note-4.
2 Alıntı için bkz. Terence Kissack, *Free Comrades: Anarchism and Homosexuality in the United States, 1895-1917* (Oakland, CA: AK Press, 2008), 168-69.
3 A.g.e. 169.
4 Alıntı için DuBois, *Black Reconstruction in America*, 299.
5 V. I. Lenin, *What Is to Be Done?* (New York: Progress Publishers, 1992), 69.
6 "Socialism and LGBT Rights" Wikipedia.com, http://en.wikipedia.org/wiki/Socialism_and_LGBT_rights#_note-8.
7 Engels to Marx, 22 Haziran, 1869, *MECW*, Cilt 43, 295.
8 Marx to Engels, *MECW*, Cilt 42, 120.
9 Karl Marx, *Capital*, Cilt 1 (New York: International Publishers, 1967), 301.
10 Marx, *Capital*, Cilt I, 925-26.
11 Dana Cloud, "Queer Theory and 'Family Values': Capitalism's Utopias of Self-Invention," *Transformation 2: Marxist Boundary Work in Theory, Economics, Politics and Culture*, yay. haz. Mas'ud Zaarzadeh, Teresa L. Ebert ve Donald Morton, (Syracuse, NY: The Red Factory, 2001) 78.
12 Bu deyiş Wilde'ın genç sevgilisi Lord Alfred Douglas'ın yazdığı "Two Loves" adlı şiirin son dizesinden alınma. Şiir ilk kez 1894'te *Chameleon*'da yayımlandı, bkz. http://www.law.umkc.edu/faculty/projects/ftrials/wilde/poemsofdouglas.htm. "Adı dile getirilemeyen aşk" Wilde'ın davasından bu yana eşcinsellik için bir hüsnütabir olmuştur.
13 Florence Tamagne, *A History of Homosexuality in Europe: Berlin, London, Paris 1919-1939*, Cilt 1 ve 2 (New York: Algora Publishing, 2006), 29.

14 Hubert Kennedy, "Johann Baptiste von Scweitzer: The Queer Marx Loved to Hate" şurada bulunabiliyor: Four in Gay History, home.att.net/~clair-norman/Four.pdf. Wikipedia'da Marx'ın homofobisine kanıtın tek kaynağı olarak bu metne itibar ediliyor.
15 A.g.e.
16 Frederick Engels, *The Origin of the Family, Private Property and the State* (New York: International Publishers, 2001), 128.
17 Jeffrey Weeks, "Where Engels Feared to Tread", Gay *Left: A Socialist Journal Produced by Gay Men,* 1 (Ağustos 1975): 3, Gay Left Collective.
18 Engels, *Origin of the Family,* 145.
19 John Lauritsen ve David Thorstad, *The Early Homosexual Rights Movement (1864-1935)* (Ojai, CA: Times Change Press, 1995), 11.
20 A.g.e.
21 A.g.e., italikler orijinaldir, 66.
22 A.g.e., 63.
23 A.g.e., 68.
24 Alıntı için a.g.e. 70.
25 Sheila Rowbotham ve Jeffrey Weeks, 1. Bölüm, "Edward Carpenter: Prophet of the New Life," *Socialism and the New Life: The Personal and Sexual Politics of Edward Carpenter and Havelock Ellis* (London: Pluto Press, 1977), 25-138.
26 A.g.e. 110.
27 A.g.e. 151.
28 A.g.e. 159.
29 A.g.e. 181.
30 Alıntı için bkz. Pkilip Foner, yay. haz. *The Bolshevik Revolution: Its Impact on American Radicals, Liberals and Labor* (New York: International Publishers, 1967), 20.
31Bkz. Igor S. Kon, *The Sexual Revolution in Russia* (New York: The Free Press, 1995) ve bu kazanımlara daha ağır saldırılardan birkaçından çeşitli örnekler için Gregory Carleton, *Sexual Revolution in Bolshevik Russia* (Pittsburgh: University of Pittsburgh Press, 2005)
32 Kon, *Sexual Revolution in Russia,* 59.
33 Amerika Birleşik Devletlerinde kadınlara oy hakkı, mücadeleden yıllar sonra, 1920 ABD Anayasası'na 19. Değişiklik ile yasalaştırıldı. ABD Yüksek Mahkemesi, 26 Haziran 2003'te *Lawrence ve Texas'*taki tüm sodomizm yasalarını 6-3'e oyla yasadan çıkardı.
34 Leon Trotsky, *Stalin* (New York: Grosset and Dunlap, 1941), 422.
35 Dan Healey, *Homosexual Desire in Revolutionary Russia: The Regulation of Sexual and Gender Dissent* (Chicago: University of Chicago Press, 2001).

36Alıntı için bkz. Lauritsen ve Thorstad, *Early Homosexual Rights Movement*, 71-73.
37 Healey, 1. Bölüm, "Same-Sex Eros in Modernizing Russia", *Homosexual Desire in Revolutionary Russia*, 21-76.
38 A.g.e. 29.
39 A.g.e. 54.
40 "Capitalism and Homophobia: Marxism and the Struggle for Gay/Lesbian Rights", Donald Morton, yay. haz. *The Material Queer* (Boulder, CO: Westview Press, 1996), 369-79.
41 Alıntı için bkz. Healey, *Homosexual Desire in Revolutionary Russia*, 101.
42 A.g.e., 112.
43 A.g.e.
44 Duncan Hallas, "Toward a Revolutionary Socialist Party," *International Socialist Review* Temmuz-Ağustos 2002, 68-69.
45Alıntı için bkz. Wilhelm Reich, *The Sexual Revolution: Toward a Self-Regulating Character Struggle* (New York: Farrar, Straus & Giroux, 1974), 195.
46 Alıntı a.g.e., 194.
47 A.g.e., 179.
48 Healey, *Homosexual Desire in Revolutionary Russia*, 122.
49 Kissack, *Free Comrades*, 187.
50 Alıntı için bkz. Duberman, Vicinus ve Chauncey, *Hidden from History*, 352-53.
51 Healey, *Homosexual Desire in Revolutionary Russia*, 132.
52 A.g.e., 141.
53 A.g.e., 168-69.
54 A.g.e., 169.
55 Alexandra Kollontai, "Sexual Relations and the Class Struggle," http://www.marxists.org/archive/kollonta/1921/sex-class-struggle.htm.
56 Reich, *Sexual Revolution*, 170.
57 A.g.e., 161-67.
58 A.g.e., 174.
59 Leon Trotsky, *Problems of Everyday Life* (New York: Pathfinder Press, 1994), 81.
60 Alıntı için bkz. Healey, *Homosexual Desire in Revolutionary Russia*, 189.
61 Healey, *Homosexual Desire in Revolutionary Russia*, 196.
62 A.g.e., 197-98.
63 Bettina Aptheker, "Keeping the Communist Party Straight, 1940s-1980s" *New Politics* 12, no. 1 (Yaz 2008): 116.

64 A.g.e., 120.
65 "China Decides Homosexuality No Longer Mental Disorder," Associated Press, *South China Morning Post*, 8Mart, 2001.
66 "The China Law Center Holds Conference on Homosexuality in China", 26 Ocak 2006, Yale Law School, http://www.law.yale.edu/intellectuallife/1699.htm.
67 Ian Lumsden, *Machos, Maricones, and Gays: Cuba and Homosexuality* (Philadelphia: Temple University Press, 1996), Bölüm 3.
68 A.g.e., 70.
69 Alıntı için bkz. Allen Young, *Gays Under the Cuban Revolution* (San Francisco: Grey Fox Press, 1981), 8.
70 Alıntı için bkz. Ian Lekus, "Queer Harvests: Homosexuality, the U.S. New Left, and the Venceremos Brigades to Cuba", *Radical History Review* no. 89 (Bahar 2004): 77, orijinali *Granma Weekly Review*, 9 Mayıs 1971'de yayımlandı.
71 Deirdre Grisworld, "One-Fourth of Humanity Is Freed", *Workers World*, http://www.workers.org/ww/1999/china1014.php.
72 Alıntı için bkz. Gert Hekma, James Steakley, and Harry Oosterhuis yay. haz. *Gay Men and the Sexual History of the Political Left* (Philadelphia, PA: Haworth Press, 1995), 330.
73 Kipp Dawson, *Gay Liberation: A Socialist Perspective* (New York: Pathfinder Press, 1975), Deering Library Archives, Northwestern University.
74 Steve Forgione ve Kurt T. Hill yay. haz. *Gay Liberation and Socialism: Documents from the Discussion on Gay Liberation Inside the Socialist Workers Party (1970-1973)*, 2. Baskı, kurum içi belgelerin onaylanmamış, resmi olmayan basımı, 1. Bu kopya (toplamda basılmış yirmi tane arasından) David Whitehouse tarafından yazara ödünç verildi.
75 Jack Barnes, "Report of Membership Policy Given to the Political Committee of the SWP", 13 Kasım, 1970, a.g.e.de 5-6.
76 Barry Sheppard, "Concerning the discussion", 29 Ağustos 1972, a.g.e.de 67-71.
77 Revolutionary Union, "Position Paper of the Revolutionary Union on Homosexuality and Gay Liberation," 1969, Taminent Library, New York University.
78 Young, *Gays Under the Cuban Revolution*, 98-100.
79 Alıntı için bkz. Lekus, "Queer Harvests", 83.
80 "Gay Rights in Cuba: How Much Has Changed?" Eduardo Jiménez García'nın yaptığı Mariela Castro Espín röportajı, *Green Left Weekly*, 29 Şubat 2004.
81 Alıntı için bkz. Patricia Grogg, "Rights: Cuba Launches Anti-homophobia Campaign", Inter Press Service, 30 Mart 2009.

82 Paul D'Amato, "Race and Sex in Cuba", *International Socialist Review*, Ocak-Şubat 2007, 57.
83 Christopher Phelps, "A Neglected Document on Socialism and Sex", *New Politics* 12, no. 1 (Yaz 2008): 12-21.
84 Alıntı için bkz. a.g.e, 12.
85 Alıntı için bkz. a.g.e, 13.
86 Alıntı için bkz. a.g.e.
87 "The Nature of the Gay Struggle, Its Importance, and Its Place in Our Work," *IS Bulletin* no. 15, 14 Ocak 1972, 3, yazara Bill Roberts'ın verdiği teksir edilmiş kopyası.
88 A.g.e.
89 Alıntı için bkz. Bob Cant, "A Grim Tale: The IS Gay Group," *Gay Left* 3 (Sonbahar 1976).
90 Dennis Altman, "The State, Repression and Sexuality", *Gay Left* 6 (Sonbahar 1978).
91 Marx ve Engels, *MECW*, Cilt 5.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

1 Esas baskın gece yarısından sonra gerçekleşmiş olsa da, bazen 27 Haziran 1969, Cuma tarihi verilir.
2 David Carter, *Stonewall: The Riots That Sparked the Gay Revolution* (New York: St. Martin's Press, 2004), 15.
3 D'Emilio, Turner, and Vaid, *Creating Change*, 11.
4 Carter, *Stonewall*, 14-15.
5 Del Martin ve Phyllis Lyon, röportaj Terry Gross, *Fresh Air*, NPR, 29 Aralık 1992. Del Martin, 27 Ağustos 2008'de, elli beş sene sevgili olarak yaşadıktan sonra San Francisco'da Phyllis Lyon ile evlendi ve iki ay sonra vefat etti.
6 Alıntı için bkz. D'Emilio, *Sexual Politics, Sexual Communities*, 138.
7 A.g.e., 173.
8 Alıntı a.g.e., 186.
9 Alıntı a.g.e., 167.
10 Alıntı a.g.e., 164.
11 Donn Teal, *Gay Militants: How Gay Liberation Began in America, 1969-1971* (New York: St. Martin's Press, 1971), 37.
12 Carter, *Stonewall*, 109.
13 Susan Stryker, *Transgender History* (Berkeley, CA: Seal Press, 2008), 70.
14 Carter, *Stonewall*, 80.
15 Alıntı, 74.

16 A.g.e., 77, 79.
17 Jerry Lisker, "Homo Nest Raided, Queen Bees Are Stinging Mad," *Daily News*, 6 Temmuz 1969.
18 Alıntı, Teal, *Gay Militants*, 2-3.
19 Alıntı, Carter, *Stonewall*, 160.
20 Alıntı, Teal, *Gay Militants*, 7.
21 Alıntı, Carter, *Stonewall*, 196.
22 Uluslararası Gençler Partisi (Yippies) 1960'ların sonunda kurulmuş, anti-otoriter yöntemlere sadık ve kendi karşıt kültür platformunu geliştirmek için araç olarak bir gerilla tiyatrosu kullanan bir hippi hareketti.
23 Alıntı, Teal, *Gay Militants*, 19.
24 Alıntı, Martin Duberman, *Stonewall* (New York: Plume, 1994), 229.
25 D'Emilio, *Sexual Politics, Sexual Communities*, 235.
26 A.g.e., 236.
27 Lydia Saad, "Tolerance for Gay Rights at High-Water Mark," 29 Mayıs 2007,http: / /www.gallup.com/poll/27694/Tolerance-Gay-Rights-HighWater-Mark.aspx.
28 Alıntı, Carter, *Stonewall*, 219
29 A.g.e., 220.
30 A.g.e., 226.
31 Teal, *Gay Militants*, 57.
32 Alıntı, 54.
33 Carter, *Stonewall*, 242.
34 Alıntı, Teal, *Gay Militants*, 110.
35 Eric Marcus, *Making History: The Struggle for Gay and Lesbian Equal Rights, 1945-1990* (New York: HarperCollins, 1992), 253.
36 Alıntı, Teal, *Gay Militants*, 151.
37 Chicago Gay Liberation, "Working Paper for the Revolutionary Peoples' Constitutional Convention," *Gay Flames*, kitapçık no. 13, Eylül 1970, Deering Special Collections, Northwestern University Library.
38 Alıntı, Teal, *Gay Militants*, 77.
39 A.g.e., 80.
40 Forgione ve Hill, *Gay Liberation and Socialism*.
41 Tarihçi Simon Leys, Kültürel Devrim'i şu şekilde tarif ediyor: "Kültürel Devrim'in ismi hariç devrimci hiçbir yönü yoktur ve ilk taktik bahanesi dışında kültürel de hiçbir yanı yoktur. Hayali bir kitle hareketi maskesi arkasında bir avuç adam arasında, tepede sürdürülen bir güç mücadelesiydi. Ortaya çıktı ki bu güç mücadelesinin saldığı düzensizlik, samimi bir devrimci kitle akımı yarattı ve bu da çok büyük ölçekte ordu isyanları ve işçi grevleri biçiminde halk tabanında birdebire gelişti.

Bunlar programda belirtilmedi ve acımasızca yerle bir edildiler." Simon Leys, *The Chairman's New Clothes: Mao and the Cultural Revolution* (New York: Palgrave Macmillan, 1977), 13.

42 Eldridge Cleaver, Soul on Ice (New York: Delta, 1968), 102.

43 Leroi Jones, "To Survive 'the Reign of the Beats' " *New York Times*, 16 Kasım 1969.

44 Duberman, *Stonewall*, 258.

45 Carter, *Stonewall*, 231.

46 A.g.e.

47 Jo Freeman, "The Tyranny of Structurelessness," JoFreeman.com, http://www.jofreeman.com/joreen/tyranny.htm.

48 Carter, *Stonewall*, 232.

49 Teal, *Gay Militants*, 155.

50 Alıntı, 160.

51 Katha Pollitt, "Betty Friedan, 1921-2006," *Nation*, 9 Şubat 2006.

52 Radicalesbians, "The Woman-Identified Woman," 1970, Kadın Özgürleşme Hareketi'nden bir belge, online arşiv koleksiyonu, Special Collections Library, Duke University, http://scriptorium.lib.duke.edu/wlm/womid/.

53 A.g.e.

54 The Red Butterfly, "Gay Liberation, "New York, 1970, Deering Special collections, Northwestern University Library.

BEŞİNCİ BÖLÜM

1 Sharon Smith, *Subterranean Fire: A History of Working Class Radicalism in the United States* (Chicago: Haymarket Books, 2006), 228-30.

2 A.g.e., 232.

3 "Anita Bryant" Wikipedia http://en.wikipedia.org/wiki/Anita_Bryant.

4 Smith, *Subterranean Fire*, 232.

5 Tartışmalı, politik olmayan ve HRC'nin sponsorluğunu yaptığı Washington'daki Eşitlik için Milenyum Yürüyüşü 30 Nisan 2000'de gerçekleşti. (Bu müzik konseri ve pazarlama fuarını Pride at Work (İşte Onur), Ulusal Gey ve Lezbiyen Görev Gücü, Ulusal Siyah ve Beyaz Erkekler Birlikte Derneği ve neredeyse bütün diğer ilerlemeci ve sol kanat örgüt ve yayın, "lezbiyen/gey/biseksüel/trans vatandaşlık hakları gösterisi maskesi takmış kâr güden bir iş girişimi" olması nedeniyle boykot etti. HRC yönetici müdürü Elizabeth Birch "yürüyüş" hakkında şunları söylüyor: "Başka bir dünyanın hayalini kurmuş birçok insan için İnsan Hakları Kampanyası kavramı bizzat bu yürüyüşü lanetlemek için çağrı yapmalı." Alıntı Joshua Gamson, "Whose Millennium March?" *Nation*, 30 Mart 2000.

6 Emek, siyah ve kadın özgürleşme hareketlerinde bu sürecin ayrıntılı bir anlatısı için bkz. Lance Selfa, *The Democrats: A Critical History* (Chicago: Haymarket Books, 2008).
7 D'Emilio, Turner, Vaid, *Creating Change*, 152.
8 Jean O'Leary, "From Agitator to Insider: Fighting for Inclusion in the Democratic Party," böl. 5 a.g.e., 89.
9 Alıntı için bkz. Carter, *Stonewall*, 41.
10 Bkz. O'Leary, "From Agitator to Insider."
11 A.g.e. 93.
12 Selfa, *The Democrats*, 116.
13 Alıntı için bkz. D'Emilio, Turner, Vaid, *Creating Change*, 87.
14 A.g.e., 87.
15 David Mixner, *Stranger Among Friends* (New York: Bantam Books, 1996).
16 Alıntı için bkz. Vaid, *Virtual Equality*, 111.
17 A.g.e.
18 D'Emilio, Turner, Vaid, *Creating Change*, 60.
19 A.g.e., 99.
20 A.g.e., 100-01.
21 "About 'Don't Ask, Don't Tell," Servicemembers Legal Defense Network, http://www.sldn.org/pages/about-dadt.
22 "White House Apologizes for Rubber Gloves," *New York Times*, 15 Haziran 1995.
23 Vaid, *Virtual Equality*, 185.
24 D'Emilio, Turner, Vaid, *Creating Change*, 179.
25 David Herszenhorn, "House Approves Ban on Anti-Gay discrimination," *New York Times*, 7 Kasım 2007.
26 "Good Jobs Now!" Transgender Law Center ve *San Francisco Bay Guardian*,2006, http://www.transgenderlawcenter.org/pdf/Good%20 Jobs%20NOW20%report,pdf.
27 Stryker, *Transgender History*, 151.
28 Valentina Simmons, "An Open Letter to Barney Frank About ENDA," Tina's Views blog, 9 Ekim 2007, tinasviews.blogspot.com/2007/10/open-letter-to-barney-frank-about-enda.html. ayrıca bkz. Kevin M. Cathcart'dan Frank'a LAMBDA Legal, http://data.lambdalegal.org/pdf/ltr_enda_frank.pdf.
29 "Statement of Barney Frank on ENDA, the Employment Non-Discrimination Act, 28 Eylül 2007de erişildi, http://www.house.gov/frank/ENDASeptember2007.html. Ayrıca bkz. Kevin M. Cathcart'tan Frank'a, LAMBDA Legal, http://data.lambdalegal.org/pdf/ltr_enda_frank.pdf.

30 Robert E. Goss ve Amy Adams Squire Strongheart, yay. haz. *Our Families, Our Values: Snapshots of Queer Kinship* (New York: Routledge, 1997), xviii.
31 D'Emilio, Turner ve Vaid, *Creating Change*, 108-109.
32 J. Jennings Moss, "Bill Clinton," *Advocate*, 25 Haziran 1996.
33 Vaid, *Virtual Equality*, 112.
34 Alıntı için bkz. Dean E. Murphy, "Some Democrats Blame One on Their Own," *New York Times*, 5 Kasım 2004.
35 A.g.e.
36 "Do You Approve or Disapprove of Marriage Between Whites and Non-whites?" kamuoyu araştırması 26 Haziran-1 Temmuz 1968, pollingreport.com/race.htm.
37 "Same-Sex Marriage, Gay Rights," *Time* dergisi anketi, 31 Temmuz- 4 Ağustos 2008, pollingreport.com/civil.htm.
38 Carter, *Stonewall*, 252.
39 Amy Gluckman ve Betsy Reed, yay. haz. *Homo Economics: Capitalism, Community, and Lesbian and Gay Life* (New York: Routledge, 1997), xvii.
40 Leslie Bennetts, "k.d. lang's Edge," *Vanity Fair*, Ağustos 1993 ve Esther Rothblum, "Lesbians Coming Out Strong: What Are the Limits of Tolerance?" *Newsweek*, 21 Haziran 1993.
41 A.g.e., 4.
42 Alıntı Riccardo A. Davis, "Marketers Game for Gay Events," *Advertising Age*, 30 Mayıs 1994.
43 Amy Gluckman ve Betsy Reed, "The Gay Marketing Moment: Leaving Diversity in the Dust," *Dollars and Sense*, Kasım-Aralık 1993.
44 Gluckman ve Reed, *Homo Economics*, 4.
45 "A Dream Market," *Wall Street Journal*, 18 Temmuz 1991.
46 Gluckman ve Reed, *Homo Economics*, 12.
47 A.g.e., 67.
48 Katherine Sender, *Business, Not Politics: The Making of the Gay Market* (New York: Columbia University Press, 2005), 151.
49 A.g.e. 151-152.
50 Gay and Lesbian Consumer Index, Community Marketing, Inc., http://gaycomsumerindex.com/.
51 Gary Gates, "Income of Gay Men Lags Behind that of Men Partnered with Women," The Urban Institute, http://www.urban.org/url.cfm?ID=900631.
52 David Zurawik, "Final Ratings Report on HBO's 'The Wire'," *Baltimore Sun*, 11 Mart 2008.
53 Gluckman ve Reed, *Homo Economics*, 19.
54 Alıntı için bkz. Vaid, *Virtual Equality*, 251-252.

55 A.g.e., 252.
56 A.g.e., 252-253.
57 Alıntı için bkz. Alexandra Chasin, *Selling Out: The Gay and Lesbian Movement Goes to Market* (New York: Macmillan, 2001), 38.
58 A.g.e. 39.
59 Alıntı için bkz., 30.
60 Log Cabin Cumhuriyetçileri "About Log Cabin," http://online.logcabin.org/about/.
61 "Bush Wins Same Portion of Gay Vote as '00," *Washington Blade*, 3 Kasım 2004.
62 Maddow alıntısı için bkz. Sarah Warn, "Rachel Maddow to Host MSNBC News Show," AfterEllen.com, 20 Nisan 2008, http://www.afterellen.comV/2008/8/rachelmaddow.
63 Eski başkan yardımcısı Dick Cheney'nin kızı Mary ve milletvekili Newt Gingrich'in üvey kız kardeşi Candace, her ikisi de açık lezbiyen.
64 Alıntı için bkz. Paul Robinson, *Queer Wars: the New Gay Right and Its Critics* (Chicago: University of Chicago Press, 2005), 94.
65 Richard Goldstein, "The Real Andrew Sullivan Scandal," *Village Voice*, 19 Haziran 2001.
66 Alıntı için bkz. a.g.e.
67 Alıntı için bkz. Paul Robinson, *Queer Wars*, 97.
68 Richard Goldstein, *Homocons: The Rise of the Gay Right* (New York: Verso, 2002), 6.
69 Gabriel Rotello, *Sexual Ecology: AIDS and the Destiny of Gay Men* (New York: Dutton, 1997), 3.
70 A.g.e.,36.
71 A.g.e., 10.
72 AVERT, "Worldwide HIV & AIDS Statistics Commentary," http://www.avert.org/worlsatinfo.htm.
73A.g.e. "United States Statistics Summary," http://www.avert.org/usastatistics.htm.
74 A.g.e.
75 Gardiner Harris, "Price of AIDS Drug Intensifies Debate on Legal Imports," *New York Times*, 14 Nisan 2004.
76 Bkz. Altıncı Bölüm, "In Defense of Materialism: Postmodernism, ID Politics, and Queer Theory in Perspective." [Materyalizmi Savunurken: Postmodernizm, Kimlik Politikası ve Queer Teori Mercek Altında.]

ALTINCI BÖLÜM

1 Marx ve Engels, *MECW*, Cilt 5, 5.
2 Lenin, *What Is to Be Done?*, 25.

3 Terry Eagleton, *After Theory* (New York, Penguin Books, 2003), 13.

4 Yapısalcılık, Ferdinand de Saussure gibi dilbilimcilerle ve kültürde Claude Levi-Strauss gibi antropologlarla özdeşleştirilen bir dil teorisidir ve bu fenomenayı birbiriyle yapısal ilişkileri olan karmaşık sistemlerin bir parçası olarak inceler. *Post*-yapısalcılık, toplumdaki bireylerle ilgili geleneksel görüşleri sorgulamaya açarak ve metinlerin belirlenmiş anlamlarını reddederek ya da onların "yapısını sökerek" temel varsayımları istikrarsızlaştırmaya, "merkez- sizleştirmeye" ve ters yüz etmeye çalışır. Postmodernizmde de olduğu üzere, postyapısalcılık, edebiyat ve kültür teorisi alanında evrensellik ve nesnel doğru anlayışına meydan okur.

5 Bkz. Daniel Singer, *Prelude to Revolution: France in May 1968* (Cambridge, MA: South End Press, 2002), xvi-xxvi.

6 A.g.e, xv.

7 A.g.e, 69.

8 A.g.e, 205.

9 William B. Turner, *A Geneology of Queer Theory* (Philadelphia: Temple University Press, 2000), 18.

10 David M. Halperin, *Saint Foucault: Towards a Gay Hagiography* (New York: Oxford University Press, 1995), 31.

11 "New Times," *Marxism Today*, Ekim 1988.

12 C. H. Feinstein, "Structural Change in the Developed Countries in the 20th Century," *Oxford Review of Economic Policy* 15, no. 4 (Winter 1999): table A1.

13 Sharon Smith, "Mistaken Identity-or Can Identity Politics Liberate the Oppressed?" *International Socialism 62*, (Bahar 1994): 7.

14 Herbert Marcus, "Socialism in the Developed Countries," *International Socialist Journal*, no. 8 (Nisan 1965): 150-151.

15 Ernesto Laclau ve Chantal Mouffe, *Hegemony and Socialist Strategy: Towards a Radical Democratic Politics* (London: Verso, 1985).

16 Alıntı için bkz. Smith, "Mistaken Identity," 16.

17 Cloud, "Queer Theory and 'Family Values,'" 90.

18 Cindy Patton, *Inventing AIDS* (New York: Routledge, 1990), 124.

19 A.g.e.

20 Alıntı için bkz. Smith, "Mistaken Identity," 16.

21 Cindy Patton, *Sex and Germs: the Politics of AIDS* (Cambridge, MA: South End Press, 1985), 153.

22 Heidi Hartmann, "The Unhappy Marriage of Marxism and Feminism," *Capital and Class*, no. 8 (Yaz 1979): 14.

23 Bkz. Birinci Bölüm.

24 Orijinal el ilanındaki metin için bkz. http://www.qrd.org/qrd/misc/text/queers.read.this.

25 Alıntı için bkz. Smith, "Mistaken Identity," 19.

26 Aktarılan kamuoyu yoklamaları için bkz. Birinci Bölüm.
27 John D'Emilio, *The World Turned: Essays on Gay History, Politics and Culture* (Durham, NC: Duke University Press, 2002), 143.
28 A.g.e.
29 Alıntı için bkz. Alex Callinicos, *Against Postmodernism: A Marxist Critique* (Cambridge, MA: Polity Press, 1989), 3.
30 Ellen Meiksins Wood, *The Retreat from Class: A New "True" Socialism* (New York: Verso, 1986), 54.
31 A.g.e.
32 Stuart Hall, "The West and the Rest: Discourse and Power," Stuart Hall ve Bram Gieben, yay. haz., *Formations of Modernity* (Open University / Polity Press, 1992), 275-330.
33 Michel Foucault, *History of Sexuality,* Cilt 1 (New York: Pantheon Books, 1976), 36.
34 Marnie Holborow, "Putting the Social Back into Language: Marx, Volosinov and Vygotsky Reexamined," *Studies in Language and Capitalism* 1 (2006):2.
35 Alıntı için bkz. Callinicos, *Against Postmodernism,* 76.
36 Terry Eagleton, *The Illusions of Postmodernism* (Malden, MA: Blackwell Publishers, 1996), 5.
37 Callinicos, *Against Postmodernism,* 145.
38 Terry Eagleton, *The Illusions of Postmodernism* (Malden, MA: Blackwell Publishers, 1996), 5.
39 Marx ve Engels, *MECW,* Cilt 5. ,59.
40 Foucault, *History of Sexuality,* 93.
41 A.g.e.
42 Alıntı için bkz. Colin Gordon, yay. haz. *Power/Knowledge: Selected Interviews and Other Writings* (New York: Pantheon Press, 1980), 98.
43 Halperin, *Saint Foucault,* 16-17.
44 A.g.e. 18.
45 Alıntı için bkz. Smith, "Mistaken Identity," 18.
46 A.g.e.
47 Yazar Queer Nation'ın New York şehrinde bahar ve yaz 1990'da yapılan erken dönem toplantılarına katıldı.
48 Eve Kosofsky Sedgwick, *Tendencies* (Durham NC: Duke University Press, 1993), 4.
49 Alıntı için bkz. Cloud, "Queer Theory and 'Family Values,'" 90.
50 Phil Gasper, "The German Ideology," *International Socialist Review,* Ocak-Şubat 2004, 84.
51 Marx ve Engels, *MECW,* Cilt 5, 30.

52 Riki Wilchins, *Queer Theory, Gender Theory: An Instant Primer* (Los Angeles: Alyson Publications, 2004), 103.

53 Patton, *Inventing AIDS*, 161.

54Allen White, "Reagan's AIDS Legacy: Silence Equals Death," *San Francisco Chronicle*, 8 Haziran 2004.

55 Larry Kramer, "The Beginning of ACTing Up," (1987) *We Are Everywhere: A Historical Sourcebook of Gay and Lesbian Politics*, yay. haz. Mark Blasius ve Shane Phelan (New York: Routledge, 1997), 609.

56 Kramer, "1,112 and Counting," a.g.e., 578.

57Alıntı için bkz. White, "Reagan's AIDS Legacy."

58 Alıntı için bkz. John-Manuel Andriote, *Victory Deferred: How AIDS Changed Gay Life in America* (Chicago: University of Chicago Press, 1999), 67-68.

59 A.g.e. 69.

60 Alıntı için bkz. a.g.e.

61 Andriote, *Victory Deferred*, 161.

62 Alıntı için bkz. Jason Deparle, "Rude, Rash, Effective, Act Up Shifts AIDS Policy," *New York Times*, 3 Ocak 1990.

63 Jeffrey Schmalz, "Whatever Happened to AIDS?" Blasius ve Phelan, *We Are Everywhere*, 694.

64 Mark Harrington, "From Therapeutic Utopianism to Pragmatic Praxis: Some Transitions in the History of AIDS Treatment Activism," Mayıs 1996, "Acting on AIDS" konferansında verdiği konuşmadan parçalar, Institute for Contemporary Art in London, TheBody.com, http://thebody.com/content/art1461.html.

65 Alıntı için bkz. Andriote, *Victory Deferred*, 252.

66 A.g.e.

67 Yazar, 1988'den 1990'lara ACT UP'ın New York şehri şubesinde aktif katılımcıydı. ACT UP toplantı ve eylemlerinin oluşturulması, bazı tartışmaları ve niteliğinin belgelenmesi için bkz. Deparle, "Rude, Rash, Effective,"ve "ACT UP Capsule History," http://www.actupny.org/documents/capsule-home.html.

68 Emily Douglas, "ACT UP's New Urgency," *Nation*, 3 Nisan 2007.

69 Bob Nowlan, "Post-Marxist Queer Theory and the 'Politics of AIDS,'" Zavarzadeh, Ebert ve *Morton, Marxism, Queer Theory, and Gender*, 115-54.

70 A.g.e., 130-132.

71 Bkz. Zoe Leonard, "Lesbians in the AIDS Crisis," *The ACT UP New York Women and AIDS Book Group, Women, AIDS and Activism* (Boston: South End Press, 1990).

72 Centers for Disease Control and Prevention, "HIV/AIDS among Women Who Have Sex with Women," Haziran 2006, http://www.cdc.gov/hiv/topics/women/resources/factsheets/wsw.htm.
73 Andriote, *Victory Deferred*, 250.
74 Cristopher Heredia, "S.F.'s ACT UP Ordered to Back Off," *San Francisco Chronicle*, 11 Kasım 2000.
75 Tara Shioya, "Men Behaving Viciously," *San Francisco Weekly*, 19 Mart 1997.
76 Craig A. Rimmerman, "ACT UP," TheBody.com, 1998, http://www.thebody.com/content/art14001.html.
77 Contents of the Women's Action Coalition kayıtları (1992'den 1997'ye) New York Halk Kütüphanesi'nde bulunabilir, http://www.nypl.org/research/chss/spe/rbk/faids/wac.html. Yazar, New York WAC'nin haftalık örgütlenme toplantılarına katıldı.
78 "Historical Presidential Zap," ACT UP New York, http://www.actupny.org/campaign96/rafsky-clinton.html.
79 "ACT UP Capsule History for 1992," http://www.actupny.org/documents/cron-92.html.
80 Tüm eylemlerin zaman çizelgesi için bkz. "ACT UP Capsule History."
81 Church Ladies for Choice, MySpace page, profile.myspace.com/index.cfm?fuseaction=user.viewprofile&friendID=110549818.
82 Centers for Disease Control and Prevention, "HIV/AIDS and African Americans," 2005, http://www.cdc.gov/hiv/topics/aa/.
83 Halperin, *Saint Foucault*, 67.
84 Lisa Duggan, "Queering the State," *Social Text* 39 (Yaz 1994): 11.
85 "Judith Butler," röportaj Jill Stauffer, *Believer*, Mayıs 2003.
86 Max H. Kirsch, *Queer Theory and Social Change* (New York: Routledge, 2000), 8.
87 Turner, *Genealogy of Queer Theory*, 16.
88 Halperin, *Saint Foucault*, 61-62.
89 Turner, *Genealogy of Queer Theory*, 10.
90 Alıntı için bkz. Annamarie Jagose, *Queer Theory, An Introduction* (New York: NYU Press, 1996), 1.
91 Sarah Salih ve Judith Butler, yay. haz. *The Judith Butler Reader* (Hoboken, NJ: Wiley-Blackwell, 2004), 120-121.
92 Marx ve Engels, *MECW*, Cilt 5, 467.
93 Wilchins, *Queer Theory, Gender Theory*, 100.
94 "There Is a Person Here: Interview with Judith Butler," *International Journal of Sexuality and Gender Studies* 6, no. 1/2, 2001.
95 Alıntı için bkz. Martin Manalansan IV, "Queer Love in the Time of War and Shopping," *A Companion to Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender, and*

Queer Studies, Blackwell Companions in Cultural Studies, yay. haz. George E. Haggerty ve Molly McGarry, (Malden, MA: Blackwell, 2007), 82.
96 Thomas Piontek, *Queering Gay and Lesbian Studies* (Chicago: University of Illinois Press, 2006), 23.
97 Michael Warner, *The Trouble with Normal: Sex, Politics and the Ethics of Queer Life* (Cambridge, MA: Harvard University Press, 2000), 59.
98 Alıntı için bkz. Piontek, *Queering Gay and Lesbian Studies*, 90.
99 Rona Marech, "Radical Transformation: Writer Patrick Califia-Rice Has Long Explored the Fringes. Now the Former Lesbian S/M Activist Is Exploring Life as a Man," San Francisco Chronicle, 27 Ekim 2005, http://www.sfgate.com/cgi-bin/article.cgi?file=/chronicle/archive/2000/10/27/WB78665.DTL.
100 Alıntı için bkz. Piontek, *Queering Gay and Lesbian Studies*, 84.
101 Pat Califia, *Public Sex: The Culture of Radical Sex* (San Francisco, CA: Cleiss Press, 2000), 158.
102 Cloud, "Queer Theory and 'Family Values,'" 87.
103 Alıntı için bkz. Nowlan, "Post-Marxist Queer Theory," 136.
104 "Sexual Relations and the Class Struggle," *Selected Writings of Alexandra Kollontai* (Westport, CT: Lawrence Hill, 1977), 237.
105 Judith Butler, *Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity* (New York: Routledge, 1990), 33.
106 A.g.e.
107 A.g.e., 200.
108 Cloud, "Queer Theory and 'Family Values,'" 92.
109 Judith Butler, "Doing Justice to Someone" *The Transgender Studies Reader*, yay. haz. Susan Stryker ve Stephen Whittle (New York: Routledge, 2006), 183.
110 Butler, *Gender Trouble*, 6.
111 A.g.e.
112 Harriet Malinowitz, *Textual Orientations: Lesbian and Gay Students and the Making of Discourse Communities* (Portsmouth, NH: Boynton/Cook Publishers, 1995), 12.
113 Butler, *Gender Trouble*, 50.
114 April Herndon, "Why Doesn't ISNA Want to Eradicate Gender?" ISNA, 17 Şubat 2006, http://www.isna.org/faq/not_eradicating_gender.
115 Kirsch, *Queer Theory and Social Change*, 17-18.
116 A.g.e., 4.

YEDİNCİ BÖLÜM

1 David Gelman, "Is This Child Gay? Born or Bred: The Origins of Homosexuality," *Newsweek*, 24 Şubat 1992.

2 "Are You Born Gay?" ABC News 20/20 Reports, 28 Mart 2008.
3 John D'Emilio, röportaj Sherry Wolf, *International Socialist Review,* Mayıs-Haziran 2009, 21-22.
4 Edward Stein, *The Mismeasure of Desire: The Science, Theory, and Ethics of Sexual Orientation* (New York: Oxford University Press, 1999), 120.
5 Simon LeVay, "A Difference in Hypothalamic Structure in Heterosexual and Homosexual Men," *Science* 253 (30 Ağustos 1991): 1034-37.
6 Robert Alan Brookey, *Reinventing the Male Homosexual: The Rhetoric and Power of the Gay Gene* (Bloomington, Indiana: Indiana University Press, 2002), 17.
7Alıntı David France, "The Science of Gaydar," *New York,* 18 Haziran 2007.
8 Ruth Hubbard ve Elijah Wald, *Exploding the Gene Myth* (Boston: Beacon Press, 1993), 97.
9 Alıntı Stein, *Mismeasure of Desire,* 148-153.
10 A.g.e. 149.
11Alıntı Tim Taylor, "Twin Studies of Homosexuality," Tim-Taylor.com, 17 Aralık, 1997, http://www.tim-taylor.com/papers/twin_studies/ stud.
12 Brookey, *Reinventing the Male Homosexual,* 65. Ayrıca alıntı Stein, *Mismeasure of Desire,* 196.
13 Stein, *Mismeasure of Desire,* 221.
14 Phil Gasper, yazarla e-posta yazışmaları, 23 Ekim 2008.
15 Anne Fausto-Sterling, *Myths of Gender: Biological Theories About Women and Men* (New York: Basic Books, 1992), 75.
16 A.g.e., 76.
17 A.g.e., 74-76.
18 Alıntı Brookey, *Reinventing the Male Homosexual,* 5.
19 Gelman, "Born or Bred?"
20 Dr. Albert Mohler, Jr., "Is Your Baby Gay? What If You Could Know? What If You Could Do Something About It?" Albert-Mohler.com, http://almohler.com/blog_read.php?id=891.
21 Fausto-Sterling, Myths of Gender, dipnot: "Şaşırtıcı bir bilgi yığını insan gelişimine gidiyor. Hepimizin 23 çift kromozomu var (her ebeveynden bir küme katkıyla) ve her kromozom bir tane upuzun DNA molekülü içeriyor. Tahminler hücrelerimizin her birinde on binden elli bine kadar farklı protein için enformasyon içermek üzere yeterince DNA bulunduğunu iddia ediyor," 71.
22 Alıntı Stein, *Mismeasure of Desire,* 210.
23 A.g.e.

24 Alfred C. Kinsey, Wardell R. Pomeroy ve Clyde E. Martin, *Sexual Behaviour in the Human Male* (Bloomington, IN: University of Indiana Press, 1998), 638-39
25 Brookey, *Reinventing the Male Homosexual*, 45.
26 Bkz. Richard Green, *The "Sissy Boy Syndrome" and the Development of Homosexuality* (New Haven, CO: Yale University Press, 1995). Green'in kitabının adı toplumsal cinsiyeti tipik olmayan genç erkeklere işaret etmek için cinsiyet teorisinde daha sık kullanılır hale geldi.
27 Alıntı Jeffrey Weeks, *Sexuality* (New York: Routledge, 2003), 43.
28 Alıntı a.g.e, 53.
29 Margaret Mead, *Sex and Temperament in Three Primitive Societies* (New York: Routledge, 1948).
30 Stein, *Mismeasure of Desire*, 32.
31 Anne Fausto-Sterling, *Sexing the Body: Gender Politics and the Construction of Sexuality* (New York: Perseus Books, 2000), 109.
32 Weeks, *Sexuality*, 55.
33 Fausto-Sterling, *Sexing the Body*, 243-55.
34 Alıntı a.g.e., 247.
35 Janet Shibley Hyde, "The Gender Similarities Hypothesis," *American Psychologist* 60 (Eylül 2005): 581.
36 "Anti-Lesbian, Gay, Bisexual, and Transgender Violence in 2007," Ulusal Şiddet Karşıtı Programlar Koalisyonu, New York, 2008.
37 "The 2007 National School Climate Survey: The Experiences of Lesbian, Gay, Bisexual, and Transgender Youth in Our Nation's Schools," Gay, Lesbian, and Straight Education Network, 2008, 30, http://www.issuelab.org/research/2007_national_school_climate_survey_the_experiences_of_lesbian_gay_bisexual_and_transgender_youth_in_our_nations_schools.
38 Green, "*Sissy Boy Syndrome*," 6.
39 Alıntı Stryker, *Transgender History*, 111.
40 A.g.e., 112.
41 Stein, *Mismeasure of Desire*, 237.
42 D'Emilio, *Internationalist Socialist Review*, 21.
43Amanda Schaffer, "The Sex Difference Evangelists, Meet the Believers," Slate.com, 1 Temmuz 2008, http://www.slate.com/id/2194486/entry/ 2194487.
44Alıntı a.g.e.
45"Mars vs. Venus," Amanda Schaffer ile Emily Bazelon arasındaki video röportajı, Slate.com, 1 Temmuz 2008.
46A.g.e.
47 Janice L. Ristock, *No More Secrets: Violence in Lesbian Relationships* (New York. Routledge, 2002), x-xi.

48 A.g.e., 10.
49 Alıntı Wilchins, *Queer Theory, Gender Theory*, 74.
50 Alıntı Fausto-Sterling, *Sexing the Body*, 45-46.
51 A.g.e., 51.
52 A.g.e, 1. "Erkeksi" kadınların Olimpiyat Oyunlarında kendi cinsiyetlerini ispatlarken hiçbir erkeğin kadınsı görünememesinin bir takıma eşitsiz avantaj sağlaması fikri sorunlarla dolu. Bariz cinsiyetçiliği bir yana –oyunlarda erkekliği ispatlamak diye bir şey yoktur- cinsiyetin bir ülkenin antremana, ekipmana ve bir atlete ödediği ücrete para harcama kapasitesinden (her zengin ülkenin sorgulamadan kabul edeceği sayısız avantajları açıkça gösteren) daha önemli bir avantaj olduğunu varsayar.
53 *Herculin Barbin*, giriş Michel Foucault, çev. Richard McDougall (New York: Pantheon, 1980).
54 A.g.e., 45-54.
55 Alıntı Wilchins, *Queer Theory, Gender Theory*, 73.
56 Herndon, "Why Doesn't ISNA."
57 Leacock, *Myths of Male Dominance*, 190.
58 Fausto-Sterling, *Sexing the Body*, 239.
59 A.g.e., 162.
60 A.g.e., 188-89.
61 A.g.e., 111.
62 Stephen Jay Gould, *Ever Since Darwin: Reflections in Natural History* (New York: Norton, 1977), 257.
63 Fausto-Sterling, *Sexing the Body*, 255.
64 Phil Gasper, "Is Biology Destiny?" iki bölümlük dizinin ilk bölümü, *International Socialist Review*, Kasım-Aralık 2004, 64.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

1 Harris Interactive, "Pulse of Equality: A Snapshot of U.S. Perspectives on Gay and Transgender People and Policies," 2 Aralık 2008, 8, http://www.sun-sentinel.com/media/acrobat/2008-12/43696052.pdf.
2 A.g.e., 31.
3 Gary Gates, "In Cities, Suburbs, and the Sticks," Urban Institute, 4 Eylül 2004, http://www.urban.org/publications/900734.html.
4 A.g.e.
5 Adam P. Romero, Amanda K. Baumle, M. V. Lee Badgett, ve Gary J. Gates, "U.S. Census Snapshot," Williams Institute, Aralık 2007, http://www.law.edu/williamsinstitute/publications/USCensusSnapshot.pdf.
6 Smith, "Mistaken Identity," 39.

7 Antonio Gramsci, *Excerpts from the Prison Notebooks*, çev. ve yay. haz. Quintin Hoare ve Geoffrey Nowell Smith (New York: International Publishers, 1971), 333.
8 Romero vd. "U.S. Census Snapshot."
9 A.g.e.
10 A.g.e.
11 George A. Appleby, *Working-Class and Bisexual Men* (Binghamton, NY: Haworth Press, 2001), 51-62.
12 Alıntı bkz. a.g.e. 60.
13 Susan Raffo, *Queerly Classed: Gay Men and Lesbians Write About Class, (Cambridge, MA: South End Press, 1997).*
14 Alıntı Carol Anne Douglas, "Queerly Classed: Gay Men and Lesbians Write About Class," *off our backs*, Temmuz 1997.
15 Gary Kinsman, "Allan Bérubé, 1946-2007: A Queer Working-Class-Community-Based Historian," *Against the Current*, 3 Temmuz 2008.
16 Stryker, "Marine Cooks and Stewards Union."
17 Alıntı Hunt, *Laboring for Rights*, 59.
18 Alıntı Stryker, "Marine Cooks and Stewards Union."
19 Hunt, *Laboring for Rights*, 60.
20 Alıntı a.g.e.
21 İnsan Hakları Kampanyası websitesinin cinsel ve cinsiyet kimliği ile ilgili yasal kodlarının eyalet eyalet listesi var, http://www.hrc.org.
22 Alıntı Dudley Clendinen, "Anita Bryant, d. 1940, şarkıcı ve haçlı," *St. Petersburg Times*, 28 Kasım 1999.
23 Marcus, *Making History*, 258.
24 Randy Shilts, *The Mayor of Castro Street: The Life and Times of Harvey Milk* (New York: MacMillan, 1988), 171.
25 A.g.e., 173.
26 A.g.e., 83.
27 On the Front Lines with Howard Wallace," *Political Affairs*, Nisan 2004, http://www.politicalaffairs.net/article/artview/113/.
28 Alıntı a.g.e.
29 Shilts, *Mayor of Castro Street*, 98.
30 Fred Fejes, "The Briggs Initiative Goes National," Gay and Lesbian Review Worldwide, Temmuz-Ağustos 2008, http://findarticles.com/p/articles/mi_hb3491/is_4_15/ai_n29452455/.
31 A.g.e.
32 Gluckman ve Reed, *Homo Economics*, 223.
33 Fejes, "Briggs Initiative Goes National."
34 Alıntı "On the Front Lines with Howard Wallace."
35 Hunt, *Laboring for Rights*, 64.

36 A.g.e., 66.
37 Gluckman ve Reed, *Homo Economics*, 231-32.
38 Alıntı Margaret Cruikshank, *The Gay and Lesbian Liberation Movement* (New York: Routledge, 1992), 73.
39 Shilts, *Mayor of Castro Street*, 281.
40 Rob Epstein, *The Times of Harvey Milk*, belgesel (San Francisco, CA: New Yorker Studios, 1984).
41 Cruikshank, *Gay and Lesbian Liberation Movement*, 74.
42 Nina D'Amato'nun mektubundan alınan bu bölüm, ağabeyi Paul D'Amato'nun izniyle, ilk kez burada yayımlanıyor. Trajiktir ki bu ayaklanmadan on beş yıl sonra Nina d'Amato bir kan naklinin sonucunda AIDS komplikasyonlarından ölüyor. Gençliğinde gey ve lezbiyenlerle dayanışma içerisinde hareket eden bu genç kadın, küresel olarak yayılmasını hükümet kayıtsızlığı ve homofobinin mümkün kıldığı bir hastalıktan öldü.
43 Alıntı Hunt, *Laboring for Rights*, 90.
44 A.g.e.
45 Gluckman ve Reed, *Homo Economics*, 224.
46 Hunt, *Laboring for Rights*, 72.
47 A.g.e., 71-72.
48 A.g.e., 77-80.
49 Meg Sullivan, "UCLA: U.S. Union Rates Up Substantially in 2008 for first time since 1970s, Study Shows," UCLA news, 31 Ağustos 2008, http://newsroom.ucla.edu/portal/ucla/PRN-u-s-union-memberships-up-substantially-56265.aspx.
50 Selfa, *The Democrats*, 88.
51 Hunt, *Laboring for Rights*, 109.
52 A.g.e.
53 A.g.e., 110.
54 Bkz. Human Rights Campaign, "GLBT Equality at the Fortune 500," http://www.hrc.org/issues/6989.htm.
55 Human Rights Campaign, "The State of the Workplace for Gay, Lesbian, Bisexual and Transgender Americans 2006-2007," 4, http://www.hrc.org/documents/State_of_the_Workplace.pdf.
56 Nicole Raeburn, *Changing Corporate America from Inside Out: Lesbian and Gay Workplace Rights* (Minneapolis, MN: University of Minnesota Press, 2004), 24.
57 A.g.e., 38.
58 A.g.e., 61.
59 Harris Interactive, "Pulse of Equality."
60 A.g.e., 22.
61 A.g.e.

62 Patrick Egan ve Kenneth Sherrill, "California's Prop 8: What Happened and What Does the Future Hold?" NGLTF, Ocak 2009, http://haasjr.org/ design/plain/ downloads/Proposition8Study.pdf.

63 Marcus Wohlsen, "Exit Poll: Black Voters Back Calif. Marriage Ban," Associated Press, 5 Kasım 2008.

64 Timothy Stewart-Winter, "Gay Marriage and the Black Vote," *Los Angeles Times,* 14 Ağustos 2008.

65 A.g.e.

66 Newsweek poll, 3-4 Aralık 2008, PollingReport.com.

67 Christopher Curtis, "Jesse Jackson: Gay Marriage Rights Are Not Civil Rights," Gay.com, 17 Şubat 2004, http://planetout.com/news /article/html?date=2004/02/17/6.

68 "HIV/AIDS and African Americans," Center for Disease Control and Prevention, http://www.cdc.gov/hiv/topics/aa/index.htm.

69 Julian Bond, "Black America Must Confront AIDS," *Washington Post,* 14 Ağustos 2006.

70 Alıntı Gluckman ve Reed, *Homo Economics,* 200.

71 A.g.e.

72 Harris Interactive, "Pulse of Equality."

73 Alexander Cockburn, "Gay Marriage: Sidestep on Freedom's Path," CounterPunch, 20-21 Mart 2004, http://www.couterpunch.org/cockburn.03202004.html.

74 The Human Rights Campaign'in websitesinin her eyaletin evlilik yasaları ve kısıtlamaları için eyalet eyalet listesi var, www.hrc.org.

75 Davina Kotulski, PhD, *Why You Should Give a Damn About Gay Marriage* (Los Angeles: Alyson Publications, 2004). Bkz. böl. 5, "Why Marriage Lite Doesn't Work."

76 A.g.e., 39.

77 A.g.e., 47-48.

78 Alıntı Patricia Nell Warren, "Newt Gingrich and Gay Fascists," HuffingtonPost.com, 25 Kasım 2008, http://www.huffingtonpost.com/patricia-nell-warren/newt-gingrich-and-gay-fas_b_146498.html.

79 Alıntı Lisa Keen, "Same-Sex Marriage Supporter Loving Dies," Washington Blade, 9 Mayıs 2008.

80 "Giving a Voice to the Anger Over Prop 8," Amanda Maystead röportajı, *Socialist Worker*, 12 Kasım 2008.

81 Mitchum, "What Does Deal."

82 Alıntı Sherry Wolf, "Teamsters and Trannies, Unite!" *International Socialist Review,* Ocak-Şubat 2009. Yazar bu forumda konuşmacıydı ve Flores'in sözlerini not etmişti.

83 "Big Labor Backs Overturn of Proposition 8," *Sacramento Bee*, 13 Ocak 2009.
84 A.g.e.
85 Miting ve yürüyüşün videosu şurada bulunabilir: http//www.out-world.tv/media/136/The-march-against-DOMA-begins/.

DOKUZUNCU BÖLÜM

1 Tara Malone, "Sex Ed: Abstinence-Only Programs under Review," *Chicago Tribune*, 22 Nisan 2009.
2 A.g.e.
3 A.g.e.
4 "Poll: American Sex Survey: A Peek Beneath the Sheets," *ABC News*, 21 Ekim 2004, http://a.abcnews.com/Primetime/Poll-Vault/Story?id=156921&page=2.
5 Shere Hite, *The Hite Report: A Nationwide Study of Female Sexuality* (New York: Seven Stories Press, 2004), 397.
6 Bertell Ollman, "Social and Sexual Revolution. From Marx to Reich and Back," Dialectical Marxism: the Writings of Bertell Ollman, http://www.nyu.edu/projects/ollman/docs/ssr_ch06.php.
7 Karl Marx, *Economic and Philosophic Manuscripts 1844*, çev. Martin Milligan (Moscow: Foreign Languages Publishing House, 1959), 324.
8 Paul D'Amato, "Alienation in Capitalist Society," *Socialist Worker*, 12 Eylül 2003.
9 Marx, *Economic and Philosophic Manuscripts*, 73.
10 Reich, *The Sexual Revolution*, 75.
11 A.g.e., 80. Reich'ın cinsel baskı teorileri ile ilgili bir problem, baskıcı yapılara meydan okuyabilecek bir araç sunmaması. Cinsel baskı yüzünden insanların nasıl kapana kısıldığı ile ilgili çok karamsar bir görüşe yönelir ve sonuç olarak ona fazlasıyla vurgu yapar. İleriki yıllarda onu, kısmen, Marksizm'den uzaklaştıran ve cinsel baskının kök saldığı psişik yapının ekonomik güçlerden ziyade, toplumun sosyal yapısının en önemli belirleyeni olması fikrine iten şeydi.
12 Kollontai, "Sexual Relations and the Class Struggle," http://www.marxists.org/archive/kollonta/1921/sex-class-struggle.htm.
13 A.g.e.
14 Wilhelm Reich, "Politicizing the Sexual Problem of Youth," *Sex-Pol Essays 1929-1934*, yay. haz. Lee Bandaxall (New York: Vintage Books, 1972), 272-73. Reich daha sonra Marksizmi bıraktı ve cinsel teorileri yüzünden yetkililer tarafından takibe alındığı ve 1957'de bir Amerikan hapishanesinde öldüğü ABD'ye göç etti. Ayrıntılar için bkz. Ollman, "Social and Sexual Revolution."

KAVRAMLAR DİZİNİ

275

ÖZEL ADLAR DİZİNİ

W

Y

Z

Cinsellik ve Sosyalizm

LGBT Özgürleşmesinin Tarihi, Politikası ve Teorisi

S H E R R Y   W O L F

Türkçesi: Kıvanç Tanrıyar

"Modern toplumdaki homofobik, cinsiyetçi, ırkçı, milliyetçi ve diğer ayrımlar egemen sınıfın çıkarlarını yansıtır," diyen Sherry Wolf cinsel özgürlük mücadelesi ile insanın özgürleşme mücadelesi arasındaki bağı gözler önüne seriyor. Hem LGBT bireylere karşı hem de LGBT hareketinde ezberlenmiş tarihi, politik, toplumsal ve "bilimsel" önyargıları da güçlü biçimde sarsıyor. Eşcinsellik konusunda doğuştan mı, tercih mi yoksa çevresel faktörlerin sonucu mu gibi kısır tartışmalara meydan okuyarak, cinselliğin, toplumsal cinsiyetlerin ve cinsel kimliklerin nasıl "inşa edildiklerini" inceliyor.

Cinsellik ve Sosyalizm, yalnızca LGBT tarihi, politikası ve teorisini değil; cinsellik ve toplumsal cinsiyet konusundaki mitleri, bu konudaki toplumsal yargıların işlevlerini, kadın/erkek ikiliğinin kapitalizmde neden sürekli yeniden üretildiğini açık bir biçimde ortaya koyuyor. Marksizmin LGBT konusuna ve cinsel özgürleşmeye bakışının zamanla nasıl çarpıtıldığını, Ekim Devrimi'nin hemen ertesindeki söylemleri, sosyalizm iddiasındaki ülkelerin kapitalist rejimlere dönüşümüyle konuya yaklaşımları arasındaki paralelliği sergilerken aynı zamanda postmodern kimlik politikalarının ve queer teorinin LGBT mücadelesinde yarattığı sonuçları da eleştirel bir gözle değerlendiriyor.

20 TL

www.selyayincilik.com

SEL